

בנק מזרחי טפחות
דין וחשבון שנתי

2018

תוכן העניינים הראשי

5	דבר יושב ראש הדירקטוריון
7	דוח הדירקטוריון וההנהלה
13	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
24	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
60	סקירת הסיכונים
92	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
95	בקורות ונהלים
96	הצהרות לגבי גילוי בדוחות הכספיים
98	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דוח כספי
99	חוות דעת רואה החשבון המבקר
101	דוחות כספיים
261	ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
303	נספחים לדוחות השנתיים
317	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

הבנק קיבל את אישור המפקחת על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 36 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תימסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

דבר יושב ראש הדירקטוריון

תנופת הצמיחה העסקית שנמשכה ב-2018 התבטאה גם בהמשך הגדלת מצבת הלקוחות של הבנק: בשנה זו הצליח הבנק לגייס עשרות אלפי לקוחות חדשים – פרטיים ובעלי עסקים.

בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית, נמשך ב-2018 המיקוד העסקי בפעילות הבנק – תוך שמירה על עמדת ההובלה בקמעונאות בכלל ובענף המשכנתאות בפרט. התנופה בפעילות העסקית באה לביטוי הן בהיקף האשראי למגזר העסקי שצמח ב-2018 ב-12% והן בהכנסות המימון מפעילות זו שטיפסו ב-13.5%, בהשוואה לשנה הקודמת.

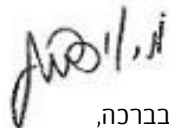
ההגעה להסדר עם משרד המשפטים האמריקאי, לאחר כחמש שנות חקירה, היא בשורה חשובה לבנק ולכל מחזיקי העניין שלו. העובדה שנושא מהותי זה נמצא מאחורינו, כאשר במקביל הבנק חתם בשנה היוצאת על הסכם קיבוצי חדש עם ארגון המנהלים וגם הסתיימה הבוררות עם ועד העובדים – שני אירועים בעלי השלכות חיוביות על יחסי העבודה בבנק, כל אלה יאפשרו לנו להתמקד ב-2019 בעמידה ביעדי תוכנית העבודה ובהמשך השאת ערך למחזיקי המניות של הבנק. לאחר שחלוקת הדיבידנד הופסקה למספר רבעונים ב-2018 צפוי הבנק, כבר במהלך 2019, לחזור ולפעול על-פי מדיניות הדיבידנד שלו, ולשתף את מחזיקי המניות ברווחיו.

כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות בקהילה ולתמוך באוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים.

במסגרת זו, מקיימים סניפי הבנק יחידות המטה שלו פעילויות התנדבותיות בגופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה. בנוסף, מקיים הבנק מגוון מיזמים לטובת אוכלוסיות נזקקות. פעילויות אלו נעשות תוך מעורבות של עובדי הבנק, בני משפחותיהם ולעיתים אף לקוחות הבנק.

הבנק ממשיך להקפיד על התנהלות שקופה והוגנת מול לקוחותיו וכלל מחזיקי העניין שלו, על בסיס סולם הערכים והקוד האתי שהבנק חרט על דגלו, כחלק מהותי מהתרבות הארגונית שלנו.

בהזדמנות זו אני מבקש להודות, בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, לכלל מחזיקי העניין בבנק ובראשם קהל לקוחותינו הנאמן, ולהביע הערכה רבה להנהלת הבנק ולאנשי העובדים והמנהלים האיכותיים והמסורים שלנו, על המאמץ הבלתי נדלה, ההשקעה והתרומה החשובה שלהם להצלחתו של מזרחי-טפחות.

בברכה,

משה ידמן
יושב ראש הדירקטוריון
מזרחי-טפחות

בשם הדירקטוריון הבנק אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של מזרחי-טפחות לשנת 2018.

גם השנה המשיך הבנק בתנופת הצמיחה שמאפיינת אותו מזה שנים, וזאת לצד החתימה על הסדר עם משרד המשפטים בושינגטון.

מדרך הטבע, ההפרשות שביצע הבנק בגין החקירה האמריקאית בשנת 2018 השליכו על התוצאה הכספית המדווחת בשנה זו. עם זאת, חשוב לציין כי כאשר בוחנים את כל שאר המרכיבים: ההכנסות, שיעורי הגידול באשראי במרבית מגזרי הפעילות, פיקדונות הציבור, היקף המאזן וההון העצמי – אי אפשר שלא להתרשם מעוצמת ההתפתחות העסקית של הבנק ומהמשך השגשוג בפעילותו.

כך, בין השאר, ההכנסות טיפסו לשיא של קרוב ל-7 מיליארדי שקלים חדשים, כאשר הכנסות המימון עלו בשיעור חד של 19.7%. בעקבות זאת, ממשיכה קבוצת הבנק להגדיל את חלקה היחסי מתוך חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, ומחזיקה ב-19.1% מתיק האשראי לציבור וב-16.4% מתיק פיקדונות הציבור.

על אף ההפרשות בגין החקירה הבנק עומד בכל היעדים הרגולטוריים הנדרשים: יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון הרביעי - 10.01%; יחס המינורי - 5.42% ויחס כיסוי הנזילות בסוף הרבעון - 116%.

לאחר שבשנים 2016 ו-2017 הואט קצב הצמיחה בשוק המשכנתאות בישראל, התהפכה המגמה ב-2018, והיקף האשראי לדיר במערכת הבנקאית עלה והסתכם בכ-60 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק המשיך לשמור על מעמדו המוביל בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, הודות למומחיות ולניסיון העשיר של בנקאי המשכנתאות של הבנק. כל זאת נעשה, תוך הקפדה על מאפייני סיכון נמוכים של התיק, הן בשיעור המימון בהלוואה והן בשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה.

בשנת 2018 גברה הביקורת הציבורית על מגמת הפגיעה בשירות האנושי במערכת הבנקאית, שגולת הכותרת שלה היא קיטון דרמטי במספר סניפי הבנקים. מזרחי-טפחות המשיך, גם בשנה זו, לצעוד נגד הזרם, לפתוח סניפים חדשים, ולהעמיד במרכז מערכת היחסים עם לקוחותיו את הבנקאים האישיים בסניפי הבנק. השנה פתח הבנק 6 סניפים חדשים ונכון לסוף שנת 2018 מחזיקה קבוצת הבנק ב-193 סניפים ושלוחות. על-פי התוכנית האסטרטגית מתכנן הבנק להגיע לפריסה של עד כ-200 סניפים עד סוף 2021.

לצד העמקת הקשר האישי והאנושי, המשיך הבנק לפתח כלים וערוצי פעילות מתקדמים, המעניקים ערך מוסף אמיתי ללקוחות ומשפרים את השירות ו"חווית הלקוח". הטמעת הערוצים והכלים הדיגיטליים בשירות הבנקאי נעשית במסגרת מודל הפעילות ה"היברידי" הייחודי של מזרחי-טפחות, שבו הטכנולוגיה משלימה ותומכת בשירות האנושי ולא מתימרת להחליף אותו. הבנק עוקב מקרוב אחר כל התמורות והחידושים הטכנולוגיים הרלבנטיים למערכת הבנקאות, על מנת להבטיח שמעטפת השירותים הטכנולוגיים שהוא מעניק ללקוחותיו תהיה הטובה והמתקדמת ביותר.

בנק מזרחי טפחות
דוח הדירקטוריון וההנהלה

2018

תוכן העניינים

12	פתח דבר
13	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
13	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
16	קבוצת הבנק ותחומי פעילותה
17	סיכונים עיקריים
18	יעדים ואסטרטגיה עסקית
19	התפתחויות במבנה ההון
19	התפתחויות במקורות המימון
21	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
22	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
23	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע
23	התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית
23	נושאים נוספים
24	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
24	מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים
24	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
25	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
28	אירועי סיכון
28	דוחות רואי החשבון המבקרים
28	אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים
28	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
29	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
29	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
35	ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
35	נכסים והתחייבויות
41	הון, הלימות הון ומינוף
44	דיבידנד
45	פעילות חוץ מאזנית אחרת
45	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
45	מגזרי פעילות פיקוחיים
58	חברות מוחזקות עיקריות
60	סקירת הסיכונים
60	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
62	הערכת גורמי הסיכון
63	סיכון אשראי
82	סיכון שוק וריבית
86	סיכון תפעולי
88	סיכון נזילות ומימון
89	סיכונים אחרים
89	סיכון ציות ורגולציה
90	סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון
91	סיכון מוניטין
91	סיכון אסטרטגי-עסקי
91	סיכונים סביבתיים
92	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
95	בקורות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה

13	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
14	מאזן - סעיפים עיקריים
15	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
16	חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות
26	שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי
27	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל
27	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל
27	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם
29	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
30	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות
31	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
31	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות,
31	המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
31	ספירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
32	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
33	נתון ¹ Cost Income Ratio
34	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1, לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות, יחס המינוף בתום הרבעון
34	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
35	ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
35	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
35	נתונים על היקפי האשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראות למדידה
36	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראות למדידה
36	וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
36	התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה
36	סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ
37	ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
37	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
38	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
38	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
39	הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד
39	תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה
39	יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע
40	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
40	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
40	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
41	הרכב ההון העצמי
42	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
42	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
43	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
43	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
43	יחס המינוף של הבנק (באחוזים)
44	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת
45	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת
46	הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
48	תמצית תוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
49	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
49	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
51	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
52	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
53	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
54	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
56	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
57	ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
59	השקעות הבנק בתאגידים ריאליים
62	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי הנהלה
64	החלוקה הענפית של 6 הלוויים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2018
65	אשראי למטרת עסקאות הוניות
65	אשראי לחברות ממונפות
66	תמצית נתוני סיכון האשראי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי
66	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
66	ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו
67	תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
67	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

68	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
69	פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
70	פילוח לפי גודל חבות הלווה
70	התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה בחשבון
70	התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון
71	סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי
71	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
72	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
73	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
74	סיכון אשראי לפי ענפי משק
76	חשיפות עיקריות למדינות זרות
77	חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
79	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
79	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדיור
	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
81	לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314
83	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
84	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
84	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
84	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחד שלו
85	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
86	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן
93	ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר
270	שכר רואי החשבון המבקרים
271	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
274	ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה
276	מבנה ההחזקות העיקריות של קבוצת מזרחי טפחות
280	נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות
292	הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 27 במרץ 2019 (כ' באדר ב' התשע"ט), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2018. דוח זה מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות.

דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק, ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות כספיים אלה).

דוח הדירקטוריון והנהלה והדוחות הכספיים לשנת 2018 ערוכים בהתאם למבנה שקבע הפיקוח על הבנקים. בתום חלק הביאורים לדוחות הכספיים נכלל פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לדוחות השנתיים.

מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).
- ביאורים לדוחות הכספיים הכוללים את נתוני הבנק בלבד ("סולו"), לכל דורש.

אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק, וכן קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL. בהתאם לתקנות שווין זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה" ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר את הבנק, תחומי הפעילות שלו, הביצועים, הסיכונים אליהם הוא חשוף וכן את היעדים והאסטרטגיה שלו.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2014	2015	2016	2017	2018
במיליוני שקלים חדשים				
3,375	3,534	3,778	4,347	4,922
173	358	295	136	445
1,439	1,500	1,567	1,517	1,522
4,987	5,392	5,640	6,000	6,889
173	211	200	192	310
3,039	3,226	3,299	3,611	⁽²⁾ 4,384
1,841	1,912	2,035	2,271	2,407
1,775	1,955	2,141	2,197	2,195
657	761	833	806	922
1,092	1,134	1,266	1,347	⁽²⁾ 1,206

דוח רווח והפסד - טעיפים עיקריים

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות מימון שאינן מריבית

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות⁽¹⁾

מזה: משכורות והוצאות נלוות⁽¹⁾

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח נקי⁽³⁾

הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2018 הסתכם ב-1,206⁽²⁾ מיליוני שקלים חדשים. רווח זה כולל הפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית; ברבעון השני של שנת 2018 - 425 מיליוני שקלים חדשים.

ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 121 מיליוני שקלים חדשים.

סך כל ההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית בשנת 2018 - 546 מיליוני שקלים חדשים. על רקע זה, התשואה על ההון בשנת 2018 - 8.5%.

הרווח הנקי בשנת 2017 - 1,347 מיליוני שקלים חדשים (התשואה על ההון בשנת 2017 - 10.2%).

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2018 בהשוואה לשנת 2017:

- סך הכנסות המימון גדלו בשנת 2018 בשיעור של 19.7% בהשוואה לשנת 2017. שיעור גידול זה מוצג בעקבות שיעור צמיחה גבוה בהיקפי הפעילות לעומת שיעור הצמיחה בתקופה המקבילה ומושפע גם מעלייה במרווחי המימון, עלייה במדד המחירים (הידוע) לצרכן בשיעור של 1.2% (לעומת עלייה בשיעור של 0.3% אשתקד) והשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן. ראה גם ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת, להלן.
- סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו בשנת 2018 ב-122 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לשנת 2017. סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי הושפעו ממיצוי מסוים בגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר. לפרטים נוספים בדבר התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה להלן.
- גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בגין:
 - הפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל.
 - הפרשה למשכורות והוצאות נלוות בסכום של כ-94 מיליוני שקלים חדשים, בעקבות פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 א.6 לדוחות הכספיים.
 - ראה השפעות נוספות בכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות להלן.
- הפרשה למיסים על הרווח כוללת הוצאות של 152 מיליוני שקלים חדשים, בשל השלכות מס אפשריות, המתייחסות להפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.

נתוני הרווח הרב-תקופתי מצביעים על:

- עלייה בקצב גידול ההכנסות.
- צמיחת הכנסות (מפעילות שוטפת) בשיעור גבוה יותר מהגידול בהוצאות התפעוליות השוטפות.

(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות סווגו מחדש. לפרטים בדבר חוזר המפקחת על הבנקים בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 1 א.4 לדוחות הכספיים.

(2) ההוצאות התפעוליות והאחרות, בשנת 2018, כוללות הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של השנה ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של השנה).

(3) **הרווח הנקי** מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשה כאמור, ובהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת והוצאות המס הנגזרות מכך בשנת 2018, **היו - 1,647 מיליוני שקלים חדשים.**

בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה
 ליום 31 בדצמבר 2018

מידע נספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר					
2014	2015	2016	2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים					
198,513	209,158	230,455	239,572	257,873	מאזן - סעיפים עיקריים
147,569	159,204	171,341	181,118	194,381	סך כל המאזן
26,798	30,489	41,725	41,130	45,162	אשראי לציבור, נטו
14,259	11,845	10,262	10,133	11,081	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,570	1,583	1,585	1,403	1,424	ניירות ערך
152,379	162,380	178,252	183,573	199,492	בניינים וציוד
20,580	23,719	27,034	29,923	30,616	פיקדונות הציבור
1,258	1,166	1,537	1,125	625	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,797	11,847	12,714	13,685	14,681	פיקדונות מבנקים
					הון עצמי ⁽¹⁾

נתוני המאזן הרב-תקופתי מצביעים על צמיחה מתמשכת בפעילות הבנק.
 הגידול השנתי הממוצע בשנים 2014-2018 הסתכם ב:

7.5% -	סך כל המאזן
7.0% -	אשראי לציבור, נטו
7.1% -	פיקדונות הציבור
8.7% -	הון עצמי

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014	2015	2016	2017	2018	
10.6	10.0	10.2	10.2	8.5 ⁽⁹⁾	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾
0.91	0.89	0.97	0.99	0.83 ⁽¹⁰⁾	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽²⁾
0.58	0.56	0.58	0.57	0.49 ⁽¹⁰⁾	תשואה לנכסים ממוצעים
103.3	102.0	104.0	101.4	102.6	פיקדונות הציבור האשראי לציבור, נטו
9.05	9.50	10.10	10.20	10.01	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
-	5.32	5.27	5.48	5.42	יחס המינוף ⁽³⁾
-	91	117	118	116	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁴⁾
2.66	2.66	2.56	2.55	2.79	יחס הכנסות ⁽⁵⁾ לנכסים ממוצעים
60.9	59.8	58.5	60.2	63.6 ⁽⁹⁾	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
4.74	4.90	5.46	5.80	5.17	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים) ⁽⁶⁾
					מדדי איכות אשראי עיקריים
0.90	0.87	0.83	0.81	0.80	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.20	1.14	0.98	1.02	1.23	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.12	0.13	0.12	0.11	0.16	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
0.10	0.10	0.11	0.09	0.11	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור
					נתונים נוספים
40.90	46.50	56.35	64.19	63.14	מחיר מניה (בשקלים חדשים) ליום 31 בדצמבר
-	37	80	144	106 ⁽⁸⁾	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
5,820	5,961	6,103	6,215	6,285	מספר עובדים ממוצע בקבוצה
1.80	1.74	1.72	1.84	1.99	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
0.77	0.74	0.71	0.64	0.62	יחס עמלות לנכסים ממוצעים

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי בשנת 2018 הושפעה מההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, ב-3.1 נקודות האחוז כך שהתשואה המדווחת הינה 8.5%.
- רווחי הבנק **מהפעילות השוטפת** בחמש השנים האחרונות מצביעים על תשואת רווח נקי דו ספרתית בכל השנים. התשואה מהפעילות השוטפת בשנת 2018 מצביעה על שיפור ברמת הרווחיות בהשוואה לשנים קודמות.
- בעקבות ההפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית נשחקו במידה מסוימת שולי הביטחון להלימות ההון ששמר הבנק, ויחס ההון העצמי רובד 1 המדווח הינו 10.01% (0.17% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים).
- יחס היעילות הושפע אף הוא מההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, ב-6.4 אחוזים כך שהיחס המדווח הינו 63.6% שמירת רמת ההוצאות התפעוליות השוטפות במקביל לעלייה ברמת ההכנסות תרמה לשיפור ביחסי היעילות השוטפים בשנת 2018.
- צמצום בשחיקה של יחס העמלות לנכסים הממוצעים בעקבות השפעת רגולציה.
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

- (1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
- (2) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
- (3) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
- (4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרימי המזומנים היוצא, נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במסגרת של ממוצעים פשוטים של תצפיות יחסיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.
- (5) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
- (7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בשנה המדווחת.
- (8) ברבעון השני וברבעון השלישי של שנת 2018 לא הוכרז דיבידנד בגין רווחי אותו רבעון. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.
- (9) תשואת הרווח הנקי על ההון יחס היעילות הושפעה מהפרשה של 546 מיליון שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליון שקלים חדשים ברבעון השני ו-121 מיליון שקלים חדשים ברבעון הרביעי).
- (10) תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון והתשואה לנכסים ממוצעים הושפעה מההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, קיטון של - 0.30 ו-0.18 נקודות האחוז, בהתאמה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בנייה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתישבים החדשים בארץ ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 193 סניפים ומרכזי עסקים ושלוחות בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 3 שלוחות בנקאיות (שני סניפים וחברה בת), נציגות בפרנקפורט ונציגות במקסיקו סיטי.

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, הפצה של קרנות נאמנות, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, מתן שירותי רישום ניירות ערך לניירות הרשומים בבורסה בישראל, תפעול קופות גמל, תפעול קרנות נאמנות וביטוח אגב משכנתא. כמו כן, עוסקת קבוצת הבנק בתפעול אשראי ולקחת חלק בעסקאות סינדיקציה.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2018):

19.1%	אשראי לציבור
16.4%	פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
16.6%	סך המאזן
13.0%	הון עצמי

(1) חלקה היחסי של קבוצת הבנק בפיקדונות הציבור, מבין חמש הקבוצות הגדולות, ללא פיקדונות מגופים מוסדיים, ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 15.5%, בהשוואה ל-14.8% ביום 31 בדצמבר 2017.

סיכונים עיקריים

להלן הגדרות לסיכונים העיקריים להם נחשף הבנק בפעילותו:

סיכון אשראי - הסיכון שלווה, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכוני ריכוזיות אשראי נובעים מחשיפת יתר ללווה / קבוצת לווים ולענפי משק.

סיכון שוק - הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית - הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או להון הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).

סיכון נזילות - הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו.

סיכון תפעולי - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות. מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי כוללת גם את סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע והסיכון המשפטי כמפורט להלן:

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סיכון ציות ורגולציה - סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מתאגיד). כמו כן, חשף הבנק להשלכות עסקיות הנובעות משינויים בהוראות הרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (conduct risk) שהינו הסיכון לפגיעה במהימנות הבנק בעיני ציבור הלקוחות, המשקיעים, הספקים וכלל מחזיקי העניין, ואף עלול לפגוע באמון הציבור במערכת הבנקאית כולה, הסיכון הינו חוצה בנק ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות.

סיכון חוצה גבולות (Cross-Border) - סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהן.

סיכון איסור הלבנת הון - הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מאי ציות להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור.

סיכון מוניטין - הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב).

סיכון אסטרטגי-עסקי - סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של ההחלטות, או מהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.

לפרטים בדבר התקשרות הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים וההשלכות הכספיות על דוחות כספיים אלה, ראה פרק התוכנית האסטרטגית ומידע צופה פני עתיד, וכן ביאור 26.12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר סיכונים מובילים ומתפתחים ראה פרק אירועי סיכון להלן.

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

ביום 21 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017-2021 (להלן: "התוכנית האסטרטגית"). התוכנית האסטרטגית מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2021, תשואה מרווח נקי המיוחס לבעלי המניות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-11.5% וכן תשואה דו ספרתית לאורך שנות התוכנית האסטרטגית; שיעורים אלה מתבססים על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים;
- המשך הצמיחה האורגנית בפעילויות הליבה של הבנק, בשיעור הגבוה מהצמיחה במערכת הבנקאית בישראל; זאת, במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל;
- מנועי הצמיחה של הבנק מכוונים להגדלת רווחיות הבנק, כפועל יוצא, בין היתר, מצמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא לינארי), מול שליטה ברמת הוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של עד כ-6% בלבד (שגם הוא אינו לינארי);
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה - השגת יחס יעילות (יחס בין סך כל ההוצאות לבין סך כל ההכנסות) הנמוך משיעור של 60% לאורך שנות התוכנית, ונקיטת מאמצים לשיפורו אף לרמה הנמוכה מ-55%, בשנת 2021.

לפרטים בדבר העקרונות המנחים להשגת יעדי התוכנית האסטרטגית ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2016. ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

מידע צופה פני עתיד

ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

ראה גם השפעת עדכון ההפרשה על הדוחות הכספיים בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי להלן. לאור האמור לעיל, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של השנה במועד אישור דוחות כספיים אלה, זאת כאשר הלימות ההון המוצגת בדוחות כספיים אלה הינה: יחס הון עצמי רובד 1 - 10.01% (0.17% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים) ויחס ההון הכולל - 13.64% (0.30% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים).

במועד אישור התקשרות הבנק בהסכם, העריך דירקטוריון הבנק כי קיימת לבנק היכולת לעמוד בתוואי תוכנית החומש האסטרטגית לשנת 2017-2021. עוד העריך הדירקטוריון, כי במהלך שנת 2019 יוכל הבנק לחזור ולנהוג בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד, וזאת בכפוף להוראות ולתנאים שנקבעו, בתוכנית האסטרטגית, ובכלל זה עמידה בדרישות הדין והגבלות הפיקוח על הבנקים.

הדירקטוריון ימשיך לעקוב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית ורשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיידרש ובכלל זה, עקב שינויים באורמים העלולים להשפיע על התוכנית, כאמור לעיל.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, העלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, ולגרום לכך שהתוכנית האסטרטגית לרבות לעניין מדיניות חלוקת הדיבידנד לא תתממש.

תוכנית לריכוז יחידות המטה של הבנק

ביום 19 ביוני 2017 החליט דירקטוריון הבנק לנקוט בצעדים במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. לפרטים בדבר ההתקשרות והקלות הוניות שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25 י"א לדוחות הכספיים.

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

הפעילות בשוק המשכנתאות התרחבה בשנת 2018, כאשר היקף מתן האשראי לדויר במערכת הבנקאית הסתכם בכ-60 מיליארדי שקלים חדשים, גידול ביחס לשנים 2017 ו-2016. הבנק פועל לחיזוק הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, ולהמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות. בשנה האחרונה הצליח הבנק לשמור על המובילות שלו בתחום המשכנתאות, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי, זאת, לצד הגברת ההשפעות הרגולטוריות. יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים. צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני ניווד חשבונות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על ייחודיות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת "הבנקאות ההיברידית" ובמערך סניפי ה-"LIVE" לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך הרחבת הצעת הערך.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

מאגר הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות במגזרי לקוחות יעודיים, ביניהם המגזר הערבי, המגזר החרדי והגיל השלישי. בנק יחב מהווה חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה באמצעות הרחבה והעמקה של פעילותו בקרב אוכלוסיית השכירים תוך מינוף יכולות מערכת הליבה הבנקאית החדשה שלו.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים, מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים, על מנת להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, ועל מנת להוזיל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בשנת 2018, בהיקף ניכר, את היקף הפיקדונות הקמעונאיים, תוך שמירה על יחסי נזילות גבוהים.

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית, הוגדל מספר הסניפים הממוקדים במתן שירותים בנקאיים למגזרים העסקיים, תוך חיזוק ההכשרה המקצועית של ההון האנושי ושמירה על רמת חיתום נאותה. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות.

התחרות במתן שירותי בנקאות ופנינגסים למגזר הבנקאות העסקית הושפעה בשנת 2018 מצמיחת האשראי לעסקים גדולים בקצב גבוה, בדומה לאשתקד. בנוסף, התחרות במגזר מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של גופים חוץ בנקאיים הממוקדים במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצורכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבן. במקביל, פועל הבנק למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים.

במטרה למצות את הפוטנציאל הכלכלי על ההון, מכר הבנק גם בשנת 2018 תיקי הלוואות לגופים מוסדיים שונים. לפרטים נוספים, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר, באמצעות רה-ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף, הכוללת פתיחה של סניפים במקומות פוטנציאליים לצמיחה עסקית, לצד מהלכים של התייעלות בפריסה הקיימת.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

- ביום 1 בפברואר 2018 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. רכישת המניות נועדה להתבצע כנגד מניות שהוקצו או שיוקצו בעתיד, על פי תוכניות האופציות לשנים 2016-2014 ולתוכניות האופציות לשנים 2019-2017. ביום 23 ביולי 2018 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו.
- רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד. ראה גם פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית - התוכנית האסטרטגית לעיל, ופרק דיבידנד להלן.
- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר שינויים במבנה השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון. התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים - CoCo), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13.34%. החל משנת 2018.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבויות נדחים מותנים מסוג CoCo, בסכום של 710.6 מיליון שקלים חדשים בחודש אוקטובר 2018, ראה התפתחויות במקורות המימון, להלן.

לפרטים בדבר גיוס הון משני בבנק יחב, בסכום של 180 מיליון שקלים חדשים בחודש אוגוסט 2018, ראה התפתחויות במקורות המימון להלן.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי הפיקדונות השונים לפי גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הבנק בוחן מידי יום את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות, וכמו כן הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2018 עמד על 199.5 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-183.6 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 8.7%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2018 בשיעור של 9.4%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בשיעור של 7.9% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 13.4%. לפרטים נוספים, ראה פרק ניהול ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

לפרטים בדבר תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, במסגרתו, הוחלו על קרנות הסל מגבלות בקשר לשיעור ההשקעה וההחזקה בנכסים שונים ראה פרק מממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות אלה.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבין בנקאי. עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית בישראל הוסיפו להיות גבוהים גם בשנת 2018. בנק ישראל סופג את עודפי הנזילות באמצעות מכרזי פיקדונות מוניטריים לתקופות של יום, שבוע ותקופות נזילות נוספות.

ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל.

גיוס כתבי התחייבות ואגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

ביום 21 באוקטובר 2018, הנפיקה טפחות הנפקות כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 48), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) בערך נקוב של כ-711 מיליוני שקלים חדשים, תמורת 711 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 13 ביוני 2018, החליטה רשות ניירות ערך, להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף הקיים של טפחות הנפקות ב-12 חודשים נוספים, דהיינו עד ליום 4 ביולי 2019. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של טפחות הנפקות מיום 13 ביוני 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-051207).

בחדש אוגוסט 2018 גייס בנק יהב הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים בסך 180 מיליוני שקלים חדשים. בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף בתוקף מיום 25 בספטמבר 2016 (נושא תאריך 26 בספטמבר 2016). בשנת 2018 לא בוצעה על ידי הבנק הנפקה מכוח תשקיף זה.

ביום 20 בספטמבר 2018, החליטה רשות ניירות ערך, להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף הקיים של הבנק ב-12 חודשים נוספים דהיינו עד ליום 24 בספטמבר 2019.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-30.6 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-29.9 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017.

מכשירי הון מורכבים

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב-2.2 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-1.3 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי התחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA.

מכשירי הון מורכבים אחרים

שטר הון אשר אינו כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ומופחת בהדרגה, ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב-2.0 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה ליום 31 בדצמבר 2017.

כתבי התחייבויות אחרים

כתבי התחייבויות נדחים, אשר אינם נחשבים מכשירי הון מורכבים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר), ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב-1.6 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-1.4 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שירותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושירותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2018, 193 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, ובתוכם 49 סניפי בנק יהב (מתוכם 3 סניפים בשירות חלקי).

הבנק ממשיך להרחיב את הפריסה הסניפית בהתאם לתוכנית האסטרטגית ותוך כדי בחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות, וכן שיקולי כדאיות כלכלית.

בשנת 2018 גדל מערך הסינוף של קבוצת הבנק ב-6 נקודות מכירה חדשות, מתוכם 3 סניפים של בנק יהב בשירות חלקי, זאת במקביל להעתקה של מספר נקודות מכירה אחרות למיקומים נכונים יותר מבחינה גיאוגרפית בעקבות מיפוי צרכי לקוחות הבנק ובמטרה לשפר את השירות הניתן להם והרחבת פעילות הגיוס העתידית. בשנת 2019 צפוי הבנק לפתוח כ-3 נקודות שירות ומכירה נוספות.

הבנק מפעיל 6 סניפי "LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי, למשך זמן פעילות ארוך יותר ובאמצעות ערוצי תקשורת מוגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל סקטור בנקאות ישירה בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיית רב ערוצית שבמרכזה עומד הסניף, וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידית כערוץ עיקרי להתקשרות עם הבנקאי.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידית

- הבנקאות ההיברידית מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה.
- שירותי הבנקאות ההיברידית ניתנים באמצעות סניפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:
 - סניפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזוהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסניף.
 - צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיבריד המשובל הניתן ללקוחות. השירות ניתן 24 שעות ביממה (בימי חול).
 - בשנת 2018 - הרחיב הבנק את שירות הצ'אט ללקוחות פוטנציאליים בתחומי משכנתאות, מכירות והשקעות.

שירותי האינטרנט, הסולר, תיבת ההודעות, שירות טלפוני ממוחשב ופקס

שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. בשנת 2018 הורחבו השירותים ללקוחות העסקיים, הושק אתר חדש לפעילות בינלאומית, נוסף שירות העברות מטבע חוץ לדיגיטל, הרחבת שירותי אתר האינטרנט לניירות ערך זרים בזירת שוק ההון. בנוסף, הורחב סט הכלים ללקוחות מתעניינים במשכנתא, הושק טופס משכנתא דיגיטלי, CALL ME, וצ'אט. בשנת 2019 בכוונת הבנק להשיק אפליקציית ניהול חשבון חדשה, לפתח אפשרות להזדהות בטביעת אצבע, להפחית חסמי כניסה לדיגיטל, להשיק אתר בנק חדש, ולהרחיב את השירותים ללקוחות העסקיים.

שירות עצמי בסניפים

- הבנק מתכנן להרחיב את השירותים השונים שמעמיד ללקוחותיו במכונות לשירות עצמי.
- עמדות שירות - הבנק מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות כגון: לקיחת הלוואה, הפקדת שיקים וקבלת מידע על חשבונות בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור. בחלק מעמדות השירות ניתן לבצע הנפקה מיידית של פנקסי שיקים.
- בשנת 2018 החל הבנק בפריסת שירות של הפקדת מזומן במכונות לשירות עצמי בסניף - תהליך שצפוי להיות מורחב במהלך שנת 2019.
- כספונים - ברשות הבנק 203 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים, חלקם בסניפי הבנק וחלקם מוגדרים "כספונים מרוחקים".

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הרחבת הפעילות העסקית

לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית (התוכנית האסטרטגית) לעיל.

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

לפרטים בדבר תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, להלן.

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

בשנת 2018 נחתמו הסכמים בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויותיהם והתחייבויותיהם של תיקי הלוואות לדיור שסכומם הכולל הוא כ- 2.7 מיליארדי שקלים חדשים. תיקי הלוואות שנמכרו כוללים הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. בעסקאות אלו, יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכמי הניהול שנחתמו בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשות את חלק תיקי הלוואות שנרכש על ידן, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק הלוואות שנותר בבעלותו.

שיתופי פעולה אסטרטגיים

במהלך שנת 2018 המשיך הבנק לבצע עסקאות של מכירה ושיתוף בסיכון אשראי עם גופים מוסדיים וגופים פיננסיים בארץ ובחוץ לארץ. המשך שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים הינו חלק מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. במסגרת פעילות זו, הרכיב הבנק את מתן השירותים לתפעול של נכסים פיננסיים ובהם, ניהול ותפעול הלוואות לדיור שנרכשו מהבנק. לפרטים נוספים על מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות (80% מתיק הלוואות לדיור בהיקף של 2.7 מיליארדי שקלים חדשים) ראה לעיל.

רכישת פוליסת ביטוח לערבויות

ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה-1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור. ההתקשרות האמורה התבצעה באמצעות חברת ביטוח שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אשר התקשרה בד בבד, עם מבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג בינלאומי גבוה. פוליסת הביטוח מביטחה את הבנק למקרה בו יידרש הבנק לשלם בשל חילוט הערבויות ונועדה בעיקרה להפחית את נכסי הסיכון בגין חשיפת האשראי הנובעת מן הערבויות. במהלך הרבעון השני של שנת 2018 הגדיל הבנק את שיעור הכיסוי של פוליסת הביטוח מ-80% ל-90% עבור ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים. במהלך הרבעון השלישי רכש הבנק הרחבה לפוליסה הקיימת, כך שתחול גם על סוגי ערבויות נוספות הקשורות בפרויקטים, בסכום של 1.8 מיליארדי שקלים חדשים. הפוליסות האמורות לעיל חלות על ערבויות שהנפיק הבנק עד תום 2018. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 רכש הבנק פוליסת ביטוח בשיעור כיסוי של 90% לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק ינפיק החל מחודש ינואר 2019, בהתאם לחוק המכר וערבויות נוספות הקשורות בפרויקטים, בדומה לפוליסות הביטוח המתוארות לעיל.

זכייה במרכז לשירותי קסטודיאן

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018, הבנק זכה בהליך מכרזי למתן שירותי קסטודיאן לגוף מוסדי גדול, וכפועל יוצא החל בקליטת היקף משמעותי של נכסי הלקוח. לפרטים בדבר התוצאות העסקיות במגזרי הפעילות השונים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

לפרטים בדבר פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים שניתן ביום 28 בינואר 2019, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן, וכן ביאור 22 א.6 לדוחות הכספיים.

הסכמי שכר לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי, עם ארגון המנהלים, בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 א.7 לדוחות הכספיים.

הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים. לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק. ביום 15 באוגוסט 2018 נחתם הסכם קיבוצי בין חטיבת הטכנולוגיה לוועד עובדי החטיבה וההסתדרות המעו"ף. להסכם זה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2018-2022. להסכמי השכר האמורים אין השלכה מהותית על התוצאות הכספיות בשנת 2018.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

התפתחויות בלוגיסטיקה, מינהל והתייעלות

בשנת 2018 נמשכה מגמת ההתייעלות וניצול המשאבים הקיימים של הבנק, בנושאים הבאים:

- התייעלות בשטחים.
 - ביצוע פריסה טובה יותר של מערך הסינוף.
 - המשך מינוף תשתיות באמצעות השכרה לצד ג', באופן זמני, של שטחים המשמשים כעתודה של הבנק להתפתחות עתידית.
 - סיום הנגשת סיפי הבנק בהתאם לתקנות הנגישות החדשות. לנכס ספציפי התקבלה דחייה זמנית מנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.
 - ביום 30 באפריל 2017 הוחלט בדירקטוריון הבנק לאשר מהלך אסטרטגי של ריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בלוד. לפיכך, נרכש בשנת 2017 מגרש בלוד, בשטח של כ-6 דונם, בתמורה לסך של כ-25.8 מיליון שקלים חדשים, בצמוד לנכס בו ממוקם כיום מבנה מט"ל ("מזרחי טפחות לוד"). התכנון הינו הקמת מבנה נוסף, אליו תועברנה בתוך כ-6 שנים כל יחידות המטה של הבנק. בשנת 2018 נמשך שלב תכנון המבנה והוגשה בקשה לקבלת היתר בניה.
- הפעילויות והמגמות שתוארו צפויות להימשך גם בשנת 2019.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.
- לפרטים נוספים הנוגעים להון האנושי בבנק, המבנה הארגוני של הבנק ונושאי משרה בכירה, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתייבויות ההון והלימות ההון להלן. לפרטים בדבר רכוש קבוע ומתקנים, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי וגילן של המערכות הקיימות בבנק, החליט הבנק לעבור לפלטפורמה חדשה. הבנק סיים תהליך בחינת התכנות מעבר מערכת שוק ההון של הבנק למודול שוק ההון של פלטפורמה חדשה. ביום 27 בדצמבר 2018 נחתם הסכם על רישוי התוכנה ובחודשים הקרובים צפוי להיחתם הסכם ליישום מערכת חדשה של שוק ההון בבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות, סינפים ונציגויות בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה בארץ מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, ובמתן שירותים פיננסיים לתושבי חוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. כמו כן, מתן שירותים בנקאיים ללקוחות ישראלים המקיימים פעילות בחוץ לארץ. לבנק שלוחות במספר מדינות כמפורט בפרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק. בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלבנטית לכל שלוחה.

במסגרת הפעילות הבינלאומית גלום גם סיכון חוצה גבולות, לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

הבנק מפעיל משרדי נציגויות במקסיקו סיטי ובפרנקפורט.

לפירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (תוצאות הפעילות בחוץ לארץ) בדוחות שנתיים אלה.

נושאים נוספים

הסכמים מהותיים

לפרטים בדבר הסכמים מהותיים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

אחריות תאגידית

בחודש יולי 2018 פרסם הבנק את דוח האחריות התאגידית שלו לשנת 2017. לפרטים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 26 ג.10-12 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר דרישה מרשות ניירות ערך לתשלום עיצום כספי בסך של 220 אלפי שקלים ראה פרק סיכון ציות ורגולציה להלן.

שינויים במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק

בשנת 2018 לא חל שינוי במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברוחים, וניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים

לקראת סוף שנת 2015, החל תהליך של בוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים, אשר במסגרתו נידונו דרישות ארגון העובדים לשנים 2015-2005. ביום 28 בינואר 2019 ניתן פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים, במסגרתו נקבע כי על הבנק לשלם פיצוי חד פעמי בסכום של כ-94 מיליוני שקלים חדשים (עלות) לעובדים חברי ארגון העובדים שעבדו בבנק בתקופות מסוימות כפי שהוגדרו בפסק הבוררות ועובדים בבנק ביום פסק הבוררות, ואשר ישולם בשתי פעימות (במהלך שנת 2019 ובמהלך שנת 2020). כמו כן, התקבלו במסגרת פסק הבוררות חלק מן הדרישות להטבות שונות. ההשלכה של פסק הבוררות הינה רישום הוצאה בסכום הפיצי החד פעמי דהיינו כ-94 מיליוני שקלים חדשים (לפני מס) וסך של כ-62 מיליוני שקלים חדשים (לאחר מס) במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2018, וכן תוספת הוצאות בגין שכר מידי שנה, החל משנת 2019 ואילך, המוערכת על ידי הבנק בסכום של כ-15 מיליוני שקלים חדשים (לפני מס). לפרטים נוספים ראה ביאור 22.א. לדוחות הכספיים.

הסכם מסוג DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית

ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיים החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26.ג. לדוחות הכספיים.

דוחות כספיים אלה כוללים עדכון בהפרשה בגין החקירה:

ברבעון השני של שנת 2018	- 425 מיליוני שקלים חדשים.
ברבעון הרביעי של שנת 2018	- 121 מיליוני שקלים חדשים.
סך כל עדכון ההפרשה בגין החקירה בשנת 2018	- 546 מיליוני שקלים חדשים.

ההפרשה המצטברת בגין החקירה ליום 31 בדצמבר 2018 הינה 195 מיליוני דולר ארצות הברית (731 מיליוני שקלים חדשים). כמו כן, סך העלויות המצטברות בגין ייעוץ מקצועי (עורכי דין ורואי חשבון) הסתכמו ב-49.7 מיליוני דולר ארצות הברית (כ-186 מיליוני שקלים חדשים). ביום 27 במרץ 2019 התקבל בבנק מכתבה של המפקחת על הבנקים, על פיו נדרש הבנק עם תום החקירה ועל רקע ההסכם, לבצע תהליך מוסדר ומעמיק של בחינה והפקת לקחים, לרבות מינוי ועדה בלתי תלויה בראשות שופט בדימוס, לבחינת התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה וגיבוש מסקנות והמלצות כלליות ואישיות, ככל שנדרש. דירקטוריון הבנק החליט ביום 27 במרץ 2019 על הקמת ועדה כאמור.

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי השליטה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "אגוד") המחזיקים יחדיו ב-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד, לרכישת מניות בנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות (להלן: "ההסכם"). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד (להלן: "בעל המניות הנוסף"). על פי ההסכם, כפי שצוין בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017, בכפוף להתקיימות תנאים מתלים שיעקרו מפורט בהסכם, יפרסם הבנק הצעת רכש חליפין מלאה (להלן: "הצעת רכש") לרכישת מניות בנק אגוד ומנגד התחייבו בעלי מניות השליטה וכן בעל מניות הנוסף להיענות להצעת הרכש, שתושלם בכפוף לתנאים המתלים שנקבעו בהסכם.

ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת ממלא מקום הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג (להלן: "ההחלטה"). ביום 5 באוגוסט 2018 התקשר הבנק עם בעלי המניות בתוספת להסכם (להלן: "התוספת"), על פיה הוסכם כי הצדדים וכן אגוד יגישו ערר על ההחלטה. ערר כאמור הוגש ביום 6 בספטמבר 2018. כמו כן, הוסכם כי המועד הקובע המוארך יחול בחלוף 12 חודשים ממועד החתימה על התוספת (להלן: "המועד הקובע המוארך") וכי היה ועד למועד הקובע המוארך יינתן פסק דין לפיו הערר נדחה, או לא יינתן פסק דין בערר, אזי יבוטל ההסכם.

עוד הוסכם, כי היה ועד למועד הקובע המוארך ייסר לצדדים פסק דין לפיו התקבל הערר, יפרסם הבנק את הצעת הרכש בתוך 60 ימים ממועד קבלת הערר, וזאת בהתבסס על הדוחות הכספיים השנתיים או הרבעוניים לתקופה המסתיימת ביום האחרון ברבעון שקדם למועד קבלת הערר (להלן: "הדוחות הקובעים"), בכפוף לכך שכלל שהדוחות הקובעים הינם הדוחות השנתיים וככל שהם לא יפורסמו במהלך תקופה של 60 יום כאמור, אזי יידחה מועד הפרסום האחרון של הצעת הרכש ליום העסקים ה-14 לאחר פרסום הדוחות הקובעים.

על פי התוספת נקבע כי עד למועד השלמת הצעת הרכש לא תבוצע באגוד כל חלוקה נוספת מעבר ל"חלוקה המותרת" - בסכום כולל שלא יעלה על 100 מיליוני שקלים חדשים, וכן הובהר כי ביצועה של חלוקה על ידי אגוד מעבר לחלוקה המותרת יהווה הפרה יסודית של ההסכם מצד המוכרים.

כמו כן, תוקנה הנוסחה לחישוב כמות מניות הבנק שתהווה את מניות התמורה, על פיה כמות מניות התמורה תשקף את היחס שבין סכום השווה ל-60% מסך כל ההון של אגוד, בהתאם לדוחות הקובעים של אגוד, בניכוי סכום החלוקה המותרת, אם וככל שתחולק ובנטרול סכומים נוספים שיוסכמו בין הצדדים, לבין המחיר הממוצע של שערי הנעילה המתואמים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ של מניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ב. של הבנק בתקופה של 60 ימי המסחר שתחילתה 60 ימי מסחר לפני מועד הדוחות הקובעים וסופה במועד הדוחות הקובעים, לאחר ביצוע התאמות שנקבעו בהסכם ובתוספת, לרבות התאמות מסוימות הנובעות מחלוקת דיבידנד בבנק, אשר המועד הקובע לביצוע הינו לאחר הדוחות הקובעים של הבנק.

במסגרת התוספת נקבעה זכות ביטול הדדית לצדדים, בתנאים שפורטו בדוח המידי שפורסם ביום 25 ביוני 2018.

על פי התוספת הוסרו מגבלות שהוטלו על המוכרים על פי ההסכם המקורי הנוגעות להתנהלות בתקופת הביניים ובהן מגבלה לפיה התחייבו המוכרים להפעיל את אמצעי השליטה שלהם באגוד, במהלך תקופת הביניים, על מנת לגרום לכך שאגוד לא ינקוט מהלכים חריגים העשויים להשפיע לרעה באופן מהותי על

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

התוצאות הפיננסיות של אגוד ו/או על כדאיות העסקה ו/או ערכה, כל זאת, מבלי לגרוע בדרך כלשהי מזכותו של הבנק לטעון כי פעולה כלשהי בניגוד לסעיף שבטל כאמור גרמה להתרחשותו של אירוע, שינוי, התפתחות או נטילת התחייבות, המקימה לבנק זכות לבטל את ההסכם, כאמור לעיל.

בידי הבנק התקבלה הודעת הנאמן המחזיק במניות עבור בעל המניות הנוסף, המחזיק ב-27.12% לפיה תוקף הודעת ההצטרפות יפקע במועד המוקדם מבין המועדים שנזכרו בה או ביום 31 בדצמבר 2019 וכי ביתר הוראות הודעת ההצטרפות לא יחולו שינויים נוספים, למעט שינויים הנובעים מן התוספת.

לפרטים נוספים בדבר הסכם עם בעלי המניות בבנק אגוד והתוספת, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017, דוח מידי מיום 30 במאי 2018 מספר אסמכתא 053347-01-2018, דוח מידי מיום 25 ביוני 2018 מספר אסמכתא 060643-01-2018 ודוח מידי מיום 5 באוגוסט 2018 מספר אסמכתא 072859-01-2018.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

- מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:
- פעילות כלכלית מתונה המתאפיינת בסביבת ריבית ואינפלציה נמוכה לאורך זמן, אשר פוגעת ברווחיותם של הבנקים.
 - בשנה האחרונה החלה מגמה של צמצום מוניטרי בחלק מהשווקים המפותחים אשר באה לידי ביטוי בעליית ריבית ובצמצום ההרחבות הכמותיות. זאת, במקביל לעלייה ברמת האינפלציה.
 - התמתנות בקצב הצמיחה העולמי מובילה למגמה של מעבר מבנקאות רב-לאומית גלובלית לבנקאות מקומית.
 - פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל, אשר מלווה במתן הקלות רגולטוריות מצד בנק ישראל המכוונות לעידוד פעילות בדיגיטל. לצד התפתחויות אלה, מתרחב בעקביות השימוש של משקי הבית בערוצים הדיגיטליים. בנוסף, מגמת הדיגיטציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיווך הפיננסי תוך יצירת שיתוף פעולה עם המערכת הבנקאית.
 - התחרות במגזר משקי הבית ובמגזרי העסקים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים מוסדיים וחברות כרטיסי האשראי. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסמים בפני נידוד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תועלת זהות בנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים.
 - בהמשך למגמת התגברות ההוראות הרגולטוריות גובשו יוזמות שונות להגברת התחרותיות במערכת הפיננסית:
 - ביום 27 בינואר 2017 אושר החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל" בהמשך להמלצותיה הסופיות של ועדת שטרוב. מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד ההיצע - הוספת שחקנים חדשים, ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן. להלן מפורטים עיקרי הוראות החוק:
 - הפרדת השליטה והבעלות של הבנקים הגדולים (בנקים אשר סך הנכסים המאזניים שלהם על בסיס מאוחד גדול מ-20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל) מחברות כרטיסי האשראי. בעקבות ההוראה, בחודש יולי 2018 חתם בנק לאומי על הסכם למכירת חברת "לאומי קארד" לקרן ורבורג-פינקוס, ובנק הפועלים נערך להנפקת מניות ישראלכרט בבורסה לניירות ערך.
 - הטלת מגבלות על הבנקים הגדולים בהנפקה ובהפצה של כרטיסי אשראי.
 - השקת ממשק טכנולוגי לצפייה במידע פיננסי (Read Only) לצורך הקלה על הצרכנים בבחירה בין חלופות פיננסיות שונות.
 - גופים פיננסיים יוכלו לרכוש שירותי מחשוב מבנקים.
 - סליקת כרטיסי אשראי - סולק קיים יחויב להתקשר עם סולק חדש באופן שיאפשר לו לתת שירותי סליקה לבתי עסק.
 - לטובת בחינת התחרות בשוק האשראי, הוקמה ועדה בראשות המנהל הכללי של משרד האוצר ומנהל חטיבת המחקר בבנק ישראל. תפקידי הועדה הם לעקוב אחר יישום הוראות החוק ולהמליץ על צעדים להגברת התחרות בשוק האשראי.
 - ביום 13 בדצמבר 2017 הכריזו משרד האוצר ובנק ישראל על רפורמה להקלת נידוד של לקוחות בין בנקים באמצעות הקמת מערכת אוטומטית לניוד חשבונות.
 - ביום 25 בפברואר 2018 פרסם בנק ישראל מתווה סופי להפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה במספר פעימות בשנים 2019 עד 2023 משיעור של 0.7% מהיקף העסקה, עד לשיעור של 0.5%. בנוסף, נקבע מתווה להפחתת העמלה הצולבת בגין עסקאות לחיוב מידי משיעור של 0.3% מהיקף העסקה, עד לשיעור של 0.25%.
 - חוק נתוני אשראי מיועד לקדם הקמה וניהול של מאגר נתוני אשראי מרכזי לצורך קביעת דירוג אשראי לכל אזרח. הדירוג יימסר לגופים נותני אשראי בהסכמת הלקוח. החוק צפוי להיכנס לתוקף בחודש אפריל 2019. יישום החוק עשוי להוביל לשיפור יכולות החיתום והתמחור של בנקים ושל גופים חוץ-בנקאיים.
 - הפיקוח על הבנקים החל בחודש אוגוסט 2018 בפרויקט הסדרת סטנדרט API לבנקאות פתוחה. הבנקאות הפתוחה תאפשר, בהסכמת הלקוח, שיתוף מידע פיננסי של הלקוח. שיתוף מידע זה עשוי להביא לשיפור השירותים הפיננסיים הניתנים ללקוחות ולהגברת התחרות על שירותים אלה. הפרויקט צפוי להיות מיושם במהלך שנת 2020.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

- החמרת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כיוסי נזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני יציבות על המערכת הבנקאית. מנגד, אישר הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - CoCo). איגרות חוב אלה תורמות לחיזוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתדרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים. לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.
 - הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.
 - התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחנת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. הנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2018

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

לפי האומדן השני למחצית השנייה של שנת 2018 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה צמיחת התוצר בשנת 2018 בשיעור של 3.3%, לעומת שיעור של 3.5% אשתקד ובהשוואה לשיעור של 4.0% בשנת 2016. קצב צמיחת התוצר בשנת 2018 הושפע לחיוב בעיקר מהסעיפים הבאים: עליית קצב הצמיחה של צריכת מוצרים בני קיימא, ההשקעה בענפי משק והצריכה הציבורית. מנגד, קצב הצמיחה הושפע לשלילה מהתכווצות בסעיף ההשקעה בבנייה למגורים, וכן מהתמתנות הצמיחה בצריכה הפרטית השוטפת.

על פי הערכת בנק ישראל, שוק העבודה ממשיך להעיד על רמת פעילות גבוהה תוך הימצאות בקרבת תעסוקה מלאה. שיעור האבטלה הממוצע בשנת 2018 עמד על 4.0%, בהשוואה לשיעור של 4.2% בשנת 2017. זאת, במקביל לירידה מתונה בשיעור ההשתתפות הממוצע לרמה של 63.9% ביום 3 באוגוסט 2018, הודיעה חברת דירוג האשראי S&P על העלאת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של AA-, זאת על רקע "שיפור במדיניות הפיסקלית של ממשלת ישראל, לצד צמיחה והכנסות מסויסם גבוהות שהביאו לירידה ניכרת ביחס החוב הממשלתי נטו לתוצר בשנים האחרונות", לשון הודעה.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך שנת 2018 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.8%, בהמשך לעלייה בשיעור של 0.4% אשתקד. המדד הושפע בשנת 2018 בעיקר מהתייקרות בסעיפי הדיור (שכירות), הירקות והפירות והמזון, אשר תרמו 1.0% למדד הכללי. מנגד, חלה ירידה בסעיף התחבורה והתקשורת ובסעיף ההלבשה וההנעלה, אשר מיתנו את המדד הכללי בשיעור של 0.2% במצטבר.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
שער החליפין של:		
הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.467	3.748
אירו (בשקלים חדשים)	4.153	4.292

ביום 25 במרץ 2019 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.623 - ייסוף של 3.3% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2018. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 4.102 ייסוף של 4.4% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2018.

מדיניות מוניטרית

בחודש נובמבר 2018 הועלתה ריבית בנק ישראל ב-0.15% לרמה של 0.25%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל מתחילת השנה הושפעה, בין היתר, מהתכנסות המשק לקצב הצמיחה הפוטנציאלי שלו במקביל להמשך נתונים דומים של יצוא הסחורות, ציפיות אינפלציה שנמצאות מעט מעל לגבול התחתון של יעד יציבות המחירים, החרפת "מלחמת הסחר" בין ארצות הברית וסין, עליית הסיכון הפוליטי באירופה והמשך צמיחה איטית של הכלכלות העיקריות בעולם.

ביום 9 באוקטובר 2018 הודיעו ראש הממשלה ושר האוצר על מינוי של פרופסור אמיר ירון לתפקיד נגיד בנק ישראל במקומה של פרופסור קרנית פלוג.

מדיניות פיסקלית

בשנת 2018 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 38.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 24.6 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד. שיעור הגירעון ביחס לתוצר המקומי הגולמי בשנת 2018 הינו 2.9% (בהתאם ליעד), לעומת שיעור של 1.9% אשתקד. בשנת 2018 נרשם גידול של 5.2% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לשנת 2017, כאשר הוצאות המשרדים האזרחיים עלו בשיעור של 6.2%, והוצאות מערכת הביטחון עלו בשיעור של 1.6%, לעומת שיעור גידול מתוכנן של 5.2% וקיסון של 0.4%, בהתאמה. סך גביית המסים קטנה בשנה החולפת בשיעור נומינאלי של 0.1% לעומת אשתקד. בניכוי תיקוני חקיקה והכנסות חריגות, גדלו הכנסות המסים בשיעור של 2.3%.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך שנת 2018 בכ-38.2 אלף דירות, ירידה של 10% לעומת שנת 2017, ושל 23% לעומת שנת 2016. הירידה מוסברת בין היתר, מהמתנת מחוסרי דיור לזכיייה בדירות במסלול "מחיר למשתכן" ומירידה בכמות המבוקשת של דירות על ידי משקיעים. במהלך שנת 2018 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 60.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 53.8 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד, ו-59.1 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2016 - עלייה של 12% ושל 2% בהתאמה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור בבעלות ירדו במהלך שנת 2018 בשיעור של 1.4%, לאחר עלייה בשיעור של 2.3% בשנת 2017 ושל 6.7% בשנת 2016.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, בשנת 2018, התנהל במגמה שלילית בהובלת הבורסות בארצות הברית ובשוק המניות בארץ במדדים המרכזיים. להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2018	שנת 2017	שנת 2016
תל-אביב 35	(3.0)	2.7	(3.8)
תל-אביב 125	(2.3)	6.4	(2.5)
תל-אביב 90	(3.0)	21.2	17.3

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2018 ב-1.6 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת מחזור ממוצע של 1.4 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2017. חלק מגידול המחזורים, בעיקר ברבעון האחרון של שנת 2018, נובע מרפורמת המעבר מתעודות הסל לקרנות הסל (תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשנ"ד-1994).

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2018	שנת 2017	שנת 2016
אג"ח כללי	(1.5)	4.7	2.2
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	(1.4)	3.4	0.8
אג"ח ממשלתי לא צמוד	(1.2)	3.7	1.2
תל בונד 20	(1.1)	7.1	3.2
תל בונד 40	(0.5)	4.4	1.8

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית צמחה בשנת 2018 בקצב של 2.9%, לעומת קצב של 2.2% אשתקד, ושל 1.6% בשנת 2016. במהלך שנת 2018 חל שיפור במדדי הייצור התעשייתי והמסחר הקמעונאי, כאשר מדד מנהלי הרכש המשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית. עם זאת, במחצית השנייה של השנה נרשמה התמתנות מסוימת במדדים אלה, בעיקר על רקע התגברות מתיחות הסחר מול סין והאיחוד האירופי. בשוק העבודה התקבלו נתונים חיוביים: מספר המשרות שנוספו למשק האמריקאי היה לרוב גבוה מהציפיות, ושיעור האבטלה ירד מתחת ל-4%. אינפלציית הליבה עלתה בשיעור של 2.2% בשנת 2018. בעקבות האינדיקטורים הכלכליים החיוביים שהתקבלו, העלה ה-FED את הריבית ארבע פעמים במהלך השנה עד לרמה של 2.5%-2.25%. עם זאת, מתחילת שנת 2019 גברו ההערכות בשוק ההון שריבית ה-FED לא תעלה במהלך שנת 2019.

התוצר בגוש האירו צמח בשנת 2018 בשיעור של 1.8%, לעומת שיעור של 2.4% אשתקד, ושל 2.0% בשנת 2016. בשנת 2018 חלה התכווצות של הייצור התעשייתי והתמתנות בקצב התרחבות המסחר הקמעונאי. מדד מנהלי הרכש ומדדי הציפיות ירדו מתחילת השנה. שיעור האבטלה המשיך לרדת והגיע לרמה של 7.9% בחודש דצמבר 2018. אינפלציית הליבה נותרה ברמה של כ-1% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש דצמבר 2018. יצוין כי, עקב ההאטה בפעילות הכלכלית באירופה מתחילת שנת 2019 הודיע ה-ECB כי הריבית לא תעלה בשנת 2019, והכריז על תוכנית הלוואות חדשה לבנקים המסחריים (TLTRO) לצורך עידוד מתן אשראי לעסקים. בחודש מרץ 2019 דחה הפרלמנט הבריטי את הצעתה של ראשת ממשלת בריטניה, תרזה מיי, לאישור הסכם פרישת בריטניה מהאיחוד האירופי. כמו כן, החליט הפרלמנט שלא לפרוש מהאיחוד האירופי ללא הסכם. לכן, אישר הפרלמנט לראשת הממשלה לבקש מהאיחוד האירופי דחייה במועד פרישת בריטניה מהאיחוד האירופי, כאשר מועד הפרישה נכון לעתה הוא ה-29 במרץ 2019.

הכלכלה הסינית צמחה ברבעון הרביעי של שנת 2018 בשיעור שנתי של 6.4%, נמוך מקצב הצמיחה הממוצע בשלושת הרבעונים הקודמים אשר עמד על כ-6.7%, ומשיעור הצמיחה בשנת 2017 אשר עמד על 6.9%. קצבי צמיחת מדדי הייצור התעשייתי והמסחר הקמעונאי התמתנו במהלך שנת 2018, ומדד מנהלי הרכש היצרני ירד לרמה הנמוכה מ-50 נקודות, והוא מעיד על התכווצות בפעילות הכלכלית.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	שנת 2018	שנת 2017	שנת 2016
דאו ג'ונס	(6.7)	25.1	13.4
500 S&P	(7.0)	19.4	9.6
נאסד"ק 100	(1.7)	31.5	5.9
DAX	(18.3)	12.5	6.9
FSTE 100	(12.4)	7.6	14.4

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

אירועי סיכון

לפרטים בדבר התקשרות הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים וההשלכות הכספיות על דוחות כספיים אלה, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק), וכן ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענות נגזרות בהקשר זה, ראה ביאור 26 ג.11 א בדוחות הכספיים.

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים מהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת מיפוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתמשש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות של הבנק ויציבותו, כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונדלונות. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתמשש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק ואת תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

הערכת השפעתם של כלל גורמי הסיכון מביאה בחשבון את ההתפתחויות בסיכונים הנוגעים לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק:
www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

דוחות רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים לאמור בביאור 26 ג.11, ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, וכן לאמור בביאור 26 ג.12 בדבר הסכם מסוג DPA שחתם הבנק, ביום 12 במרץ 2019, עם משרד המשפטים בארצות הברית, לסיום החקירה שניהל משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים

ביום 28 בינואר 2019, לאחר תאריך המאזן, ניתן פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל, וכן ביאור 22 א.6 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר התקשרות הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנגזרת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים וההשלכות הכספיות על דוחות כספיים אלה, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק), וכן ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

להלן השינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות בתקופות המדווחות:

חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

כמפורט בביאור 1 ד.6 לדוחות כספיים אלה, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 8 שנים שהסתיימו במועד הדיווח.

לפרטים בדבר יישום הוראות המפקחת על הבנקים בנושא מגבלת חבות ענפית ראה ביאור 1 ג.3.

הפרשות בגין התחייבויות תלויות ותביעות משפטיות

לפרטים בדבר התקשרות הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנגזרת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים וההשלכות הכספיות על דוחות כספיים אלה, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק), וכן ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2018 הסתכם ב-1,206 מיליוני שקלים חדשים. רווח זה כולל הפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית; ברבעון השני של שנת 2018 - 425 מיליוני שקלים חדשים.
 ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 121 מיליוני שקלים חדשים.
 סך כל ההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית בשנת 2018 - 546 מיליוני שקלים חדשים.
 על רקע זה, התשואה על ההון בשנת 2018 - 8.5%.
 הרווח הנקי בשנת 2017 - 1,347 מיליוני שקלים חדשים (התשואה על ההון בשנת 2017 - 10.2%).
 הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2018 מושפע מההפרשה כאמור והסתכם ב-202 מיליוני שקלים חדשים (תשואה על ההון - 5.7%).
 הרווח הנקי ברבעון המקביל אשתקד - 365 מיליוני שקלים חדשים (תשואה על ההון - 11.2%).

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות ריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית (2) בשנת 2018, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-5,367 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,483 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, גידול של 19.7%.
 הכנסות ריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית (2) ברבעון הרביעי של שנת 2018, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,381 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,191 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 16.0%.
 הכנסות ריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית (2) מפעילות שוטפת בשנת 2018, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-4,939 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,333 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, גידול של 14.0%.
 הכנסות ריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית (2) מפעילות שוטפת ברבעון הרביעי של שנת 2018, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-1,324 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,124 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 17.8%.

להלן ניתוח ההתפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שעור השינוי (באחוזים)	שנת	
	2017	2018
	4,347	4,922
	136	445
19.7	4,483	5,367
	32	182
	43	41
	43	15
	32	190
	150	428
14.0	4,333	4,939

(1) ההוצאות התפעוליות והאחרות, בשנת 2018, כוללות הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של השנה ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של השנה).
הרווח הנקי מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשות כאמור, ובהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת באתה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך, הינו:
ברבעון השני של שנת 2018 - 472 מיליוני שקלים חדשים.
ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 378 מיליוני שקלים חדשים.
בשנת 2018 - 1,647 מיליוני שקלים חדשים.

(2) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הווגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(3) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הווגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי ערך בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הווגן.
 השפעות אחרות כוללות גם את השפעת חיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת - המשך (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	2017				2018				
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
	1,027	1,173	1,011	1,136	1,081	1,345	1,236	1,260	הכנסות ריבית, נטו
	(1)	21	61	55	90	129	105	121	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
	16.0	1,026	1,194	1,072	1,191	1,474	1,341	1,381	סך הכנסות מימון
									בניכוי:
	(21)	105	(62)	10	(39)	172	32	17	השפעת מדד המחירים לצרכן
	13	9	11	10	12	8	9	12	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
									רווחים ממימוש איגרות חוב וניירות ערך זמינים
									למכירה ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
									השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾
	(20)	(5)	12	45	55	73	36	26	
	(21)	127	(23)	67	30	253	88	57	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
	17.8	1,047	1,067	1,095	1,124	1,141	1,221	1,253	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית. השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן. השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר				
שיעור השינוי (באחוזים)	סכום השינוי	2017	2018	מגזר פעילות
				אנשים פרטיים:
15.7	206	1,311	1,517	משקי בית- הלוואות לדיור
11.4	130	1,143	1,273	משקי בית- אחר
28.8	17	59	76	בנקאות פרטית
14.0	353	2,513	2,866	סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
12.3	110	895	1,005	עסקים קטנים וזעירים
18.4	38	206	244	עסקים בינוניים
15.3	71	463	534	עסקים גדולים
6.3	7	111	118	גופים מוסדיים
13.5	226	1,675	1,901	סך הכל פעילות עסקית
-	261	126	387	ניהול פיננסי
19.5	840	4,314	5,154	סך הכל פעילות בישראל
26.0	44	169	213	פעילות חוץ לארץ
19.7	884	4,483	5,367	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
מגזר הצמדה	2018	2017	שיעור השינוי (באחוזים)
מטבע ישראלי לא צמוד	161,959	153,835	5.3
מטבע ישראלי צמוד למדד	52,560	50,996	3.1
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	13,894	12,550	10.7
סך הכל	228,413	217,381	5.1

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזרים השונים נובעים מצמיחת האשראי לציבור (הן האשראי לדיוור והן האשראי הפרטי שאינו לדיוור והאשראי העסקי), זאת בהלימה לעקרונות התוכנית האסטרטגית.

הגידול ביתרות הממוצעות במטבע חוץ נובע מעלייה ביתרות מזומנים ופיקדונות במטבע חוץ במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
מגזר הצמדה	2018	2017	לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר
	2018	2017	2017
מטבע ישראלי לא צמוד	1.90	1.95	2.02
מטבע ישראלי צמוד למדד	1.24	0.84	0.89
מטבע חוץ	1.12	1.48	1.57
סך הכל	1.69	1.65	1.73

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

במגזר השקלי הלא צמוד - הירידה בפער הריבית, נובעת מגיוס מקורות ארוכי טווח תוך קיבוע העלויות.

במגזר השקלי הצמוד למדד - העלייה בפער הריבית נובעת מהמשך שיפור במרווחי הריבית.

במגזר מטבע חוץ - עלייה בריבית ה-FED השפיעה על עלות המקורות. מנגד, לא נכללות ההכנסות מנכסים נגזרים נטו, במסגרת פערי הריבית המוצגים לעיל (וכך גם ביתר המגזרים).

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות השנתיים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2018 ב-310 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.16%, מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הוצאות הפסדי אשראי בסך של 192 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, שיעור של 0.11% מסך האשראי לציבור, נטו, ובסך הכל גידול של 118 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-77 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.16% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 60 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.13% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל גידול של 17 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)	2018	2017	לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר
	2018	2017	2017
הגדלת הוצאות	374	354	94
הקטנת הוצאות	(171)	(230)	(46)
סך הכל הפרשה פרטנית	203	124	48
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:			
לפי עומק הפיגור	10	1	2
אחרת	97	67	10
סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי	310	192	60
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):	0.16%	0.11%	0.13%
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיוור	0.40%	0.27%	0.35%
מזה: בגין הלוואות לדיוור	0.03%	0.02%	0.02%

הקטנת ההוצאות במסגרת ההפרשה הפרטנית בגין הפסדי אשראי הושפעה ממיצוי מסוים בגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר. ההפרשה הקבוצתית האחרת הושפעה מעלייה בקצב גידול האשראי המאזני והחוזף מאזני המסחרי לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		מגזרי פעילות
2017	2018	2017	2018	
אנשים פרטיים:				
6	2	24	36	משקי בית- הלוואות לדיור
36	27	122	108	משקי בית- אחר
-	-	1	1	בנקאות פרטית
42	29	147	145	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:				
42	34	149	137	עסקים קטנים וזעירים
23	12	7	11	עסקים בינוניים
(42)	(5)	(89)	8	עסקים גדולים
(3)	2	(22)	2	גופים מוסדיים
20	43	45	158	סך הכל פעילות עסקית
(1)	2	(1)	3	ניהול פיננסי
61	74	191	306	סך הכל פעילות בישראל
(1)	3	1	4	פעילות בחוץ לארץ
60	77	192	310	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2018 ב-1,967 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,653 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, גידול של 314 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-517 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 464 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 53 מיליוני שקלים חדשים, ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2018 ב-445 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 136 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-121 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 55 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, ראה הסבר להלן.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוון, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית. מגמת הגידול המשמעותי בהכנסות המימון שאינן ריבית נובעת גם מעליית הריבית. השפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה בנכסים נגזרים נזקפת בהתאם לכללי החשבונאות להכנסות מימון שאינן מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2018 ב-1,475 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,423 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, גידול בשיעור של 3.7%. ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-384 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 367 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 4.6%.

לפרטים ההכנסות מעמלות לפי סוגי העמלות השונים, ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2018 ב-47 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 94 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, קיטון של 47 מיליוני שקלים חדשים. ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-12 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 42 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד קיטון של 30 מיליוני שקלים חדשים.

בשנת 2017 ובברבעון הרביעי של שנת 2017 נכללו רווחי הון בסך 47 ו-30 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, בהתאמה, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2018 ב-4,384 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,611 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017. הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-1,211 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 939 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הוצאות התפעוליות כוללות הפרשות בגין:

- הפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל.
 - הפרשה למשכורות והוצאות נלוות בסכום של כ-94 מיליוני שקלים חדשים, בעקבות פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 א.6 לדוחות הכספיים.
- ראה פירוט לפי רכיבי הוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות והוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2018 ב-2,407 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,271 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, גידול בשיעור של 6.0%. המשכורות והוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-683 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 593 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 90 מיליוני שקלים חדשים.

ברבעון הרביעי של השנה נכללה הפרשה של כ-94 מיליוני שקלים חדשים, בעקבות פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 א.6 לדוחות הכספיים.

בהתייחס לשינויים האמורים בין תקופות הדיווח יצוינו בנוסף ההשפעות המהותיות הנוספות:

- ברבעון השלישי של שנת 2017 נכללו הוצאות שכר חריגות של 160 מיליוני שקלים חדשים בגין הסכם שכר עם ארגון העובדים לשנים 2016-2021.
- התאמת המענקים לתוצאות המדווחות.
- בשלב זה, יישום תוכנית הפרישה מרצון הינו חלקי.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2018 ב-747 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 742 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, גידול של 5 מיליוני שקלים חדשים.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-186 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 188 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 2 מיליוני שקלים חדשים.

לפרטים בדבר הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתייבבות, ההון והלימות ההון להלן.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2018 ב-1,230 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 598 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-342 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 158 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. הוצאות האחרות כוללות הפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל.

ברבעון הרביעי של השנה נרשמה הפרשה לתביעה כנגד הבנק בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן חל גידול, בשתי התקופות, בהוצאות רכיבים אקטואריים הנזקפים בהתאם לכללים החשבונאיים לסעיף הוצאות אחרות (ראה ביאור 1 ג.4 לדוחות הכספיים), ובהוצאות שירותים מקצועיים.

להלן נתוני Cost Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

2018		2017	
רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון שלישי
68.1 ⁽²⁾	54.5	58.7	67.2 ⁽³⁾
Cost Income Ratio			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2017
63.6 ⁽²⁾	60.2
Cost Income Ratio	

(1) סך הוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
(2) הוצאות התפעוליות והאחרות, בשנת 2018, כוללות הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של השנה ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של השנה). יחסי היעילות הנובעים מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשות כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך, הינם:

ברבעון השני של שנת 2018 - 53.2%
ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 61.3%
בשנת 2018 - 57.2%

(3) הוצאות בגין מספר ההכנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי הביאו להגדלת יחס היעילות ברבעון השלישי של שנת 2017 ב-13.4 נקודות האחוז.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2018 ב-2,195 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,197 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, קיטון בשיעור של 0.1%. הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-489 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 601 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 18.6%. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח בשנת 2018 הסתכם ב-42.0%, לעומת שיעור הפרשה של 36.7% בשנת 2017.

שיעור הפרשה למיסים מהרווח ברבעון הרביעי של שנת 2018 הסתכם ב-54.8%, לעומת 36.9% ברבעון המקביל אשתקד.

הפער בשיעורי ההפרשה למיסים לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע בעיקר מגידול בהוצאות, ברבעון השני וברבעון הרביעי של השנה בסך של 55 ו-97 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, בשל השלכות מס אפשריות המתייחסות להפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בשנת 2018 נרשמו רווחים בגין חברות כלולות בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת שנת 2017 בה לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות.

ברבעון הרביעי של שנת 2018 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם בשנת 2018 ב-68 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 44 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-19 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 14 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווחי בנק יהב נובע מגידול בהיקפי פעילות, שיפור במרווחי המימון ורמת הוצאה יציבה.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2018 ב-1,206 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,347 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017, קיטון של 141 מיליוני שקלים חדשים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-202 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 365 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 163 מיליוני שקלים חדשים.

הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק עלה בשנת 2018 וברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-103 וב-104 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת התקופות המקבילות אשתקד. השינוי נובע בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוצאות קבוצת הבנק בתקופת הביניים ראה מידע רב רבעוני לשנתיים האחרונות בנספחים לדוחות השנתיים.

להלן התפתחות תשואת⁽¹⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף בתום הרבעון⁽⁴⁾ (באחוזים):

		2017				2018			
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
תשואת רווח נקי על ההון		10.4	12.7	8.0 ⁽⁷⁾	11.2	10.3	6.1 ⁽⁵⁾	13.4	5.7 ⁽⁵⁾
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון		10.12	10.15	10.16	10.20	10.16	9.95	10.11	10.01
יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)		118	122	117	118	125 ⁽⁶⁾	120	121	116
יחס המינוף בתום הרבעון		5.27	5.42	5.36	5.48	5.43	5.38	5.47	5.42

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

		2017	2018
תשואת רווח נקי על ההון		10.2	8.5 ⁽⁵⁾

- תשואה בחישוב שנתי.
- התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים הנוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באימות גבוהה לתזודים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות ימיות במשך הרבעון המדווח.
- יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רוברד 1 לפי כללי באזל לסק החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
- ההוצאות התפעוליות והאחרות, בשנת 2018, כוללות הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של השנה ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של השנה). תשואת הרווח הנקי על ההון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשות כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך, הינה:
 - ברבעון השני של שנת 2018 - 14.1%
 - ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 10.7%
 - בשנת 2018 - 11.6%
- כולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.
- ההוצאות בגין מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי הביאו להקטנת התשואה ברבעון השלישי של שנת 2017 ב-4.6 נקודות האחוז.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

		2017				2018			
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
רווח בסיסי למניה		1.38	1.72	1.12	1.57	1.47	0.89	1.95	0.87
רווח מדולל למניה		1.37	1.71	1.11	1.56	1.46	0.88	1.94	0.86
דיבידנד למניה (באגורות)		17.10	41.45	51.63	33.67	47.03	58.91	- ⁽¹⁾	- ⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

		2016	2017	2018
רווח בסיסי למניה		5.46	5.80	5.17
רווח מדולל למניה		5.45	5.76	5.15
דיבידנד למניה (באגורות)		80.28	143.92	105.84 ⁽¹⁾

- ברבעון השני והשלישי של שנת 2018 לא הוכרז דיבידנד בגין רווחי אותם הרבעונים. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר			
שיעור השני (באחוזים)	2017	2018	
7.6	239,572	257,873	סך כל המאזן
9.8	41,130	45,162	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7.3	181,118	194,381	אשראי לציבור, נטו
9.4	10,133	11,081	ניירות ערך
1.5	1,403	1,424	בניינים וציוד
8.7	183,573	199,492	פיקדונות הציבור
-	1,125	625	פיקדונות מבנקים
2.3	29,923	30,616	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
7.3	13,685	14,681	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך שנת 2018 ב-4.0 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת המזומנים הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2018 ל-75%, לעומת 76% בסוף שנת 2017. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך שנת 2018 ב-13.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 7.3%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

השיעור (באחוזים) מסך האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר		שיעור השני (באחוזים)	יתרה ליום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
2017	2018		2017	2018	
66.7	66.4	6.9	120,730	129,087	מטבע ישראלי לא צמוד
27.8	27.4	6.1	50,293	53,339	צמוד מדד
5.6	6.2	18.4	10,095	11,955	מט"ח כולל צמוד מט"ח
100.0	100.0	7.3	181,118	194,381	סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השני (באחוזים)	2017	2018	
5.5	119,559	126,105	אנשים פרטיים: משקי בית- הלוואות לדיור
5.6	19,824	20,932	משקי בית- אחר
(16.2)	117	98	בנקאות פרטית
5.5	139,500	147,135	סך הכל אנשים פרטיים
			פעילות עסקית:
13.5	16,717	18,977	עסקים קטנים וזעירים
13.9	5,779	6,585	עסקים בינוניים
9.5	14,833	16,236	עסקים גדולים
14.2	1,166	1,331	גופים מוסדיים
12.0	38,495	43,129	סך הכל פעילות עסקית
31.8	3,123	4,117	פעילות חוץ לארץ
7.3	181,118	194,381	סך הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מצבעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

2017		2018		2018		סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)
ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 בדצמבר 2018		
סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾		
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
786	63	723	1,165	64	1,101	1. סיכון אשראי בעייתי
315	-	315	152	-	152	סיכון אשראי פגום
1,529	30	1,499	1,772	48	1,724	סיכון אשראי נחות
2,630	93	2,537	3,089	112	2,977	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
		1,136			1,316	סך הכל סיכון אשראי בעייתי
		697			1,058	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾
						2. נכסים שאינם מצבעים⁽³⁾

(1) אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 1,241 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 1,072 מיליוני שקלים חדשים).

(3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיוור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיוור ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים ראה גם ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

להלן התפתחות התפלות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

2017		2018		סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)
שיעור מספר לווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	
71.6	10.0	70.9	9.6	עד 150
18.0	22.7	17.5	20.7	150-600
9.6	35.3	10.7	37.7	600-2,000
0.8	32.0	0.9	32.0	מעל 2,000

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

2017		2018		ענף משק
אחוז מסך סיכון האשראי המאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
77.3	139,030	75.7	146,201	אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיוור)
8.0	14,341	8.8	17,014	בינוי ונדל"ן
2.4	4,246	3.0	5,777	שירותים פיננסיים
2.8	5,063	3.1	5,903	תעשייה
4.2	7,607	4.2	8,159	מסחר
5.3	9,640	5.2	10,031	אחר
100.0	179,927	100.0	193,085	סך הכל

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

(2) סווג מחדש.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2018 ב-254 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 235 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 8.0%.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר	31 בדצמבר	
	2017	2018
	15,045	15,586
3.6	10,795	10,544
(2.3)	12,044	16,730
38.9	6,801	7,574
11.4	5,981	7,482
25.1	5,677	7,945
40.0	2,283	2,388
4.6	201	292
45.3		
	227,453	246,375
8.3	3,808	3,240
(14.9)	3,293	3,661
11.2		

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽¹⁾:

מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
ערביות לרוכשי דירות
התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
התחייבויות להוצאת ערביות
ערביות והתחייבויות אחרות
ערביות להבטחת אשראי
אשראי תעודות

מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:

סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ב"אור" 11 לדוחות הכספיים.

(2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך גדלה במהלך שנת 2018 ב-0.9 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת ההשקעה בניירות ערך הנו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2018					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
3,917	3,917	29	(6)	3,940	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
6,876	6,965	6 ⁽²⁾	(95) ⁽²⁾	6,876	ניירות ערך זמינים למכירה
288	288	-	-	288	ניירות ערך למסחר
11,081	11,170	35	(101)	11,104	סך כל ניירות הערך
31 בדצמבר 2017					
3,267	3,267	75	-	3,342	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
6,657	6,678	24 ⁽²⁾	(45) ⁽²⁾	6,657	ניירות ערך זמינים למכירה
209	209	-	-	209	ניירות ערך למסחר
10,133	10,154	99	(45)	10,208	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

יתרה ליום 31 בדצמבר		
שיעור השינוי (באחוזים)	2017	2018
20.8	3,859	4,661
(44.5)	753	418
9.0	5,422	5,910
(7.1)	99	92
9.4	10,133	11,081

מטבע ישראלי

לא צמוד

צמוד מדד

מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)

פריטים לא כספיים

סך הכל

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
7,612	8,625
2,233	1,862
9,845	10,487
איגרות חוב ממשלתיות:	
	ממשלת ישראל
	ממשלת ארצות הברית
	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:	
173	186
-	74
-	224
173	484⁽¹⁾
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):	
10	10
6	8
16	18
מניות	
99⁽²⁾	92⁽²⁾
10,133	11,081
סך הכל ניירות ערך	

(1) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

(2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסכום של כ- 91 ו- 98 מיליוני שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2018 ו- 31 בדצמבר 2017, בהתאמה.

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד גדלה בשנת 2018 בסך של 21 מיליוני שקלים חדשים. הגידול ביתרת בניינים וציוד נובע מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות ומנגד משינוי שוטף בגין פחת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע.

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2017				2018			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
214	39	32	286	221	40	30	291
110	13	1	124	106	14	2	122
131 ⁽⁶⁾	6	9	146	133 ⁽⁶⁾	6	8	147
160	33	-	193	161	35	1	196
12	2	34	48	12	2	31	44
627	93	77	797	633	97	72	801

הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות⁽¹⁾

הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הוננו לנכסים⁽²⁾

הוצאות בגין מיקור חוץ⁽³⁾

הוצאות בגין פחת⁽⁴⁾

הוצאות אחרות⁽⁵⁾

סך הכל הוצאות

סך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בתקופת הדיווח כנכסים בדוח הכספי

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2017				2018			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
16	-	-	16	17	-	-	17
62	59	1	122	61	34	1	96
67	-	-	67	66	-	-	66
145	59	1	205	143	34	1	179

עלויות בגין שכר עבודה ונלוות⁽¹⁾

עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש⁽²⁾

עלויות בגין מיקור חוץ⁽³⁾

סך הכל

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2017				2018			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
488	86	3	577	476	70	3	549
39	-	-	39	38	-	-	38

סך הכל יתרה מופחתת

מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

(1) כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהוננו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.

(2) ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציוד. תוספות לנכסים הינן בגין רישיונות שימוש ורכישת תוכנות.

(3) ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.

(4) לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה ביאורים 1 ו-8.1 לדוחות הכספיים.

(5) כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.

(6) החל מיום 1 בינואר 2017 מקבל בנק יהב שרותי מחשב ותפעול מחברה בינלאומית מקונצרן T.a.Ta. החברה מתמחה במתן שירותים מיכויים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. עלות השירותים הסתכמה בכ-97 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018 (בשנת 2017 עלות השירותים הסתכמה בכ-95 מיליוני שקלים חדשים).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2018 ל-77%, בדומה לשיעור בסוף שנת 2017. בשנת 2018 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, ב-15.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 8.7%. פיקדונות הציבור כוללים פיקדונות ללקוחות קמעונאיים, תאגידים, גופים פיננסיים ואחרים.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)	השיעור מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר (באחוזים)	
	2018	2017		2018	2017
מטבע ישראלי	145,705	133,194	9.4	73.0	72.6
לא צמוד	14,443	15,681	(7.9)	7.2	8.5
צמוד מדד	39,344	34,698	13.4	19.7	18.9
מט"ח כולל צמוד מט"ח	199,492	183,573	8.7	100.0	100.0
סך הכל					

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

אנשים פרטיים:	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)
	2018	2017	
משקי בית- אחר	82,119	75,008	9.5
בנקאות פרטית	13,777	12,448	10.7
סך הכל אנשים פרטיים	95,896	87,456	9.7
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	22,664	18,942	19.6
עסקים בינוניים	8,332	7,138	16.7
עסקים גדולים	29,460	26,284	12.1
גופים מוסדיים	37,712	38,881	(3.0)
סך הכל פעילות עסקית	98,168	91,245	7.6
פעילות חוץ לארץ	5,428	4,872	11.4
סך הכל	199,492	183,573	8.7

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

תקרת הפיקדון	2018	2017
עד 1	69,559	63,493
מעל 1 עד 10	47,240	41,125
מעל 10 עד 100	26,703	26,906
מעל 100 עד 500	18,658	23,911
מעל 500	37,332	28,138
סך הכל	199,492	183,573

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים קטנה במהלך שנת 2018 ב-0.5 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון נובע בעיקרו משינוי שוטף בהפקדות של בטוחות בגין עסקאות בנגזרים.

לפרטים נוספים על התפתחות ההרכב של פיקדונות הציבור והתפתחות ההרכב של פיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 18 ו-19 לדוחות הכספיים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים גדלה בשנת 2018 ב-0.7 מיליארדי שקלים חדשים. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים בדבר יתרות הנכסים והתחייבויות של קבוצת הבנק בתקופות הביניים, ראה מידע רב-רבעוני בנספחים לדוחות השנתיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-14.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 13.7 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול של 7.3%.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור שינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2018
0.8	2,180	2,197
(26.2)	65	48
(9.7)	(383)	(346)
8.1	11,823	12,782
7.3	13,685	14,681

הון מניות ופרמיה⁽¹⁾

קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות

הפסד כולל אחר מצטבר⁽²⁾⁽³⁾

עודפים⁽⁴⁾

סך הכל

(1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה דוח על השינויים בהון העצמי.

(2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים.

(3) כולל התחייבות אקטוארית בגין תוכנית התייעלות לפרישת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים.

(4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2018 הגיע ל-5.69% לעומת 5.71% בסוף שנת 2017.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן, הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2018, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחר פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחשי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של תרחשי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה ההונית מספקת.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
		הון לצורך חישוב יחס ההון
14,333	15,172	הון עצמי רובד 1
14,333	15,172	הון רובד 1
5,251	5,515	הון רובד 2
19,584	20,687	סך הכל הון כולל
		יתרות משוקללות של נכסי סיכון
130,525	140,572	סיכון אשראי
1,605	1,494	סיכונים שוק
8,394	9,561	סיכון תפעולי
140,524	151,627	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון⁽⁴⁾

יחס הון לרכיבי סיכון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2015 מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספו דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.84% ו-13.34%, בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

31 בדצמבר		
2017	2018	
10.20	10.01 ⁽¹⁾	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.94	13.64	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.86	9.84	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
13.36	13.34	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

(1) בעקבות ההפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, נשחקו במידה מסוימת שולי הביטחון להלימות ההון ששמר הבנק. יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון המדווח הינו 10.01%, 0.17% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	
92	688	30	223	חובות של ריבוניות
102	766	26	197	חובות של ישויות סקטור ציבורי
124	927	95	712	חובות של תאגידים בנקאיים
4,992	37,362	5,625	42,166	חובות של תאגידים
328	2,459	337	2,523	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,899	14,217	2,022	15,154	חשיפות קמעונאיות ליחידים
916	6,858	996	7,468	הלוואות לעסקים קטנים
8,319	62,265	8,893	66,663	משכנתאות לדירור
595	4,454	652	4,890	נכסים אחרים
17,367	129,996	18,676	139,996	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.34% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		סיכון שוק
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	
214	1,605	198	1,494	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽³⁾
71	529	77	576	סיכון תפעולי ⁽⁴⁾
1,121	8,394	1,275	9,561	
1,406	10,528	1,550	11,631	סך הכל
18,773	140,524	20,178	151,627	סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.34% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(4) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018.

להלן יחס המינוף של הבנק (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר		1. בנתוני המאוחד
2017	2018	
14,333	15,172	הון רובד 1
261,504	279,827	סך החשיפות
באחוזים		
5.48	5.42	יחס המינוף
5.00	5.00	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
2. חברות בת משמעותיות		
בנק יב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
5.14	5.38	יחס המינוף
4.70	4.70	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ודוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק), וכן ביאור 26 ג.2 לדוחות הכספיים.

לאור האמור לעיל, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני והשלישי של שנת 2018, וכן לא הכריז על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של השנה במועד אישור דוחות כספיים אלה, זאת כאשר הלימות ההון המוצגת בדוחות כספיים אלה הינה: יחס הון עצמי רובד 1 - 10.01% (0.17% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים) ויחס הון הכולל - 13.64% (0.30% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים).

במועד אישור התקשרות הבנק בהסכם, העריך דירקטוריון הבנק כי קיימת לבנק היכולת לעמוד בתוואי תוכנית החומש האסטרטגית לשנת 2017-2021. עוד העריך הדירקטוריון, כי במהלך שנת 2019 יוכל הבנק לחזור ולנהוג בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד, וזאת בכפוף להוראות ולתנאים שנקבעו, בתוכנית האסטרטגית, ובכלל זה עמידה בדרישות הדין וההגבלות הפיקוח על הבנקים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, העלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, ולגרום לכך שהתוכנית האסטרטגית לרבות לעניין מדיניות חלוקת הדיבידנד לא תתממש.

לפרטים בדבר תמצית החלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2017 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
20 במרץ 2017	26 באפריל 2017	17.12	0.15	39.8
15 במאי 2017	20 ביוני 2017	41.45	0.30	96.3
28 באוגוסט 2017	26 בספטמבר 2017	51.63	0.30	120.0
13 בנובמבר 2017	10 בדצמבר 2017	33.67	0.30	78.3
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2017⁽¹⁾				334.4
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽²⁾				246.7

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2017 - 404.1 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2018
4.9	222,623	233,600
3.9	76,893	79,865
(12.6)	80,258	70,153
(10.7)	16,246	14,514
13.4	12,571	14,260

- (1) שווי תיקי ניירות ערך במשמורת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.
- (2) לרבות:
- יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
- הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.
- (3) לפרטים בדבר זכיית הבנק במכרז למתן שירותי קסטודיאן ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים-הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השיוך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיוך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת המפקח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- תיאור איכותי תמציתי של המגזר (ב"גישת ההנהלה").
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישה הפיקוחית").

לפרטים ותיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלו.

התוצאות הכספיות לפי "גישת ההנהלה" מוצגות בביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי ⁽¹⁾ (באחוזים)		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	2017	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	2018	
	2017		2018	
	38.8	41.0	527	666
	-	2.2	(10)	36
	0.7	-	9	(420)
סך הכל אנשים פרטיים	39.5	-	526	282
	19.6	21.4	266	348
	7.9	7.7	107	125
	24.1	18.5	327	300
	2.4	1.4	33	23
סך הכל פעילות עסקית	54.0	49.0	733	796
	0.6	7.3	8	119
סך הכל פעילות בישראל	94.1	99.5	1,267	1,197
	5.9	0.5	80	9
סך הכל	100.0	100.0	1,347	1,206

(1) החלק מסך הרווח הנקי בשנת 2018 חושב בנטרול השפעת הבנקאות הפרטית.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, להם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור והוא מטופל בחטיבה הקמעונאית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משייכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

התפתחויות שחלו במגזר משקי הבית בתקופה

- בשנת 2018 נמשכו המאמצים הציבוריים לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לתחרות בתחום משקי הבית ולהגדלת התחרות בתחום האשראי הצרכני. לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל שחוקק בינואר 2017, קיימים מספר מהלכים חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הקמת מאגר נתוני אשראי שצפוי להתחיל לפעול באפריל 2019, פרויקט הסדרת ניווד חשבונות בין בנקים ופרויקט להסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה".
- במהלך שנת 2018 נמשכה תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. במסגרת זו, ובהתאם לחקיקה מאוגוסט 2016 לעניין חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22) התשע"ו-2016, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע נדרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שמוגשת בקשה מנומקת בכתב על כך.
- בתחום כרטיסי האשראי, נמשכו התמורות הרגולטוריות שנגזרות, בין השאר, כתוצאה מיישום החוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. במהלך שנת 2018 החל תהליך ההיפרדות של חברות כרטיסי האשראי מהבנקים עם חתימת הסכם למכירת חברת לאומי קארד לידי קרן השקעות זרה. כמו כן, נחתמו מספר הסכמים משמעותיים בין חברות כרטיסי אשראי לבין מועדונים קמעונאיים להנפקה משותפת של כרטיסים חוץ-בנקאיים.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2017			2018			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
2,454	1,311	1,143	2,790	1,517	1,273	רווח ורווחיות
-	-	-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
647	145	502	676	156	520	הכנסות מימון שאינן מריבית
						עמלות והכנסות אחרות
3,101	1,456	1,645	3,466	1,673	1,793	סך ההכנסות
146	24	122	144	36	108	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,106	600	1,506	2,186	611	1,575	הוצאות תפעוליות אחרות
849	832	17	1,136	1,026	110	רווח לפני הפרשה למיסים
311	305	6	399	360	39	הפרשה למיסים
538	527	11	737	666	71	רווח לאחר מיסים
						רווח נקי (הפסד):
(21)	-	(21)	(35)	-	(35)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
517	527	(10)	702	666	36	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן - סעיפים עיקריים:
140,247	120,189	20,058	147,933	126,749	21,184	אשראי לציבור (יתרת סוף)
139,383	119,559	19,824	147,037	126,105	20,932	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
75,008	-	75,008	82,119	-	82,119	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
136,908	118,042	18,866	143,197	123,590	19,607	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
73,505	-	73,505	77,970	-	77,970	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
81,760	65,085	16,675	86,890	68,903	17,987	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
						מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
2,012	1,268	744	2,257	1,449	808	מרווח מפעילות מתן אשראי
396	-	396	462	-	462	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
46	43	3	71	68	3	אחר
2,454	1,311	1,143	2,790	1,517	1,273	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-702 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 517 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדיור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) בשנת 2018 הסתכמה ב-666 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 527 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-1,517 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,311 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-15.7% כתוצאה מצמיחה בהיקפי הפעילות וכן מעלייה במרווחי האשראי לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות צמחו בשיעור של כ-7.6%. בתקופה הנוכחית נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסכום של 36 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה להוצאה של 24 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי נובע מעלייה בקצב גידול התיק לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-611 מיליוני שקלים חדשים לעומת 600 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-1.8%.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיור) בשנת 2018 הסתכמה ב-36 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 10 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשמה עלייה של כ-130 מיליוני שקלים חדשים. העלייה מיוחסת לגידול במרווח מפעילות מתן אשראי, וכן לגידול במרווח מפעילות קבלת פיקדונות, כתוצאה מעלייה בהיקפי האשראי והפיקדונות ומעליית הריבית. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-520 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 502 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-3.6%. ההוצאות בגין הפסדי אשראי ירדו ב-14 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-1,575 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,506 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4.6%. ראה ניתוח מפורט להוצאות התפעוליות גם בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת הנהלה")

מגזר הבנקאות הפרטית נותן שירותים בנקאיים בישראל הן ללקוחות ישראלים והן ללקוחות תושבי חוץ. בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 3 מיליוני שקלים חדשים. הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שירות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים. מגזר זה מתאפיין בפוטנציאל הרחבת הקשר העסקי עם הלקוחות שהם ממעמד סוציו אקונומי גבוה והדורשים שירות מקצועי אישי בזמינות גבוהה.

הבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת הנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסינון הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת הנהלה הוא 1 מיליוני שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת הנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר בנקאות פרטית בתקופה

בשנה החולפת לא חלו התפתחויות מהותיות בשווקים ושינויים מהותיים במאפייני הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
59	76	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
10	10	עמלות והכנסות אחרות
69	86	סך ההכנסות
1	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
53	540	הוצאות תפעוליות אחרות
15	(455)	רווח (הפסד) לפני הפרשה למיסים
6	(35)	הפרשה למיסים
9	(420)	רווח נקי (הפסד)
		מאזן - סעיפים עיקריים:
119	99	אשראי לציבור (יתרת סוף)
117	98	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
12,448	13,777	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
86	93	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
11,563	12,511	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
28	30	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1	1	מרווח מפעילות מתן אשראי
58	75	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	אחר
59	76	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

תוצאות פעילות מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2018 הסתכמו בהפסד של 420 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 9 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו גדלו ב-17 מיליוני שקלים חדשים, כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור וכתוצאה מעליית ריבית. בסעיף פעילות והכנסות אחרות ובהוצאות בגין הפסדי אשראי לא חלו שינויים מהותיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות כוללות הוצאות שיוחסו למגזר בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. ראה גם פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה וכן פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק).

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר העסקים הזעירים והקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית וכולל בעיקר חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים (עסק זעיר) וכן מחזור פעילות גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים (עסק קטן). בהתאם לגישת ההנהלה קיימים מקרים שבהם לקוחות חוצים את רף המחזור וממשיכים להיות מטופלים בחטיבה הקמעונאית.

המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פירעון האשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים אשר משיכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.
- לקוחות עסקיים חריגים כאמור אשר משיכים לחטיבה הקמעונאית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות שלהם גדול מ-50 מיליוני שקלים, מסווגים למגזר בנקאות מסחרית בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים זעירים וקטנים בתקופה

מגמת התעצמות התחרות בין הבנקים במגזר העסקים הקטנים המשיכה לצבור תאוצה בשנה האחרונה. בנוסף, ננקטו מספר פעולות ציבוריות לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לפעילות בתחום האשראי לעסקים קטנים.

בחודש נובמבר 2018 נבחרה הצעת הבנק כאחת ההצעות הזוכות במסגרת קרן חדשה בערבות המדינה להענקת הלוואות למטרת פרויקטי התייעלות אנרגטית. הבנק צפוי להתחיל להעמיד הלוואות במסגרת הקרן החדשה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2019.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

שינויים במאפייני הלקוחות במגזר

במהלך השנה, לא חלו שינויים משמעותיים במאפייני לקוחות המגזר - המגזר מאופיין בפיזור גבוה של לקוחות ובשיעור ביטחונות גבוה הנדרש מהלקוחות על מנת להבטיח את פירעון האשראי.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממסל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
895	1,005	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
335	367	עמלות והכנסות אחרות
1,230	1,372	סך ההכנסות
149	137	הוצאות בגין הפסדי אשראי
659	696	הוצאות תפעוליות אחרות
422	539	רווח לפני הפרשה למיסים
155	189	הפרשה למיסים
267	350	רווח לאחר מס
(1)	(2)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
266	348	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
17,045	19,324	אשראי לציבור (יתרת סוף)
16,717	18,977	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
18,942	22,664	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
16,190	18,267	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
18,284	20,458	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
15,484	17,381	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
786	874	מרווח מפעילות מתן אשראי
84	108	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
25	23	אחר
895	1,005	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-348 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 266 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן השינויים העיקריים בתוצאות המגזר: הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-1,005 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 895 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 12.3% הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות וכן מעלייה במרווחי המימון באשראי ובפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-367 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 335 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 9.6% לפרטים ראה ביאור 4 הכנסות מחוזים עם לקוחות. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-137 מיליוני שקלים חדשים לעומת 149 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-696 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 659 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.6%. ראה ניתוח מפורט של ההוצאות התפעוליות גם בפרק הסבר וניתוח תוצאות ולמצב העסקי לעיל. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר, בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות המגזר שעיך פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, לקוחות עסקיים אשר שייכים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם נמוך מ-250 מיליוני שקלים משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים בינוניים בתקופה

במהלך שנת 2018 לא חלו שינויים מהותיים בשווקים ובמאפייני המגזר. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
206	244	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
76	78	עמלות והכנסות אחרות
282	322	סך ההכנסות
7	11	הוצאות בגין הפסדי אשראי
106	119	הוצאות תפעוליות אחרות
169	192	רווח לפני הפרשה למיסים
62	67	הפרשה למיסים
107	125	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
5,854	6,669	אשראי לציבור (יתרת סוף)
5,779	6,585	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,138	8,332	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
5,704	6,205	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
6,470	7,680	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
6,484	7,150	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
176	198	מרווח מפעילות מתן אשראי
25	40	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
5	6	אחר
206	244	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-125 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 107 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר: בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-38 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בעיקר לעלייה בהיקפי הפעילות. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של 2 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-11 מיליוני שקלים חדשים לעומת 7 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-119 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 106 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-13 מיליוני שקלים חדשים, התואם את היקפי הגידול בפעילות העסקית. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים, בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליוני שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידיים גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.

- גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממסל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
464	534	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(1)	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
134	113	עמלות והכנסות אחרות
597	647	סך ההכנסות
(89)	8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
170	177	הוצאות תפעוליות אחרות
516	462	רווח לפני הפרשה למיסים
189	162	הפרשה למיסים
327	300	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
15,011	16,440	אשראי לציבור (יתרת סוף)
14,833	16,236	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
26,284	29,460	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
14,642	16,528	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
27,864	26,172	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
20,887	21,239	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
393	448	מרווח מפעילות מתן אשראי
60	70	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	16	אחר
464	534	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-300 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 327 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר: סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-534 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 464 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה, גידול של 15.1%, זאת כתוצאה מעלייה בהיקפי הפעילות. העמלות וההכנסות האחרות ירדו ב-21 מיליוני שקלים חדשים, זאת כאשר בשנת 2017 נרשמו הכנסות חד פעמיות של עמלות מעסקי מימון ברבעון הרביעי של השנה. בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 8 מיליוני שקלים חדשים לעומת הקטנת הפרשה של 89 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע ממיצוי מסוים בגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר. ההפרשה הקבוצתית האחרת הושפעה מעלייה בקצב גידול האשראי המאזני והחוץ מאזני המסחרי. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-177 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 170 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4.1%. ראה גם בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן שירות למנהלי נכסים פיננסיים ומאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: חברות ביטוח, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות, תעודות סל, חברי בורסה ומנהלי יתקי השקעות. פעילות המגזר כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל וחישוב תשואות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מונהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוציגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
112	118	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(1)	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
44	42	עמלות והכנסות אחרות
155	160	סך ההכנסות
(22)	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
125	123	הוצאות תפעוליות אחרות
52	35	רווח לפני הפרשה למיסים
19	12	הפרשה למיסים
33	23	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
1,175	1,341	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,166	1,331	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
38,881	37,712	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,413	1,434	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
38,748	39,260	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,334	2,624	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
34	30	מרווח מפעילות מתן אשראי
76	85	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	3	אחר
112	118	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-23 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 33 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-118 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 112 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 6 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בעיקר לעלייה במרווח מקבלת פיקדונות.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 2 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הקטנת הפרשה של 22 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה מגביית חובות שנמחקו.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת הנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות של הבנק.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדריים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת הנהלה")

הניהול הפיננסי בבנק מבוצע על ידי החטיבה הפיננסית. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ וכולל מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון, זאת, בהתאם לראיית הנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

הפעילות בתחום ניהול נכסים והתחייבויות מנוהלת בסקטור ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, החשיפות לסיכונים שוק - לרבות ניהול סיכונים נזילות, בסיס וריבית, ניהול מחירי המעבר ("מחירי צל") ותמחור עסקאות פיננסיות מיוחדות וניהול תיק אגרות החוב.

הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר העסקאות וכוללת את פעילות הבנק במטבע חוץ, באופציות, בנגזרי ריבית, בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ ובנכסים פיננסיים, כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

כמו כן, בחטיבה קיימת יחידה ייעודית לניהול קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים. יחידה זו אחראית על מכלול הפעילות מול בנקים בחוץ לארץ, לרבות ניהול חשבונות קורספונדנט, קבלת ומתן שירותים שונים ופיתוח פעילות תומכת בצרכי לקוחות הבנק.

הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלבנטיים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון והנהלה באשר לרמות החשיפה השונות.

הבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת הנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר ניהול פיננסי בתקופה

במהלך שנת 2018 הושפעה הפעילות במגזר מ:

- תחרות הולכת וגוברת בענף הבנקאות, ומגמה של ירידת עמלות והצטמצמות מרווחים.
- שינויים רגולטורים בשוק העולמי ובשוק המקומי.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממסל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשנה שנתימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
(5)	(48)	רווח ורווחיות
131	435	סך הכל הוצאות ריבית, נטו
242	208	הכנסות מימון שאינן מריבית
368	595	עמלות והכנסות אחרות
(1)	3	סך ההכנסות
321	362	הוצאות בגין הפסדי אשראי
48	230	הוצאות תפעוליות אחרות
18	81	רווח לפני הפרשה למיסים
30	149	הפרשה למיסים
-	1	רווח לאחר מיסים
30	150	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
(22)	(31)	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8	119	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
5,872	6,323	מאזן - סעיפים עיקריים:
-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
(5)	(48)	מרווח מפעילות מתן אשראי
(5)	(48)	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(5)	(48)	אחר
(5)	(48)	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תרומת מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-119 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי במגזר:

תוצאות הפעילות המימונית (הוצאות ריבית נטו והכנסות המימון שאינן מריבית) גדלו ב-261 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעליית מדד המחירים (הידוע) לצרכן בשיעור של 1.2% לעומת שיעור של 0.3% אשתקד, ומהשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

סך העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-208 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות מעמלות ואחרות בסכום של כ-242 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה נרשמו רווחי הון של 47 מיליוני שקלים חדשים ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

ההוצאות התפעוליות כוללות הפרשה לתביעה, על פי פסק דין, כנגד חברה בת של הבנק ("חברה לנאמנות") בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת מתן שירותים בנקאיים לעסקים ושירותי בנקאות פרטית לאנשים פרטיים באמצעות חברות בנות וסניפים בעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה כוללת שירותי בנקאות פרטית, מימון סחר חוץ, אשראי מקומי לרכישת נדל"ן ומימון מסחרי והשתתפות באשראים סינדיקטיביים. הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

מוצרים ושירותים

השירותים המוצעים ללקוחות מגזר פעילות חוץ לארץ הם:

- שירותי בנקאות פרטית ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה. שירותים אלה כוללים ניהול פיקדונות הלקוחות ומתן ייעוץ פיננסי לניהול תיק ניירות הערך של הלקוחות.
- פתרונות אשראי לצרכי לקוחות פרטיים ועסקיים הן מקומיים והן מישראל הפועלים בחוץ לארץ.

התפתחויות שחלו במגזר פעילות בחוץ לארץ בתקופה

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
162	203	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
7	10	הכנסות מימון שאינן מריבית
29	28	עמלות והכנסות אחרות
198	241	סך ההכנסות
1	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
71	181	הוצאות תפעוליות אחרות
126	56	רווח לפני הפרשה למיסים
46	47	הפרשה למיסים
80	9	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
3,151	4,150	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,123	4,117	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
4,872	5,428	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3,031	3,391	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
5,102	5,432	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,495	3,953	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
93	112	מרווח מפעילות מתן אשראי
12	14	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
57	77	אחר
162	203	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 80 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-203 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 162 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעלייה בהיקפי הפעילות.

בתקופה הנוכחית נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בהיקף של כ-4 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה בהיקף של 1 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות כוללות הפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה, לרבות מידע על אזורים גיאוגרפיים וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה בשנת 2018 ל-81 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 122 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל וללא השפעת ההוצאות שיוחס לבנק מזרחי שוויץ בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית כמו גם השלכות מס אפשריות, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-155 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 145 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ראה פירוט השפעת החברות המוחזקות להלן. לפרטים נוספים ראה ב"אור 29 (מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים) לדוחות הכספיים.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון המחליף, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של הפיקוח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון המחליף, נתקבל בבנק יהב אישור הפיקוח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידיים, ובלבד שהתאגידיים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון המחליף, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2018, הסתכמה ב-68 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-44 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב הגיעה בשנת 2018 ל-10.2%, בהשוואה ל-7.1% בשנת 2017. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב-25,928 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 24,782 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 4.6%. יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-10,162 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 9,569 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 6.2%. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-22,289 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20,908 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 6.6%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות ביטוח")

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי חיים ופוליסות ביטוחי נכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2018 הסתכמה ב-82 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-73 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2018 ל-8.4% לעומת תשואה של 7.6% בשנת 2017.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל, הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתיות הבנק, הפסידו בשנת 2018 - 5 מיליוני שקלים חדשים, נטו, לעומת רווחים של 27 מיליוני שקלים חדשים, נטו, בשנת 2017. מזה הפסד של 16 מיליוני שקלים חדשים (לעומת רווח של 13 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017) מפעילות נאמנות במסגרת החברה הבת, מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ (להלן: "חברה לנאמנות").

התוצאות הכספיות של החברה לנאמנות, בשנת 2018, כוללות הפרשה לתביעה בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים על פי פסק דין כנגד החברה.

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

תוצאות הפעילות של בנק המזרחי שוויץ כוללות הפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית והשלכות מס אפשריות בגינן. לפרטים נוספים ראה ב"אור 29 (מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים) לדוחות הכספיים.

לאור האמור לעיל, הסתכמו תוצאות הפעילות של בנק המזרחי שוויץ בהפסד של 24.1 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת רווח של 0.7 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2017. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב-140 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 174 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו בשנת 2018 ב-2.0 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 1.9 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2017. ההפסד לפני מס הסתכם בשנת 2018 ב-26.5 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת רווח לפני מס של 1.0 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2017. ההפסד לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכם בשנת 2018 ב-99.0 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 3.4 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-80 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 72 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-56 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 100 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-65 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 111 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

לפרטים נוספים על אישור דירקטוריון הבנק להתקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג DPA לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ב"אור 26.12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. כ-1% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשווי המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2018 ב-91 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 97 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, כמפורט להלן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
		במסגרת סעיף ניירות ערך זמינים למכירה:
57	63	יחידות השתתפות בקרנות השקעה
1	1	השקעות סחירות
1	1	השקעות בתאגידים שונים המוצגות לפי שיטת העלות
59	65	סך הכל במסגרת ניירות זמינים למכירה
		במסגרת סעיף השקעות בחברות כלולות:
19	19	השקעה בפסגות ירושלים ⁽¹⁾
11	11	השקעות בקרנות מזנין ⁽²⁾
2	2	השקעה ברוסאריו קפיטל ⁽³⁾
32	32	סך הכל השקעה בחברות כלולות
91	97	סך הכל השקעות בתאגידים ריאליים

(1) פסגות ירושלים הינה חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבניה למגורים. יתרת ההשקעה בספרי הבנק כוללת השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2018 וליום 31 בדצמבר 2017 לטווח של כ-35 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים בדבר ההשקעה בפסגות ירושלים, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

(2) קרן מזנין הינה קרן מימון ביניים המעמידה מימון משלים לאשראי הבנקאי לחברות ממוגן מגזרים. המימון ניתן בדרך כלל בתמורה לריבית, אופציות ומכשירים הוניים אחרים.

(3) רוסאריו קפיטל הינה חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות, השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.

רווחי הבנק נטו מההשקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בשנת 2018 ב-18 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווחים בסך של 11 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוזי מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונדיליות, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים, סיכונים ציות, סיכון אסטרטגי-עסקי וסיכון מוניטין. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע בראייה כוללת ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים בצורה מושכלת ושמירה על רמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על, היכן הבנק רוצה להיות על הציר של תשואה (תמורה) מול סיכון (מבט צופה פני עתיד). תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית ומבוסס על עקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק ורמת הנדליות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים.

סיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות במגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, אך עדיין משאירים את הבנק בגבולות הגזרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשיחות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן לקבל.

במהלך שנת 2018, לא נרשמו חריגות מתיאבון הסיכון שקבע דירקטוריון הבנק לסיכונים השונים. מדדי הסיכון נמצאים במרחקים סבירים, מהמגבלות שנקבעו ובהלימה למתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. היחסים הפיננסיים העיקריים ומדדי הרווחיות מצביעים על יציבות רווח והון הבנק. לבנק כריות הון מספקות לצורך עמידה ביעדי ההון שלו הן במצב עסקים רגיל והן במצב קיצון.

ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק), וכן ביאור 26.g לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הערכת מידת ההשפעה של כלל גורמי הסיכון ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון להלן. במהלך שנת 2018, פרופיל הסיכונים של הבנק אינו גבוה. סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים ככלל, מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדרו.

תיאור הסיכונים

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל III, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול הסיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל קביעת תיאבון הסיכון ופיקוח אחר עמידת הבנק בעקרונות ותיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

תרבות ארגונית לניהול הסיכונים והממשל התאגידי בבנק היא האמצעי המרכזי הקיים בבנק להפחתת סיכונים. הממשל התאגידי תומך בקיום תרבות ניהול הסיכונים, והתהליכים לניהול ובקרת הסיכונים בבנק יעילים, מקיפים ומבטיחים את יציבותו לאורך זמן. כלל הסיכונים אליהם הבנק חשוף מנוהלים ומנוטרים באופן שוטף ובצורה אפקטיבית על ידי היחידות הרלוונטיות.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הפרטניים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, בהתאם לפוטנציאל הנזק העלול להיגרם לבנק בתרחישים בעוצמות שונות. המהותיות נבחנת לפני הפעלת אמצעים להפחתת הסיכון הכוללים בין השאר: ניהול ובקרה. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופן, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניטור המתמשך של פרופיל הסיכון של הבנק, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

מדיניות המסגרת לניהול הסיכונים, הכוללת בין השאר את הממשל התאגידי לניהול הסיכונים, תיאבון הסיכון הכולל של הבנק מיפוי הסיכונים המהותיים, עקרונות המדידה וניהול הסיכונים, ומערך הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום. מסמכי המדיניות הייעודיים נדונים ומאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון.

המודל העסקי של הבנק מבוסס על אסטרטגיה עסקית, ועקרונות תיאבון הסיכון הכולל של הבנק.

הבנק פועל תחת מתווה של תוכנית אסטרטגית חמש שנתית. התוכנית האסטרטגית הנוכחית, אושרה בנובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. התוכנית האסטרטגית מבוססת על שלושה עקרונות מרכזיים: צמיחה, בידול ויעילות, וגזרת תוכניות עבודה פרטניות ליחידות השונות.

הסיכון האסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל.

הסיכון האסטרטגי-עסקי גלום בכלל פעילויות הבנק, ומושפע הן מגורמים פנימיים (כגון: כשלי ממשל תאגידי, כשלי אשראי וחשיפות, סיכונים טכנולוגיים וגורמים נוספים) והן מגורמים חיצוניים (כגון: שינויי רגולציה, סיכונים תחרות, שינוי בהתנהגות הצרכנים, גורמים מאקרו כלכליים וגורמים נוספים).

הבנק מבצע מעקב שוטף אחר העמידה ביעדי תוכניות העבודה. ובקרת הסיכונים מקיימת תהליכים שוטפים לאתגור תוכניות העבודה והעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.

סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידי הבנקאיים. בבנק מוטה סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדיו, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי וכן

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכוני תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי פועל הבנק תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית).

הבנק נמצא ביחס כסיו נזילות (LCR) מעל היחס הרגולטורי הנדרש (100%) עם מרווחי ביטחון הולמים, וכן פועל באופן שוטף לגיוון והארכת המקורות על מנת לשמר מבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה, וכן פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

הסיכונים שאינם פיננסיים, מהווים חלק מהותי במפת הסיכונים של הבנק אשר מחייבים ניהול סיכונים מוקפד והדוק המתפתח בד בבד עם התפתחויות טכנולוגיות ורגולטוריות כלל עולמיות.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכוני טכנולוגיית המידע וסיכוני אבטחת המידע והסייבר.

סיכוני הציות והרגולציה מבטאים את הסיכון להשתת עיצומים כספיים והליכי אכיפה אשר עלולים להינקט על ידי רשויות מוסמכות ועל ידי תביעות כנגד הבנק, וכן השלכות על סיכון המוניטין.

סיכון הוגנות (conduct risk), הנכלל בסיכון הציות - בתחום זה פועל הבנק לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, ולהפחתת החשיפה להתממשותם של סיכונים ואירועי כשל בתחום. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק.

בידי הבנק קיימת תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לנהל את החשיפות ולבצע פעולות יזומות לצמצום הסיכון ו/או גידורו על מנת להגביל את החשיפה. לבנק יכולת לנהל באופן גמיש את הנכסים הפיזיים והן את הנכסים וההתייבויות הפיננסיות, ולבצע שינויים בנכסי הסיכון ובהון תוך כדי הפעילות השוטפת, וזאת, על מנת לעמוד ביעדים האסטרטגיים.

תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון הכולל של הבנק מוגדר כמותית ואיכותית בהלימה לאסטרטגיה העסקית של הבנק. תיאבון הסיכון הפרטי לכל הסיכונים המהותיים נקבע באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון.

ה-ICAAP, הינו תהליך להערכת ההון הפנימי (הנדבך השני) שנועד להבטיח, כי רמת ההון הכוללת של הבנק, תואמת את פרופיל הסיכון שלו, יעדי ההון שקבע ויעדיו העסקיים בהתאם לתוכנית האסטרטגית. זאת הן במהלך עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון. כמו כן, במסגרת נדבך זה, מתקיימים תהליכי הערכה איכותיים לרמת הסיכונים השונים, אופן ניהולם, וזיהוי מוקדי הסיכון.

תכנון ההון האחרון של הבנק, שהוגש לבנק ישראל בחודש דצמבר 2018, אשר בוצע על נתוני מחצית שנת 2018, בהתבסס על התוכנית האסטרטגית של הבנק ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביע על כך כי בידי הבנק כרית ספוגה הניתנת מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון. כמו כן, יחס הון עצמי רובד 1 בתרחיש איום בכל אחת משנות התרחיש אינו יורד מתחת לשיעור של 6.5% (מגבלת יחס הון למצב איום, מבחן המתבצע תחת הנחות מחמירות לגבי פוטנציאל הפגיעה בבנק).

תרחישי קיצון

תרחשי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון בבנק משמשים להערכת החשיפה הנוכחית לסיכונים ובראייה צופה פני עתיד המניחה אי וודאות. תרחישי הקיצון מהווים כלי משלים למודלים לצורך הערכת הסיכונים. לבנק מגוון מתודולוגיות חישוב לביצוע תרחישי קיצון. השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך המדיניות לניהול הסיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך זה בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאותגרת על ידי שורה של תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות. כמו כן, מבצע הבנק תרחיש מערכתי, שהינו תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית, המבוסס בעיקרו על שינויים במשתני המאקרו בתרחישים היפותטיים, שנועדו לבצע בחינה מערכתית ופרטנית של היציבות הפיננסית של המערכת הבנקאית בסביבה מאקרו כלכלית שונה ולזהות את מוקדי הסיכון המרכזיים.

תוצאות התרחיש מלמדות כי פוטנציאל הפגיעה בביצועי הבנק, תחת תרחיש שכזה, הינו נמוך יחסית להון הבנק והרווח השנתי שלו.

מסמך הסיכונים

מסמך הסיכונים משמש כלי עזר עיקרי העומד לראשות הדירקטוריון, לסייע במילוי תפקידו בתחום ניהול ובקרת הסיכונים. המסמך מציג בצורה תמצית וברורה את פרופיל הסיכון על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב את פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שקבע.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון ⁽¹⁾	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נדילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) ההערכה של השפעתם של גורמי הסיכון מביאה בחשבון את ההתפתחות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים בדבר אישור דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיים החקירה הנגזרת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים וההשלכות הכספיות על דוחות כספיים אלה, ראה פרק התכנית האסטרטגית ומידע צופה פני עתיד לעיל, וכן ביאור 26 א.12 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת בהקשר זה, ראה ביאור 26 א.11 לדוחות הכספיים.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(3) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול הון.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל כיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על פי מגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגיל ובתרחשי קיצון. הבנק מפעיל שיטות מדידה כמותיות (מודלים, מדדים/אינדיקטורים, תרחישים וניתוחי רגישות ועוד) ושיטות מדידה איכותיות (הערכות מומחה וסקרים).

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

תיאור הסיכון

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כאן, סיכון השוק והריבית, סיכון הנדלות, סיכון ציות וסיכונים נוספים.

תיאור תיאבון הסיכון ועקרונות לניהול

ניהול הסיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה מספר 311 - "ניהול סיכונים אשראי" של בנק ישראל. דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, הנגזרת מהיעדים והמאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המאקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי. מדיניות האשראי כוללת, מסמכי מדיניות נוספים הדנים בסיכונים הרלבנטיים לפעילות האשראי של הבנק, ובהם: מדיניות ריכוזיות האשראי, המבטיחה כי רמת ריכוזיות האשראי של הבנק מנוהלת ומנוטרת ברמה שוטפת, מדיניות הנגזרים, הקובעת את העקרונות לניהול וניטור לקוחות הבנק הפועלים בנגזרים ובניירות ערך, מדיניות הביטחונות הקובעת את העקרונות הנדרשים לשם ניהול ביטחונות הלקוחות, מקדמי הביטחון הנדרשים לפי סוגי עסקאות וגורמי סיכון שונים, ומדיניות הסיכונים הסביבתיים. תיאבון הסיכון מורכב משורה ארוכה של מדדי וגורמי סיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק באשראי, ביניהם: ענפי משק, קבוצות לווים, גורמי סיכון בתיק המשכנתאות, סוגי פעילות ייחודיים, דירוג הלקוחות, פעילות בחוץ לארץ וגורמי סיכון נוספים הרלבנטיים לפרופיל סיכון האשראי ולפעילות העסקית של הבנק. סיכון האשראי מנוטר גם לפי שורה של מבחני מצוקה (קיצון), האומדים את פוטנציאל ההשפעה של אירועי קיצון על תיק האשראי של הבנק. זאת, בין השאר כדי לבחון את עמידות הון הבנק באירועי קיצון שונים, וכחלק מתהליך אמידת ההון הפנימי (ICAAP).

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

שלושת קווי הגנה בתחום האשראי:

קו הגנה ראשון - קווי העסקים בתחום האשראי בבנק

מבנה קווי העסקים בתחום האשראי מושתת על שלוש חטיבות, הכפופות למנהל הכללי, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית

בחטיבה זו מרוכזת פעילות האשראי הבנקאית של לקוחות פרטיים לרבות תחום המשכנתאות, ופעילותם של לקוחות עסקיים קטנים. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים אף הם במסגרת חטיבה זו באמצעות שמונה מרחבים.

החטיבה לבנקאות עסקית

בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של לקוחות עסקיים (לרבות מענף הנדל"ן והבינוי) עם היקף פעילות בינוני ומעלה.

החטיבה הפיננסית

בתחום האשראי, החטיבה הפיננסית מרכזת את הבנקאות הפרטית והפעילות הבינלאומית באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ ובאמצעות השלוחות וחברות הבנות בחוץ לארץ.

לפירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות) לעיל.

באחריות היחידות המקצועיות של כל אחד ממגזרי הלקוחות הללו לבדוק באופן שוטף ולבצע מעקב ובקרה על החשיפה ללקוחות ומגזרי הפעילות שבאחריותן. בקו הגנה זה, קיימות יחידות בקרה ספציפיות כדוגמת הבקרים החטיבתיים ופונקציות בקרה נוספות. פעילות זו מעוגנת בנהלים ייעודיים המבטיחים יישום של העקרונות שנקבעו לניהול הסיכון.

קו הגנה שני - בקרת סיכונים - החטיבה לבקרת סיכונים פועלת כ"פונקציית ניהול הסיכונים" בלתי תלויה של הבנק ובכך משמשת כקו הגנה שני במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. פעילותה כוללת בין השאר, הערכה בדיעבד, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, את טיב הלווה ואיכות תיק האשראי של הבנק וכתובת חוות דעת בלתי תלויה לאשראי ללקוחות מהותיים, כחלק מתהליך אישור האשראי.

קו הגנה שלישי - חשבונאי ראשי - החשבונאי הראשי אחראי על סיווג אשראי, קביעת הפרשות להפסדי אשראי, ואתגור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית - הביקורת הפנימית משמשת כקו הגנה שלישי במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, ופועלת על פי תוכנית העבודה לביצוע ביקורת על פעילות האשראי של הבנק.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, תוך מתן דגש לביטחונות הנדרשים, והתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקרות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות, הפועלות בתוך הקווים העסקיים. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות וימי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכת המידע הממוחשבת, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי, נותרה בשנת 2018 ברמה נמוכה-בינונית, כאשר רמת הסיכון בתיק ההלוואות לדירור היא נמוכה. במהלך שנת 2018, המשיך הבנק בתהליכי יישום, הטמעה ושימושיות של המודלים המתקדמים לטובת ניתוח וניהול מיטבי של האשראי הקמעונאי, לרבות עדכון והגדרה מחדש של מדדי הסיכון. החל מהרבעון השלישי של השנה הניהול השוטף בפועל בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדחיים (מערכת לניהול, דירוג, ותמחור לקוחות). כחלק ממהלך זה פותחה במרכז ההדרכה של הבנק פעילות ייעודית להטמעת מגוון השימושים בתוצאות המודלים בסניפים. לפרטים נוספים בדבר התהליכים העיקריים הכרוכים בפעילות ניהול ובקרת סיכון האשראי בבנק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהולו דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן מסוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר את סיכונים האשראי המתממשים או העלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנו על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר לעניין הסיווגים וההפרשות. בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי. החשבונאי הראשי מהווה קו שני בתהליך הסיווג וההפרשה ואחריותו בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 הינה להיות הגורם הבלתי תלוי לסיווג וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדירור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים ככל שיש צורך בכך.

לפרטים בדבר חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 1.6 ד. דוחות הכספיים ופרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	גופים מוסדיים	2	1,306	1,308
2.	בינוי	260	686	946
3.	בינוי	217	646	863
4.	בינוי	1	681	682
5.	שאר תעשייה	3	674	677
6.	בינוי	238	302	540

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישה זכויות הונית בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההונית שרכישתם מוסמנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
 - רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
 - חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.
- עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית, בפורום מימון ממונף בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הונית (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017				31 בדצמבר 2018				ענף משק של הנרכשת
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	-	-	-	-	83	28	55	שירותים עסקיים ואחרים
-	-	-	-	-	83	28	55	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017				31 בדצמבר 2018				ענף משק של הלווה
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	-	-	-	1	61	-	61	תעשייה וחרושת
-	-	-	-	-	420	-	420	בינוי ונדל"ן
-	124	16	108	-	282	46	236	מסחר
-	130	90	40	-	130	90	40	מידע ותקשורת
-	183	-	183	6	156	-	156	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	76	5	71	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	437	106	331	7	1,125	141	984	סך הכל

(1) הגידול בסיכון האשראי לחברות ממונפות בשנת 2018 נובע בעיקר מלקוח בודד, שסיכון האשראי בגינו הוגדר כאשראי ממונף בתקופה זו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		
31 בדצמבר		
2017	2018	
786	1,165	סיכון אשראי בעייתי:
315	152	סיכון אשראי פגום
1,072	1,251	סיכון אשראי נחות
457	521	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור
		סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
2,630	3,089	סך הכל סיכון אשראי בעייתי

השינויים העיקריים בסיכון האשראי הנחות והפגום נובעים מסיווג של לקוחות נחותים כפגומים. העלייה בסיכון האשראי בהשגחה מיוחדת לדיור מיוחסת לעלייה בהיקף תיק המשכנתאות. העלייה בסיכון האשראי בהשגחה מיוחדת נובעת מסיווג של מספר לקוחות בודדים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר		
2017	2018	
0.4	0.6	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
1.1	1.5	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
2.3	2.4	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
0.6	0.7	שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
1.2	1.2	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיור זניח.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	
				ארגונים מחדש שבוצעו
116	177	288	291	
				לפני ארגון מחדש
				לאחר ארגון מחדש

31 בדצמבר		
2017	2018	
		ארגונים מחדש שכשלו
4	10	
		יתרת חוב רשומה
		יתרת חוב רשומה

לפרטים נוספים ראה ביאור 30 ב.ג.ג לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

ניתוח השינויים בחובות פגומים

להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור ^(א)							
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
620	33	70	723	584	27	70	681
553	55	43	651	331	10	39	380
(14)	(4)	(13)	(31)	(35)	-	(3)	(38)
(80)	(3)	(17)	(100)	(108)	(4)	(13)	(125)
(136)	(22)	(8)	(166)	(167)	-	(10)	(177)
21	1	2	24	15	-	(13)	2
964	60	77	1,101	620	33	70	723

מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש ^(א)							
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
105	-	50	155	102	-	46	148
221	-	17	238	35	-	29	64
(4)	-	(2)	(3)	(8)	-	(1)	(9)
(13)	-	(5)	(18)	(7)	-	(8)	(15)
(23)	-	(5)	(28)	(65)	-	(4)	(69)
1	-	3	4	48	-	(12)	36
290	-	58	348	105	-	50	155

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
699	630	245	1,574	1	1,575
164	36	107	307	3	310
(199)	(24)	(153)	(376)	-	(376)
102	2	64	168	-	168
(97)	(22)	(89)	(208)	-	(208)
766	644	263	1,673	4	1,677

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
724	615	208	1,547	2	1,549
46	24	123	193	(1)	192
(245)	(9)	(145)	(399)	-	(399)
174	-	59	233	-	233
(71)	(9)	(86)	(166)	-	(166)
699	630	245	1,574	1	1,575

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר		
2017	2018	
0.9	0.9	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾ מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
0.1	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.3	0.4 ⁽³⁾	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור ⁽²⁾
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) הפרשה מאזנית וחץ מאזנית.

(2) השיעור בגין הלוואות לדיור בגין אשראי הינו זניח.

(3) סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי הושפע ממיצוי הגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר.

לפרטים בדבר שינויים ברכיבי ההפרשה להפסדי אשראי ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירור⁽¹⁾)

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת החזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעור האבטלה ועלייה ברמת הריבית.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים ליום (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		
2017	2018	
		חובות
2,176	2,158	יתרות עובר ושב
3,623	3,768	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
1,366	1,038	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
738	734	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
10,677	11,557	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
232	218	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
18,812	19,473	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
		מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות
3,780	3,998	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
5,661	6,238	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
187	228	ערביות
67	32	התחייבויות אחרות
9,695	10,496	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
28,507	29,969	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
		מזה:
647	492	הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
		תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾
		תיק נכסים פיננסיים:
3,305	3,392	פיקדונות
247	205	ניירות ערך
465	388	נכסים כספיים אחרים
1,054	697	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
5,070	4,682	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטוחות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי. עיקר הקיטון נובע מעדכון כלפי מטה של מקדמי הביטחון של כלי רכב וגיל הרכב המרבי הנלקח בחישוב השווי לביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2017				ליום 31 בדצמבר 2018				מספר לווים	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
סיכון אשראי כולל	סיכון א שראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני			
609	349	260	271,929	473	358	115	273,164	עד 10	
1,211	700	511	84,818	1,234	723	511	87,473	מעל 10 עד 20	
3,343	1,846	1,497	115,167	3,349	1,908	1,441	117,331	מעל 20 עד 40	
6,579	3,010	3,569	116,728	6,805	3,197	3,608	120,070	מעל 40 עד 80	
7,928	2,316	5,612	73,393	8,364	2,590	5,774	77,903	מעל 80 עד 150	
7,072	1,202	5,870	35,058	7,776	1,423	6,353	38,609	מעל 150 עד 300	
1,765	272	1,493	3,520	1,968	297	1,671	3,827	מעל 300	
28,507	9,695	18,812	700,613	29,969	10,496	19,473	718,377	סך הכל	

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽¹⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		גובה הכנסה
%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	
3.4	636	3.2	632	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
32.9	6,187	30.3	5,904	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
34.8	6,548	35.9	6,999	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
28.9	5,441	30.6	5,938	
100.0	18,812	100.0	19,473	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנתרת לפירעון⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		תקופה לפירעון
%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	
27.1	3,531	26.5	3,590	עד שנה
36.0	4,690	34.3	4,641	מעל שנה ועד 3 שנים
17.8	2,318	17.7	2,394	מעל 3 שנים ועד 5 שנים
9.3	1,210	10.3	1,398	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
9.7	1,264	11.2	1,524	מעל 7 שנים ⁽²⁾
100.0	13,013	100.0	13,547	סך הכל

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
221	4	217	233	4	229
0.78%	0.04%	1.15%	0.78%	0.04%	1.18%

יתרת סיכון אשראי בעייתי
שיעור סיכון אשראי בעייתי⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בסחנות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2017	2018
0.65%	0.56%

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 3.5% לעומת 31 בדצמבר 2017, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
- לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים בשנת 2018.

ליום 31 בדצמבר 2018:

11%	חשבונות עובר ושב
19%	כרטיסי אשראי
9%	הלוואות לרכב
61%	הלוואות ואשראי אחר

- כנגד 20% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 בדצמבר 2018, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (לעומת שיעור של 23% ליום 31 בדצמבר 2017).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור הפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין איזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד.

לפרטים בדבר רכישת פוליסת ביטוח לערבויות שרכש הבנק, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2018						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
סיכון אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי			יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
מאזני ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	כולל	פגום	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
9,904	13,167	23,071	31	33	69	24
4,849	1,013	5,862	52	6	64	2
14,753	14,180	28,933	83	39	133	26
2,261	2,908	5,169	146	69	41	13
17,014	17,088	34,102	229	108	174	39
9,211	11,470	20,681	1	26	70	26

בביטחון נדל"ן בישראל:

לדיוור

למסחר ולתעשייה

סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:

שאינו בביטחון נדל"ן בישראל

סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל

מזה: מיועד לליווי פרויקטים

31 בדצמבר 2017						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾						
סיכון אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי			יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
מאזני ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	כולל	פגום	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
7,439	14,188	21,627	24	5	63	25
4,001	767	4,768	60	13	57	2
11,440	14,955	26,395	84	18	120	27
2,901	2,968	5,869	132	66	47	9
14,341	17,923	32,264	216	84	167	36
7,617	13,047	20,664	1	4	61	28

בביטחון נדל"ן בישראל:

לדיוור

למסחר ולתעשייה

סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:

שאינו בביטחון נדל"ן בישראל

סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל

מזה: מיועד לליווי פרויקטים

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) סווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר						
2017			2018			
סיכון אשראי ⁽²⁾⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
						ביטחון נדל"ן בישראל
						נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:
						קרקע גולמית
4,422	911	3,511	5,465	430	5,035	נדל"ן בתהליכי בנייה
17,430	12,997	4,433	18,619	12,752	5,867	נדל"ן שבנייתו הושלמה
4,543	1,047	3,496	4,849	998	3,851	
26,395	14,955	11,440	28,933	14,180	14,753	סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל
						שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
5,869	2,968	2,901	5,169	2,908	2,261	
32,264	17,923	14,341	34,102	17,088	17,014	סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) סווג מחדש.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 בדצמבר 2018 מראים כי כ-54.1% מסיכון האשראי המאזני וכ-67.1% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערביות חוק המכר לרוכשי דירות.

מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד.

חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2018, כמוצג בפרק הסיכונים להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק) ובפרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק, הינו 13.8%.

יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 9.35% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות, וכן סכומי ערביות חוק מכר בגינן רכש הבנק פוליסת ביטוח).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

סיכון אשראי⁽¹⁾ לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
126	18	33	279	422	9,555	9,977
160	(8)	(1)	203	297	30,604	30,901
53	(4)	(1)	26	40	3,161	3,201
181	44	74	234	347	10,663	11,010
70	5	6	168	180	11,774	11,954
135	42	49	113	240	14,098	14,338
725	97	160	1,023	1,526	79,855	81,381
643	22	36	60	1,310	134,650	135,960
263	91	109	77	233	29,752	30,245
1,631	210	305	1,160	3,069	244,257	247,586
-	-	-	-	-	9,850	9,850
1,631	210	305	1,160	3,069	254,107	257,436
42	(2)	2	5	20	6,304	6,324
4	-	3	-	-	9,097	9,097
46	(2)	5	5	20	15,401	15,421
1,677	208	310	1,165	3,089	269,508	272,857

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 202,053, אגרות חוב - 10,988, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 26, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,240 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 56,550.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 2,023 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,241 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 4,794 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לניק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הפסדי אשראי ⁽³⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
111	15	34	127	276	8,353	8,629	תעשייה וחרושת
153	(16)	4	201	280	28,844	29,226	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
50	(53)	(64)	15	20	3,018	3,038	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
151	99	49	213	281	9,675	9,956	מסחר
69	(9)	(37)	15	202	10,193	10,395	שירותים פיננסיים
128	34	59	108	242	13,124	13,366	ענפים אחרים
662	70	45	679	1,301	73,207	74,610	סך הכל מסחרי⁽⁷⁾
629	9	24	33	1,104	125,169	126,273	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
245	86	123	71	221	28,163	28,728	אנשים פרטיים - אחר
1,536	165	192	783	2,626	226,539	229,611	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	(1)	-	-	10,471	10,471	בנקים בישראל וממשלת ישראל
1,536	165	191	783	2,626	237,010	240,082	סך הכל פעילות בישראל
38	1	1	3	4	5,538	5,542	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	-	-	-	5,164	5,164	בנקים וממשלות בחוץ לארץ
39	1	1	3	4	10,702	10,706	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,575	166	192	786	2,630	247,712	250,788	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 185,145, אגרות חוב - 10,034, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 76, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,421 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 52,112.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,571 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,478 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,237 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.
- (7) סווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

חשיפות עיקריות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

המדינה	31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2018		
	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	מאזנית ⁽²⁾	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	מאזנית ⁽²⁾
31 בדצמבר 2018						
ארצות הברית	5,460	654	4,806	7,158	519	6,639
צרפת	4,002	2,565	1,437	3,476	2,092	1,384
בריטניה ⁽⁶⁾	-	-	-	3,315	1,182	2,133
גרמניה	3,330	2,999	331	2,972	2,651	321
אחרות	5,097	1,661	3,436	3,623	1,105	2,518
סך כל החשיפות למדינות זרות	17,889	7,879	10,010	20,544	7,549	12,995
למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה	112	66	46	101	66	35
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC	695	149	546	563	130	433
מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(4) יתרת החשיפה החוף מאזנית כוללת סך של 4,794 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מוכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2017 - 5,237 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר עדכון מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר. לפרטים נוספים ראה ב"אור 25 לדוחות הכספיים.

(5) לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017 אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות.

(6) ליום 31 בדצמבר 2017 החשיפה לבריטניה לא עלתה על סף הדיווח הנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל.

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, ביטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

שורת "סך כל החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחוף לארץ של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾		
ליום 31 בדצמבר 2018					
5,860	5,967	5,040	820	927	AAA עד AA-
281	297	271	10	26	A+ עד A-
60	60	57	3	3	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ B-
1	1	-	1	1	ללא דירוג
6,222	6,345	5,388	834	957	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
ליום 31 בדצמבר 2017					
6,229	6,327	5,581	648	746	AAA עד AA-
363	575	269	94	306	A+ עד A-
72	73	-	72	73	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ B-
2	2	-	2	2	ללא דירוג
6,686	6,997	5,870	816	1,127	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו. סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'. יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 4,794 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018 (ליום 31 בדצמבר 2017 - 5,237 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לויים בענף הנדל"ן בישראל.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הגון של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 28. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן, נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבויות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הדירוגים החיצוניים מהווים בסיס לניתוח עצמי של מדינה או צד נגדי הנעשה על ידי הבנק. בנוסף נלקחים בחשבון נתונים נוספים ממקורות שונים המשמשים לצורך הניתוח. הערכת הבנק את הצד הנגדי עשויה להיות שונה מזו של חברת הדירוג.

כאמור, הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's, Standard & Poor's, Fitch. הדירוגים והניתוחים מעודכנים על ידי חברות הדירוג באופן תקופתי, והבנק עושה שימוש בנתונים העדכניים ביותר הקיימים בעת קביעת מסגרות או בחינה של צד נגדי.

סיכון האשראי לדיר

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיר. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדיר כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיר, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, סיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת אבטלה ושיעור הריבית. הבנק פיתח מודל מתקדם לדירוג אשראי לדיר הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיר, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחות והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי, יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשכים להיצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובליגו בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש דצמבר 2018) עומד על כ-52.6% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון הנוכחי, המחושב על שווי התיק הנוכחי וכן שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעורים אלה נמוכים משמעותית משיעור המימון המקורי, עקב הירידה השוטפת בשווי ההלוואה (מפירעונות שוטפים) והעלייה המצטברת במחירי הדיר. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדיר, הוא נמוך.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שיעור השינוי (באחוזים)		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2016-2018	2017-2018	2016	2017	2018	
(9.4)	7.6	23,627	19,897	21,406	משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה) מכספי הבנק מכספי האוצר:
185.4	28.9	103	228	294	הלוואות מוכונות
(37.1)	-	116	73	73	הלוואות עומדות ומענקים
(8.7)	7.8	23,846	20,198	21,773	סך הכל הלוואות חדשות
7.0	44.7	2,103	1,556	2,251	הלוואות שמוחזרו
(7.4)	10.4	25,949	21,754	24,024	סך הכל ביצועים
(9.6)	5.3	48,450	41,605	43,801	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדירור⁽¹⁾ ליום 31 בדצמבר 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור ההחזר	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					סך הכל	
		עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים		
עד 60%	עד 35%	2,950	8,877	10,992	24,436	18,106	5,820	71,481
35%-50%	286	894	1,436	4,100	5,115	1,276	13,107	
50%-80%	-	-	6	38	1,538	467	2,049	
מעל 80%	-	-	-	-	124	86	210	
60%-75%	עד 35%	1,234	3,521	4,046	14,625	8,045	1,219	32,690
35%-50%	109	308	449	1,693	1,896	342	4,797	
50%-80%	-	-	-	8	409	123	540	
מעל 80%	-	-	-	-	28	18	46	
מעל 75%	עד 35%	85	392	225	255	1,108	1,084	3,149
35%-50%	2	35	21	31	225	371	685	
50%-80%	-	-	-	-	36	113	149	
מעל 80%	-	-	-	-	1	27	28	
סך הכל	4,666	14,027	17,175	45,186	36,631	10,946	128,631	

מזה:

6,636	194	1,699	2,406	1,152	864	321	הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים
5.2%	1.8%	4.6%	5.3%	6.7%	6.2%	6.9%	אחוז מסך האשראי לדירור

הלוואות בריבית משתנה:

38,369	3,871	12,322	12,556	4,416	3,946	1,258	לא צמודות בריבית פריים
5,240	2,040	3,030	108	26	20	16	צמודות למדד ⁽³⁾
4,346	259	1,594	1,186	756	402	149	במטבע חוץ ⁽³⁾
47,955	6,170	16,946	13,850	5,198	4,368	1,423	סך הכל

29.8%	35.4%	33.6%	27.8%	25.7%	28.1%	27.0%	הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדירור
4.1%	18.6%	8.3%	0.2%	0.2%	0.1%	0.3%	הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדירור
3.1%	14.6%	3.7%	0.6%	1.4%	3.0%	1.9%	הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדירור

(1) יתרת הלוואות לדירור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משיבת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור החזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדירור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של ההלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2018).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 עומד על 52.6% בהשוואה ל-54.1% ביום 31 בדצמבר 2017 ול-54.7% ביום 31 בדצמבר 2016. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 128.6 מיליארדי שקלים חדשים, כ-96.9% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדירור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.8 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.6% בלבד מתיק ההלוואות לדירור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדירור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4.1%, בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-7.1% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19.0%, בסך כל ההלוואות, בשיעור של כ-11.1%.

שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדירור של הבנק הינו כ-1.4% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-3.0% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-1.9% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2018.

שיעור החזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדירור משמש מדד למידת הביטחון של ההלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור החזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור החזר הממוצע בתיק האשראי לדירור של הבנק הוא כ-26.5%. כ-83.2% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור החזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.3%). כ-14.5% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.5%). כ-2.1% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-59.5%) וכ-0.2% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.0%).

ההלוואות ששיעור החזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים עם הכנסה גבוהה לנפש (ההכנסה הפנויה לנפש לאחר ניכוי ההוצאות בגין משכנתא והלוואות אחרות לטווח ארוך). היקף גדול של רכוש נוסף, ו/או אשר יכולת החזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור החזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת החזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדירור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הנחיית המפקח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, הגבילה את חלק ההלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך ההלוואה לכל היותר. על פי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 29 באוגוסט 2013 נקבע בנוסף, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדירור בהן היחס בין חלק ההלוואה בריבית משתנה לבין סך ההלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מיעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג זהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-9.6 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-7.5% בלבד מתיק ההלוואות לדירור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 בדצמבר 2018 ל-6.6 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-5.2% בלבד מתיק האשראי לדירור של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיר שביגין נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾ סך הכל		עומק הפיגור						סכום בפיגור מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾ יתרת חוב רשומה יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ יתרת חוב נטו
		בפיגור של 90 יום או יותר						
סך הכל	סך הכל מעל 90 ימים	מעל 6 מעל 15		מעל 30 מעל 90		מעל 15 מעל 30 מעל 90	מעל 30 מעל 90 מעל 15 מעל 30 מעל 90	
		מעל 6 מעל 15	מעל 30 מעל 90	מעל 15 מעל 30 מעל 90	מעל 30 מעל 90 מעל 15 מעל 30 מעל 90			
296	40	248	198	13	16	21	8	
116	6	110	109	1	-	-	-	
1,762	88	1,169	130	80	271	688	505	
203	42	161	86	40	35	-	-	
1,559	46	1,008	44	40	236	688	505	

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיר שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
 (2) הלוואות בהן נחתם הסדר החזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
 (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
 (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיר, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיר

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיר כוללים בין היתר:

- תהליך חיתום - הלוואות לדיר נבחנות ומאושרות לפי הקריטריונים הבאים:
- קריטריונים לאישור הלוואה הכוללים בין היתר את: הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיר, ממצאי ביקורת אשראי שוטפות, בדיקה של תיקי הלוואה המבוצעת במרכז בחינה ארצי יעודי, הערכות לגבי סיכונים אשראי באזורי הארץ השונים, טיב הלווה ויכולת החזר שלו, הבטחה הנכסית המוצעת והערבים, ומהות העסקה.
- סמכויות אשראי - קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה.
- מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית - מודל אשר פיתח הבנק על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר לצורך דרוג סיכון עסקאות.
- בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות - הבקרות כוללות בין היתר: וידוא שלמות הנתונים, בקרות על ביצוע פעולות על פי הרשאות ומנגנון לניתוב תהליכים.
- הדרכה בתחום המשכנתאות - הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע של כל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיר.
- כנסים מקצועיים - בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו.
- מעקב שוטף אחר מצב לווים ותיק האשראי לדיר - הבנק פועל לזיהוי וליתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה.

הגורמים השותפים לניהול ובקרת הסיכון בהלוואות לדיר

- מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית - המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה.
- מרכז הבחינה הארצי בחטיבה הקמעונאית - למרכז מועברים תיקי הלוואה בטרם הביצוע. תיקים אלו נבדקים במרכז על מנת לוודא שבוצעו בסניף הפעולות הנדרשת בהתאם לנהלי הבנק, הרגולציה וההנחיות שנתנו על ידי מאשר הלוואה.
- מערך הגבייה - מטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים.
- פרום פיגורים - הפרום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.
- החטיבה המשפטית - כחלק מתהליך החיתום, נבדקים בהתאמה לסיכונים לא סטנדרטיים ובהלוואות בסכומים גבוהים.
- החטיבה לבקרת סיכונים - האגף לבקרת סיכונים מנטר את איכות תיק האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. החטיבה אחראית לביצוע שוטף של תרחישי קיצון על תיק המשכנתאות של הבנק.
- פרום ניטור סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי - מקדם נושאים כגון בחינת מדיניות האשראי, ובפרט, השינויים בתיאבון הסיכון שנקבעו בה, ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של תרחישי קיצון, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.
- ביקורת פנימית - תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

- ביטחונות - על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין ביטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.
- ביטוחים - על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבטוח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבטוחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.
- שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית ביטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית.

לפרטים נוספים בדבר פעילות גורמים אלה, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים ראה סיכונים אחרים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).
סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סקירת סיכונים השוק והריבית והעקרונות לניהולם

לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגדרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).
סיכונים שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הונו. לפיכך, קבעו דירקטוריון והנהלת הבנק, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכונים השוק והריבית הינם סיכונים מהותיים, וכי ניהול סיכונים אלה הינו חיוני ליציבות הבנק, בפרט לאור סביבת הריבית הנמוכה, והפוטנציאל לשינוי מגמת הריבית במשק. ניהול סיכונים אלו נועד לשמור על רמת סיכון סבירה, בהתאם למגבלות החשיפה, קרי, תיאבון הסיכון שנקבע בגין סיכונים אלה, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.
ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. התיק הסחיר מאופיין בפעילות קטנה יחסית לפעילות בתיק הבנקאי, ונמצא ברמת סיכון נמוכה. התיק הבנקאי, המהווה את עיקר הפעילות של הבנק וחשוף בעיקר לסיכון ריבית.
ניהול סיכונים שוק וריבית מתבצע ברמה קבוצתית, כולל שלוחות חוץ לארץ וחברות הבת של הבנק. הפעילות מול בנק יהב מתואמת באופן שוטף, בפרט, לצורך קביעת תיאבון סיכון קבוצתי שמחייב גם את ניטור פרופיל הסיכון ברמת הקבוצה. עקרונות המדיניות נקבעו באופן ההולם את אסטרטגיית הבנק ואת דרישות הרגולציה, קרי, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, הוראות ועדת באזל הרלבנטיות, ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice).

כחלק מניהול הסיכון, הבנק נדרש להקצות הון, במסגרת הנדבך הראשון של באזל II, כנגד הסיכון בתיק הסחיר, וזאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 2018 ("מדידה והלימות הון - סיכון שוק") הכוללת את הנחיות באזל II בקשר עם הגדרת התיק הסחיר, ניהולו ושערוכו.
רמת סיכון השוק הכולל מוגדרת כנמוכה-בינונית. סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. התיק הבנקאי כולל את הפוזיציות שלא הוגדרו כפוזיציות סחירות בתיק הסחיר. טיפול הבנק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי והקצאת ההון הכולל הנוספת בגינו, מתוארים ומתבצעים במסגרת הנדבך השני של באזל. הקצאת ההון במסגרת הנדבך השני של באזל, נבחנת הן בתרחישים המדמים מצב חיים רגיל והן בתרחישי קיצון, לרבות תרחישים מערכתיים ותרחישי איום. זאת כחלק מתהליך הערכת ההון הפנימי, ה-ICAAP, כמתואר בפרק הלימות ההון.
מבנה הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי התאמה מלאה בין מח"מ השימושים למח"מ המקורות, חשוף השווי הכלכלי של הבנק לעלייה בעקומי הריבית.

סיכון זה מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, הן במונחי EVE - Economic Value of Equity, והן במסגרת שורה נוספת של תרחישים המבטאים ברובם מצבי קיצון. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2018, נותרה ברמת סיכון בינונית, ברמה לכל שנת 2018. הבנק פועל, כמדיניות, לגיוס מקורות ארוכים יחסית ולגיוס פיקדונות ייחודיים, הנותנים הן מענה לצרכי הלקוח ומהווים מקורות לטווחים בינוניים וארוכים לגידור חשיפות הריבית.

לפרטים נוספים בדבר מודלים אלה, השימוש בהם והמגבלות שלהם, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הבנק קבע מבנה ארגוני לניהול סיכוני השוק והריבית בתיק הבנקאי, הכולל את הדירקטוריון, ההנהלה ושלושת קווי ההגנה. מבנה זה נתמך על ידי ועדות ופורומים יעודים, שמוסדו לשם ניהול סיכונים אלה, ולשם הקמת מערך בקרה פנימית שנועד למנוע סטיות ממדיניות הבנק בפעילותו בתיק הסחיר ובתיק הבנקאי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון השוק והריבית ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת הסיכונים

אחד הכלים העיקריים לניהול והפחתת סיכון הריבית הינו קביעת מחירי הצל בבנק (מחירי מעבר). מחירי הצל בבנק נקבעים בתדירות יומית במחלקת ניהול נכסים והתחייבויות (להלן: "ננ"ה") שבסקטור ניהול פיננסי, ומשקפים את צרכי ניהול החשיפות השונות תחת מדיניות ניהול הרווח והסיכון.

כלי נוסף הוא פעילות קנייה/מכירה באיגרות חוב ממשלתיות. כמו כן, פועלת מחלקת ניהול נכסים והתחייבויות שבסקטור ניהול פיננסי, לניהול פוזיציות הריבית ו/או הבסיס באמצעות עסקאות Forward, עסקאות Swap ואופציות. היתרונות בשימוש בכלים אלו נובע מיכולת ביצוע מהירה ובסכומים גדולים, דבר המאפשר ניהול דינמי ואפקטיבי של חשיפות השוק והריבית לצורכי ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק, בפרק זמן סביר. בנוסף, העסקאות הן ללא מימון (Unfunded), קיימת בהן נזילות גבוהה והן מבוצעות באמצעות חדר העסקאות של הבנק.

עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור הינה מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההון או בין תזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגודר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההון או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי ההון או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגודר. בדיקות אפקטיביות הגידור מתבצעות אחת לרבעון.

אחת לשנה לפחות, נבחנות הנחות המודלים המשמשים לניהול סיכוני שוק וריבית, לרבות הנחות ההתנהגותיות הנלקחות לצורך קביעת הפריסות במכשירים שונים.

הבנק בוחן את מידת ריכוזיות סיכון הריבית לפי מגזרי ההצמדה ולפי סוגי מכשירים עיקריים. מפת הריכוזיות נידונה בוועדות לניהול סיכונים בתדירות שנתית.

הבנק פועל באופן שוטף להגברת המודעות לנושא סיכוני שוק והריבית בתיק הבנקאי ברמת הקבוצה, לרבות ביחידות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות נהלי עבודה, הדרכות והשתלמויות בנושא. כמו כן, מתקיים קשר שוטף עם כל היחידות הרלבנטיות לניהול סיכון השוק והריבית. התיאום בין היחידות נועד ליצירת מתודולוגיה אחידה לניהול סיכוני השוק והריבית בתיק הבנקאי.

מידת חשיפת סיכוני השוק והריבית ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

מידת סיכוני השוק והריבית נתמכת על ידי מגוון רחב של מערכות מידע, מודלים, תהליכים, מדדי סיכון ומבחני מצוקה ומערכות המידע המעורבות בחישוב נבחנות באופן שוטף, באמצעות מהלכי הבקרה הפנימית של הבנק, לרבות תהליכי תיקוף מתמשכים.

לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה- VAR ומודל ה- EVE . הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, אחת ליום לפחות.

מודל ה- VAR הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב VAR המקובלות בעולם. לחישוב ה- VAR נלווה חישוב $BACKTESTING$, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל.

EVE - Economic Value of Equity, הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עלייה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדישות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חירום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה. בנוסף, מבצע הבנק תרחיש במסגרתו זז עקום הריביות בצורה שאינה מקבילה. תרחיש כזה משלים את גישת ה- EVE , המתבססת על תזוזה מקבילה בעקומי הריבית.

שיטות מדידת ערכי הסיכון של הבנק הינן שמרניות בהיבטים רבים, והבנק ביצע במהלך השנה בחינה מקיפה למתודולוגיית אמידת הסיכון, בהתאמה לפרקטיקה המקובלת ביישום עקרונות באזל, בעקבות כך, מדיניות הבנק, כולל שיטות המדידה ומגבלות הסיכון הנגזרות מהן, עודכנה באופן מהותי במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019, כך שישקפו באופן מהימן יותר את חשיפת הריבית, לרבות ההשפעות הדינמיות של האופציות ההתנהגותיות הגלומות בתיק המשכנתאות ובפיקדונות, התלויות בריבית.

להלן ערך ה- VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2017	שנת 2018	
533	537	לסוף התקופה
781 (אפריל)	640 (פברואר)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
388 (פברואר)	537 (דצמבר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות נמוכות יחסית, המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן.

תוצאות בחינת ה- $Back-Testing$ על מודל ה- VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה- VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה- VAR .

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽¹⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2018						
שינוי בשווי הוון						
מטבע חוץ			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד		
				לא צמוד	למדרד	
(2,363)	(1)	(43)	46	(2,076)	(289)	עלייה של 2%
3,297	-	48	(30)	2,522	757	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2017						
(1,848)	(1)	(47)	26	(1,112)	(714)	עלייה של 2%
2,743	2	53	(5)	1,408	1,285	ירידה של 2%

(1) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילות. יתרות עובר-ושב זכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.

העלייה בערכי הסיכון בשנת 2018 נובעת בעיקרה מביצועי משכנתאות ומרכישות איגרות חוב. עלייה זו קוזזה חלקית על ידי גיוסי פיקדונות ומכירת תיקי משכנתאות.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוון נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	
9,172	42	9,130	11,092	(476)	11,568	שווי הוון נטו מותאם ⁽¹⁾
8,879	172	8,707	9,845	(1,081)	10,926	מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוון נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	
563	(113)	676	175	(87)	262	שינויים מקבילים
575	(48)	623	180	(21)	201	עלייה במקביל של 1%
(535)	125	(660)	(119)	93	(212)	מזה: תיק בנקאי
(558)	58	(616)	(130)	26	(156)	ירידה במקביל של 1%
						מזה: תיק בנקאי
(109)	(75)	(34)	(268)	(82)	(186)	שינויים לא מקבילים
191	65	126	382	73	309	התללה ⁽³⁾
279	41	238	403	52	351	השטחה ⁽⁴⁾
(141)	75	(216)	(401)	(52)	(349)	עליית ריבית בטווח הקצר
						ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוון נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾	הכנסות ריבית	סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾	הכנסות ריבית	
662	224	438	706	228	478	שינויים מקבילים
665	227	438	704	226	478	עלייה במקביל של 1%
(590)	(232)	(358)	(540)	(232)	(308)	מזה: תיק בנקאי
(590)	(232)	(358)	(539)	(231)	(308)	ירידה במקביל של 1%
						מזה: תיק בנקאי

(1) כולל השפעת שווי הוון, רווחים (הפסדים) מפעילות באגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

רגישות ההכנסה לשנת 2018 חושבה בהתבסס על פריסה של יתרות העובר ושב בהתאם למודל המקובל בבנק. למידע נוסף על סיכון הריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוון של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים.

מדד ושער חליפין

סקירת סיכונים האינפלציה ושערי החליפין והעקרונות לניהולם

חשיפות אינפלציה - תיאבון הסיכון משתנה בהתאם לתוחלת הרווח הצפויה בהחזקת הפוזיציה, ויכולת הבנק לצמצם את החשיפה תוך פרק זמן סביר. החשיפה כלולה במסגרת מדדי תיאבון הסיכון והמודלים שמפעיל הבנק על כלל סיכונים השוק. חשיפות מטבע - מדיניות הבנק היא פוזיציות מטבע מזעריות (תפעוליות), למעט פוזיציות אסטרטגיות ספציפיות אשר אשרו בועדות השונות ו/או פוזיציות חדר עסקאות על פי מגבלות הסיכון שאושרו. הפוזיציות האסטרטגיות במטבע חוץ תחומות ב-Stop Loss המהווה מנגנון לבלימה וקטון הסיכון. נגזרים בתיק הבנקאי שבוצעו על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית, אך שלא ניתנים להגדרה כגידור לפי כללי הגידור החשבונאי, יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי. הפער נוצר כתוצאה משוני ברישום החשבונאי בין הפריטים המאזניים לבין הנגזרים הלא מגודרים חשבונאית. השפעה זו מנוטרת ומנוהלת תחת קיום מנחים שנקבעו על ידי ההנהלה, באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי ומדווחת ונדונה בועדות השונות לניהול סיכונים.

להלן נתונים בדבר חשיפות מדד ושער חליפין כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2018 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים ב-13,964 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך שנת 2018 שימושים שקליים בעיקר במגזר צמוד המדד, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי הצמדה השונים בבנק ליום 31 בדצמבר 2018 ו-2017, מוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפרטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן. עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוף מאזניים ל-31 בדצמבר 2018, כמוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, מסתכמים ב-12.9 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2017, הסתכמו עודפי הנכסים במגזר זה ל-9.8 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי ההתחייבויות במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2018, מסתכמים ב-432 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף מקורות של כ-175 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, ולאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי, בעודף מקורות של כ-15 מיליוני שקלים חדשים.

הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

לבנק שימושים צמודי מדד, הנובעים מהפעילות השוטפת בתיק המשכנתאות הצמודות למדד, אשר כנגדם מגויסים מקורות צמודי מדד, הכוללים הנפקות איגרות חוב ופיקדונות מהציבור. הבנק פועל באמצעות מכשירים פיננסיים נגזרים לניהול אקטיבי של חשיפה זו, בהתאם למדיניות החשיפה שנקבעה.

במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוון. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה בפיקדונות וכן על שיעורי סילוק מוקדם במשכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוון של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוח הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2018, גידול (שחיקה) בהון (במיליון שקלים חדשים):

מדד ⁽²⁾	תרחיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾		תרחישים		
	ירידה של 10% מקסימלית	עלייה של 10% מקסימלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עלייה של 5%
1,305.8	131.9	(1,429.1)	(714.6)	652.9	22.0
דולר	4.0	8.4	6.4	7.8	0.5
ליש"ט	0.2	0.1	0.1	0.2	(0.9)
יין	(0.1)	(0.3)	(0.3)	-	(2.5)
אירו	2.6	(6.0)	(0.3)	3.2	(0.5)
פר"ש	(0.8)	0.3	0.2	(0.2)	

(1) תרחישי קיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
 (2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 391.7 ו-428.7 (מיליון שקלים חדשים, בהתאמה).

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל, דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק, וכן ביאורים 12 ו-15 לדוחות הכספיים.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק. הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי. הסיכון התפעולי כולל גם את סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי.

סקירת הסיכון התפעולי והעקרונות לניהולו

עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילות העסקית. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסים במהלך השנים האחרונות, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים לאירועי הכשל התפעולי, לפוטנציאל הגבוה של הנזק היכול להיגרם מאירוע סיכון תפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, כאמור להלן: אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי. לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בערך ובתדמית הבנק. לסיכון התפעולי יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. כך לדוגמה, יכול אירוע סיכון תפעולי לגרום להתממשות סיכון המוניטין, שבעקבותיו יעמוד הבנק בפני אירוע נזילות. לחלק מהכשלים התפעוליים יש הסתברות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי. לסיכון התפעולי מגוון מופעים, החל מטעות אנוש, תקלת מערכת טכנולוגיות, מעילה, הונאה, מלחמה, שריפה, שוד וכדומה. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון) או אירוע ביטחוני. בגין מהותיות הסיכון התפעולי, מייחסים הנהלת הבנק והדירקטוריון חשיבות רבה לניהול סיכון זה, כחלק מהמסגרת הכוללת של הבנק לניהול ובקרת הסיכונים שלו. הדירקטוריון והנהלה קבעו כי ניהולו של הסיכון מחייב יצירת תרבות הולמת בארגון לטיפול בו, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה פנימית בכל הרמות. לבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון התפעולי. מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול במעילות והונאות, המהוות חלק מקטיגוריות הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל. הבנק פועל להטמעת מסגרת לטיפול בסיכון התפעולי שאיננה בהכרח רק דפנסיבית, קרי, פועלת אך ורק למזעור פוטנציאל ההפסדים מאירועי סיכון תפעולי, אלא פועלת באופן אקטיבי להסדרת היבטי הסיכון התפעולי במערכות, תהליכים ובקורות אותם מפעיל הבנק, במטרה לתמוך בהשגת יעדי העסקיים.

מדיניות הבנק קובעת את תיאבון הסיכון התפעולי הכמותי של הבנק, במונחי הנזק השנתי בפועל, לכ-1% מהון הליבה של הבנק. תיאבון זה מנוטר באופן שוטף באמצעות מעקב אחר אירועי כשל שגרמו להפסד, המנוהלים לפי הקטגוריות השונות של הסיכון התפעולי, על פי הוראת בנק ישראל,

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

והוא מכליל בתוכו גם הפסדים שהתרחשו בגין סיכון משפטי, אבטחת מידע וסייבר, כולל מעילות והונאות. בנוסף קובעת המדיניות תיאבון סיכון איכותי להפסדים פוטנציאליים במהלך עסקים רגיל ובעת התרחשות אירועי קיצון, ועל פי קטגוריות סיכון שונות.

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הרגישות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון הכמותי והאיכותי, לנוכח תיאבון הסיכון, וכן מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

הבנק נערך ליצירת תשתית מקיפה לטיפול בסיכון המעילות וההונאות. כחלק ממהלך זה מפעיל הבנק שורה של חוקים שנועדו לאתר אנומליות. מסגרת הטיפול במעילות והונאות, כוללת שילוב בין מספר גורמים בבנק: בקרת סיכונים, אבטחת מידע וסייבר, משאבי אנוש וחטיבת הטכנולוגיה.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. אחד הכלים המרכזיים הוא ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים בכל פעילויות הבנק, ליצירה וניהול שוטף של מפת הסיכונים. הסקרים מתבצעים במתכונת של (Risk Self-Assessment) RSA, כאשר היחידה העסקית (כקו הגנה ראשון) מעריכה את הסיכונים הקיימים בפעילותה, בהובלה של האגף לבקרת סיכונים, המנחה את היחידה העסקית, מספק את המתודולוגיה לעריכת הסקר ולהערכה אפקטיבית של הסיכונים הקיימים ומאתגר את תוצאות הסקר. המתודולוגיה לעריכת הסקרים מבוססת על ארבע שלבים:

הערכת הסיכון המובנה, הערכת אפקטיביות הבקורות, הערכת הסיכון השיורי, וניהול ממצאים ותהליכי הפחתת הסיכון.

תהליך חשוב נוסף הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון. נאמני הבקרה הפנימית הפרושים לרוחב הארגון משמשים כזרועו הארוכה של מנהל הסיכונים התפעוליים בתהליך זה. הבנק יוזם תהליכי הדרכה פרונטליים וטכנולוגיים בנושאי הסיכון התפעולי בקרב עובדים חדשים, וביחידות ובאוכלוסיות הפועלות ביחידות שזוהו כעתירות סיכון תפעולי.

אחד הכלים בהם משתמש הבנק הוא ביצוע תחקירים להפקת לקחים, כתוצאה מאירועים פנימיים ו/או חיצוניים. המסקנות המגובשות בתהליך זה מוטמעות בתהליכי העבודה, במערכות בתכני ההדרכה ובנהלים מחד, ומופצות בעזרת מערכת הסיכון התפעולי לנאמני הבקרה הפנימית לשם הטמעתם ביחידות מאידך.

הבנק גיבש מדיניות ותוכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק. תוכנית זו, הנתמכת בנהלי חירום ובבעלי תפקידים קבועים מראש, מתורגלת על בסיס שנתי ומסקנות התרגולים מוטמעות בתוכנית הפעולה.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רוכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחברותיו. לבנק מסמך מדיניות ייעודי המסדיר את היבטי הביטוח הכרוכים במסגרת פעילותו.

הבנק רכש ברבעון הרביעי של שנת 2018 פוליסה לביטוח נזקי סייבר עבור קבוצת הבנק. הכיסוי הביטוחי שנרכש בפוליסה הוא רובד נוסף מעל הפוליסה הבנקאית הקיימת, ונותנת גם מענה ביטוחי לנושאים שאינם מכוסים על ידי הפוליסה הבנקאית הקיימת והכוללים בין היתר נזקים תוצאתיים בעקבות הפסקת פעילות כתוצאה מאירוע סייבר, סחיטה באמצעות סייבר, כשל תפעולי הנובע כתוצאה מאירוע סייבר והחזר הוצאות מיוחדות בגין מתקפת סייבר.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 המשיך הבנק ביישום תוכנית התרגול שכללה בין היתר: תרגול משותף עם יחידת המטבע בבנק ישראל ומרכז המזומנים, הפעלת סניף נייד, ניווד עובדי סניפים לעבודה במרכז הבנקאות, הפעלת מערכות מאתר הגיבוי ותרגולים נוספים. כחלק מחיזוק ההטמעה בנושא המשכיות עסקית הופצה לומדה לעובדי הסניפים וריענון של תיק החירום הסניפי ונהלי חירום.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 השלים הבנק תהליך ניתוח השלכות עסקיות (BIA) כחלק מתוכנית התחזוקה הרב שנתית, אשר מסקנותיו הוצגו ואושרו בהנהלה. כמו כן, נמסר דיווח בדירקטוריון לגבי יישום תוכנית המשכיות העסקית, כולל אשרור מסמך המדיניות בנושא המשכיות עסקית ודיון באפקטיביות מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגיים המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

החל משנת 2017 הופעלו במערכות הבנקאות הישירה של הבנק תהליכי הזדהות ומנגנונים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. מרבית הניסיונות לביצוע פעולות לא מורשות זוהו ונמנעו באמצעות מערכי ההגנה, אותם מפעיל הבנק להגנה על חשבונות לקוחותיו. יחד עם זאת נגרם נזק של 33 אלפי שקלים חדשים (הבנק נשא בנזק) כתוצאה ממספר העברות בודדות שלא זוהו כראוי במהלך ניסיונות הונאה אלו. הבנק עדכן מיידית את הלקוחות שזוהו בחשבונם ניסיון התחברות או העברה חשודים.

האירוע דווח לגורמים רלוונטיים בבנק ומחוצה לו. מעבר לכך, לא נגרם נזק לבנק או ללקוחותיו.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמת את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 (ניהול טכנולוגיית המידע), 350 (ניהול הסיכון התפעולי), 355 (ניהול המשכיות עסקית) ו-361 (ניהול הגנת הסייבר). תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון זה הוא מזערי והוא כלול כאמור לעיל, במסגרת ניהול תיאבון הסיכון בשגרה ובקיצון של הסיכון התפעולי.

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי וגילן של המערכות הקיימות בבנק, החליט הבנק לעבור לפלטפורמה חדשה. הבנק סיים תהליך בחינת התכנות מעבר מערכת שוק ההון של הבנק למודול שוק ההון של פלטפורמה חדשה. ביום 27 בדצמבר 2018 נחתם הסכם על רישוי התוכנה ובחודשים הקרובים צפוי להיחתם הסכם ליישום מערכת חדשה של שוק ההון בבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים והוא כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם וכן "כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים".

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק. לפרטים בדבר הערכת מידת ההשפעה העדכנית של הסיכון המשפטי ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון לעיל.

לפרטים נוספים על אישור דירקטוריון הבנק להתקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג DPA לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג' לדוחות הכספיים

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סקירת סיכון הנזילות והעקרונות לניהול

סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות) ו-221 (יחס כסיו נזילות). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחישי הלחץ השונים, מגבלות הדירקטוריון והנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותוכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

דירקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדרישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כסיו נזילות ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות המהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. במהלך שנת 2018 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

הבנק מפעיל כלים לניטור סיכון הנזילות באמצעות אינדיקטורים אנדוגניים ואקסוגניים העשויים להצביע על עליית הסיכון למצב של משבר. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכת.

במהלך שנת 2018 לא נצפו אירועים חריגים מהותיים. יצוין, כי במהלך חודש דצמבר העלה הבנק את רמת הכוננות לכוננות מוגברת, עקב התנדטיות בשווקים בישראל ובעולם. בפועל לא נצפו כל אירועים ו/או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התממשות של אירוע נזילות. בתחילת שנת 2019, לאחר הרגיעה בשווקים, הוחלט בבנק לחזור למצב עסקים רגיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון המימון והעקרונות לניהול

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.

ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דירקטוריון, הנהלה וכן אינדיקטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר, מטבע ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

על" המשקל את כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון. הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון. ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנהל באופן שוטף.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. לאורך שנת 2018 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף, בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית החל מיום 1 בינואר 2017 הינה 100%. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR רגולטורי"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי, כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.

החל מתחילת שנת 2018 הבנק מיישם את כללי הוראה 221 בקשר עם זיהוי וטיפול בפיקדונות תפעוליים.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הרביעי של שנת 2018 הסתכם ב-116%. כאמור לעיל, במהלך שנת 2018, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים בדבר תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, במסגרתו, הוחלו על קרנות הסל מגבלות בקשר לשיעור ההשקעה וההחזקה בנכסים שונים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות שנתיים אלה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים בדבר תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון ראה ביאור 32 בדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-10.4 מיליארדי שקלים חדשים.

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח.

שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2018, מסתכם ב-52% (ליום 31 בדצמבר 2017 - 54%) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-50% (ליום 31 בדצמבר 2017 - 49%).

מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2018 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-98% (ליום 31 בדצמבר 2017 - 97%) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-27% (ליום 31 בדצמבר 2017 - 26%) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים.

המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראלי.

כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להססת עודפי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2018 חלה עלייה בירת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-183.6 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2017, להיקף של כ-199.5 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2018, גידול של כ-8.7%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-145.7 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-9.4% לעומת סוף שנת 2017. במגזר צמוד המדד ירד היקף פיקדונות הציבור ל-14.4 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-7.9% ובמגזר מטבע חוץ עלה היקף פיקדונות הציבור ל-39.3 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-13.4% לעומת סוף שנת 2017.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון המוצג בנפרד להלן.

סקירת סיכון ציות ורגולציה והעקרונות לניהול

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול סיכון הציות והרגולציה, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות פועל להטמעת תרבות הציות בבנק, בחברות הבת ובשלוחות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות יישום מדיניות קבוצתית, ופיקוח על יישום תהליכי ציות נאותים בחברות הבת ובשלוחות. ניהול סיכוי הציות

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

מתבצע על ידי זיהוי, תיעוד והערכה של סיכוני הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק, ובכלל זה התפתחויות הנוגעות למוצרים חדשים, נוהגים עסקיים, קווי עסקים או לקוחות חדשים, או בשינויים מהותיים בכל אחד מאלה.

הבנק פועל בצורה הוגנת אל מול כל מחזיקי העניין. ערך ההוגנות הינו חוצה ארגון ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות יושרה, הגינות ושקיפות. הבנק פועל לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, רואה את הלקוח במרכז פעילותו העסקית ומקפיד על הגינות עסקית בכל פעולותיו. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק ובבנק מבוצעות פעולות להטמעה ויישום ערך ההוגנות בקרב העובדים.

תיאבון הבנק לסיכוני ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך שנת 2018 והוא מוגדר נמוך-בינוני אך להערכת הבנק הינו במגמת ירידה.

הירידה נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, ומהמשך הגברת הבקרה וההדרכות, המשך יעול תהליכי העבודה בתחום וניהול ממוקד הכולל טיוב חשבונות של לקוחות שבהם אותרו חוסרים של מסמכים ונתונים.

ביום 8 ביולי 2018, התקבלה בבנק דרישה מרשות ניירות ערך לתשלום עיצום כספי בסך של 220 אלפי שקלים חדשים בשל הפרת סעיף 4 להוראות הרשות בנושא "הפניית לקוחות לקבלת שירותי ניהול תיקים" - איסור על יועץ השקעות להניא לקוח שמעוניין להתקשר עם חברה לניהול תיקים מסוימת מלעשות כן.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הציות והרגולציה ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון

תיאור הסיכון

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. הסיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקימים נציגי הבנק במדינות זרות וביחס לכספים של לקוחות ישראליים פרטיים המושקעים בחוץ לארץ.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act), וכן (QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (OECD - Common Reporting Standard).

סיכון איסור הלבנת הון - סיכון להפסד כספי ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סקירת סיכון חוצה גבולות והעקרונות לניהול

הבנק מיישם את הוראות החוק ליישום FATCA ומעביר דיווחים לרשות המס הישראלית במועד, הבנק עומד בתנאי הסכם ה-QI ונעזר ליישום תקנות ה-CRS.

תיאבון הסיכון לסיכונים חוצי הגבולות הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בקשר עם סיכונים חוצי גבולות יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת פעולות נדרשות להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

לבנק סניפים מתמחים בניהול חשבונות לקוחות תושבי חוץ, והוא מאפשר לתושבי חוץ לפתוח חשבונות רק בסניפים אלה. לקוחות תושבי חוץ קיימים, בעלי יתרת פאסיבה משמעותית, הועתקו מכלל סניפי הבנק לסניפים המתמחים.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי במהלך שנת 2018 והוא מוגדר נמוך-בינוני, בין היתר, כתוצאה מהמשך הפעילות לניהול הסיכון והשלמת מהלכים לריענון וטיוב נתוני לקוחות ועדכון טפסים.

לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון איסור הלבנת הון והעקרונות לניהול

הבנק רואה עצמו כשותף למאבק הבינלאומי בהלבנת הון ובמימון טרור ונרתם למאבק הבינלאומי בשוחד ושחיתות ופועל לאיתור, ניטור ומעקב אחר פעילויות ולקוחות אשר עלולים להיות חשופים לשוחד ושחיתות. כמו כן, נמנע הבנק מלבצע פעילויות המנוגדות לתוכניות הסנקציות הבינלאומיות של OFAC (ממשד האוצר האמריקאי) ושל האיחוד האירופי.

הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושולחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ.

במסגרת פתיחת חשבון, וכן במהלך הפעילות העסקית השוטפת, פועל הבנק לאיתור לקוחות העלולים להיות חשופים למתן, לקבלה או לתיווך של שוחד.

בתחילת שנת 2018 נכנסה לתוקפה הוראה ניהול בנקאי תקין 411 - "ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור". הבנק מיישם את ההוראה אשר החילה שינויים משמעותיים בהגדרות, בהיכרות עם הלקוח, קביעת רמת הסיכון ועדכונים נוספים, תוך מתן דגש לניהול מבוסס סיכון.

במהלך שנת 2018 ביצע הבנק הערכת סיכונים שנתית, בהתאם להוראה 411, שהתבססה, בין היתר על "עיקרי הממצאים של הערכת הסיכונים בתחום הלבנת הון - המערכת הפיננסית 2017" שפורסמו על ידי משרד המשפטים.

סיכון איסור הלבנת הון נותר ללא שינוי בשנת 2018, זאת לאור המשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון, וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) אשר הוטמעה במהלך השנה לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית. זאת, תוך גידול בפעילות העסקית, ועל רקע המשך פעילות רגולטורית מוגברת הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בפרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה אליהן הבנק נעזר בהתאם.

לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

סקירת סיכון המוניטין והעקרונות לניהול

הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעיית יותר לכימות.

מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק.

סיכון המוניטין מנוהל בהתאם למדיניות בשלושה מישורים: מראש (בשגרה), בזמן אמת (מצב התראה) ובדיעבד.

לפרטים בדבר הערכת מידת ההשפעה העדכנית של סיכון המוניטין ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של ההחלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

סקירת הסיכון האסטרטגי-עסקי והעקרונות לניהול

הבנק פועל תחת מתווה של תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר האחרונה אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש נובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות (להלן: "החטיבה לתכנון ותפעול") ומאותגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

מנהל הסיכון האסטרטגי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחיותיו בוחנת ההנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה, המעקב אחר התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, וייזום תוכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התוכנית האסטרטגית.

לפרטים בדבר הערכת מידת ההשפעה העדכנית של הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון לעיל.

לפרטים על אישור דירקטוריון הבנק להתקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסווג DPA לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי מניות בנק אגוד לרכישת 100% מבנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות. ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת ממלא מקום הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג בנק אגוד עם ולתוך בנק מזרחי טפחות. הואיל ולא התקיימו תנאים מתלים לפרסום הצעת הרכש, הרי שלפי הוראות ההסכם, נחשב ההסכם כבטל מעיקרו החל מיום 27 ביוני 2018 ואין למי מהצדדים לו התחייבויות כלשהן הנובעות מההסכם או/או טענות כנגד הצדדים האחרים בהסכם. ביום 5 באוגוסט 2018 התקשר הבנק עם בעלי המניות בבנק אגוד בתוספת להסכם, על פיה הוסכם כי הצדדים וכן אגוד יגישו ערר על ההחלטה. ערר כאמור הוגש לבית הדין להגבלים עסקיים ביום 6 בספטמבר 2018.

התממשותה של עסקת רכישת בנק אגוד, אם וככל שתתממש, תאתגר את הבנק בשל מהלך המיזוג התפעולי של שני הבנקים לצד המשך מימוש יעדי התוכנית האסטרטגית הקיימת של מזרחי טפחות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה). בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה.

לבנק מתודולוגיה מוסדרת לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי ופועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, ככל שקיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

לפרטים נוספים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק הנכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיות.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוטרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן הנושאים בהם נעשה שימוש בהנחות, הערכות ואומדנים:

הפרשה להפסדי אשראי

- הפרשה פרטנית - הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות.

- הפרשה קבוצתית - מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף, מתחשב הבנק גם בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. כמו כן, שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, אינו נמוך מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית).

- הלוואות לדיור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

- אשראי חוץ מאזני - ההפרשה מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ד. 6 לדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

המכשירים הנמדדים בשווי הוגן מחולקים ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתונים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי ההוגן בכללותו, כחלק מביחנת הסיווג של המכשיר לרמות השווי ההוגן.

מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קידוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 16 לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ניירות ערך

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שווי הוגן. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נמדדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים הוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שערי בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצוטטות.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 5 לדוחות הכספיים. לפירוט ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

התחייבויות בגין זכויות עובדים

מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על ריבית היוון שנקבעה לפי תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח יקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

עליות שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים. (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

עלייה של 1%	שינוי של 1% בשיעור העלייה השנתי של השכר		שינוי של 1% בשיעור העזיבה לפני גיל הפרישה	
	עלייה	ירידה	עלייה	ירידה
80	(67)	105	(122)	
(5)	-	-	-	
(27)	5	(2)	7	

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 13 לדוחות הכספיים.

נסקאות תשלום מבוסס מניית

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תוכנית אופציות למנהל הכללי ולמנהלי הבנק, שערך נאמד על ידי חוות דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודלים מקובלים לרבות מודל בלאק ושולס, המודל הבינומי ומודל מונטה קרלו בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה.

ערך ההטבה נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה של האופציות, בשיטת הפחתה מואצת.

חלק מתוכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבטלות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת בעיקר מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 13%, ומפרמטרים אחרים (לפרטים ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתוכנית האופציות. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 מותאמות הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש בהתאם לפרמטרים בפועל בכל אחת משנות התוכנית.

ליום 31 בדצמבר 2016 הושלמה הפחתתן של תוכניות האופציות, לפיכך אין השפעה של שינויים בהערכת ההנהלה, או בתשואה של ההון בפועל או בפרמטרים האחרים כאמור על כמות האופציות שיוענקו.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 14 וביאור 23 לדוחות הכספיים.

הפרשות בגין התחייבויות תלויות ותביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- 1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- 2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- 3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג. ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 8 לדוחות הכספיים.

מיסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכסי מיסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכוי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 17 לדוחות הכספיים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2018 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-1,115 מיליוני שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על הפרשה למיסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למיסים בסכום של כ-33 מיליוני שקלים חדשים.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 17 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2018

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

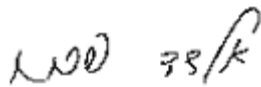
בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

התפתחויות בבקרה הפנימית

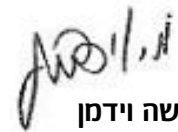
במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון וההנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

אלדד פרשר

מנהל כללי

משה וידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 27 במרץ 2019
כ' באדר ב' התשע"ט

הצהרת המנהל הכללי – גילוי ובקרה פנימית

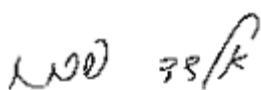
ליום 31 בדצמבר 2018

הצהרה (Certification)

אני, אלדד פרשר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2018 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽⁴⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽⁴⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(4) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

אלדד פרשר

מנהל כללי

רמת גן, 27 במרץ 2019

כ' באדר ב' התשע"ט

הצהרת החשבונאי הראשי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2018

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2018 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

רמת גן, 27 במרץ 2019

כ' באדר ב' התשע"ט

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 בדצמבר 2018

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

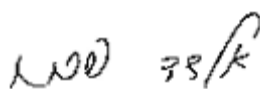
הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית (1992) של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2018 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זהר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 100 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018.

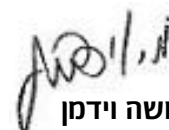
מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

אלדד פרשר

מנהל כללי

משה יודמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 27 במרץ 2019

כ' באדר ב' התשע"ט

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2018

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המוצגים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-5.80% ו-6.21% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-8.54%, 9.20%, ו-8.46%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2018, 2017 ו-2016, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה כלולה שההשקעה בה היא בסך 19 מיליון שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

- א. לאמור בביאור 26. סעיף 11 ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו, לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.
- ב. לאמור בביאור 26. סעיף 12 בדבר הסכם מסוג DPA שחתם הבנק, ביום 12 במרץ 2019, עם משרד המשפטים בארצות הברית, לסיום החקירה שניהל משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 27 במרץ 2019 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

בחיטתן אלמגור צ'יף ושות'

בריטמן אלמגור זהר ושות'

רואי חשבון

דברי יו"ר הדירקטוריון
דוח הדירקטוריון והנהלה
הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
דוח כספי מבוקר
פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים ונספחים
נתונים נוספים על בסיס הבנק

גילויים פיקוחיים נוספים
דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

רמת גן, 27 במרץ 2019

כ' באדר ב' התשע"ט

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי 1 תל אביב, ת.ד. 6701101

תל אביב, 6116402 | טלפון: 03-6085555 | פקס: 03-6094022 | info@deloitte.co.il

Seker - Deloitte
גבירי ישראל 7
ת.ד. 8458
נתניה דרום, 4250407

Deloitte Analytics
הסיבים 7
ת.ד. 7796
פתח תקווה, 4959368

Deloitte
מרכז עזריאלי 3
תל אביב, 6701101

משרד אילת
המרכז העירוני
ת.ד. 583
אילת, 8810402

משרד באר שבע
אלמות 12
פארק התעשייה עומר
ת.ד. 1369
עומר, 8496500

משרד חיפה
מעלה השחרור 5
ת.ד. 5648
חיפה, 3105502

משרד ירושלים
קרית המדע 3
מגדל הר חוצבים
ירושלים, 9777603
ת.ד. 45396
ירושלים, 9145101

טלפון: 09-8922444
פקס: 09-8922440
info@deloitte.co.il

טלפון: 077-8322221
פקס: 03-9190372
info@deloitte.co.il

טלפון: 03-6070500
פקס: 03-6070501
info@deloitte.co.il

טלפון: 08-6375676
פקס: 08-6371628
info-ellat@deloitte.co.il

טלפון: 08-6909500
פקס: 08-6909600
info-beersheva@deloitte.co.il

טלפון: 04-8607333
פקס: 04-8672528
info-haifa@deloitte.co.il

טלפון: 02-5018888
פקס: 02-5374173
info-jer@deloitte.co.il

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2018

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Tread Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-5.80% ו-8.54%, בהתאמה, מהכסומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיומה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018, והדוח שלנו מיום 27 במרץ 2019 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת לב בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, ובדבר הסכם מסוג DPA שחתם הבנק, ביום 12 במרץ 2019, עם משרד המשפטים בארצות הברית, לסיום החקירה שניהל משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

בחיטתן אלמגור זהר ושות'

בריטמן אלמגור זהר ושות'

רואי חשבון

רמת גן, 27 במרץ 2019

כ' באדר ב' התשע"ט

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי 1 תל אביב, ת.ד. 6701101 | 16593

תל אביב, 6116402 | טלפון: 03-6085555 | פקס: 03-6094022 | info@deloitte.co.il

Seker - Deloitte
גבורי ישראל 7
ת.ד. 8458
נתניה דרום, 4250407

Deloitte Analytics
הסיבים 7
ת.ד. 7796
פתח תקווה, 4959368

Deloitte
מרכז עזריאלי 3
תל אביב, 6701101

משרד אילת
המרכז העירוני
ת.ד. 583
אילת, 8810402

משרד באר שבע
אלומות 12
פארק התעשייה עומר
ת.ד. 1369
עומר, 8496500

משרד חיפה
מעלה השחרור 5
ת.ד. 5648
חיפה, 3105502

משרד ירושלים
קרית המדע 3
מגדל הר הצופים
ירושלים, 9777603
45396
ירושלים, 9145101

טלפון: 09-8922444
פקס: 09-8922440
info@deloitte.co.il

טלפון: 077-8322221
פקס: 03-9190372
info@deloitte.co.il

טלפון: 03-6070500
פקס: 03-6070501
info@deloitte.co.il

טלפון: 08-6375676
פקס: 08-6371628
info-elat@deloitte.co.il

טלפון: 08-6909500
פקס: 08-6909500
info-beersheva@deloitte.co.il

טלפון: 04-8607333
פקס: 04-8672528
info-haifa@deloitte.co.il

טלפון: 02-5018888
פקס: 02-5374173
info-jer@deloitte.co.il

100

בנק מזרחי טפחות
דוחות כספיים

2018

תוכן העניינים

104	דוח רווח והפסד - מאוחד
105	דוח מאוחד על הרווח הכולל
106	מאזן - מאוחד
107	דוח על השינויים בהון העצמי
108	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
110	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
130	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
131	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
132	ביאור 4 - עמלות
132	ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות
133	ביאור 5 - הכנסות אחרות
133	ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
134	ביאור 7 - הוצאות אחרות
135	ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
139	ביאור 9 - רווח למניה רגילה
139	ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
141	ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
142	ביאור 12 - ניירות ערך
145	ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
147	ביאור 14 - אשראי לממשלות
147	ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
150	ביאור 16 - בניינים וציוד
151	ביאור 17 - נכסים אחרים
152	ביאור 18 - פיקדונות הציבור
153	ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
153	ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
155	ביאור 21 - התחייבויות אחרות
156	ביאור 22 - זכויות עובדים
166	ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות
173	ביאור 24 - הון מניות והון
175	ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים
181	ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
195	ביאור 27 - שיעבודים
196	ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
203	ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים
222	ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
238	ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
240	ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון
242	ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
252	ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
256	ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן
256	ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

דוח רווח והפסד - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	ביאור	
5,311	6,222	7,359	2	הכנסות ריבית
1,533	1,875	2,437	2	הוצאות ריבית
3,778	4,347	4,922	2	הכנסות ריבית, נטו
200	192	310	13,30	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,578	4,155	4,612		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
295	136	445	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,433	1,423	1,475	4	עמלות
134	94	47	5	הכנסות אחרות
1,862	1,653	1,967		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
(1)2,035	(1)2,271	2,407	6	משכורות והוצאות נלוות
693	742	747	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(1)571	(1)598	1,230	7	הוצאות אחרות
3,299	3,611	4,384		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,141	2,197	2,195		רווח לפני מיסים
833	806	922	8	הפרשה למיסים על הרווח
1,308	1,391	1,273		רווח לאחר מיסים
-	-	1	15	חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
1,308	1,391	1,274		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(42)	(44)	(68)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,266	1,347	1,206		המיוחס לבעלי מניות הבנק
			9	רווח למניה⁽²⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי
5.46	5.80	5.17		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל
5.45	5.76	5.15		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

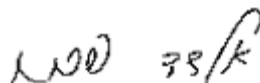
(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות סווגו מחדש. לפרטים בדבר הנחיות המפקחת על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 1.4.2.
(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. ראה ביאור 1.1.1 בנושא יישום כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית בדבר רווח למניה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

אלוד פרשר

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 27 במרץ 2019

כ' באדר ב' התשע"ט

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	ביאור
			רווח נקי:
1,308	1,391	1,274	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(42)	(44)	(68)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,266	1,347	1,206	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(26)	22	(68)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
1	(4)	1	התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
(9)	(8)	-	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
⁽³⁾ (294)	⁽⁴⁾ (132)	121	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
(328)	(122)	54	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים
108	44	(18)	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים (5)
⁽³⁾ (220)	(78)	36	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(12)	(1)	בניכוי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(220)	(66)	37	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
			רווח כולל:
1,088	1,313	1,310	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(42)	(32)	(67)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,046	1,281	1,243	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות.
 (2) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתחייבות לרווח והפסד.
 (3) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמת ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.
 (4) כולל השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים נטו ממס, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על ההון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22.
 (5) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

מאזן - מאוחד

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	ביאור	
נכסים			
41,130	45,162	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,133	11,081	12	ניירות ערך ⁽²⁾⁽¹⁾
76	26	27	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
182,602	195,956	13,30	אשראי לציבור
(1,484)	(1,575)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
181,118	194,381	13,30	אשראי לציבור, נטו
456	630	14	אשראי לממשלות
32	32	15	השקעות בחברות כלולות
1,403	1,424	16	בניינים וציוד
87	87	15	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,421	3,240	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,716	1,810	17	נכסים אחרים
239,572	257,873		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
183,573	199,492	18	פיקדונות הציבור
1,125	625	19	פיקדונות מבנקים
51	42		פיקדונות הממשלה
29,923	30,616	20	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,082	3,661	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,491	8,047	21,ה30	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
225,245	242,483		סך כל ההתחייבויות
13,685	14,681		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
642	709		זכויות שאינן מקנות שליטה
14,327	15,390	24	סך כל ההון
239,572	257,873		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 7,073 מיליוני שקלים חדשים בשווי הון (ביום 31 בדצמבר 2017 - 6,768 מיליוני שקלים חדשים).

(2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים, ראה ביאור 27.

(3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 98 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2017 - 90 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

דוח על השינויים בהון העצמי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הון מניות ופרמיה (1)	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מניות מבוסס מניות	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (3)	עודפים (4)	סך הכל הון עצמי	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
2,222	68	2,214	(97)	9,730	11,847	568	12,415
-	-	-	-	1,266	1,266	42	1,308
-	-	-	-	(186)	(186)	-	(186)
-	8	8	-	-	8	-	8
-	(1)	(1)	-	-	(1)	-	(1)
17 (2)	(17)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(220) (5)	-	(220)	-	(220)
2,239	58	2,221	(317)	10,810	12,714	610	13,324
-	-	-	-	1,347	1,347	44	1,391
-	-	-	-	(334)	(334)	-	(334)
-	24	24	-	-	24	-	24
17 (2)	(17)	-	-	-	-	-	-
(76)	-	76	-	-	-	-	-
-	-	-	(66) (7)	-	(66)	(12)	(78)
2,180	65	2,245	(383)	11,823	13,685	642	14,327
-	-	-	-	1,206	1,206	68	1,274
-	-	-	-	(247)	(247)	-	(247)
17 (2)	(17)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	37	-	37	(1)	36
2,197	48	2,245	(346)	12,782	14,681	709	15,390

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
- (2) בשנת 2018 הונפקו 699,128 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 30,580 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
- (3) בשנת 2017 הונפקו 553,719 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 9,137 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
- (4) בשנת 2016 הונפקו 157,119 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 31,065 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
- (5) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (6) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24.
- (7) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקסוארית בסכום של 286 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית ההתייעלות לפרישת עובדים. ראה גם ביאורים 22 ו-25.
- (8) ביום 18 בספטמבר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לבטל 2.5 מיליון מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת, בהונו המונפק של הבנק, שנרכשו על ידי הבנק ומהוות מניות רדומות שאינן מקנות לבנק זכויות כלשהן. בהתאם לכך, ביום 25 בספטמבר 2017 בוטלו, ברישומי הבנק, המניות הרדומות.
- (9) כולל: השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקסוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים נטו מס, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על הון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,308	1,391	1,274	רווח נקי
			התאמות
-	-	(1)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
223	245	238	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
200	192	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(61)	(52)	(18)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(14)	1	1	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(92)	(47)	-	רווח ממימוש בניינים וציוד
8	24	-	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(3)	22	(111)	מיסים נדחים, נטו
4	98	63	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
195	82	(129)	התאמות בגין הפרשי שער
(45)	(4)	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
110	32	67	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
(66)	155	181	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(112)	138	(80)	ניירות ערך למסחר
613	(87)	49	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(68)	(484)	579	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
576	380	551	התחייבויות אחרות
2,776	2,086	2,974	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. מתכונת הגילוי בדבר דוח על תזרימי מזומנים הותאמה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.ג.1.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(50)	(403)	52	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(14,670)	(11,865)	(15,522)	שינוי נטו באשראי לציבור
(14)	(126)	(56)	שינוי נטו באשראי לממשלות
62	(67)	50	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	(111)	(1,396)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	-	723	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
(6,902)	(4,501)	(2,459)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
7,546	4,671	838	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1,083	-	1,695	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
2,662	2,586	2,350	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(265)	(702)	(377)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
-	-	(118)	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(245)	(247)	(259)	רכישת בניינים וציוד
125	328	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
2	1	1	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(10,666)	(10,436)	(14,478)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
15,872	5,321	15,919	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
371	(412)	(500)	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
(8)	1	(9)	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
6,318	6,909	711	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(3,096)	(4,051)	(415)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(186)	(334)	(247)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
19,271	7,434	15,459	מזומנים נטו מפעילות מימון
11,381	(916)	3,955	גידול (קיטון) במזומנים
30,309	41,495	40,497	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(195)	(82)	129	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
41,495	40,497	44,581	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
5,204	6,521	6,837	ריבית שהתקבלה
1,676	1,717	2,219	ריבית ששולמה
35	4	7	דיבידנדים שהתקבלו
81	81	97	מסים על הכנסה שהתקבלו
800	844	1,145	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
13	25	14	רכישות בניינים וציוד
-	-	-	מכירות בניינים וציוד

(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. מתכונת הגילוי בדבר דוח על תזרימי מזומנים הותאמה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.1.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- (1) הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 במרץ 2019, כ' באדר ב' התשע"ט.
- (2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.
- (3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים רשאי הבנק בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות, להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. בהתאם לאישור המפקחת על הבנקים מציג הבנק דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. לפרטים בדבר תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) לרבות מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים ראה ביאור 36 לדוחות הכספיים. נתונים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי הגדרות
- (4) "תקני דיווח כספי בינלאומיים" - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IASB"), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה. "כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית" - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית, רשות ניירות ערך בארצות הברית, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וגופים נוספים בארצות הברית, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי מספר 168 (תת נושא 10-10 בקודיפיקציה), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארצות הברית. "FASB" - הועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית. "הבנק" - בנק מזרחי טפחות בע"מ. "חברות בנות" - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק. "קבוצת הבנק" - הבנק והחברות הבנות שלו. "חברות כלולות" - ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני. "חברות מוחזקות" - חברות בנות וחברות כלולות. "שלוחות בחוץ לארץ" - נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל. "מטבע הפעילות" - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפקח ומוציא את עיקר המזומנים. "מטבע ההצגה" - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים. "סכום מותאם" - סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי. "סכום מדווח" - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר. "עלות" - עלות בסכום מדווח. "צדדים קשורים" ו-"בעלי עניין" - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

- (1) עקרונות הדיווח הכספי הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ראה האמור לעיל בסעיף א 2.
- (2) מטבע פעילות ומטבע הצגה הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף ד 1 להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(3) בסיס המדידה

- הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:
- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
 - מכשירים פיננסיים מסווגים כזמינים למכירה;
 - התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות;
 - נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
 - נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
 - הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בערכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת. כמפורט בסעיף 6.ד.1. להלן, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לשנת 2018 התבססה, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 8 שנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2018, מיישם הבנק לראשונה, תקנים חשבונאיים והוראות חדשות כמפורט להלן:

- (1) דיווח של תאגידי בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו; רכוש קבוע וירידת ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי מזומנים; דיווח לתקופות ביניים; היוון ריבית; וערבויות.
- (2) תשלום מבוסס מניות.
- (3) מגבלת חבות ענפית.
- (4) שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.
- (5) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות.
- (6) עדכון מקדם המרה לאשראי לערבויות חוק מכר בגין דירה שטרם נמסרה למשתכן, ראה ביאור 25 - הלימות הון, נדילות ומינוף.

להלן תיאור מהות השינויים במדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים המאוחדים ותיאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

- (1) **דיווח של תאגידי בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו; רכוש קבוע וירידת ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים; דיווח לתקופות ביניים; היוון ריבית; וערבויות**

ביום 13 באוקטובר 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי המזומנים".
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים".
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית".
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".
- הבנק מיישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר מיום 1 בינואר 2018.
- ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק, מלבד שינוי הצגתי במסגרת הדוח על תזרימי מזומנים ושל נתוני הרווח למניה במסגרת דוח רווח והפסד.

(2) תשלום מבוסס מניות

- בחודש מאי 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון ASU 2017-09, המהווה תיקון לנושא 718 לקודיפיקציה בדבר התחולה של שינוי תנאים (להלן: "התיקון").
- התיקון נועד להבהיר מתי נדרש לטפל בשינוי תנאים של מענק תשלום מבוסס מניות כתיקון (modification).
- בהתאם לתיקון, נדרש ליישם חשבונאות תיקון (modification accounting) בגין שינויים בתוכנית אלא אם השווי ההוגן, תנאי הבשלה או סיווג המענק (כהונוי או התחייבותי) זהים לפני ואחרי התיקון.
- יחד עם זאת, חברות ימשיכו ליישם חשבונאות תיקון עבור שינויים אשר נעשו כתוצאה מ:
- חוקים או תקנות; או
 - התקנים החדשים בנושאים: הכרה בהכנסה, הכירות או הפסדי אשראי.
- כמו כן, נדרש להמשיך לספק גילויים עבור שינויים משמעותיים בתנאים של מענק תשלום מבוסס מניות ולהעריך את השלכות המס גם אם השינוי אינו מוביל לחשבונאות תיקון.
- הבנק מיישם שינויים אלו מיום 1 בינואר 2018.
- ליישום העדכון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

(3) מגבלת חבות ענפית

- ביום 10 ביולי 2017 פרסמה המפקחת על הבנקים חוזר בנושא מגבלת חבות ענפית הכולל שינויים להוראות ניהול בנקאי תקין ו-314.
- להלן השינויים העיקריים בהוראות ניהול בנקאי תקין על פי החוזר:
- קביעה קטיגורית של מגבלת חבות ענפית, לפיה החבות לענף מסוים לא תעלה על 20% מסך החבות לציבור, ובמקרים מסוימים לא תעלה על 22%.
 - בוטל המנגנון של הפרשה הנוספת וההפרשה הכללית.
 - יש לשקלל בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי, בין היתר, את הסיכון בגין אשראי שאין לגביו דוח כספי מעודכן.
- הבנק מיישם שינויים אלו מיום 1 בינואר 2018.
- ליישום התיקון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

(4) שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

- ביום 1 בינואר 2018 פרסמה המפקחת על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.
- התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה.
- בהתאם לחוזר, מיישם הבנק בדוחות כספיים אלה את ההנחיות בדרך של יישום למפרע, לרבות סיווג מחדש של מספרי השוואה.
- להלן פרטים על השפעת היישום לראשונה על נתוני רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
בהתאם להוראות קודמות	השפעת הסיווג	הסכום המוצג בדוחות כספיים אלה	בהתאם להוראות קודמות	השפעת הסיווג	הסכום המוצג בדוחות כספיים אלה
2,071	(36)	2,035	2,326	(55)	2,271
535	36	571	543	55	598

רווח והפסד

משכורות והוצאות נלוות 2,271 (55) 2,326

הוצאות אחרות 598 55 543

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

5 הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פרסמה המפקחת על הבנקים חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום תקן ASU 2014-09 בכללי החשבונאות האמריקאים בנושא הכרה בהכנסה. בהתאם להוראות התקן, הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת נושא 310 בקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. הבנק מיישם את הוראות התקן החדש מיום 1 בינואר 2018. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. מלבד הוספת מתכונת גילוי בדבר הכנסות מחוזים עם לקוחות במסגרת ביאור 4א.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1 מטבע חוץ והצמדה:

א. עסקאות במטבע חוץ

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.

בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנדויות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 31 בדצמבר 2021 (כפי שנקבע במסגרת הוראות המעבר לשנת 2018. לפרטים נוספים ראה סעיף ה' להלן), מוכרים בדוח רווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים.
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
- הפרשי שער בגין מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

ב. שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

הבנק מטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש). נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי חליפין יציגים עיקריים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

ליום 31 בדצמבר			שיעור השינוי ב-%		
2018	2017	2016	2018	2017	2016
מדד המחירים לצרכן:					
מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)	107.4	106.5	106.1	0.8	0.4
מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)	107.7	106.4	106.1	1.2	0.3
שער החליפין של:					
הדולר של ארה"ב (בש"ח)	3.748	3.467	3.845	8.1	(9.8)
אירו (בש"ח)	4.292	4.153	4.044	3.3	2.7

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(2) בסיס האיחוד

- א. חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בהן בלמעלה מ-50%**
הבנק מחזיק ב-50% מההון המונפק והנפרע של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ("להלן: "בנק יהב"). יתר ההון המונפק והנפרע מוחזק על ידי בעל מניות בודד והבנק אינו בעל זכויות משפטיות עודפות. הפיקוח על הבנקים אישר לבנק לאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב בהתאם לנסיבות הקיימות הנוגעות למידת ההשפעה של הבנק על ניהול עסקיו של בנק יהב, ובהתאם לסעיף 19. להוראות הדיווח לציבור. לפרטים בדבר יתרת ההשקעה בחברות מוחזקות והתרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.
- ב. חברות בנות**
הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות הבנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית של הבנק.
- ג. זכויות שאינן מקנות שליטה**
זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס במישרין או בעקיפין, לחברה האם.
הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות
רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.
- ד. השקעה בחברות כלולות**
בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני.
הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.
- ה. עסקאות שבוטלו באיחוד**
יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) קיזוז נכסים והתחייבויות

- הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012.
בהתאם להוראות, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויצויג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
 - בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
 - גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.
- כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים.
מדיניות הבנק הנוכחית היא להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

4) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

- א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:
- 1) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב שאינו מבצע. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.
 - כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיקוד בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
 - לפרטים בדבר צבירת ריבית של חובות פגום בארגון מחדש ראה סעיף 6 ג. להלן.
 - 2) ניירות ערך - ראה סעיף 5 להלן.
 - 3) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 15 להלן.
- ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- ג. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.
- ד. מדידת הכנסות ריבית
- החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (תת נושא 20-310 בקודיפיקציה). הכללים קובעים כי עמלות מיצירת הלוואות לא יוכרו בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב הריבית האפקטיבית של ההלוואה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנתרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת עמלות אלו נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, הוכרו על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

5) ניירות ערך

- א. השקעות בניירות ערך סווגו לשלושה סוגים, כדלקמן:
- 1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר קיימת כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. איגרות חוב אלו מוצגות על פי עלותן המופחתת, כלומר, לפי ערכן הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצבר, ובניכוי או בתוספת מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו, וכן, בניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. הכנסות מאיגרות החוב לפדיון נזקפות בהתאם, לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.
 - 2) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים במטרה למכרם בתקופה הקרובה, או ניירות אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך אלו נכללו במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי ההוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד.
 - 3) ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות הערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות לפי שווי ההוגן ביום קבלתן שאינו עולה על העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד, כמו גם דיבידנדים שהתקבלו מההשקעה במניות זמינות למכירה, שמקורם ברווח בחברה המחלקת לאחר מועד ההשקעה.
- רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד, ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. לעניין ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ - ראה סעיף 15 ג. להלן.
- ב. השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.
- ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזוהה בנפרד.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ד. לענין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף 16 להלן.

ה. ירידת ערך:

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (או עלותם המופחתת כאשר מדובר על איגרות חוב מוחזקות לפדיון), היא בעלת אופי אחר מזמני.

לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר לאחר רכישה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישה.
- נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), או שחל לגביו כשל בתשלום לאחר רכישה, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתחייסים לניירות ערך המסווגים כזמניים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש. עליות ערך (בניירות ערך שסווגו לתיק הזמין למכירה) בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

6) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

א. בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארצות הברית לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארצות הברית. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

ב. תחולת ההוראות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהן לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים ונכסים אחרים), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה.

יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה.

לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את כללי המדידה, כאמור בסעיף 5 לעיל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

א. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.

בהתאם למדיניות הבנק, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים, מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיוור.

חובות מתחת ל-700 אלפי שקלים חדשים, שמצויים בפיגור של 90 יום, מוערכים על בסיס קבוצתי, ובמקרה זה מסווגים כחובות נחותים. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכישר הפירעון של הלווה, הערכת מקור החוזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשהסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור החוזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות, לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שלחובות נקבעו מקורות החזר מהתזרים העסקי למעט מקרים מסוימים בהם במהלך העסקים הרגיל החוב אמור להיפרע מהתזרים שמניב הנכס הממומן.

הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי באירגון מחדש - ככלל, במקרים בהם ניתן להגיע להסדר לסילוק החוב, מבלי לפגוע בבטוחות העומדות לטובת הבנק, ומבלי לנקוט הליכים משפטיים, נותן הבנק עדיפות לעריכת הסדר לסילוק החוב.

במטרה לשפר גביית האשראי ולמנוע, ככל שניתן, מצבי כשל בגביית חובות, עורך הבנק ניסיונות להגיע להסדרים לתשלום החוב, טרם נקיטת הליכים משפטיים ואף לאחר ובמהלך נקיטתם, אשר יכול ויכלול: דחיית מועדי תשלום, פריסה מחדשת של החוב, הפחתת שיעורי ריבית, שינוי לוח הסילוקין, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחדשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סמנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, הבנק מעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, הבנק עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, הבנק צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעורי ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גבייה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר; אם הבנק אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב - חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן הבנק והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, הבנק אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון חדש של חוב בעייתי אם מתקיימים התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 - בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.
- חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג הפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
- אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
- כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר - חוב אשר עבר פרמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
- החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן-ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פירעונות בטוחים ארוכים יותר.
- לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

ד. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים לקיום, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות מסוגים שונים).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הבחינה, כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף של 700 אלפי שקלים חדשים ובהתאם למדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה פרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - בהתאם למדיניות הבנק, מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית המקורית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 700 אלפי שקלים חדשים או יותר.

כמו כן, מיושמת הפרשה פרטנית לגבי כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, אלא אם מדובר בחוב שבגינו נערכת הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר החוב מותנה בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלפי שקלים חדשים, בהתאם למדיניות הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדירור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שנקבע שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדירור לגביהן חושבה ההפרשה לפי נוסחה שקבעה הפיקוח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - כנושא 450 בקודיפיקציה - "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הפרשה להפסדי אשראי לפיו יש להמשיך ולכלול ב"טווח השנים", המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017. ההנחיות עודכנו והטווח גדל בשנת 2018 ל-8 שנים.

בנוסף לממוצע טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים.

כמו כן, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, הינו 0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית). זאת בהתאם להנחיה פרטנית של הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015.

לפרטים בדבר חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מגבלת חבות ענפית, המבטל את המנגנון של ההפרשה הנוספת וההפרשה הכללית החל מיום 1 בינואר 2018, ראה סעיף ג. 3 לעיל.

הלוואות לדירור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדירור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדירור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329, כמפורט במכתב הפיקוח על הבנקים מיום 21 במרץ 2013, "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדירור".

בהתאם להוראות גיבש הבנק מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות ההוראה, וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדירור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי חוץ מאזני - ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

בנוסף, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים גלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמישומות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי (ASU 2016-13) מיום 1 בינואר 2022, ראה סעיף ה להלן.

ה. הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף 4 לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה.

ו. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גבייה, ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גבייה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שבטייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי, נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

7) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים, אם נקבע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח. בהתקיים כל התנאים להלן, נותרת שליטה אפקטיבית בנכס:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו. למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

השאלה ושאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי, ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות. לפרטים בנוגע לעסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

8) בניינים וציוד ותוכנה

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

בניינים וציוד

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך במידה וקיימים. העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לפרטים נוספים בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה לשימוש עצמי ראה להלן.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. לפרטים בדבר אומדן אורך החיים השימושיים של בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2018, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא 360 ו-10-360 בקודיפיקציה, אשר עדכנו את אופן בחינת אומדן שיטת הפחת וירידת ערך, מיום 1 בינואר 2018 ראה סעיף ג. 1 לעיל.

ירידת ערך

הבנק בוחר נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות בר-השבה. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) ומימוש. ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

תוכנה

הכרה

הבנק מיישם את תקן כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין" ואחרים. וכן, מיישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, להלן:

- קביעת סף מהותיות להיוון לכל פרויקט פיתוח תוכנה; סף המהותיות שנקבע בבנק הינו 450 אלפי שקלים חדשים.
 - עדכון אורך החיים של עלויות התוכנה שהיוונו כך שלא יעלה על 5 שנים.
 - בגין פרויקטים של פיתוח תוכנה, אשר סך העלות שניתן להוון בגינם אינה נמוכה מסף המהותיות שנקבע, יקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה אשר יביאו בחשבון את הפוטנציאל לסטייה ברישום שעות העבודה ולחוסר יעילות כלכלי.
- בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהיוונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.
- תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. לפרטים בדבר ירידת ערך, ראה סעיף ד. 11 להלן.
- עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהווונות אם ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויים הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.
- בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהיוונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהווים רק אם צפוי שהוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפרויקט תוכנה מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של התוכנה ולתקופה שלא תעלה על 5 שנים כאמור לעיל, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימוש המיועד. בהקשר זה, התוכנה מוכנה לשימוש המיועד כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשוב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שניתן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

אירועים או שינויים בנסיבות היכולים להצביע על ירידת ערך הינם:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש.

כאשר לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם הבנק מעדכן את הערך בספרים של התוכנה כך שגובהו יהיה לפי הנמוך מבין ערכו בספרים לשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

9) נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על שווי ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן.

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

עלויות פיתוח תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי מסווגות בסעיף "בניינים וציוד".

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא ירידת ערך מוניטין (ASU 2017-04) מיום 1 בינואר 2020, ראה סעיף ה' להלן.

10) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, אשר הבנק נושא בהן באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, והנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונדקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה ודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נדקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתי קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

במקרה של מכירה וחכירה בחזרה, נדרש לזהות את סוג החכירה (מימונית או תפעולית). בחכירה תפעולית - נדחה ונפרס רווח ההון מהמכירה ככל שמחיר המכירה גבוה מהשווי ההוגן של הנכס.

לפרטים בדבר דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא חכירות מיום 1 בינואר 2020, ראה סעיף ה' להלן.

11) ההתחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטית, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- א. סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- ב. סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטית.
- ג. סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בביאור 26 ג.11 ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעיתרות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ובקשה לאישור תובענה נגזרת שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט בביאור 26 להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

לפרטים בדבר עדכון אומדן החשיפה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית ראה סעיף א.4 לעיל וביאור 26 ג.12.

12 זכויות עובדים

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בנושאים הבאים בקודיפיקציה (להלן: "ההוראות"):

- ASC 710 - Compensation - General - תגמול - כללי.
- ASC 712 - Compensation - Nonretirement postemployment benefits - תגמול - הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- ASC 715 - Compensation - Retirement benefits - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- ASC 718 - Compensation - Stock Compensation - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- ASC 420 - Exit or Disposal Cost Obligations - מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

על פי ההוראות יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:

- הטבות לפני סיום העסקה.
- הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה.
- הטבות לאחר פרישה.

כמו כן, יש לשמור את העקרון שקבע הפיקוח על הבנקים ולכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שבמצבים בהם הבנק צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.

להלן פירוט לגבי קבוצות ההטבות בבנק:

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בתגמול ותחלופה.

הבנק בוחן את הצורך בעדכון ההנחות האקטואריות במודל באופן שוטף.

שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות, בהתאם ליתרת תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות.

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלבנטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

לפרטים בדבר עדכון תקינה בנושא שינויים בדרישות הגילוי של תוכניות הטבה מוגדרות (ASU 2018-14) מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף ה להלן.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות פיצוי - חופשה ומחלה:

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

לפרטים נוספים בדבר הטבות לעובדים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההון: ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעור ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן - ההפסד), נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

הפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר, ויפחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד כולל אחר מצטבר וסכומים שנזקפו ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013, בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, לא מובאים בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון אלא כפופים להוראות מעבר, כך שההשפעה נפרסה בשיעורים שווים של 20%. החל מיום 1 בינואר 2015, בשיעור של 40% ו-20% נוספים בכל שנה עד ליישום מלא מיום 1 בינואר 2018.

עקרונות הטיפול החשבונאי בתוכנית התייעלות:

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בתקופות העוקבות מופחתים לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים, העומדת על כ-15 שנים.

במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיזויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק (בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים), אזי קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים האקטואריים" יותאם לקצב הסילוק של ההתחייבות האקטוארית באותן תקופות בהתאמה.

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה הונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה הונית (קיטון של 0.14%) של התייעלות נפרסת בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

תוכנית התייעלות בבנק יהב

במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות.

תוכנית הפרישה מרצון מוצעת לעובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס).

בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה הונית של התייעלות נפרסת בקו ישר לתקופה של חמש שנים.

13) עסקאות תשלום מבוסס מניות (אופציות לעובדים)

הבנק מיישם את הוראות ASC 718 (עסקאות תשלום מבוסס מניות) בנוגע לאופציות שהוענקו לעובדים. בהתאם להוראות, הבנק מכיר בהוצאות שכר הנובעות מהאופציות שהוענקו. ההוצאה מוכרת על בסיס השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה במקביל לגידול בהון לאורך תקופת השירות בגינה מוענקות האופציות.

בקביעת השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה מובאות מגבלות הבשלה הנובעות מתנאי שוק (למשל, הבשלה התלויה במחיר המניה). למגבלות איכותיות אחרות שאינן נוגעות לתנאי שוק (למשל, מרכיב של שיקול דעת בהענקת ההטבה), אין השפעה על קביעת השווי ההוגן במועד ההענקה והן באות לידי ביטוי ברישום השוטף כהוצאה של ההטבה שניתנה. בהתאם למתאפשר בתקן, הבנק מטפל בכל מנה שהוענקה כמענק נפרד.

כאשר מדובר במענק במסלול הפירותי, רשויות המס בישראל מכירות בהוצאה בעת מימוש האופציות כך שצפויה הטבת מס ויש להכיר במיסים נדחים. בהתאם להוראות התקן, הטבת המס תוכר בהתבסס על גובה ההוצאה המצטברת בספרים מוכפלת בשיעור המס. בעת מימוש האופציות, כאשר ההוצאה המוכרת למס הכנסה גבוהה יותר מההוצאה שהוכרה בספרים, ייזקף ההפרש לדוח רווח והפסד מוכפל בשיעור המס.

לפרטים בדבר עדכון 09-2017, של המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), בנושא תשלום מבוסס מניות החל מיום 1 בינואר 2018, אשר נועד להבהיר מתי נדרש לטפל בשינוי תנאים של מענק תשלום מבוסס מניות כתיקון, ראה סעיף 2.ג לעיל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

14) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן או סכום ההפרשות הצפויות להפסד בגין. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון.

15) מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. הבנק מבצע עסקות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השונים, הכוללים סיכונים בסיסיים וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

ב. מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שווי ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.

ד. במקרים מסוימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

ה. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן או כגידורי תזרים מזומנים. הבנק מתעד בכתב באופן פורמאלי את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגזרים לבין פריטים מגזרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור. התייעוד כולל זיהוי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו. בהתאם לכך, נקבע האם הנגזר המגדר כשיר לגידור בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

ו. שינויים בשווי ההוגן של פריט שגודר בגידור שווי הוגן באמצעות נגזר העומד בתנאים לעיל, הנובעים משינויים בגורמי הסיכון המוגדרים, נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד, במקביל לשינויים בשווי ההוגן של הנגזר המגדר.

שינויים בשווי ההוגן של נגזר כשיר לגידור תזרים מזומנים, שנובעים משינויים בגורם הסיכון המגודר (המשפיע על תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר המגודר), המיוחס לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (Probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, נזקפים לקרן הון מגידור תזרים מזומנים, ברווח כולל אחר, במסגרת הון העצמי.

ז. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

1) נקבע שנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של פריט מגודר, בהתאם לעניין.

2) נגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש.

3) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר גידור שווי הוגן מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, המכשיר הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך השינויים בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יזקפו עוד באופן שוטף לדוח רווח והפסד. כאשר גידור תזרים מזומנים מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור תזרים מזומנים אפקטיבי, נרשמים השינויים בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר ממועד הפסקת הגידור בדוח רווח והפסד. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או הפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מכשירים נגזרים ופעילויות גידור (ASU 2017-12) מיום 1 בינואר 2019, ראה סעיף ה להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

16 שווי הוגן

א. שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על מקור הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי הוגן. מקורות הנתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.
רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.
רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות נזילים מספקים המבטיחים לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים.

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרון של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלבנטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

אופן קביעת השווי הוגן:

1) ניירות ערך

השווי הוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך ואין שוק עיקרי, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי הוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי הוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

2) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

3) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הכרה ומדידה של מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) מיום 1 בינואר 2019, ראה סעיף ה להלן.

לפרטים בדבר השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי דיוח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. חלופת שווי הוגן

תת נושא 10-825 בקודיפיקציה מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיוח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיוח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיס מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

17) מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון. ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

א. מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכום המיסים על ההכנסה ששולמו או שעתידים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ב. מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף התקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו במימון 1 בינואר 2017.

הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש.

התחייבויות מיסים נדחים או נכסי מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופה שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

ג. קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים, כמו גם כל ה-valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

ד. פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48. בהתאם להוראות אלה, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

18) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתחייב לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

לפריטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא 260 בקודיפיקציה בדבר רווח למניה מיום 1 בינואר 2018, אשר עדכן את אופן חישוב הרווח המדולל למניה, ראה סעיף ג. 1 לעיל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

19) מגזרי פעילות של הבנק

א. מגזרי פעילות פיקוחיים
מגזר פעילות פיקוחי הינו מרכיב בבנק העוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים), גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרים פיקוחיים בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות הנוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסוימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר הפיקוח על הבנקים, מיום 3 בנובמבר 2014, כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC-280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, מדוחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה וכן, להבדלים ביניהם ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

20) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין הבנק לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא התקן/העדכון	מועד פרסום	תחילה	פרסום על ידי	תמצית התקן	השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק
ירידת ערך מוניטין ASU 2017-04	ינואר 2017	1 בינואר 2020	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	יש ליישם עבור כל יחידה מדווחת מבחן דו-שלבי, לפיו ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה תוך התחשבות בהשפעת מיסים על הכנסה. עם זאת, הפסד מירידת ערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.	לא צפויה להיות השפעה מהותית
חייבים ("receivables") ASU 2017-08	מרץ 2017	1 בינואר 2019	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	תקופת הפחתת הפרמיה על איגרות חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על ידי המנפיק תחושב בהתאם למועד הפירעון המוקדם ביותר.	לא צפויה להיות השפעה מהותית
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי ASU 2016-13	מרץ 2018	1 בינואר 2022	הפיקוח על הבנקים	ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי. זאת, במקום אמידת ההפסד שנגרם וטרם זוהה; חישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי יכלול שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיור), איגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.	הבנק נערך ליישום העדכונים
דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא הכירות	יולי 2018	1 בינואר 2020	הפיקוח על הבנקים	תאגידי בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה; לעניין הלימות הון, נכסי סיכון בגין חכירות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס ההון המזערי.	הבנק נערך ליישום העדכונים
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ASU 2016-01	אוגוסט 2018	1 בינואר 2019	הפיקוח על הבנקים	שניים בשווי ההוגן של מניות זמינות למכירה, שיש להן שווי הוגן זמין, אשר טרם מומשו, יוכרו בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר; מניות שאין להן שווי הוגן זמין יוצגו ככלל לפי עלות שמתאמת לשינויים במחירים נצפים של מניות של אותו מנפיק; עודכנו שיטות קביעת השווי ההוגן לצורך עריכת הביאור על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.	לא צפויה להיות השפעה מהותית
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מכשירים נגזרים ופעילויות גידור ASU 2017-12	אוגוסט 2018	1 בינואר 2019	הפיקוח על הבנקים	הכללים מרחיבים את היכולת של תאגידי בנקאיים לגדר רכיבי סיכון מסוימים, ובכך ליצור התאמה בין אופן הרישום של המכשירים המגדרים והפריטים המוגדרים בדוחות הכספיים; הכללים מקלים ומפשטים את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור, בעיקר באמצעות הקלה בדרישות בחינת אפקטיביות הגידור ותיעוד הגידור; הכללים מעדכנים את הגילוי על הפעילויות של התאגידי הבנקאיים במכשירים נגזרים.	לא צפויה להיות השפעה מהותית
עדכון תקינה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תוכניות הטבה מוגדרות ASU 2018-14	אוגוסט 2018	1 בינואר 2021	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת; בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח וכן עסקאות משמעותיות בין הישות או צדדים קשורים לבין התוכנית; יש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת בהמחלף התקופה; הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות להן שתי תוכניות או יותר.	אין השפעה על הדוחות הכספיים מלבד שינוי הצגתי במסגרת ביאור זכויות עובדים
הארכת הוראת מעבר בגין יישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ"	ינואר 2019	31 בדצמבר 2021	הפיקוח על הבנקים	הוראת המעבר מנחה תאגיד בנקאי שלא לכלול את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא להמשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ" עד ליום 31 בדצמבר 2021.	לא צפויה להיות השפעה מהותית

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
			א. הכנסות ריבית⁽¹⁾
5,157	5,989	7,049	מאשראי לציבור
10	11	25	מאשראי לממשלות
46	74	102	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
5	8	9	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ⁽²⁾
93	140	174	מאיגרות חוב
5,311	6,222	7,359	סך כל הכנסות הריבית
			ב. הוצאות ריבית
1,045	1,261	1,628	על פיקדונות הציבור
2	2	2	על פיקדונות הממשלה
12	11	11	על פיקדונות מבנקים
472	599	793	על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2	2	3	על התחייבויות אחרות
1,533	1,875	2,437	סך כל הוצאות הריבית
3,778	4,347	4,922	סך הכנסות ריבית, נטו
(24)	(6)	4	ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽³⁾
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
40	43	45	מוחזקות לפדיון
49	94	126	זמינות למכירה
4	3	3	למסחר
93	140	174	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
 (2) יתרה נמוכה מ-0.5 מיליוני שקלים חדשים.
 (3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות הריבית, נטו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
			א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
8	-	1	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור ⁽¹⁾
(181)	(1,089)	1,413	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
(173)	(1,089)	1,414	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
			2. מהשקעה באגרות חוב
58	44	8	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
58	44	8	סך הכל מהשקעה באגרות חוב
			3. הפרשי שער, נטו
364	1,196	(1,081)	
			4. רווחים מהשקעה במניות
3	8	10	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾
-	-	-	הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה
3	4	7	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
6	12	17	סך הכל מהשקעה במניות
			5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
45	4	-	
			סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
300	167	358	
			ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽⁴⁾
(19)	(30)	88	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(1)	-	(1)	הפסדים שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
15	(1)	-	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
(5)	(31)	87	סך הכל מפעילויות מסחר⁽⁵⁾
			פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון
(3)	2	-	חשיפת ריבית
2	(37)	81	חשיפת מטבע חוץ
1	4	6	חשיפה למניות
(5)	-	-	חשיפה לסחורות ואחרים
(5)	(31)	87	סך הכל

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(5) להכנסות ריבית מהשקעות באגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 4 - עמלות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
313	325	344	ניהול חשבון ⁽¹⁾
169	174	189	כרטיסי אשראי
221	202	199	פעילות בניירות ערך
50	55	59	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽²⁾
23	22	23	תפעול קופות גמל
29	33	31	טיפול באשראי
188	184	208	הפרשי המרה
43	40	43	פעילות סחר חוץ
42	43	45	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
96	96	103	עמלות הפצת ביטוח חיים
14	15	16	עמלות הפצת ביטוח דירות
49	49	45	עמלות אחרות
1,237	1,238	1,305	סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון
196	⁽³⁾ 185	⁽³⁾ 170	עמלות מעסקי מימון
1,433	1,423	1,475	סך כל העמלות

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽⁴⁾⁽⁵⁾

2018							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
344	4	16	18	155	14	-	137
189	-	2	3	29	1	-	154
199	29	24	4	11	22	-	109
59	-	1	-	2	1	-	55
23	23	-	-	-	-	-	-
31	-	7	1	13	-	4	6
208	89	12	5	42	17	-	43
43	-	20	8	15	-	-	-
45	8	1	1	1	-	29	5
103	-	-	-	-	-	103	-
16	-	-	-	-	-	16	-
45	16	11	1	7	-	2	8
1,305	169	94	41	275	55	154	517
170	⁽³⁾ -	⁽³⁾ 119	⁽³⁾ 14	⁽³⁾ 30	-	2	⁽³⁾ 5
1,475	169	213	55	305	55	156	522

- (1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.
- (2) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פיננסיים.
- (3) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מבר בסך 54 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2017 - 48 מיליוני שקלים חדשים).
- (4) סיווג ההכנסות למגזרי פעילות נעשה בהתאם לגישת ההנהלה.
- (5) מוצג בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. מספרי השוואה לא מוצגים. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.ג.5.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 5 - הכנסות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
92	47	-	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
19	23	24	שכר נאמנות
7	9	11	הכנסות משרותי אבטחה
8	9	9	הכנסות משכר דירה
8	6	3	אחרות
134	94	47	סך כל ההכנסות האחרות

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
1,373	⁽¹⁾ 1,510	⁽²⁾ 1,592	משכורות (לרבות מענקים)
8	24	-	הוצאה הנובעת מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים ⁽³⁾
57	76	78	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
18	19	22	הטבות לזמן ארוך
416	459	507	ביטוח לאומי ומס שכר
⁽⁵⁾ 26	⁽⁵⁾ 40	48	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים): הטבה מוגדרת - עלות השירות ⁽⁴⁾
114	121	135	הפקדה מוגדרת
⁽⁵⁾ 6	⁽⁵⁾ 5	7	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ⁽⁴⁾
17	17	18	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
2,035	2,271	2,407	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
54	46	49	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ

(1) לפרטים בדבר השפעת הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים ראה ביאור 22 סעיף 6.

(2) לפרטים בדבר פסק בוררות, הסכם קיבוצי עם ארגון המנהלים והסכם שכר בחטיבת הטכנולוגיה ראה ביאור 22 סעיפים 6-8.

(3) ראה ביאור 23 - "עסקאות תשלום מבוסס מניות".

(4) ראה ביאור 22 - "זכויות עובדים".

(5) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות סווגו מחדש. לפרטים בדבר הנחיות המפקחת על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 1.4.4.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 7 - הוצאות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
(1) 36	(1) 55	75	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
52	63	61	שיווק ופרסום
42	40	41	תקשורת
92	129	131	מחשב
35	34	36	משרדיות
13	11	12	ביטוח
132	106	129	שירותים מקצועיים
10	9	9	שכר חברי דירקטוריון
14	13	14	הדרכה והשתלמויות
28	30	32	עמלות
34	34	35	רכב ונסיעות
83	74	655	אחרות
571	598	1,230	סך כל הוצאות האחרות

(1) מספרי ההשוואה לתקופות סוגו מחדש. לפרטים בדבר הנחיות המפקחת על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 1 א.4.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

2016	2017	2018	
			מיסים שוטפים -
825	762	1,022	בגין שנת החשבון
11	22	11	בגין שנים קודמות
836	784	1,033	סך כל המיסים השוטפים
			שינויים במיסים נדחים -
(4)	24	(108)	בגין שנת החשבון
1	(2)	(3)	בגין שנים קודמות
(3)	22	(111)	סך כל המיסים הנדחים
833	806	922	סך כל הפרשה למיסים על הכנסה
33	41	62	מזה - הפרשה למיסים בחוץ לארץ

ב. הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. השפעת המס של כל הפריטים שהוכרו ישירות בהון הסתכמה בקיטון של 43 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול של 51 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017 וגידול של 98 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

ג. להלן התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

2016	2017	2018	
2,141	2,197	2,195	רווח לפני מס
35.89%	35.04%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
768	770	750	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי מס (חסכון מס) בגין:
(21)	(5)	5	הכנסות חברות בנות בארץ ⁽¹⁾
3	8	(10)	הכנסות חברות בנות בחוץ לארץ
-	-	(2)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(10)	(5)	(5)	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון הוצאות אחרות לא מוכרות ⁽²⁾
11	10	186	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים מיסים בגין שנים קודמות:
-	-	(11)	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים אחרים
3	8	7	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס אחר
8	18	2	
70	-	-	
1	2	-	
833	806	922	סך כל הפרשה למיסים על הכנסה

(1) כולל הכנסות מתאגיד עזר.

(2) כולל הוצאות בסך של 152 מיליוני שקלים חדשים בגין הסכם DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית, לפרטים ראה ביאור 26 ג. לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

31 בדצמבר					
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות			
2018	2018	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	2017
נכסי מיסים נדחים⁽⁴⁾:					
34.2	548	-	-	36	512
הפרשה להפסדי אשראי					
33.3	117	-	-	33	84
הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים					
34.1	407	-	(43)	20	430
עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית					
32.4	65	-	-	41	24
מיסים נדחים בגין הפרשה להסכם DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית					
27.1	20	-	-	8	12
אחר מפריטים כספיים					
34.2	26	-	-	(4)	30
אחר מפריטים לא כספיים					
33.7	1,183	-	(43)	134	1,092
יתרת מיסים נדחים, ברוטו					
הפרשה לנכס מס					
33.7	1,183	-	(43)	134	1,092
יתרת נכסי מיסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים					
התחייבות מיסים נדחים בגין⁽⁴⁾:					
34.2	19	-	-	7	12
רכוש קבוע וחכירות					
-	-	-	-	-	-
ניירות ערך ⁽²⁾					
12.0	39	-	-	18	21
השקעות בחברות מוחזקות					
34.2	9	-	-	(1)	10
אחר - מפריטים כספיים ⁽³⁾					
-	-	-	-	(1)	1
אחר - מפריטים לא כספיים, נטו					
21.7	67	-	-	23	44
יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו					
1,116	-	(43)	111	1,048	
יתרת מיסים נדחים, נטו					

(1) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.

(2) שינויים בסעיף זה בגין הפסד בסך של 25 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת רווח בסך של 8 מיליוני שקלים חדשים) נדקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

(3) שינויים בסעיף זה בסך של 0.4 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים) נדקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים - המשך

31 בדצמבר					
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות			
2017	2017	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	2016
נכסי מיסים נדחים⁽⁴⁾:					
34.2	512	-	-	33	479
הפרשה להפסדי אשראי					
33.0	84	-	-	(37)	121
הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים					
34.2	430	-	48	2	380
עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית					
34.2	24	-	-	(5)	29
מיסים נדחים בגין הפרשה להסכם DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית					
34.2	12	-	-	(7)	19
אחר מפריטים כספיים					
34.2	30	-	-	16	14
אחר מפריטים לא כספיים					
34.1	1,092	-	48	2	1,042
יתרת מיסים נדחים, ברוטו					
-	-	-	-	-	-
הפרשה לנכס מס					
34.1	1,092	-	48	2	1,042
יתרת נכסי מיסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים					
התחייבות מיסים נדחים בגין⁽⁴⁾:					
34.2	12	-	-	(6)	18
רכוש קבוע וחכירות					
-	-	-	-	-	-
ניירות ערך ⁽²⁾					
12.0	21	-	-	21	-
השקעות בחברות מוחזקות					
34.2	10	-	(3)	9	4
אחר - מפריטים כספיים ⁽³⁾					
-	1	-	-	-	1
אחר - מפריטים לא כספיים, נטו					
23.7	44	-	(3)	24	23
יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו					
1,048	-	51	(22)	1,019	ייתרת מיסים, נטו

(1) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.
 (2) שינויים בסעיף זה בגין רווח בסך של 8 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת הפסד בסך של 9 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
 (3) שינויים בסעיף זה בסך 3 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 4 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו מיום 1 בינואר 2017. סך ההתחייבות הינה כ-39 מיליוני שקלים חדשים.

ו. לבנק חברת בת בהולנד (יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו. הולנד). לחברה בהולנד הפסדים צבורים מועברים משנים קודמות, אולם לאלה אין השפעה על חבות המס של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ז. ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס החברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25% (השיעור הקודם - 26.5%). השפעת הירידה במס החברות כאמור באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016 והסתכמה בקיטון יתרת המיסים הנדחים בסך של כ-32 מיליוני שקלים חדשים כנגד רישום הוצאות הפרשה למיסים על הרווח בסך של כ-30 מיליוני שקלים חדשים וכנגד הרווח הכולל האחר בסך של כ-2 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות, הפעימה ראשונה לשיעור של 24% החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

השפעת הירידה בשיעור מס החברות כאמור, הסתכמה ברבעון הרביעי של שנת 2016 בקיטון יתרת המיסים הנדחים בסך של כ-43 מיליוני שקלים חדשים כנגד רישום הוצאות הפרשה למיסים על הרווח בסך של כ-40 מיליוני שקלים חדשים וכנגד הרווח הכולל האחר בסך של כ-3 מיליוני שקלים חדשים.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידי בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור המס הסטטוטורי
2016	35.89%
2017	35.04%
2018 ואילך	34.19%

חבות המס בחברות הבנות של הבנק נקבעות על פי שיעורי המיסים החלים באותה המדינה. בגין סניפי חוץ לארץ משלים הבנק את חבות המס לשיעורים בישראל.

ח. לבנק הוצאו שומות עד וכולל שנת המס 2013.

לגבי השנים 2011-2013 הוצאו שומות בהסכמה, למעט סוגיית חבות מס רווח על פעילות סניפים בחוץ לארץ לגביה הוצאה שומה בצו עליה הגיש הבנק עירעור. סכום השומות מגיע לכ-14 מיליוני שקלים חדשים נטו כולל ריבית והצמדה. לבנק הפרשות מתאימות באותה סוגייה.

לבנק הוצאו שומות נכונות בצו בנושא חבות במס שכר בקשר עם שכר של עובדים מקומיים בסניפי הבנק בחוץ לארץ בגין השנים 2009-2014. סכום השומות מגיע לכ-33 מיליוני שקלים חדשים כולל ריבית והצמדה. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש ערעור לשנים אלו. קיים סיכוי יותר סביר מאשר לא (more likely than not) שעמדת הבנק תתקבל כך שיבוטל הצו ויקבע כי אין לחייב במס שכר את השכר המשולם לעובדי הבנק בסניפים בחוץ לארץ.

לבנק יהב שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת המס 2013, בהתאם לאישור פקיד השומה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)			
2016	2017	2018	
			הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:
			רווח בסיסי ומדולל
1,266	1,347	1,206	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הבנק
			ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)⁽¹⁾⁽²⁾
231,948	232,358	233,079	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי
232,190	233,949	234,317	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל
			הרווח למניה:
5.46	5.80	5.17	סך רווח בסיסי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק
5.45	5.76	5.15	סך רווח מדולל המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. ראה ביאור 1.ג.1 בנושא יישום כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית בדבר רווח למניה.
 (2) הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל למניה כולל את כמות האופציות הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות. לפרטים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. שינויים ברווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	רווחים (הפסדים) נטו התאמות מגידור תזרים בעובדים מזומנים		התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן מתרגום ⁽¹⁾		
			התאמות	הפסדים	התאמות	הפסדים	
(97)	(5)	(102)	(104)	14	-	(12)	יתרה ליום 1 בינואר 2016
(220)	-	(220)	(199) ⁽²⁾	(5)	1	(17)	שינוי נטו במהלך התקופה
(317)	(5)	(322)	(303)	9	1	(29)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(66)	(12)	(78)	(84) ⁽³⁾	(5)	(3)	14	שינוי נטו במהלך התקופה
(383)	(17)	(400)	(387)	4	(2)	(15)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
37	(1)	36	78 ⁽⁴⁾	-	1	(43)	שינוי נטו במהלך התקופה
(346)	(18)	(364)	(309)	4	(1)	(58)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (2) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמת ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.
 (3) כולל: השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים נטו ממס, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על הון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22.
 (4) כולל בעיקר השפעת עליית ריבית בתקופה על ההתחייבות האקטוארית וכן הפחתה של קרן ההון מתוכנית ההתייעלות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	
40,089	42,875	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
1,041	2,287	פיקדונות בבנקים מסחריים
41,130	45,162	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
40,497	44,581	מזה : מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

לפרטים בדבר שיעבודים ראה ביאור 27 להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 12 - ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		שווי הוגן ⁽¹⁾
		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות	לשווי הוגן	
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
3,917	3,917	29	(6)	3,940
3,917	3,917	29	(6)	3,940
של ממשלת ישראל				
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפידיון				
6,784				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾
		רווחים	הפסדים	
(2) איגרות חוב זמינות למכירה				
4,420	4,452	6	(38)	4,420
1,862	1,915	-	(53)	1,862
484	487	-	(3)	484
18	19	-	(1)	18
6,784	6,873	6	(95)	6,784
92	92	-	-	92
6,876	6,965	6	(95)	6,876
של ממשלת ישראל⁽²⁾				
של ממשלות זרות⁽⁵⁾⁽²⁾				
של מוסדות פיננסיים זרים⁽⁶⁾				
של אחרים זרים				
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
מניות⁽³⁾				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
11,081				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות מומשו מהתאמות		שווי הוגן ⁽¹⁾
		לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות	
(3) אגרות חוב למסחר				
288	288	-	-	288
288	288	-	-	288
סך הכל איגרות חוב למסחר				
11,104	11,170	35	(101)	11,104
סך הכל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששוועבדו למלווים בסך 630 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-91 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (6) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).
- הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 ו-3.3. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.
- ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
3,267	3,267	75	-	3,342
3,267	3,267	75	-	3,342

(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון
של ממשלת ישראל
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפידיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן ^(א)
4,136	4,117	24	(5)	4,136
2,233	2,271	-	(38)	2,233
173	174	-	(1)	173
16	17	-	(1)	16
6,558	6,579	24	(45)	6,558
99	99	-	-	99
6,657	6,678	24 ^(א)	(45) ^(א)	6,657

(2) איגרות חוב זמינות למכירה
של ממשלת ישראל⁽²⁾
של ממשלות זרות⁽⁵⁾⁽²⁾
של מוסדות פיננסיים זרים
של אחרים זרים
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
מניות⁽³⁾
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
209	209	-	-	209
209	209	-	-	209
10,133	10,154	99	(45)	10,208

(3) איגרות חוב למסחר
של ממשלת ישראל
סך כל איגרות חוב למסחר
סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 546 מיליוני שקלים חדשים.
(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-98 מיליוני שקלים חדשים.
(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
(5) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאורים ד2, 3 א.2 ו-3.3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.
- ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות הערך הזמינים למכירה ושל אגרות החוב המוחזקות לפדין הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

ליום 31 בדצמבר 2018							
פחות מ-12 חודשים				12 חודשים ומעלה			
עלות מופחתת	הפסדים שטרם הוכרו			סך הכל	הפסדים שטרם הוכרו		
	0%-20%	20%-40%	סך הכל		0%-20%	20%-40%	סך הכל
1,247	6	-	6	-	-	-	-
1,247	6	-	6	-	-	-	-
איגרות חוב מוחזקות לפדין של ממשלת ישראל							
סך כל אגרות חוב מוחזקות לפדין							
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו			סך הכל	הפסדים שטרם מומשו		
	0%-20%	20%-40%	סך הכל		0%-20%	20%-40%	סך הכל
2,725	34	-	34	678	4	-	4
429	3	-	3	1,345	50	-	50
150	-	-	-	186	3	-	3
-	-	-	-	10	1	-	1
3,304	37	-	37	2,219	58	-	58
איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל							
של ממשלות זרות⁽²⁾							
של מוסדות פיננסיים זרים⁽³⁾							
של אחרים זרים							
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה							

ליום 31 בדצמבר 2017							
פחות מ-12 חודשים				12 חודשים ומעלה			
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו			סך הכל	הפסדים שטרם מומשו		
	0%-20%	20%-40%	סך הכל		0%-20%	20%-40%	סך הכל
674	1	-	1	611	4	-	4
339	4	-	4	1,110	34	-	34
173	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	10	1	-	1
1,186	6	-	6	1,731	39	-	39
איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל							
של ממשלות זרות⁽²⁾							
של מוסדות פיננסיים זרים							
של אחרים זרים							
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה							

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
 (3) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).
 (4) יתרה נמוכה ממליון שקלים חדשים.

(5) **ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות**
 לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2018						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
אשראי לציבור		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
סך הכל	בנקים וממשלות					
47,208	6,097	41,111	674	60	40,377	שנבדקו על בסיס פרטי
154,845	-	154,845	19,074	126,970	8,801	שנבדקו על בסיס קבוצתי
128,776	-	128,776	-	126,970	1,806	מזה: לפי עומק הפיגור
202,053	6,097	195,956	19,748	127,030 ⁽²⁾	49,178	סך הכל חובות
מזה:						
348	-	348	58	-	290	חובות פגומים בארגון מחדש
753	-	753	19	60	674	חובות פגומים אחרים
1,101	-	1,101	77	60	964	סך הכל חובות פגומים
1,316	-	1,316	23	1,251	42	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
560	-	560	129	-	431	חובות בעייתיים אחרים
2,977	-	2,977	229	1,311	1,437	סך הכל חובות בעייתיים
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾						
597	4	593	28	2	563	שנבדקו על בסיס פרטי
982	-	982	225	642	115	שנבדקו על בסיס קבוצתי
648	-	648	-	642	6	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,579	4	1,575	253	644	678	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
170	-	170	19	2	149	מזה: בגין חובות פגומים

31 בדצמבר 2017						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
אשראי לציבור		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
סך הכל	בנקים וממשלות					
38,362	2,543	35,819	655 ⁽⁴⁾	33	35,131 ⁽⁴⁾	שנבדקו על בסיס פרטי
146,783	-	146,783	18,403 ⁽⁴⁾	120,514	7,866 ⁽⁴⁾	שנבדקו על בסיס קבוצתי
121,779	-	121,779	-	120,514	1,265	מזה: לפי עומק הפיגור
185,145	2,543	182,602	19,058	120,547 ⁽²⁾	42,997	סך הכל חובות
מזה:						
155	-	155	50	-	105	חובות פגומים בארגון מחדש
568	-	568	20	33	515	חובות פגומים אחרים
723	-	723	70	33	620	סך הכל חובות פגומים
1,136	-	1,136	22	1,072	42	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
678	-	678	125	-	553	חובות בעייתיים אחרים
2,537	-	2,537	217	1,105	1,215	סך הכל חובות בעייתיים
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾						
535	1	534	24	2	508 ⁽⁴⁾	שנבדקו על בסיס פרטי
950	-	950	212	628	110 ⁽⁴⁾	שנבדקו על בסיס קבוצתי
633	-	633	-	628	5	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,485	1	1,484	236	630	618	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
136	-	136	15	2	119	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 7,028 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 6,291 מיליוני שקלים חדשים).
 (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 17 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 16 מיליוני שקלים חדשים) והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 445 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 421 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים ראה ביאור 6.ד.1.
 (4) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
164	36	107	307	3	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(199)	(24)	(153)	(376)	-	(376)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
102	2	64	168	-	168	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(97)	(22)	(89)	(208)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות, נטו
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
88	-	10	98	-	98	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
46	24	123	193	(1)	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(245)	(9)	(145)	(399)	-	(399)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
174	-	59	233	-	233	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(71)	(9)	(86)	(166)	-	(166)	מחיקות חשבונאיות, נטו
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
81	-	9	90	-	90	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
700	614	192	1,506	3	1,509	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
96	13	92	201	(1)	200	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(191)	(12)	(133)	(336)	-	(336)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
119	-	57	176	-	176	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(72)	(12)	(76)	(160)	-	(160)	מחיקות חשבונאיות, נטו
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
98	-	11	109	-	109	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיאור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיאור. המסמעות היא, שמאסצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 14 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	
-	-	אשראי לממשלת ישראל
456	630	אשראי לממשלות זרות
456	630	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב הסעיף:

2017	2018	
חברות כלולות	חברות כלולות	
(3)	(3)	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
35	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
32	32	סך כל ההשקעות
		מזה:
(16)	(16)	הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
		סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
(2)	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים

ב. חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות:

2016	2017	2018	
-	-	1	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים, נטו, של חברות כלולות ⁽¹⁾⁽²⁾

(1) לא קיימים הפסדים ו/או ביטול הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

(2) השפעת המס על רווחי החברות הכלולות נמוכה מ-1 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פרטים על החברה	חלק בהון המקנה		חלק בזכויות ההצבעה	
	זכויות לקבלת רווחים		ליום 31 בדצמבר	
	2017	2018	2017	2018
בנק	50%	50%	50%	50%
סוכנות ביטוח	100%	100%	100%	100%
חברה להחזקות				
בינלאומיות	100%	100%	100%	100%
ניהול תיקי ניירות ערך	100%	100%	100%	100%
חברה להנפקות	100%	100%	100%	100%
חברה לנאמנות	100%	100%	100%	100%
מקרקעין לבנייה	20%	20%	(8)20%	(8)20%
חברה לחיתום	19.99%	19.99%	19.99%	19.99%
מתן אשראי			20%	20%
מתן אשראי			20%	20%
בנק מסחרי	100%	100%	100%	100%

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽²⁾:

- חברות מאוחדות
 - בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ⁽³⁾
 - טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ
 - מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)⁽⁴⁾
 - אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ
 - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
 - מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
 - חברות כלולות
 - פסגות ירושלים בע"מ (להלן - פסגות)
 - רוסארו קפיטל בע"מ (להלן רוסארו)
 - קרן מוסטאנג מזנין שותפות מוגבלת
 - קרן פלנוס טכנולוגיות
- חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)
- יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2018		
עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
140	53	87

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מוחזקות⁽³⁾⁽¹³⁾

- כולל שטרי הון.
- ברשימה לעיל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- החברה הינה חברה הרשומה בהולנד. באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף 3.ג.
- כולל רווח עקב פיחות של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-22 מיליון שקלים חדשים (בשנת 2017 הפסד של כ-22 מיליון שקלים חדשים).
- יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ. ההשקעה מוצגת בדוחות הבנק כשלושה שטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.
- כולל רווח עקב פיחות של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-14 מיליון שקלים חדשים (הפסד של כ-12 מיליון שקלים חדשים בשנת 2017).
- שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.
- לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים, התאמות בגין הצגת ניירות ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הון ושינויים ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.
- כולל הפרשה לתביעה בהיקף של 38 מיליון שקלים חדשים על פי פסק דין כנגד החברה.
- כולל ייחוס של ההפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית והשלכות המס האפשריות.
- יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2018 מסתכמת בכ-14 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2017 ויום 31 בדצמבר 2016), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2018 מסתכמת בכ-4 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2017 ויום 31 בדצמבר 2016).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי ⁽¹⁰⁾		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי				השקעות הוניות אחרות ⁽¹⁾		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽⁹⁾	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		2017	2018	2017	2018	ליום 31 בדצמבר	
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
(10)	(4)	-	-	44	68	600	-	69	69	713	777
-	-	-	-	73	83	-	-	-	-	961	1,044
-	-	-	-	⁽⁵⁾ (19)	⁽¹²⁾ (68)	-	-	-	-	304	236
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27
-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	50	54
-	-	-	-	13	⁽¹¹⁾ (16)	-	-	-	-	68	52
-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	(16)	(16)
-	-	-	(1)	1	1	-	-	-	-	2	2
(2)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	11	11
-	-	-	-	(2)	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	⁽⁷⁾ (11)	⁽¹²⁾ (77)	-	-	-	-	211	134

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ⁽²⁾	
א. ההרכב				
עלות הנכסים				
4,423	1,783	1,165	1,475	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2016
272	147	56	69	תוספות
(308)	-	(2)	(306)	גריעות
4,387	1,930	1,219	1,238	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2017
259	150	75	34	תוספות
(1)	-	-	(1)	גריעות
4,645	2,080	1,294	1,271	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2018
פחת והפסדים מירידת ערך				
2,838	1,315	920	603	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2016
245	141	64	40	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(99)	-	(1)	(98)	גריעות
2,984	1,456	983	545	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2017
238	141	61	36	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(1)	-	-	(1)	גריעות
3,221	1,597	1,044	580	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2018
הערך בספרים^(א)				
1,585	468	245	872	ליום 31 בדצמבר 2016
1,403	474	236	693	ליום 31 בדצמבר 2017
1,424	483	250	691	ליום 31 בדצמבר 2018
	23.1%	13.1%	4.1%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2018
	23.1%	13.2%	3.9%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2017

ב. פרטים נוספים

להלן שיעורי הפחת:

2%-4%	בניינים
10%	שיפורים במושכר
6%-25%	ציוד משרדי וריהוט
15%-20%	כלי רכב
20%-33%	מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה

(1) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2018 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהונן, בסך של 353 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 405 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2016 - 381 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר מדיניות היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 8.1.1.

(2) התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ- 86 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 כ- 95 מיליוני שקלים חדשים) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 16 - בניינים וציוד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):

מאוחד		
31 בדצמבר		
2017	2018	
31	18	שאינם מיועדים למכירה
31	18	מזה - מושכרים לאחרים
-	3	מיועדים למכירה ⁽¹⁾

(1) בנוסף, קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2018 בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 3 מיליוני שקלים חדשים).

ד. זכויות חכירה בבניינים (יתרה להפחתה)

מאוחד		מועדי סיום	
31 בדצמבר		תקופת החכירה	
2017	2018	(בשנים)	
83	70	3-36	חכירה מהוונת
15	15	0-49	חכירה בלתי מהוונת

ה. ליום 31 בדצמבר 2018 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 8 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2017 - 5 מיליוני שקלים חדשים).

ו. בשנת 2017 רכש הבנק קרקע במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. עלות הרכישה הסתכמה לסך של 27 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים בדבר ההתקשרות, השפעתה על הדוחות הכספיים והקלות הוניות שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25.

ביאור 17 - נכסים אחרים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2017	2018	
1,092	1,183	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽¹⁾
58	137	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
116	127	הכנסות לקבל
97	76	הוצאות הנפקה של איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
353	287	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,716	1,810	סך כל הנכסים האחרים

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים בדבר איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ראה ביאור 20.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

2017	2018	
		בישראל
		לפי דרישה
44,324	47,674	אינם נושאים ריבית
22,189	22,667	נושאים ריבית
66,513	70,341	סך הכל לפי דרישה
112,188	123,723	לזמן קצוב
178,701	194,064	סך הכל פיקדונות בישראל⁽¹⁾
		מחוץ לישראל
		לפי דרישה
504	652	אינם נושאים ריבית
5	4	נושאים ריבית
509	656	סך הכל לפי דרישה
4,363	4,772	לזמן קצוב
4,872	5,428	סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
183,573	199,492	סך הכל פיקדונות הציבור

(1) מזה:

87,456	95,896	פיקדונות של אנשים פרטיים
38,881	37,712	פיקדונות של גופים מוסדיים
52,364	60,456	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

2017	2018	
		תקרת הפיקדון
63,493	69,559	עד 1
41,125	47,240	מעל 1 עד 10
26,906	26,703	מעל 10 עד 100
23,911	18,658	מעל 100 עד 500
28,138	37,332	מעל 500
183,573	199,492	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2017	2018	
		בישראל
		בנקים מסחריים:
232	199	פיקדונות לפי דרישה
773	254	פיקדונות לזמן קצוב
118	172	קיבולים
		מחוץ לישראל
		בנקים מסחריים:
2	-	פיקדונות לפי דרישה
1,125	625	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
ליום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽¹⁾	
2017	2018			
				איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להסרה במניית:
				במטבע ישראלי לא צמוד
8,136	8,119	2.55%	3.64	איגרות חוב
192	192	3.30%	4.68	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
				במטבע ישראלי צמוד למדד
17,047	16,741	0.86%	3.08	איגרות חוב
1,531	2,434	2.36%	6.43	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
				איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להסרה במניית:
				במטבע ישראלי צמוד למדד
3,017	3,130	4.79%	6.74	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
29,923	30,616	2.20%	3.88	סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - המשך

- א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שהתקבל מהפיקוח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקרות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי הון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי הון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבות נדחים, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי הון הנדחים.
- ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי הון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר הון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי הון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של שישה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).
- ביום 4 בינואר 2017 קבעה מעלות כי דירוג שטרי הון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2, בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא ilA+. יתרת שטרי הון הנדחים (סדרה א') ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-2,045 מיליוני שקלים חדשים, ערך נקוב בסך 1,702 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון הנדחים "לרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.
- ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ ("להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 18,066 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 7,936 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2018, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו.
- במהלך שנת 2018 הנפיקה החברה כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 48), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) בערך נקוב כולל של כ-711 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-711 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון הנדחים "לרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.
- ג. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.
- כתבי ההתחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתבי ההתחייבות. במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא. לפי חברת הדירוג Standard & poors Maalot, דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-. בחודשים יולי 2016 ואוגוסט 2017, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים ובסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.
- בחודש אוגוסט 2018, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית, כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO (Contingently Convertibles) בסך 180 מיליוני שקלים חדשים. בכתבי ההתחייבות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.
- בחודש אוגוסט 2018 פדה בנק יהב בפדיון מוקדם מלא, בהתאם לאישור בנק ישראל, כתבי התחייבות צמודים למדד בסכום כולל של כ-620 מיליוני שקלים חדשים אשר הונפקו בשנים 2009 ו-2010 לחברת האם.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2017	2018	
44	67	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
1,204	1,134	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
232	236	הכנסות מראש
555	437	הוצאות לשלם
160	182	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
94	104	ערבויות לפירעון
90	98	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים
3,932	4,151	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
280	112	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
160	730	הפרשה לחקירת משרד המשפטים האמריקאי ⁽³⁾
740	796	זכאים אחרים ויתרות זכות
7,491	8,047	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים נוספים ראה ביאור 22, זכויות עובדים.

(3) לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים האמריקאי ראה ביאור 12.ג.26.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים

א. תיאור ההטבות

- להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן.
מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012.
ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים") וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").
לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 01-2017-003454), ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017 (אסמכתא 01-2017-013930) אשר פרטיהם מוכללים בביאור זה על דרך ההפניה.
תקופת ההעסקה בהתאם להסכם ההעסקה שאושר ("הסכם ההעסקה המתוקן") הינה החל מיום 1 בדצמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא מתחדש מאליו, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה המתוקן ("תקופת ההעסקה הנוספת").
למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.
בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו ייתר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.
בהתאם להסכם ההעסקה המתוקן, יושב ראש הדירקטוריון, יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 189,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 14.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (6.5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.
ככל שיושב ראש הדירקטוריון יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את משכורתו החדשית בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיסורים ולתגמולים על פי דין.
במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם ליושב ראש הדירקטוריון (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, היה כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).
בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על שתי משכורות חדשיות (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.
הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד יושב ראש הדירקטוריון, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם ליושב ראש הדירקטוריון לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.
בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות ("מענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון").
בהסכם ההעסקה המתוקן הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה המתוקן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2012 והסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם לשנים 2012-2015, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם לאותה תקופה ("מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון ומענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון שישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים.

אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ("חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטבר בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשא, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אזי יבוא סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון האמור לעיל, במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטבר בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון לא יעלו, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלים הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

2. ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013.

ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר פרשר, המנהל הכללי של הבנק, וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק שכר בכירים ובשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקן 301A בנושא תגמול.

לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003454-01-2017), ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017 (אסמכתא 013930-01-2017) אשר פרטיהם מוכללים בביאור זה על דרך ההפניה.

המנהל הכללי יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 190,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים וכן ירכוש הבנק עבור המנהל הכללי ביטוח מפני אובדן כושר עבודה על ידי תשלום של 2.5% או בשיעור שיקנה להמנהל הכללי קצבת נכות בשיעור 75% מהמשכורת, לפי הנמוך מבין השניים). בנוסף, המנהל הכללי זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת המנהל הכללי.

ככל שהמנהל הכללי יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את המשכורת החודשית של המנהל הכללי בכפוף להתאמות ושינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של המנהל הכללי ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.

במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של מנהל הכללי הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם למנהל הכללי (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, הינו כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).

בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם למנהל הכללי רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על משכורת אחת (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.

הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד המנהל הכללי, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם למנהל הכללי לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שש משכורות ("מענק ההסתגלות למנהל הכללי").

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החדשית האחרונה של המנהל הכללי עובר לתום תקופת המעבר על פי חוק שכר בכירים (12 באוקטובר 2016), במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום תקופת המעבר כאמור, והכל בכפוף וכמפורט בסעיף 4.9.4 לנספח ב' לדוח המידי שפרסם הבנק ביום 4 במאי 2014 (אסמכתא: 01-056838-2014) ("מענק הפרישה למנהל הכללי").

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

יצוין, כי עלות מענק הפרישה למנהל הכללי ומענק ההסתגלות למנהל הכללי שישולם למנהל הכללי, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים. מענק הפרישה למנהל הכללי ומחצית ממענק ההסתגלות למנהל הכללי ייחשבו תגמול פרישה משתנה אשר ישולם ב-4 מנות, אשר שלוש מתוכן תהיינה נדחות ותשולמנה במשך שלוש השנים העוקבות למועד סיום יחסי עובד-מעביד. והכל בכפוף לכך שלא תהיה, בדוחות הכספיים שיתפרסמו סמוך לפני מועד תשלום מנה נדחית, חריגה בשיעור העולה על 10% מן היחסים המינימלים של הלימות ההון הכולל והלימות הון עצמי רובד 1.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק למנהל הכללי מענק כספי עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2017, 2018, 2019, בסכום שלא יעלה על שלוש משכורות. על אף האמור לעיל, אם ועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו כי המענק מותנה הביצועים שיוענק עבור שנה מסוימת לנושאי המשרה (שאינם המנהל הכללי או דירקטורים) יכלול גם תגמול הוני, כי אז הם יהיו רשאים לקבוע לפי שיקול דעתם, כי גם התגמול מותנה הביצועים שיוענק למנהל הכללי עבור שנת המענק, יכלול תגמול הוני.

זכאות המנהל הכללי לתגמול מותנה ביצועים, ככל שיוחלט להעניקו, תהיה מותנית בכך שיחסי הלימות ההון הכולל יוחסו הון עצמי רובד 1 של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימלים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל.

התגמול המשנתה שיוענק למנהל הכללי יהיה כפוף להוראות השבה, כמפורט בסעיף 6.10 בנספח א' לדוח המידי שפרסם הבנק ביום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003454-01-2017).

כל אחד מהצדדים יוכל להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתיו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על המנהל הכללי חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת המנהל הכללי לדי סיום. במקרה כזה, ישלם הבנק למנהל הכללי פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יותר על עבודתו של המנהל הכללי, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

3. מדיניות תגמול לנושאי משרה

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, אשר תוקנה בחודש אוגוסט 2015 ובחודש ספטמבר 2016, (להלן: "הוראה 301A" או "הוראות התגמול"). בעקבות כניסת ההוראה לתוקף, ובהמשך לדיונים שקיים הבנק עם הפיקוח על הבנקים, פעל הבנק לעדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה אשר אושרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 27 באוגוסט 2013 (להלן: "מדיניות התגמול המקורית").

ביום 14 בפברואר 2017, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת"), בתוקף לשלוש (3) שנים, החל מיום 1 בינואר 2017.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, עם העקרונות הרוחביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתוכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים (מבוסס על יעדי ביצוע של הבנק, על מדדי ביצוע אישיים וכן כולל תגמול בשיקול דעת), אשר יכלול מענק כספי, ויכול שיכלול גם תגמול הוני לטווח ארוך בשיעור שלא יעלה על מחצית מן התגמול המשתנה מותנה הביצועים. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.

התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

בהתאם למדיניות התגמול החדשה, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 85 אחוזים מהתגמול הקבוע, זאת למעט בהתקיים תנאים חריגים, בהם התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 170 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 55 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים למענק שימור בגובה שתי משכורות המהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.

בהתאם למדיניות התגמול החדשה, תקרת התגמול, כהגדרתו בחוק שכר בכירים (קרי: ללא תשלומים לתגמולים ופיצויי פיטורים על פי דין), של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי תהיה קטנה ממכפלת השכר הנמוך ביותר של עובד הבנק, במשרה מלאה, לרבות עובד קבלן, ב-35. תקרת התגמול של נושאי המשרה האחרים (שאינם דירקטורים), תהיה 2.5 מיליוני שקלים חדשים.

במדיניות נקבע, כי התגמול המשתנה יהיה כפוף להשבה, כולו או חלקו, בנסיבות שפורטו במדיניות התגמול.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת, עקרונותיה ותחולתה ראה נספח א' לדיווח מידי מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003454-01-2017), ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017 (אסמכתא 013930-01-2017) אשר פריטתם נכללים בביאור זה על דרך ההפניה.

החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, תהיה בת 6 חודשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

4. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובהה של עד שישה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים. כמו כן זכאים נושאי המשרה למענק פרישה בשיעור של 150% לשנה עד ליום 31 בדצמבר 2016 לגבי נושאי המשרה, או עד ליום 11 באוקטובר 2016 לגבי המנהל הכללי, והכל בכפוף לתנאים האמורים במדיניות התגמול המעודכנת.

5. מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק

ביום 20 במרץ 2017, החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול, לאשר מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה שלגביהם חלה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בבנק, כאמור לעיל (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק").

מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2017-2019.

תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

בחודש אוקטובר 2017 הוקצו לנושאי משרה בבנק וכן לעובדים מרכזיים ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, כתיב אופציה, עבור שנת 2017. לפרטים נוספים לגבי ההקצאה ראה ביאור 4.ב.23.

6. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.

לקראת סוף שנת 2015 החל הליך של בוררות כלכלית (להלן: "בוררות") בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), אשר במסגרתה נידונו דרישות ארגון העובדים לשנים 2015-2005.

ביום 28 בינואר 2019 ניתן פסק בוררות בין הבנק לארגון העובדים, במסגרתו נקבע כי על הבנק לשלם פיצוי חד פעמי בסכום כולל של 94.3 מיליוני שקלים חדשים (עלות) לעובדים חברי ארגון העובדים שעבדו בבנק בתקופה מיום 1 בינואר 2005 עד יום 31 בדצמבר 2015 או בחלק מהתקופה ואשר עובדים בבנק ביום מתן פסק הבוררות, וכן לעובדים חברי הארגון שעבדו בתקופה זו ושפרשו לגמלאות לפי גיל לאחר יום 30 ביוני 2013. הפיצוי ישולם בשתי פעימות - בחודש מאי 2019 ובחודש אפריל 2020. כמו כן, התקבלו במסגרת פסק הבוררות חלק מן הדרישות להטבות שונות, ובכלל זה שיעורי ההפקדה לתגמולים יעלו ל-7% החל מיום 1 בינואר 2019 ול-7.5% החל מיום 1 בינואר 2021. ההשלכה של פסק הבוררות הינה רישום הוצאה בסכום הפיצוי החד פעמי דהיינו 94.3 מיליוני שקלים חדשים (לפני מס) וסך של כ-62 מיליוני שקלים חדשים (לאחר מס) במסגרת הדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018, וכן תוספת הוצאות בגין שכר מידי שנה, החל משנת 2019 ואילך, המוערכת על ידי הבנק בסכום של כ-15 מיליוני שקלים חדשים (לפני מס). לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 28 בינואר 2019, מספר אסמכתא 01-010473-2019.

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים וביום 11 בדצמבר 2017 אושר ההסכם על ידי האורגנים המוסמכים בבנק (להלן: "ההסכם הקיבוצי החדש").

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי החדש:

- ההסכם חל לגבי השנים 2016-2021.
- ישרור שקט תעשייתי מלא ומוחלט, לאורך כל תקופת ההסכם.
- עובדי הבנק יירתמו לסייע בהצלחת מהלכים לרכישה ו/או מיזוג של בנק אחר, שאינו נמנה עם ארבעת הבנקים הגדולים, ולרבות להצלחת המהלך למיזוג בנק איגוד לישראל בע"מ, ללא עלות נוספת לבנק.
- במהלך התקופה הנ"ל, תינתנה תוספות קבועות ותוספות דיפרנציאליות לשכר.
- תוספת הוותק שתינתן לעובדים חדשים שייקלטו בבנק החל ממועד חתימת ההסכם, תופחת לעומת זו הקיימת כיום.
- יינתן מענק מותנה בביצועי הבנק (תשואה להון), הכולל תוספת מדורגת בהתאם לעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.
- עובדים שעבדו בבנק בעת חתימת ההסכם יקבלו מענק התמדה והירתמות מיוחד בסכום של חצי משכורת י"ג (לפי ערך יום חתימת ההסכם), בכל אחת מהשנים 2018 עד 2021 ובתמורה לעבודתם בפועל בשנים אלו, כאשר חלק המענק המתייחס לשנת 2019 מותנה בהסכמה כוללת לאופן קליטת עובדי בנק איגוד במסגרת ההסכם הקיבוצי.
- תופעל תוכנית הפרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016 (דיווח מידי מיום 27 בדצמבר 2016 אסמכתא 01-092211-2016).
- גובשו הסכמות שונות אשר מאפשרות לבנק גמישות ניהולית נוספת בניהול המשאב האנושי.

לפרטים בדבר השפעות ההסכם על ההתחייבות האקטוארית שנרשמה בדוחות הכספיים לשנת 2017, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

7. ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022 עם ארגון המנהלים. להלן עיקרי ההסכם החדש:
- נקבע מבנה שכר חדש, הכולל שכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות וכן השתתפות בהחזרי הוצאות (אש"ל, אחזקת רכב, חינוך ועוד).
 - שכר הבסיס כולל את כל רכיבי השכר החודשיים הקבועים ששולמו עד כניסתו של ההסכם לתוקף, למעט תוספת ותק ודמי ניהול.
 - תוספת הוותק השנתית תעמוד על 1% משכר הבסיס.
 - תוספת הניהול תיקבע בהתאם לרמת המורכבות הניהולית.
 - תשלום עבור שעות נוספות יהיה גלובלי.
 - עדכון השתתפות בהוצאות עבור גני ילדים, צהרונים וחינוך גבוה לילדי מנהלים.
 - תוכנית פרישה מרצון.
 - תוספת שכר חודשית של 2,500 שקלים חדשים למנהל מיום 1 בינואר 2018.
 - תוספת שכר דיפרנציאלית למנהלים לשנים 2019-2022 (תלויה בתשואה להון לשנים 2020-2022).
 - שקט תעשייתי מלא ומוחלט לכל תקופת ההסכם.
8. הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה
- תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים. לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.
- ביום 15 באוגוסט 2018 נחתם הסכם קיבוצי בין חטיבת הטכנולוגיה לוועד עובדי החטיבה והסתדרות המעו"ף. להסכם זה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים
9. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.
10. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.
- יצוין, כי מבין העובדים הפורשים שיתאפשר להם לפרוש בפרישה מוקדמת כאמור, נמנים עובדי הבנק וכן כ-50 עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בשליטה ובהחזקה מלאה של הבנק. יחד עם זאת, יתכן שיחול שינוי במספר העובדים הפורשים מכל קבוצה, ואולם בסך הכל מספרם לא יעלה על 300.
- בהתאם לתוכנית התייעלות, יהיו העובדים הפורשים זכאים לפנסיה מוקדמת עד גיל פרישה או לפיצויים מוגדלים בשיעור של 150% (נוסף על העברת הבעלות בקופות הגמל על שמם), וזאת בהתאם לקריטריונים המפורטים בתוכנית. אפשר ובמסגרת תנאי הפרישה, תינתנה לעובדים הטבות נוספות אשר אינן מהותיות.
- עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליון שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליון שקלים חדשים נזקפה באותו רבעון להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).
11. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
12. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום יחסי עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
13. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעורים של 2.14%-4.10%.
- חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

14. מענקי יובלות
עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.
15. עתודה בגין שכר לימוד
עובדי הבנק בהסכם קיבוצי זכאים להחזר בגין שכר לימוד תורני ובגין שכר לימוד גבוה על פי אחוזי החזר ותקרות הנהוגים בבנק, אשר עודכנו במסגרת ההסכם הקיבוצי החדש. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלו על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שהעובד יהיה עדיין מועסק בבנק.
16. לבנק יהב תוכנית מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התוכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.
התחייבות בנק יהב לשלם פיצויי פרישה או פטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. בנק יהב נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. בנק יהב אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.
לחלק מעובדיו התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.
במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב תוכנית פרישה מרצון שהומלצה על ידי הנהלת בנק יהב.
בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראות ההתייעלות. לפי התוכנית, תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית לעובדים הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר השפעת המס).
ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול לשנים 2018-2022.

ב. סכומי ההתחייבות בגין ההטבות לפי סוגים:

31 בדצמבר	
2017	2018
במיליוני שקלים חדשים	
160	140
הטבות לאחר פרישה⁽¹⁾	
סכום ההתחייבות	
1,165	1,110
הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה⁽²⁾	
סכום ההתחייבות	
121	116
השווי ההוגן של נכסי התוכנית	
1,044	994
הטבות לפני סיום העסקה⁽³⁾	
סכום ההתחייבות	
86	99
1,290	1,233
עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"	
10	10
מזה: בגין הטבות לעובדים בחוץ לארץ	

(1) שי לחג והטבות נוספות לעובדים לאחר פרישה.

(2) פנסיה, פיצויים והטבות נוספות בתוכנית להטבה מוגדרת ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.

(3) בעיקר מענקי יובלות ושכר לימוד לעובדים פעילים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
1,155	1,325	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
42	51	עלות שירות
42	42	עלות ריבית
⁽²⁾ 150	(91)	הפסד (רווח) אקטוארי
(64)	(77)	הטבות ששולמו
1,325	1,250	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה
1,171	1,068	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה⁽³⁾

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) כולל השפעת ההסכם הקיבוצי עם ארגון העובדים. לפרטים ראה סעיף 7 להלן.

(3) לא כולל הנחות כלשהן בנוגע לרמת התגמול העתידית.

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התוכנית ומצב המימון של התוכנית

31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
112	121	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת תקופה
8	(1)	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
6	6	הפקדות לתוכנית על ידי הבנק
(5)	(10)	הטבות ששולמו
121	116	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף התקופה
121	116	מצב המימון - נכס נטו שהוכר בסוף תקופה

1.3 סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
1,204	1,134	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
(584)	(463)	הפסד אקטוארי נטו
-	-	התחייבות נטו בגין המעבר
(584)	(463)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾ - המשך

1.1. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
1,325	1,250	מחויבות בגין הטבה חזויה
1,171	1,068	מחויבות בגין הטבה מצטברת
121	116	שווי הוגן של נכסי התוכנית

2. הוצאה בתקופת הדיווח

2.1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים			
26	42	51	במסגרת משכורות והוצאות נלוות עלות שירות
31	42	42	במסגרת הוצאות אחרות עלות ריבית
(4)	(4)	(5)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
9	18	36	הפסד אקטוארי נטו
36	56	73	סך הכל במסגרת הוצאות אחרות
62	98	124	סך עלות ההטבה, נטו

2.2. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים			
303	150	(85)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(9)	(18)	(36)	הפחתה של הפסד אקטוארי ⁽²⁾
294	132	(121)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
62	98	124	סך עלות ההטבה נטו
356	230	3	סך הכל הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר

2.3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2019 לפני השפעת המס:

במיליוני שקלים חדשים		
36		הפסד אקטוארי נטו
36		סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) הפסדים אקטואריים הנובעים משנויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח יופחתו בקו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית, או לחלופין על פני יתרת התקופה הממוצעת הנוטרת של קבלת ההטבה על ידי העובדים. ראה גם ביאור 12.ד.1 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ד. הנחות

1. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

1.1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה:

31 בדצמבר		
2017	2018	
באחוזים		
1.20	1.92	שיעור היוון
2.00	2.00	שיעור היוון המדד
3.55	3.52	שיעור עזיבה
2.34	2.14	שיעור גידול בתגמול

1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה לתקופה באחוזים:

31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
באחוזים			
4.18	3.77	3.25	שיעור היוון
4.07	3.85	3.85	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תוכנית
1.72	2.34	2.14	שיעור גידול בתגמול

1.3. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
139	125	(114)	(103)	שיעור היוון
(96)	(117)	71	101	שיעור עזיבה
(63)	(67)	74	80	שיעור גידול בתגמול

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ה. נכסי תוכנית

1.1. הרכב שווי ההון של נכסי תוכנית

סוג נכס		31 בדצמבר	
		2017	2018
מניות		31	33
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות		11	8
אחר		12	14
איגרות חוב: ממשלתיות		13	10
ממשלתיות מיועדות		27	26
קונצרניות		27	25
סך הכל		121	116

1.2. השווי ההון של נכסי תוכנית לפי סוגי הנכסים יעד הקצאה לשנת 2018 (באחוזים)

סוג נכס	יעד הקצאה אחוזי מנכסי התוכנית		
	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	לשנת 2019
מניות	26	29	28
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות	9	7	7
אחר	10	12	12
איגרות חוב: ממשלתיות	11	9	9
ממשלתיות מיועדות	22	22	22
קונצרניות	22	21	22
סך הכל	100	100	100

1.3. הפקדות בתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת

סוג נכס	יעד הקצאה הפקדות בפועל		
	לשנת 2017	לשנת 2018	לשנת 2019 ⁽¹⁾
הפקדות	6	6	7

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2019.

ו. תזרימי מזומנים - ההטבות שהתאגיד צופה לשלם בעתיד:

שנה	במיליוני שקלים חדשים
2019	119
2020	107
2021	109
2022	90
2023	85
2024-2028	302
2029 ואילך	489
סך הכל	1,301

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. תוכנית אופציות למנהל הכללי

במסגרת תוכנית האופציות ועל פי תנאיה, הבנק יקצה לנאמן, עבור המנהל הכללי של הבנק, כתבי אופציה בשלוש מנות שנתיות כמפורט להלן - 186,915 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 177,720 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-172,503 כתבי אופציה עבור שנת 2016. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת הכמות המירבית האפשרית של מניות המימוש, יקנו כל כתבי האופציה המוצעים למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות (בהתבסס על דוח "מצבת הון ומרשמי נירות הערך של התאגיד והשינויים בה", שפרסם הבנק ביום 10 באפריל 2014), כ-0.23% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-0.18% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

זכאותו של המנהל הכללי לכתבי האופציה שהוקצו בגין שנת מענק כלשהי מותנית בכך כי בשנת המענק יתקיימו תנאי הסף המפורטים להלן:

1. שיעור התשואה על ההון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
2. יחס הלימות ההון הכולל יחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.
זכאותו של המנהל הכללי לכתבי אופציה הכלולים במנה שנתית כלשהי, תחושב בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק שבגינה הוקצתה המנה השנתית, בהתאם לעמידה בתנאי הזכאות שהוגדרו.

כל אחת מהמנות השנתיות לשנים 2014-2016 תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים שווים החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו למנהל הכללי, על פי התוכנית הינו 46.19⁽⁴⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי ועד למדד הידוע ביום המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספית וכמות מניות המימוש שתוקצה בפועל למנהל הכללי.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 32.1%-26.7% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-7.42-3.41 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח 0.55%-0.82% עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כדלקמן: כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.90 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.37 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.67 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-4.5 מיליוני שקלים חדשים (כ-5.3 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שחר). שווי זה ייפרס על פני תקופת הזכאות באופן לא ליניארי.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנהל הכללי במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שחר בגין ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנהל הכללי בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

במהלך שנת 2018 מומשו 77,884 אופציות (בשנת 2017 - 38,024 אופציות) על פי מחיר מימוש 46.19⁽⁴⁾ שקלים חדשים (זהה לשנת 2017). מחיר המניה הממוצע במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2018 היה 69.77 שקלים חדשים (בשנת 2017 - 59.14 שקלים חדשים). בהתאם לתוצאות הכספיות של שנת 2016, חולטו 50,827 אופציות בשנת 2017 (בשנת 2016 58,141 ואופציות) על פי מחיר מימוש 46.19⁽⁴⁾ שקלים חדשים (זהה לשנת 2016). נכון ליום 31 בדצמבר 2018 קיימות למנהל הכללי 239,419 אופציות (ליום 31 בדצמבר 2017 - 317,303 וליום 31 בדצמבר 2016 - 406,154 אופציות) על פי מחיר מימוש 46.19⁽⁴⁾ שקלים חדשים. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 (מחיר מימוש של 42.72).

ב. תוכנית אופציות לעובדים

1. ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק (לפרטים ראה סעיף ג' לעיל).

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה נושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 01-091176-2014. (להלן: "דוח המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 19 ביוני 2014, אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- **תוכנית אופציות א'** - עד 2,083,197 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שמונה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-2,083,197 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ב'** - עד 873,066 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-873,066 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ג'** - עד 2,708,060 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעים ושלושה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד עשרה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-2,708,060 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

- **תוכנית אופציות ד'** - עד 1,183,110 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד עשרים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שמונה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-1,183,110 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ה'** - עד 5,046,390 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים חמישים ושלושה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-5,046,390 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה ותנאי הזכאות לכתבי אופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שיופנקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה שנתית כלשהי, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים וכן, על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").

המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' או ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של עשרים אחוזים, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של עשרה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרה אחוזים.

זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-96 מיליוני שקלים חדשים (כ-113 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 01-091176-2014. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ביום 3 באוגוסט 2015 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר מתאר הצעה לעובדים על פיו יוקצו 229,990 כתבי אופציה ל-19 ניצעים, מנהלים בבנק.

תוכנית האופציות מבוססת על והעקרונות של תוכנית האופציות שאושרה על ידי הבנק בשנת 2014 ואשר על פיהן הבנק הקצה ביום 19 ביוני 2014 אופציות למנהלים. ראה להלן.

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 11,494 כתבי אופציה ד' שיוענק למנהל אחד בבנק המועסק על פי חוזה אישי והניתנים למימוש עד ל-11,494 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ד' מיום 19 ביוני 2014.

- עד 218,496 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד שמונה עשר מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-218,496 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ה' מיום 19 ביוני 2014.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, שחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית מסתכם בכ-1.6 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 3 באוגוסט 2015, אסמכתא מספר 01-088305-2015. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014:

סך הכל	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
תוכנית אופציות א				
2,083	665	690	728	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.12	7.70	שווי הוגן לאופציה בודדת
16,815	5,605	5,605	5,605	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
תוכנית אופציות ב				
873	275	284	314	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.17	7.73	שווי הוגן לאופציה בודדת
7,066	2,319	2,319	2,428	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
תוכנית אופציות ג				
	896	896	917	כמות אופציות (באלפים)
2,709	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.35	8.06	7.64	שווי הוגן לאופציה בודדת
21,710	7,482	7,222	7,006	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
תוכנית אופציות ד				
1,182	394	394	394	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	22.00%-28.31%	20.07%-27.06%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,546	3,010	3,219	3,317	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
תוכנית אופציות ה				
5,046	1,682	1,682	1,682	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	22.00%-28.31%	20.07%-27.06%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
40,754	12,850	13,742	14,162	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 3 באוגוסט 2015:

מנה 1	מנה 2	סך הכול	
6	6	12	תוכנית אופציות ד
17.48%-21.01%	17.48%-22.92%		כמות אופציות (באלפים)
⁽¹⁾ 47.76	⁽¹⁾ 47.76		סטיית תקן שנתית
(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
3.50	3.50		ריבית חסרת סיכון
7.08	6.91		זמן לפקיעה בשנים
40	40	80	שווי הוגן לאופציה בודדת
			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
109	109	218	תוכנית אופציות ה
17.48%-21.01%	17.48%-22.92%		כמות אופציות (באלפים)
47.76	47.76		סטיית תקן שנתית
(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
3.50	3.50		ריבית חסרת סיכון
7.08	6.91		זמן לפקיעה בשנים
774	755	1,529	שווי הוגן לאופציה בודדת
			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2016		2017		2018		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
46.24	10,420,496	46.24	8,071,922	46.23	4,827,012	קיימות במחזור לתחילת שנה
-	-	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה
46.26	1,599,747	46.26	1,297,047	-	-	חולטו במהלך השנה
46.27	748,827	46.26	1,947,863	46.26	1,875,072	מומשו במהלך השנה ⁽¹⁾
46.24	8,071,922	46.23	4,827,012	46.22	2,951,940	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2018 היה 67.94 שקלים חדשים (שנת 2017 - 61.98 שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016
	40-50	40-50	40-50
מספר האופציות	2,951,940	4,827,012	8,071,922
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	46.22	46.23	46.24
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	1.10	1.77	2.57
מזה ניתנות למימוש:			
מספר האופציות	1,724,155	2,389,747	2,136,379
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	46.23	46.26	46.25

4. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק, בתוקף לשלוש שנים, החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 31 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 12 ביוני 2017, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017, אסמכתא מספר 01-088584-2017 (להלן: "דוח המתאר"). (בנוסף אושרו מאגרים של כתבי אופציה להנפקה בשתי מנות שנתיות נוספות לשנים 2018, 2019 מעבר זו שתוקצה בשנת 2017, אשר הנפקתן תהיה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים מועדת התגמול והדירקטוריון בבוא העת).

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 31 באוגוסט 2017 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 572,985 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שבעה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-572,985 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 254,076 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-254,076 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 180,353 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שלושה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-180,353 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 978,796 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד שישים ותשעה בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שלושים ואחד מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-978,796 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,365,244 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושבעה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,365,244 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א' ב' או ג', חולקו לשלוש מנות שוות אשר יהיו ניתנות למימוש החל מיום 1 באפריל 2019, 1 באפריל 2020 ו-1 באפריל 2021 ותפקענה שנה וחצי ממועד זה.

כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכנית אופציות ד', ה' יהיו ניתנות למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ועד 5 שנים מיום ההנפקה. זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%;

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

יחס הלימות ההון הכולל יוחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה השנתית עבור שנת 2017, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים, וכן על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").

המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של ארבעים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של חמישים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושניים אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרים ושניים אחוזים.

המשקל הכולל של המדדים האיכותיים, יהיה בשיעור של חמישים ושמונה אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציה ב. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של שבעים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב', כך שמשקלו של מדד העצום האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושניים אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה לתוכנית אופציות א' יהיה בשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציות ב.

- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחד למדד הבנקים, יחס היעילות התפעולית ויחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-28 מיליון שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכנית.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכנית ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 31 באוגוסט 2017, אסמכתא מספר 01-088584-2017 איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

בשנת 2018 לא הונפקו כתבי אופציה על פי איזה מן התכניות המפורטות בדוח המתאר.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 31 באוגוסט 2017:

מחיר מימוש - 64.65 שקלים חדשים⁽²⁾
ריבית חסרת סיכון - 0.39% - (0.44%)
סטיית תקן שנתית - 19.11% - 16.54%

תוכנית אופציות				
א	ב	ג	ד	ה
573	254	180	979	1,365
3.09-5.09	3.09-5.09	3.09-5.09	5.09	5.09
7.33 ⁽¹⁾	7.36 ⁽¹⁾	7.22	8.63	8.63
4,200	1,869	1,300	8,449	11,780
כמות אופציות (באלפים)				
זמן לפקיעה (בשנים)				
שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת				
סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)				

(1) שווי הוגן בגין מרכיבי שיקול דעת ממונה ועמידה ביעדים אישיים חושב מחדש נכון ליום 31 בדצמבר 2017

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2017		2018		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	64.65	3,350,957	קיימות במחזור לתחילת שנה
64.65	3,351,420	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
64.65	463	64.65	746,905	חולטו במהלך השנה
-	-	-	-	מומשו במהלך השנה
64.65	3,350,957	64.65	2,604,052	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2017 במועד המדידה היה 8.24 שקלים חדשים.

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017
	60-70	60-70
מספר האופציות	2,604,052	3,350,957
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	64.65	64.65
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	3.50	4.50
מזה ניתנות למימוש:		
מספר האופציות	-	-
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 24 - הון מניות והון⁽¹⁾

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2017	2018	2017	2018
23,263,136	23,334,947	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש⁽²⁾

(1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ב. מדיניות חלוקת הדיבידנד:

מדיניות הדיבידנד של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות הדיבידנד, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים ולשמירה על שולי בטחון נאותים.

ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

דוחות כספיים אלה כוללים עדכון בהפרשה בגין החקירה:

ברבעון השני של שנת 2018 - 425 מיליוני שקלים חדשים.

ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 121 מיליוני שקלים חדשים.

סך כל עדכון ההפרשה בגין החקירה בשנת 2018 - 546 מיליוני שקלים חדשים.

ההפרשה המצטברת בגין החקירה ליום 31 בדצמבר 2018 הינה 195 מיליוני דולר ארצות הברית (731 מיליוני שקלים חדשים).

לאור האמור לעיל, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני והשלישי של שנת 2018 בהתאמה, וכן לא הכריז על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של השנה במועד אישור דוחות כספיים אלה, זאת כאשר הלימות ההון המוצגת בדוחות כספיים אלה הינה: יחס הון עצמי רובד 1 - 10.01% (0.17% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים) ויחס ההון הכולל - 13.64% (0.30% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים).

לפרטים נוספים ולתמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2016 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
24 בפברואר 2016	21 במרץ 2016	15.52	0.15	36.0
18 במאי 2016	21 ביוני 2016	18.62	0.15	43.2
10 באוגוסט 2016	11 בספטמבר 2016	21.99	0.15	51.0
14 בנובמבר 2016	12 בדצמבר 2016	24.12	0.15	56.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2016⁽¹⁾				186.2
20 במרץ 2017	26 באפריל 2017	17.12	0.30	39.8
15 במאי 2017	20 ביוני 2017	41.45	0.30	96.3
28 באוגוסט 2017	26 בספטמבר 2017	51.63	0.30	120.0
13 בנובמבר 2017	10 בדצמבר 2017	33.67	0.30	78.3
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2017⁽²⁾				334.4
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽³⁾				246.7

(3) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2016 - 190.0 מיליוני שקלים חדשים.

(4) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2017 - 404.1 מיליוני שקלים חדשים.

(5) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 24 - הון מניות והון⁽⁴⁾ - המשך

ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

- לפי הוראות הפיקוח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2014 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 7,371 מיליוני שקלים חדשים.
- בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן לא יבצע הבנק חלוקת דיבידנד, אלא אם קיבל אישור מראש מהפיקוח על הבנקים לחלוקה כאשר:

1. יתרת העודפים המצטברת של הבנק, בניכוי ההפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר אינה חיובית.
2. אחת או יותר משלוש השנים האחרונות הסתיימה בהפסד כולל.
3. התוצאה המצטברת בשלוש הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד כולל.

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים, נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו.

ד. ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות.

ביום 17 ביולי 2014 העביר הבנק לבקשת הפיקוח את פירוט תוכנית הרכישה לפי מועדים.

תוכנית הרכישה שהוצגה מחולקת לחמישה חלקים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2015 ועד לרבעון הרביעי של שנת 2017 תוך מגבלה לכל מנה של רכישה עצמית ובסך הכל לא יותר מ-5 מיליון מניות. בהתאם לתוכנית הבנק ימכור את כל המניות העודפות אם יהיו כאלו לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות.

ביום 27 ביולי 2014 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו בין הבנק לבין הפיקוח על הבנקים.

ביום 13 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מתווה הרכישה העצמית כאמור. עד למועד זה, לא ביצע הבנק רכישה עצמית של מניות בהתאם לתוכנית הרכישה שהוצגו בשנת 2014.

ביום 1 בפברואר 2018 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. רכישת המניות נועדה להתבצע כנגד מניות שהוקצו או שיוקצו בעתיד, על פי תוכניות האופציות לשנים 2014-2016 ולתוכנית האופציות לשנים 2017-2019. ביום 23 ביולי 2018 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו.

רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד.

לפרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות ראה ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון"

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
		1. בנתוני המאוחד
		א. הון לצורך חישוב יחס ההון
14,333	15,172	הון עצמי רובד 1
14,333	15,172	הון רובד 1
5,251	5,515	הון רובד 2
19,584	20,687	סך הכל הון כולל
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
130,525	140,572	סיכון אשראי
1,605	1,494	סיכונים שוק
8,394	9,561	סיכון תפעולי
140,524	151,627	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽¹⁾
		באחוזים
		ג. יחס הון לרכיבי סיכון
10.20	10.01	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.20	10.01	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
13.94	13.64	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.86	9.84	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
13.36	13.34	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יזה לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
9.27	9.36	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.27	9.36	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.01	13.29	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.50	12.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) מסך היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון הופחתו סך של 178 מיליוני שקלים חדשים בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות (31 בדצמבר 2017 - 298 מיליוני שקלים חדשים).
 (2) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015. החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1.1.2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "סדידה והלימות הון" - המשך

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
		3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
		א. הון עצמי רובד 1
14,327	15,390	הון עצמי
(169)	(286)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
14,158	15,104	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
(87)	(87)	מוניטין
(11)	(13)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
(98)	(100)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
273	168	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות ⁽¹⁾
14,333	15,172	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
3,821	4,012	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
1,430	1,503	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
5,251	5,515	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
5,251	5,515	סך הכל הון רובד 2
19,584	20,687	סך הכל הון כולל

4. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1 :

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
באחוזים		
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.92	9.88	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראת המעבר בהוראת 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ⁽²⁾
0.06	-	השפעת הוראות המעבר, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות
0.22	0.13	השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
10.20	10.01	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר

(1) מזה 120 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-48 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן (ביום 31 בדצמבר 2017 - 202 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-71 מיליוני שקלים בגין תוכנית התייעלות בתוכנית הנדל"ן).

(2) לפני השפעת הוראות מעבר הנוגעות לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס כיסוי נזילות

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
באחוזים		
118	116	1. בנתוני המאוחד
100	100	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
		יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
118	116	2. בנתוני הבנק
100	100	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
		יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
260	185	3. חברות בת משמעותיות
100	100	בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
		יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾

(1) במונחים של סמוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(2) החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%.

ג. יחס מינוף

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
14,333	15,172	1. בנתוני המאוחד
261,504	279,827	הון רובד ⁽¹⁾
		סך החשיפות
5.48	5.42	יחס המינוף
5.00	5.00	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
5.14	5.38	2. חברות בת משמעותיות
4.70	4.70	בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
		יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾

(1) להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות, ראה סעיף 3.א, 4.א לעיל.

(2) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

ד. החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והחלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל III.

הוראות באזל III קבעו שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל-:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA

היישום של ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישום המלא. הוראות המעבר מתייחסות בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2018 הסתיימו הוראות המעבר בנוגע להתאמות פיקוחיות והניכויים מההון הרגולטורי והם עומדים על 100%. כמו כן, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%. החל מיום 1 בינואר 2019 תעמוד התקרה על 30%.

ה. ביום 28 בספטמבר 2014 פירסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, וכן, קובץ שאלות ותשובות באותו נושא. החוזר כולל שני תיקונים להוראה:

- הגדלת יעד ההון - יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל לרכיבי סיכון יכללו תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדירור. הגדלת יעד ההון תתבצע בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד 1 בינואר 2017 (לאורך שמונה רבעונים).
- משקל סיכון הלוואות ממונפות בריבית משתנה - משקל הסיכון הלוואות ממונפות בריבית משתנה יפחת משיעור של 100% ל-75%. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינם 9.84% ו-13.34% בהתאמה.

יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדירור ושל סך נכסי הסיכון.

ו. החל מיום 1 בינואר 2015 מאמץ הבנק את כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים.

בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד כולל אחר מצטבר וסכומים שנזקפו ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013, בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, לא מובאים בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון אלא כפופים להוראות מעבר, כך שההשפעה נפרסת בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ז. ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לפי כללי באזל לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

ח. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש דצמבר 2017 גייסה תפחות הנפקת בהנפקה ציבורית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 679 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתב ההתחייבות כולל מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים.

במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתב ההתחייבות.

במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא.

בחודש יולי 2016, גייס בנק יחב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

בחודש אוגוסט 2017, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים נוספים מסוג CoCo בסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש אוגוסט 2018 גייס בנק יהב כתבי התחייבות נדחים מוגנים מסוג CoCo בסך של 180 מיליוני שקלים חדשים המוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רוברד 2 של הבנק.

בחודש אוקטובר 2018 הנפיקה טפחות הנפקות סדרה של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo המוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רוברד 2 של הבנק בערך נקוב של כ-710.6 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רוברד 2.

ט. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תוכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התוכנית בחטיבת הטכנולוגיה בע"מ עד להגעה להסדר עם ועד העובדים בבנק.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו מסתכמת בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה הונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות הון יותאם (יוגדל) וההשפעה הונית (קישון של 0.14%) של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

י. ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה - 1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור.

ההתקשרות האמורה התבצעה באמצעות חברת ביטוח שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אשר התקשרה בד בבד, עם מבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג בינלאומי גבוה.

פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש הבנק לשלם בשל חילוט הערבויות ונועדה בעיקרה להפחית את נכסי הסיכון בגין חשיפת האשראי הנובעת מן הערבויות.

במהלך הרבעון השני של שנת 2018 הגדיל הבנק את שיעור הכיסוי של פוליסת הביטוח מ-80% ל-90% עבור ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים.

במהלך הרבעון השלישי רכש הבנק הרחבה לפוליסה הקיימת, כך שתחול גם על סוגי ערבויות נוספות הקשורות בפרויקטים, בסכום של 1.8 מיליארדי שקלים חדשים.

הפוליסות האמורות לעיל חלות על ערבויות שהנפיק הבנק עד תום 2018.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 רכש הבנק פוליסת ביטוח בשיעור כיסוי של 90% לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק ינפיק החל מחודש ינואר 2019, בהתאם לחוק המכר וערבויות נוספות הקשורות בפרויקטים, בדומה לפוליסות הביטוח המתוארות לעיל.

יא. הקלות בנושא הלימות הון בגין יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות הון. כאמור בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 בביאורים 22 ו-25, יישם הבנק ביום 27 בדצמבר 2016 תוכנית התייעלות הנוגעת לפרישתם המוקדמת של עובדים וכן, פריסה של הקלה הונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות הון יותאם (יוגדל) וההשפעה הונית של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של 5 שנים.

ביום 13 ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף ובו הוא מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כח אדם, גם אפשרות לצמצם עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה והנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי.

על פי מכתב הפיקוח על הבנקים יאשר לתאגיד בנקאי הקלות דומות כאמור לעיל בנושא הלימות הון בגין יישום של תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, בכפוף לתנאים להלן:

- התוכנית כוללת מעבר של יחידות המטה והנהלה של התאגיד.
- התוכנית כדאית מבחינה כלכלית וצפויה להשיג חיסכון ארוך טווח בעלויות.
- התוכנית תנתת מענה לצרכים הנוכחיים והצפויים באופן התוכנית האסטרטגית של התאגיד הבנקאי.

ביום 19 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית לריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בעיר לוד, והנחה את הנהלת הבנק לבצע את הפעולות הנדרשות לשם כך. זאת בהמשך להתקשרות לרכישת קרקע באזור התעשייה בלוד בסמיכות לבניין הקיים בלוד.

ביצוע התוכנית, ובכלל זה התכנון, ההקמה והמעבר, צפוי להימשך לאורך מספר שנים.

ביום 28 ביוני 2017 השלים הבנק (באמצעות חברת הבת נציבים נכסים וציוד בע"מ) את מכירת זכויותיו בבניין המטה ברמת גן ובמקביל חקר את המבנה למשך תקופה של 8 שנים (להלן: "תקופת התייעלות"). הבנק יהיה רשאי להאריך את תקופת השכירות לתקופות נוספות, באופן שתקופת השכירות הכוללת לא תעלה על 24 שנים.

ביום 12 ביולי 2017 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה להקלה הונית.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים במכתב, הציג הבנק:

- תוכנית למעבר יחידות מטה והנהלה ללוד.
- כדאיות כלכלית בביצוע התוכנית.
- מחויבות קונקרטיה לביצוע תוכנית ההתייעלות.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים ייפרס רווח ההון לאורך תקופת החכירה וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית הקיימת לעסקאות מכירה וחכירה בחזרה (סעיף 2-25-40-840, בנושא 40-840 בקודיפיקציה בדבר "עסקאות מכירה וחכירה בחזרה"). ביום 20 ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים, לבנק הכרה ברווח ההון (כ-83 מיליוני שקלים חדשים) שנוצר ממכירת בניין המטה ברמת גן כהון רגולטורי. הפחתת ההקלה ההונית הינה לתקופת הזמן של תוכנית ההתייעלות.

י"ב. ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון וצמצום בשטחי נדל"ן. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת ההתייעלות. לפי תוכנית הפרישה תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בבנק יהב בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטואריות בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-36 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס). בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של ההתייעלות תיפרס בקו ישר לתקופה של 5 שנים.

י"ג. דרישות הון בגין חובות בביטחון נכס למגורים

ביום 15 במרץ 2018 פירסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203, לפיו הלוואות המובטחות במלואן על ידי משכנתאות על נכס למגורים, בשיעור מימון הגבוה מ-60%, ישוקללו במשקל סיכון של 60% (חלף 75%). ההוראה נכנסה לתוקף מיום פרסומה.

י"ד. חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-313

ביום 13 בנובמבר 2018 פירסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-313 בו נאמר כי מקדם ההמרה לאשראי על הערבות להבטחת השקעות של רוכשי דירות שניתנו על פי חוק המכר, הופחת משיעור של 50% לשיעור של 30%, אם הדירה טרם נמסרה למשתכן.

ט"ו. לפרטים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה ביאור 24 ב. - הון מניות והון.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לסיוף השנה⁽¹⁾

1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
3,767	3,523	מטבע ישראלי צמוד למדד
3,418	3,332	מטבע ישראלי לא צמוד
139	74	מטבע חוץ
7,324	6,929	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר								
2017				2018				
סך הכל	סך הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 ועד 20 שנים	מעל 5 ועד 10 שנים	מעל 3 ועד 5 שנים	מעל שנה ועד 3 שנים	עד שנה	
204	168	2	14	41	33	48	30	במגזר הצמוד למדד ⁽³⁾
								תזרימים חוזיים עתידיים
192	158	1	11	37	32	47	30	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
181	146	1	8	32	29	46	30	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾
3	2	-	-	-	-	-	2	במגזר השקלי הלא צמוד
								תזרימים חוזיים עתידיים
3	1	-	-	-	-	-	1	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
2	1	-	-	-	-	-	1	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

2017	2018	
229	294	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
71	73	הלוואות עומדות ומענקים

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 1,231 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2017 - 1,369 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
 (3) כולל מגזר מטבע חוץ.
 (4) ההיוון במגזרים צמוד מדד ומט"ח בוצע לפי שיעור 2.07%, במגזר הלא צמוד בוצע לפי שיעור 1.78% (2017 - לפי שיעור 1.54%, 1.35% בהתאמה).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

2017	2018	
240	296	1. חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
5	8	2. רכישה ושיפוץ בניינים
		3. חוזי שכירות וחכירה לזמן ארוך - דמי השכירות של מבנים, ציוד וכלי רכב: (3)(2)(4)
179	201	שנה ראשונה
179	191	שנה שנייה
174	182	שנה שלישית
168	176	שנה רביעית
167	172	שנה חמישית
1,645	1,602	שנה שישית ואילך
2,512	2,524	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

4. פעילות מכירת אשראי

2016	2017	2018	
2,599	2,598	2,326	הערך בספרים של האשראי שנמכר
2,662	2,586	2,350	תמורה שהתקבלה במזומן
-	-	-	תמורה שהתקבלה בניירות ערך
2,662	2,625	2,350	סך הכל תמורה
45	4	-	סך הכל רווח נטו ממכירת אשראי

(1) לרבות תוכנה.

(2) בכפוף לתנאי הצמדה.

(3) כולל שירותי מחשב ותפעול שבנק יהב מקבל מחברה בינלאומית מקונצרן TaTa החל מיום 1 בינואר 2017. החברה מתמחה במתן שירותים מיכוניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. כמו כן, מקבל בנק יהב שירותי תפעול מהחברה בקשר עם המערכות המיכוניות אותן היא מספקת וכן שירותים נוספים במיקור חוץ. ההתקשרות בנק יהב עם החברה הינה לתקופה ארוכת טווח ובאפשרות בנק יהב להאריכה לתקופות נוספות של עד 30 שנה.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

- (1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 762 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2018 נאמד בכ-74 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2017 - 49 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים.
- בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים.
- ביום 31 באוקטובר 2016 החליט דירקטוריון הבורסה לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל, אשר נפתח בפועל ביום 19 ביוני 2017, ובו מופקדים כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם. סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-290 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2017 - כ-294 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 557 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2018 מוערך בכ-56 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2017 - 39 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31.10.16 החליט דירקטוריון מסלקת המעו"ף לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל, אשר נפתח בפועל ביום 19 ביוני 2017 ובו מופקדים כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 ב. לדוחות הכספיים.

(3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

(4) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:
- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי החלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

(5) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק. התחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה שלו הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זהה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זהה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעוץ הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישלם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים יישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

ביום 23 בדצמבר 2015 החליטה האסיפה הכללית על צמצום הפטור מאחריות לנושאי המשרה, כך שהוא לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי מועד האישור על ידי האסיפה הכללית, בקבלת החלטה או באישור עסקה שלבעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור, יש בה עניין אישי).

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת הבהרות, פירוטים והרחבות לרשימת האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי בהתאם לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות הבנק בפועל. עוד החליטה האסיפה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי בעניין קבלת שיפוי מאת מבטח או צד שלישי, כך שהגבלת השיפוי לסכום ההפרש בין החבות שהוטלה על נושא המשרה או העובד ו/או הוצאות המשפטיות שהוציאו או שחוייבו בהן לבין הסכום שיתקבל מאת המבטח, תחול גם במקרה בו נושא המשרה או העובד יקבל שיפוי מאת מבטח של צד שלישי או מאת צד שלישי כלשהו שנתן שיפוי לנושא המשרה או לעובד, בשל אותו עניין. עוד הוחלט, שאם החבות או הוצאות המשפטיות לא יכוסו בפועל במועדן על ידי המבטח או על ידי הצד השלישי, הבנק ישפה את נושא המשרה או העובד בגין החבות ו/או הוצאות המשפטיות כאמור, ובלבד שנושא המשרה או העובד ימחה לבנק את זכותו כלפי המבטח או הצד השלישי, כך שהבנק יבוא במקומו כלפי המבטח או הצד השלישי.

ביום 30 באוגוסט 2018 החליטה האסיפה הכללית לאשר מחדש את כתב הפטור וההתחייבות לשיפוי של הבנק, לעניין תחולתו על בעלי השליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שכהנו בעבר או שימונו בעתיד.

6) בחודש מאי 1998 החליטה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרום לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיטוט תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מחר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלויים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998). במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן: "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגינם בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי. סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם. בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושאי השיפוי, ינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושאי המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושאי המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטית באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

(א) בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגיניו מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי הוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגביה ולשכת ההוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש.

התובע מצוין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים. ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט. בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל.

החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם.

ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף ב' שלהלן, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישורו עד ליום 30 באוקטובר 2016. בהחלטה מיום 7 בנובמבר 2016, ניתנה לצדדים ארכה להגשת הסדר פשרה ובקשה לאישורו וזאת עד ליום 30 בנובמבר 2016 ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון בנושא הסדר הפשרה. ביום 28 במרץ 2017, התקיים דיון ביחס להסכם הפשרה ובפרט בסוגיית מעשה בית-דין והיקפה. ביום 12 ביוני 2017 הוגשה מטעם הצדדים לבית המשפט טיוטת הסכם הפשרה, במסגרתו ביקשו הצדדים להסתייע בבית המשפט בעניין סוגיית מעשה בית-דין האמורה. ביום 15 ביוני 2017 התקיים דיון נוסף בעניין המחלוקת האמורה.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 4 ביולי 2017, הגישו הצדדים ביום 13 באוגוסט 2017 את נוסחו הסופי והמאושר של הסכם הפשרה. ביום 7 בנובמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט, את הסכם הפשרה החתום, על נספחים, בצירוף הבקשה לאישור. ביום 8 במרץ 2018 וביום 10 באפריל נערכו דיונים בהם העלה בית המשפט שאלות הקשורות להסכם הפשרה בכלל ולסוגיית שמירת סודיות הנתונים על ידי רשות האכיפה והגבייה בפרט. התקיים דיון נוסף ביום 28 במאי 2018 התקיים דיון נוסף בו בקש בית המשפט, בין היתר, הבהרות לעניין בקשת הבנק מיום 22 במאי 2018 בדבר הצורך בשמירה על סודיות הנתונים, כמו גם הבהרות בקשר לסעיפים נוספים בהסכם הפשרה. הודעת הבהרה מטעם הבנק, בדבר סעיפים בהסכם הפשרה הוגשה ביום 5 ביולי 2018.

ביום 10 באוקטובר 2018 הגיש המבקש בקשה לקידום הליך אישור ההסדר, בעקבותיה התקיים דיון ביום 6 בנובמבר בסופו נקבע כי תפורסם הודעה בדבר הבקשה לאישור וכי הבקשה תועבר לקבלת תגובתם של היועץ המשפטי לממשלה והמפקחת על הבנקים. הודעה בדבר הבקשה לאישור פורסמה, כאמור וטרם הוגשה תגובת היועץ המשפטי לממשלה והמפקח על הבנקים.

(ב) בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העובר-ושב המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה.

סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור המתנהל בבקשות אחרות שאף עניין הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיף א' לעיל וביום 4 בינואר 2016, ניתנה החלטה להעברת התובענה הנ"ל לדיון אצל אותו מותב הדין בתובענות הנ"ל. לגבי בקשה לאישור ייצוגית זו הושג הסכם פשרה משולב עם הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, הנזכרת בסעיף א) לעיל.

(ג) בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של "מאות מיליוני שקלים חדשים". בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונום חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונום חויב בריבית שלא כדן בגין הוצאות משפטיות שאושרו.

בפברואר 2012, הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור ובאוגוסט 2012 הוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק לבקשת האישור.

בחודש נובמבר 2012, החלו הצדדים הליך גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם. ביום 6 בינואר 2016, הגיש הבנק בקשה להכרעה מקדמית בטענתו בדבר התיישנות עילת התביעה של חברי הקבוצה הנטענת ו/או של רובם, תגובת המבקש הוגשה ביום 26 בינואר 2016 ותשובת הבנק הוגשה ביום 1 בפברואר 2016, ביום 14 בפברואר 2016 ניתנה החלטה על פיה, בין היתר, טענת ההתיישנות תורכב בסוף ההליך.

בעקבות המשא ומתן הישיר שניהלו הצדדים כאמור, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, אשר הובא ביום 14 בנובמבר 2016 לאישורו של בית המשפט.

ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון במסגרתו הוחלט כי על הבנק להתייחס לשאלות שהועלו בדיון בקשר עם הסכם הפשרה והבקשה לאישורו שהוגשו על ידי הצדדים. ביום 8 בפברואר 2017 הגיש הבנק לבית המשפט את התייחסותו כאמור. ביום 7 במרץ 2017, הורה בית המשפט להגיש לאישורו, בתוך 15 ימים, נוסח הודעה מעודכנת, וכן להמציא עותק מהסדר הפשרה למפקחת על הבנקים וליועץ המשפטי ונקבע כי הצדדים יגישו טיעוניהם בשאלת ההתיישנות.

ביום 2 באפריל אישר בית המשפט את נוסח ההודעה המתוקן וביום 12 באפריל 2017, פורסמה הודעה בעיתונות ביחס להגשת בקשה לאישור הסכם פשרה.

בהמשך להחלטות בית המשפט מיום 7 במרץ 2017 כאמור ומיום 13 ביוני 2017, הגיש הבנק טיעון משלים מטעמו לעניין טענת ההתיישנות וטרם התקבלה החלטה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

עמדת היועץ המשפטי לממשלה, להסדר הפשרה, הוגשה ביום 30 ביולי וביום 17 בספטמבר 2017, הוגשה תגובה מטעם הבנק לעמדת היועץ המשפטי לממשלה וכן הוגשה תגובה מטעם המבקש לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 2 באוקטובר 2017, התקיים דיון בעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 28 במאי 2018 התקיים דיון נוסף, במסגרתו ביקש בית המשפט לקבל הבהרות נוספות ביחס להסכם הפשרה. בתום הדיון נקבע שהחלטה תינתן בהעדר הצדדים. ביום 17 בספטמבר 2018 התקבל פסק דין חלקי, במסגרתו אישר בית המשפט את הסכם הפשרה אליו הגיעו הצדדים, וזאת למרות התנגדות ב"כ היועץ המשפטי לממשלה. במסגרת פסק הדין החלקי, התקבלה טענת ההתיישנות של הבנק. כן נקבעו מועדים לפרסום ההודעה על אישור הסכם הפשרה ולהגשת טיעונים בנושא שכר טרחה וגמול.

ביום 25 באוקטובר 2018 הגיש הבנק בקשה לאישור נוסח מודעה לפרסום בדבר אישור ההסכם. ביום 31 באוקטובר 2018 הודיע המבקש כי אין בכוונתו להגיש ערעור על פסק הדין וכי הוא מסכים לפרסום המודעה בנוסח שהגיש הבנק. ביום 5 בדצמבר 2018 הגיש המבקש את טיעונו לענין גמול ושכר טרחה, ביום 8 בינואר 2019 הוגשו טיעוני הבנק וטרם התקבלה החלטה.

(ד) בחודש ספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ, בגין גביה אסורה לכאורה של ריבית דריבית, בניגוד לדין ולהסכמים, בהלוואות לדיו, לרבות הלוואה מכוונת, הלוואת זכאות והלוואה משלימה, אך למעט הלוואה עומדת. סכום התביעה הכולל כנגד הבנקים עמד על סך של כ-927 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בתובענה בסך של כ-364 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש מאי 2012 הבנק הגיש תגובתו לבקשה, וטען, בין היתר, כי הבקשה משוללת יסוד, הבנק פועל בהתאם להוראות הדין ואין כל חיוב ריבית דריבית באופן שבו נוהגים הבנקים בכלל והבנק בפרט. הוגשה בתיק גם עמדת הפיקוח על הבנקים, התומכת בעמדת הבנקים.

ביולי 2013 התקיים דיון הוכחות, במהלכו נחקרו המומחים מטעם הצדדים. המבקשים הגישו סיכומיהם, בחודש ספטמבר 2014 הוגשו סיכומי הבנק ובחודש דצמבר 2014, הוגשו סיכומי תשובה של המבקשים.

ביום 16 באוגוסט 2015, ניתן פסק דין אשר דחה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית.

ביום 7 בדצמבר 2015, הגישו המבקשים לבית משפט העליון ערעור על פסק הדין, הצדדים הגישו סכומים מטעמם, לרבות סיכומי תשובה.

ביום 14 במרץ 2018, התקיים דיון בערעור בבית המשפט העליון במסגרתו קיבלו המערערים את המלצת בית המשפט והסכימו למשוך את הערעור. בהתאם, בסוף הדיון ניתן פסק דין הדוחה את הערעור ללא צו הוצאות.

(ה) 1) בחודש אוגוסט 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, וכן נגד המנהלים הכלליים של הבנקים ובכללם המנהל הכללי של הבנק באופן אישי, בגין גביית עמלות שלא כדין על ידי הבנקים, בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, לטענת המבקשים ללא גילוי נאות. המבקשים גם טוענים, כי קיים הסדר כובל בין הבנקים.

בחודש ספטמבר 2013, הגישו התובעים לבית המשפט בקשה לאישור הסתלקות מהתביעה האישית נגד המנהלים הכלליים של הבנק, והתביעה האישית נגדם נמחקה.

בקשה לאישור ייצוגית מתוקנת שהוגשה ביום 3 בפברואר 2014, העמידה את הבקשה על סך של כ-11.15 מיליארד שקלים חדשים אשר נתבע מכלל הבנקים במצטבר.

(2) בחודש מרץ 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של 2.07 מיליארדי שקלים חדשים כנגד הבנק וכנגד בנק אוצר החייל, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק אגוד ובנק יהב בגין גביית עמלות שלא כדין, לכאורה, על ידי הבנקים בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח מטבע חוץ (מדובר בתביעה זהה לתביעה האמורה לעיל).

הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשה דנן ביחד עם הבקשה הראשונה לעיל, ובית המשפט קיבל את הבקשה ואיחד את שתי התובענות.

ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לכל אחת מהבקשות לאישור התובענות כייצוגיות. המבקשים הגישו תשובה לתגובה במאוחד לשתי הבקשות לעיל ובמסגרתה ייחסו לכל אחד מהנתבעים חלק מסכום התביעה, כאשר חלקו הנוטען של הבנק לשתי התביעות גם יחד, הועמד על סך של 1.145 מיליארד שקלים חדשים.

ביום 8 במרץ 2015, התקיים דיון מקדמי בבקשה, בסופו, קבע בית המשפט מועדים להשלמת כתיב טענות על ידי הצדדים.

ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים, בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה מקוצרת לאישור תובענה ייצוגית, על בסיס הבקשות הקיימות, תגובת הבנק לבקשה המקוצרת הוגשה ביום 18 באוקטובר 2015.

ביום 25 באוקטובר 2015 התקיים קדם משפט נוסף. במסגרת הדיון, איחד בית המשפט את הדיון בבקשות לאישור שהוגשו כנגד חברות כרטיסי האשראי ובנק הדואר עם הבקשות כנגד הבנקים. דינוי הוכחות התקיימו במהלך חודש מרץ 2016, סיכומי המבקשים הוגשו בחודש אפריל 2016 ולאור בקשת הבנקים למחיקת סיכומי המבקשים, ניתנה ארכה להגשת סיכומי הבנקים, כך שאלה יוגשו בתוך 60 ימים לאחר ההחלטה בבקשת המחיקה. ביום 10 באוגוסט 2016, קיבל בית המשפט את בקשת הבנקים והורה על מחיקת סיכומי המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 4 בספטמבר 2016, הגישו המבקשים סיכומים חדשים וביום 17 בינואר 2017, הוגשו סיכומים מטעם הבנק והמבקשים הגישו סיכומי תשובה מטעמם. ביום 1 במרץ 2018 ניתן פסק דין, במסגרתו נדחו הבקשות והמשיבים חויבו בהוצאות. ביום 18 במרץ 2018, בד בבד עם הגשת ערעור, הגישו המבקשים בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין (תשלום הוצאות) ובקשה לפטור מהפקדת ערובה וכן בקשה להוספת ראייה בערעור. ביום 23 במאי 2018 ניתנה החלטת בית המשפט העליון, לפיה ניתן עיכוב ביצוע תשלום הוצאות עד להכרעה בערעור. המערערים הגישו סיכומים מטעמם וביום 7 בינואר 2018 הוגשו סיכומים מטעם הבנק. דיון בערעור נקבע ליום 1 באפריל 2019.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(i) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין גביית עמלות ביתר, לכאורה, בחשבון "יחיד" ובחשבון "עסק קטן" תוך הפרה לכאורה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008. לטענת התובע הפרת הכללים נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מחייב בעלי חשבון "יחיד" או "עסק קטן" בעמלות בגין שירותים מסוימים, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים שנקבעו בתעריפון לתאגידים גדולים, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות כאמור.

התובע טוען כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים.

תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 30 ביוני 2015. כן הוגשה תשובת התובע לתגובת הבנק.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10 בספטמבר 2015, הגיש בנק ישראל את עמדתו ביום 15 בדצמבר 2015. ביום 16 בדצמבר 2015 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, בה הומלץ לצדדים להידבר ביניהם בניסיון לגבש הסכם פשרה, ביום 29 במרץ 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת וביום 12 ביולי 2016, התקיים דיון הוכחות. ביום 8 בנובמבר 2016 הוגשו סיכומים מטעם המבקש וביום 22 בינואר 2017, הגיש הבנק סיכומים מטעמו, הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקש.

ביום 31 בינואר 2018, ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את ניהולה של תובענה ייצוגית ביחס לעמלה אחת בלבד (עמלה הנגבית עבור הוצאת ערבות בנקאית) ולדחות את בקשת האישור לתובענה ייצוגית ביחס ליתר מהעמלות שפורטו בבקשה לאישורונקבעו מועדים להגשת כתב תביעה וכתב תשובה. בהתאם להחלטת בית המשפט, המבקש הגיש בקשה לאישור תובע מייצג חליפי וביום 6 בינואר 2019 התקבלה החלטת בית משפט לפיה אושר התובע החלופי. ביום 20 בינואר 2019 בית המשפט אישר לפרסום את נוסח ההודעה אודות אישור התובענה כייצוגית. דיון בתובענה נקבע ליום 18 בספטמבר 2019.

(ז) בחודש דצמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי-מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ, בה נטען כי בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ גבה מלקוחות פרטיים (ועוסקים קטנים) עמלות בסכום ושיעור גבוה מהמתחר - על פי תקרה הקבועה בתעריפון לעוסקים שאינם קטנים. התביעה אינה כוללת סכום תביעה מוערך. בין הצדדים התנהל משא ומתן להסדר מוסכם וביום 15 בינואר 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט, בקשה לאישור הסדר פשרה.

ביום 28 במרץ 2018 ניתן פסק דינו של בית המשפט המאשר את הסדר הפשרה.

(ח) בחודש ינואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של כ-697.5 מיליוני שקלים חדשים נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). עניינה של התביעה, בהפליה, לכאורה, של האוכלוסייה הערבית בנגישות לשירותים בנקאיים, בכך שהמשיבים אינם מחזיקים סניפים בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו, ובכך מפריים לכאורה, את "חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000".

התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים של המשיבים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של המשיבים במקומות יישובם.

התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של כ-697.5 מיליוני שקלים חדשים תוך שהם מציינים כי חלקו של כל משיב בנזק הנגרם לחברי הקבוצה נגזר גם מנתח השוק שלו ובהתאם גם חלקו בפיצוי חברי הקבוצה. תגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 4 באוגוסט 2016 וביום 13 בנובמבר 2016 הוגשה תשובה מטעם המבקשים לתגובת הבנקים הנתבעים.

דיון קדם משפט התקיים ביום 19 בדצמבר 2016, במסגרתו המליץ בית המשפט לצדדים לסיים את התיק בפשרה. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים במשא ומתן. ביום 10 במאי 2017, התקיים קדם משפט נוסף, במסגרתו, הצדדים מסרו לבית המשפט כי הם לא הגיעו להבנות ביניהם. ביום 24 במאי 2017, הגישו המבקשים נתונים שהתקבלו מבנק ישראל אודות מצבת הבנקים משנת 2009 ולאחר מכן הגישו המשיבים עדכון נתונים מטעמם. דיוני הוכחות התקיימו במהלך חודש נובמבר, הוגשו סיכומים בכתב מטעם הצדדים, וביום 30 בנובמבר 2017 נשמעו סיכומים בעל-פה.

ביום 28 בדצמבר 2017 ניתן פסק דין במסגרתו נדחתה הבקשה לאישור וביום 11 בפברואר 2018 הוגש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין הדוחה את הבקשה. ביום 21 במרץ 2018, הגישו המערערים בקשה להפחתת סכום העירבון שנקבע בתיק, הבנק הגיש תגובתו ובית המשפט דחה את הבקשה.

דיון בערעור נדחה ליום 2 בינואר 2020.

(ט) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליוני שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפריים לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית ההטבות לסטודנטים ו/או מהאפשרות לפתיחת חשבון בתנאי חשבון סטודנט, בקובעם תקרת גיל לקבלת הטבות סטודנט.

המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשת האישור. ביום 25 בינואר 2017 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, ישיבת הווכחות שנקבעה לחודש ספטמבר 2017 בוטלה לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה בכתב. סיכומי המבקשת הוגשו ביום 26 באוקטובר 2017 וסיכומי הבנקים הוגשו ביום 21 בדצמבר 2017. המבקשת הגישה סיכומי תשובה מטעמה, במסגרתם הגישה בקשה להוצאת נספחים שצורפו לסיכומים מטעם הבנקים, תגובת הבנקים לבקשה הוגשה ביום 9 בינואר 2018 וטרם ניתנה החלטה.

(י) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושלא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסווגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המוזל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם.

תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשת לתגובת הבנק הוגשה ביום 30 בנובמבר 2016. ביום 23 באפריל 2017, התקיים דיון מקדמי במסגרתו ניתנו החלטות באשר לשאלות ולגילוי מסמכים, שעל הצדדים למלא עד ליום 23 במאי 2017. לאור הודעת המבקש כי בכוונתו להגיש בקשה לצרף את הדיון בבקשה זו לדיון ב-5 בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו באותו נושא, הגיש הבנק ביום 22 ביוני 2017 לבית המשפט בקשה להורות על עיכוב ההליכים בתובענה זו, לרבות הליכי הגילוי המוקדמים וזאת עד לאחר הכרעת בית המשפט העליון בבקשת האיחוד. ביום 28 ביוני 2017, הוגשה בקשה לבית המשפט העליון, לאיחוד הדיון בתובענה זו עם חמש הבקשות הנוספות ותגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 10 ביולי 2017, ביום 20 ביולי 2017 ניתנה החלטה, הדוחה את הבקשה לאחד את כל התביעות. בהתאם להנחיות בית המשפט העליון הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשות האישור לבית המשפט המחוזי וביום 21 בינואר 2018, התקיים דיון בבקשת האיחוד. ביום 17 באפריל 2018 ניתנה החלטה על איחוד הדיון בפני אותו שופט בבית משפט המחוזי בת"א. בהתאם לכך, ביום 19 בדצמבר 2018 התקיים דיון בכל התובענות שאוחדו במסגרתו נקבע, כי ההחלטות בבקשות שהוגשו ע"י הצדדים יינתנו לאחר עיון בכתבי הטענות ובטענות הצדדים וטרם ניתנו החלטות בבקשות אלו.

(יא) בחודש דצמבר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק הבינלאומי, בנק לאומי ובנק דיסקונט, בגין גביית עמלות הקשורות לטיפול במטבע חוץ, שלא בהתאם להוראות התעריפון המלא, המפורט בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, ותוך הפרת סעיף 9 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981. לטענת המבקש, הבנקים המשיבים גובים בגין מוגון פעולות הקשורות למטבע חוץ עמלת מינימום במדרג, בהתאם לסכומי עסקה שונים וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות התעריפון המלא, על פיהם, הבנקים המשיבים חייבים לפרט את העמלה שהם גובים בגין מוגון פעולות כ-"אחוז (מינימום, מכסימום)". עוד טוען המבקש כי, הבנקים המשיבים מפרים את חוק ההגבלים העסקיים בכך שהם מקיימים הסדר כובל.

המבקש מצייין כי, אין בידו את הנתונים הסופיים ואלה מצויים אצל המשיבים. יחד עם זאת, הוא מעריך את הנזק שנגרם ב-500 מיליון שקלים חדשים לפחות.

תגובת הבנק הוגשה ביום 23 באפריל 2017 ותשובה לתגובה מטעם המבקש הוגשה ביום 21 במאי 2017. ביום 3 ביולי 2017 התקיים דיון קדם משפט, בסופו ניתנה למבקש אפשרות לתקן את הבקשה לאישור ולהגישה עד ליום 15 באוקטובר 2017. ביום 3 בספטמבר 2017, הוגשה בקשה מתוקנת, על והבנק הגיש תגובה מטעמו לבקשת האישור המתוקנת. ביום 24 בדצמבר 2017 התקיים דיון קדם משפט בסופו הורה קבע בית המשפט לקבל את עמדתו של בנק ישראל בשאלה שבמחלוקת. ביום 12 בפברואר 2018, הוגשה עמדת הפיקוח על הבנקים לפיה, גביית עמלת מינימום בגין העברת מטבע חוץ בתצורה מדורגת מחו"ל לחו"ל וכל עוד נשמר המבנה הבסיסי של עמלת מינימום ומקסימום, אינה עולה כדי הפרה של כללי העמלות המעוגנת בתעריפון המלא. עוד באותו יום נתן בית המשפט החלטה לפיה, המבקשים יודיעו עד ליום 26 בפברואר 2018 האם הם עומדים על המשך הדיון בתיק לאור עמדת הפיקוח על הבנקים. ביום 13 במרץ 2018 התקיים דיון במסגרתו ביקשו המבקשים להסתלק מהבקשה לאישור. בהתאם לכך, ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים ללא צו להוצאות.

(יב) בחודש פברואר 2017, הוגשה בבית משפט מחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק יהב, בגין חיוב ביתר ושלא כדין, לכאורה, של "עמלת פקיד" במקום שבו היה צריך לגבות עמלת "ערוץ ישיר" בלבד, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008 ותוך הפרה לכאורה של סעיף 9 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981. לטענת המבקשים, במקרים בהם לקוחות מבצעים פעולת הפקדת המחאה ו/או מזומן באמצעות פקיד בסניף הבנק, עקב כשל במכונות האוטומטיות לביצוע ההפקדה, ללא סיועו של הפקיד, הלקוח מחויב בעמלת פקיד, במקום ב"עמלת ערוץ ישיר" שהינה נמוכה יותר. המבקשים מציינים כי אינם יודעים להעריך את סכום התביעה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

תגובת הבנק לבקשה לאישור הוגשה ביום 31 באוקטובר 2017. ביום 14 בדצמבר 2017, התקיים דיון קדם משפט בסופו הוחלט, כי על המבקשים להודיע בתוך 90 ימים האם הם עומדים על המשך הדיון בתובענה כפי שהיא והאם אין מקום להסתלק ממנה, או לתקנה לתביעה שונה. בשלב זה לא בוצע אף לא אחד מן הדברים והמבקשים אף לא הודיעו מה היא עמדתם. ביום 19 בנובמבר 2018 התקיים דיון נוסף וניתנה החלטה במסגרתה נקבע, בין היתר, כי ראוי לבחון הסתלקות מהבקשה נגד הבנק (ובנקים נוספים). בהתאם, הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות וביום 22 בפברואר 2019 ניתן פסק דין, המאשר הסתלקות מוסכמת, במסגרתו נמחקה בקשת האישור ונדחו התביעות האישיות, ללא צו הוצאות.

(ג) בחודש נובמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז- לוד, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 437.3 מיליון שקלים חדשים בגין גביית ריבית ביתר, לכאורה, בהלוואות לדיוור עקב צמצום מרכיב ההלוואות על בסיס הפריים וזאת תוך הטעייה, כביכול ובהעדר גילוי נאות.

לטענת המבקשים, הבנק נמנע מלהעמיד ללקוחותיו הלוואה לדיוור, בה שיעור מרכיב ההלוואה על בסיס הפריים הינו המרבי המותר על פי הנחיות בנק ישראל (33.3%), וזאת על מנת שיוכל להגדיל, כביכול, את הסכום אותו הוא יכול להעמיד בהלוואות משלימות ויקרות יותר. המבקשים מציינים כי, הם אינם מכחישים או תוקפים את העובדה שלבנק יש שיקול דעת אם לאשר מתן הלוואה לדיוור ואת הרכב ההלוואה אותה הוא מאשר, אלא באופן הפעלת שיקול הדעת של הבנק, ובחובות הנאמנות, האמון והגילוי המורחבות החלות עליו. תגובת הבנק הוגשה ביום 29 במרץ 2018 והמבקשים הגישו את תשובתם לתגובת הבנק. קדם משפט נערך ביום 2 ביולי 2018, בסיומו הציע בית המשפט כי הצדדים יפנו לגישור. ניסיון הדברות ישיר בין הצדדים לא צלח. והתיק הוחזר לבית המשפט. הצדדים הגיעו להסכמה דינית לפיה ההכרעה בתיק תתקבל על בסיס החומר הקיים בתיק, ללא צורך בחקירת עדים. בהתאם לכך, המבקשים הגישו סיכומים מטעמם ועל הבנק להגיש סיכומיו עד ליום 28 במרץ 2019.

(ד) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי - מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-124 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא בקביעת שיעור הריבית בהלוואה לדיוור הניתנת בריבית משתנה אג"ח לטענת המבקשים, מוסר הבנק ללקוח אישור עקרונות ובו מפורט מנגנון עוגן אג"ח כמנגנון היחיד לחישוב הריבית במסלול משתנה - אג"ח לאורך כל חיי ההלוואה, אולם בהסכם ההלוואה, נוסף מנגנון חדש המכונה "מנגנון הגנה לשעת חירום" לקביעת שיעור הריבית מעבר למנגנון המקורי, וזאת ללא גילוי נאות. עוד נטען כי, התנאי שקבע הבנק בהסכם לצורך הפעלת מנגנון ההגנה לשעת חירום הינו מקפח ומעניק לבנק יתרון בלתי סביר על פני הלקוחות. תגובה מטעם הבנק הוגשה ביום 25 ביולי 2018 וביום 6 בינואר 2019 הוגשה תשובת המבקש לתשובת הבנק. ביום 27 בפברואר 2019 התקיים דיון קדם משפטי ובסופו בית המשפט קבע קדם משפט נוסף, כדי לאפשר לצדדים לנהל הליכים מקדמיים. כמו כן, בית המשפט הציע לצדדים לנסות להידבר ביניהם. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים בהליך גישור.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 10 לעיל, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-28 מיליוני שקלים חדשים.

11. נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ובקשה לאישור תובענה נגזרת שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה.

(א) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תובענה כתובענה נגזרת ("הבקשה לאישור") בשם הבנק ובשם חברה בת שלו, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שווייץ") נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק ובמזרחי שווייץ, בסכום מינימאלי של 95 מיליון שקלים חדשים, בגין נזקים שנגרמו כביכול, לקבוצת מזרחי, כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם כביכול, של המשיבים, בקשר עם מתן סיוע ללקוחות אמריקאיים להתחמק מתשלומי מיסים בארצות הברית. המבקש טוען כי יש לחייב את המשיבים לשלם לבנק את שיעור הנזק אשר גרמו לקבוצת מזרחי בכלל ולבנק בפרט.

ביום 24 במרץ 2015 הגיש בעל מניות בבנק בקשה במסגרת ההליך דנן להצטרפות כצד להליך דנן ולעיכוּב הדיון בו או לחילופין לסילוקו על הסף וזאת נוכח בקשה לגילוי מסמכים אשר הוגשה על ידי אותו בעל מניות בחודש דצמבר 2014 לבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד הבנק וכנגד נושאי משרה בבנק, מכח הוראות סעיף 198א' בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("הבקשה לגילוי"). במסגרת הבקשה לגילוי עתר אותו מבקש לבית המשפט על מנת שזה יורה לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכים המתנהלים בארצות הברית על מנת שיהיה בידו "לבחון" אפשרות להגשת בקשה לאישור "הגנה נגזרת" (בשם הבנק מול הרשויות בארצות הברית) או הגשת בקשה לאישור תובענה נגזרת (כנגד "בכירים" ועובדים בבנק). לטענת המבקש בבקשה לגילוי, הליך הבקשה לגילוי הינו הליך תלוי ועומד הקודם להליך הבקשה לאישור ועל כן יש לעכב את הדיון בהליך הבקשה לאישור ואף לסלקו על הסף.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 10 במאי 2015 אישר בית המשפט במסגרת הליך הבקשה לאישור, הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק בדבר מועדי הגשת כתבי טענות, לפיו, בין היתר, בשלב זה יושהו מועדי הגשת תגובות

המשיבים לבקשה לאישור וכי בסמוך לאחר מתן ההחלטות, בין היתר, בנוגע לבקשת ההצטרפות האמורה לעיל ובכפוף להן, ייקבע המועד להגשתן, בשים לב, בין היתר, להתקדמות ההליכים מול משרד המשפטים בארצות הברית.

יצוין ביחס להליך הבקשה לגילוי, כי ביום 3 במאי 2015 התקיים דיון מקדמי בבית המשפט בבקשה לגילוי במסגרתו, בין היתר, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים כי הדיון לגוף הבקשה לגילוי יושהו בשלב זה עד לסיום איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות הברית. בחודש דצמבר 2015 קבע בית המשפט, כי הליך הבקשה לאישור ימחק ואולם המחיקה תעוכב כך שהיה ותתקבל הבקשה לגילוי והמבקש בבקשת הגילוי יגיש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים במועד עליו יורה בית המשפט במסגרת ההחלטה, כי אז תמחק בקשת האישור. היה ותדחה בקשת הגילוי או אם לא תוגש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים- יראו בבקשת האישור כבקשה מוקדמת לכל בקשה אחרת- אם תוגש.

ביום 18 באפריל 2016, החליט בית המשפט, לעכב את הדיון בתיק הבקשה לגילוי עד לסיום הליכי החקירה ודיווח על תוצאותיה.

ביום 12 באפריל 2017 בית המשפט הורה כי היועץ המשפטי לממשלה יודיע בתוך 45 יום אם בדעתו להצטרף להליך. ביום 3 באוגוסט 2017, הגיש היועץ המשפטי לממשלה, הודעה מטעמו על התייצבותו בהליך הגילוי ואלה צירף את עמדתו. ביום 10 בספטמבר 2017, הגיש הבנק והמשיבים האחרים תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 19 בספטמבר 2017 אושר על ידי בית המשפט הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק ועל פיו, הדיון בתיק זה יושהו בשלב זה בכפוף לכך שהמשיבים יידווחו לבית המשפט ולמבקש, החל מיום 31 בדצמבר 2017, מידי 90 ימים, אודות החקירה של משרד המשפטים בארצות הברית. הודעות עדכון בדבר הליך החקירה, כאמור, נמסרו ביום 29 במרץ 2018 וביום 27 ביוני 2018.

ביום 2 באוקטובר 2018 מסר הבנק הודעת עדכון לבית המשפט בדבר הליך החקירה, לו צירף את הדיווח שנמסר לציבור במסגרת הדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני 2018, על פיו, בין היתר, הבנק החל במשא ומתן עם משרד המשפטים בארה"ב, אולם טרם ניתן להעריך את תוצאותיו. בהתאם לכך בית המשפט קבע את התיק למעקב בעוד 90 יום.

ביום 31 בדצמבר מסר הבנק הודעת עדכון נוספת לבית המשפט בדבר הליך החקירה ומועד העדכון הבא יחול ביום 31 במרץ 2019.

ביום 14 במרץ 2019 הגיש הבנק לבית המשפט, הודעת עדכון, כי ביום 12 במרץ 2019 התקשר הבנק עם משרד המשפטים האמריקאי בהסכם מסוג Deferred Prosecution Agreement לסיים החקירה.

ביום 17 במרץ 2019 הגיש בעל מניות בבנק, לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, נגד הבנק, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שוויץ") ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, בקשה למתן צו גילוי מסמכים מכוח הוראות סעיף 198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999, להורות לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכי החקירה שהתנהלו בארצות הברית וכן אודות ההסכם שנחתם עם משרד המשפטים האמריקאי (Deferred Prosecution Agreement) לסיים החקירה. לטענת המבקש ממצאי החקירה מהווים, הם כשלעצמם, תשתית ראייתית ראשונית המצדיקה מתן צו גילוי מסמכים וכי כל המסמכים המבוקשים רלוונטיים (או עשויים להיות רלוונטיים) לצורך הגשתה של בקשה לאישור תביעה נגזרת כלפי נושאי משרה ורואי החשבון המבקרים בקשר לנזק שנגרם לבנק עקב החקירה והקנס שהושת עליו בעקבותיה.

ראה להלן גם סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

(ב) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי ירושלים, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק אוצר החייל, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק מרכנתיל דיסקונט. עניינה של הבקשה בהעמדת אשראי במסגרת הקרן לעסקים קטנים.

לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים אשר מעמידים אשראים במסגרת הקרן לעסקים קטנים, מחייבים את הלווים בהפקדת פיקדון מתוך כספי ההלוואה, דבר המהווה תניית שירות בשירות אסורה וזאת תוך העלאת שיעור הריבית האפקטיבית על ההלוואה, כביכול. עוד נטען, כי התנהלותם זו של הבנקים עולה כדי הסדר כובל.

המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי הבנק, על סך של מעל 147 ממיליוני שקלים חדשים.

המבקש העמיד את סכום התובענה כלפי הבנק, על סך של מעל ל-147 מיליון שקלים חדשים.

ביום 25 באפריל 2018, הגיש הבנק בקשה לסילוק על הסף ולחילופין להורות למבקש להפקיד ערובה להבטחת הוצאות הבנק, בנק דיסקונט הגיש אף הוא בקשת סילוק מטעמו. לאור בקשות הסילוק, "הקפיא" בית המשפט את המועד להגשת תגובה מטעם המשיבים. ביום 24 ביוני 2018, התקיים דיון קדם משפט ובית המשפט נענה לבקשת המבקשים להגיש בקשה לאישור מתוקנת, וזאת עד ליום 1 בדצמבר 2018. בהתאם להחלטות בית המשפט, ביום 28 בנובמבר 2018, הגישו המבקשים בקשה "מקוצרת", בהחלטתו מיום 4 בנובמבר 2018 הורה בית המשפט למבקשים להגיש בקשה חדשה, על פני 40 עמודים בלבד (ובהמשך התיר להאריכה ל-50 עמודים). ביום 28 בנובמבר הגישו המבקשים בקשה לאישור תובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 26 בפברואר הגיש הבנק (ומשיבים נוספים), בקשה לסילוק על הסף, בין היתר, בשל כך שהלכה למעשה הבקשה כלל לא צומצמה. ביום 27 בפברואר 2019 ניתנה החלטת בית משפט בבקשת הסילוק והורה למבקשים להגיב לטענה בדבר התעלמות מהחלטות בית המשפט בדבר צומצומה של הבקשה לאישור וקבע כי ככל שלא יינתן מענה הולם, הבקשה תימחק. בהתאם להחלטת בית משפט, המבקשים הגישו תשובה מטעמם לבקשת הסילוק. ביום 24 במרץ 2019 ניתן פסק דין על פיו, בקשת הסילוק של הבנק התקבלה והבקשה לתובענה ייצוגית נמחקה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- (ג) בחודש ספטמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-180 מיליון שקלים חדשים (על דרך האומדנה).
- עניינה של הבקשה הוא, בגביית עמלה ביתר, לכאורה, בפירעון מוקדם של הלוואות לדיור המורכבת ממספר מסלולים, אשר בחלקם נוצרו הפרשי היוון חיוביים ובחלקם נוצרו הפרשי היוון שליליים, בכך שהבנק אינו מבצע קיזוז בין הפרשי ההיוון במסלולים השונים וזאת לכאורה, בניגוד למנגנון הקבוע בצו הבנקאות (פירעון מוקדם של הלוואה לדיור), התס"ב-2002.
- המבקשים מבקשים לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל לקוחות הבנק אשר פרעו ו/או יפרעו משכנתא בפירעון מוקדם חלקי או מלא, ובאחד ממסלוליה נוצרה יתרת היוון שלילית, שלא קוזזה מעמלת הפירעון המוקדם כקבוע בדין. על הבנק להגיש תגובתו לבקשת האישור עד ליום 1 באפריל 2019.
- (ד) בחודש דצמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בת"א-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ונגד חברות הביטוח - הראל, הפניקס ומנורה, בגין גבייה ביתר, בניגוד לדין לכאורה, של פרמיות ביטוח בגין פוליסות ביטוח מותרות, לכאורה, שהופקו לבעל המבנה למרות שבעת הפקתן הייתה כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה אשר ביטחה את אותו מבנה ביחס לאותה תקופה.
- המבקשים העמידו את הנזק בסך כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, ביחד ולחוד. לטענתם, הנזק ביחס לכל בנק, ככל שתבקש חלוקת אחריות בין הנתבעים, הוא בהתאם לפלחי השוק שלהם- מחצית מהנזק לפחות יש לייחס לבנקים ואילו מחצית לחברות הביטוח. טרם הוגשה תגובת הבנק (ויתר המשיבים) לבקשת האישור.
- (12) במהלך שנת 2011 התנהלו מגעים בין רשויות ארצות הברית ושוויץ בקשר לאמנת כפל מס בין שתי המדינות הללו. לבקשת רשויות שוויץ, מספר בנקים שווייצרים ובהם בנק מזרחי שוויץ, מסרו החל מחודש ספטמבר 2011 לרשויות שוויץ, נתונים כמותיים שהתבקשו אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים, על מנת שיעבירו אותם לרשויות בארצות הברית.
- במכתב מחודש אוגוסט 2013 נמסר לבנק מזרחי שוויץ על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כי נפתחה חקירה הנוגעת לעסקיו. במכתב לא צוין מהו החשד שבגינו נפתחה החקירה. משמעות ההודעה היא שבנק מזרחי שוויץ אינו נמנה על קטגוריה 2, שכשירה ל-Non Prosecution Agreement בהתאם לתוכנית לבנקים שווייצרים של משרד המשפטים בארצות הברית ("התוכנית השווייצרית"). אף שהתוכנית השווייצרית לא חלה על בנק מזרחי שוויץ על פי המכתב האמור, הוא הביע נכונות לסייע ולשתף פעולה עם משרד המשפטים בארצות הברית בהתאם לתוכנית השווייצרית ואף מסר כאמור, נתונים כמותיים שהתבקשו.
- ביום 14 באפריל 2014 קיבל סניף הבנק בלוס אנג'לס דרישה (subpoena) להמצאת מסמכים הקשורים לעובד הבנק ולעובד שפרש לגמלאות לפני כחמש שנים וכן לשירותים בנקאיים שניתנו בסניף בלוס אנג'לס, ככל שמסמכים אלו נמצאים בסניף הבנק בלוס אנג'לס. הסניף המציא את המסמכים הנדרשים.
- ביום 30 באפריל 2014 הוגש בבית המשפט בלוס אנג'לס כתב אישום כנגד עובד הבנק לשעבר בלוס אנג'לס, שפרש לגמלאות כאמור, במסגרתו הואשם, בין היתר, בכך שכביכול סייע ללקוחות אמריקאים של הבנק להתחמק מתשלומי מס. הבנק לא נכלל בכתב האישום, לא יחסה לו עבירה, ושמו נזכר כ"בנק A בתל אביב". ביום 19 בספטמבר 2014 נדרש הבנק על ידי משרד המשפטים בארצות הברית להמציא מסמכים ונתונים כמותיים הנוגעים לכתב האישום. ביום 31 באוקטובר 2014 זוכה עובד הבנק שפרש לגמלאות, על ידי חבר מושבעים, מכל האשמות שיוחסו לו.
- בחודש יוני 2014 נמסר לבנק לראשונה על הרחבת היקף החקירה על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כך שתחול על כל הפעילות הבין-מדינית של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות עסקאות הגב-אל-גב שנזכרו לעיל.
- במכתב מיום 25 ביולי 2014 דרש משרד המשפטים בארצות הברית מן הבנק לספק נתונים ומידע בקשר עם קשת ענפה של נושאים וסוגיות הנוגעים לפעילות הבין-מדינית עם לקוחותיה האמריקאים של קבוצת הבנק, ובכללם, נתונים כמותיים המתייחסים לחשבונותיהם של לקוחותיה האמריקאים בתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2002 ומסתיימת במועד המכתב ("התקופה הקובעת"); תקשורת פנים וחוץ באמצעות שדרים אלקטרוניים; תפעול ושיווק, ציות, הדרכת עובדים, תגמולים; מסמכי מדיניות ונהלים; דוחות ביקורת פנים וביקורת של גורמי חוץ הנוגעים לפעילותה של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ועוד שורה ארוכה של מסמכים ונתונים שפורטו במכתב האמור.
- לצורך איסוף המידע והנתונים שנדרשו כאמור על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, שכר הבנק את שירותיהם של מומחים חיצוניים לתיחקור ולתיקוף נתונים ושל יועצים משפטיים נוספים בארצות הברית.
- החל משנת 2015 הקים הבנק מאגר מידע ממוכן, הכולל את המידע הכמותי הנוגע ללקוחות האמריקאים, כפי שנדרש על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, ובמהלך הרבעון הראשון בשנת 2016 הושלם על ידי המומחים שנשכרו על ידי הבנק, תיקוף הנתונים הכלולים במאגר.
- במהלך שנת 2016 מסר הבנק למשרד המשפטים בארצות הברית את המידע הכמותי הנוגע לחשבונותיהם של הלקוחות האמריקאים בקבוצת הבנק, וכן מסר שדרים אלקטרוניים המתייחסים לפעילות לקוחות אמריקאים.
- במסגרת החקירה, לרבות במשך השנים 2017 ו-2018 המציא הבנק פרטי מידע ומסמכים נוספים, הכל כפי שהתבקש מעת לעת על ידי משרד המשפטים של ארצות הברית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

במכתב מיום 6 באוגוסט 2018 ליועציו המשפטיים האמריקאים של הבנק, הודיע משרד המשפטים האמריקאי כי הוא נכון להציע הסדר עם הבנק המבוסס על תשלום סך של 342 מיליון דולר ארה"ב לסיום החקירה. סמוך לאחר קבלת מכתב זה בבנק, הנחה הדירקטוריון את יועציו המשפטיים האמריקאים להודיע לאלתר למשרד המשפטים, כי ההצעה אינה מקובלת על הבנק. בהמשך למכתב זה נוהל בין הצדדים משא ומתן על מנת להגיע למתווה מוסכם של הסדר לקבוצת הבנק וביום 12 במרץ 2019 נחתם בין הבנק, מזרחי שויץ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ ("חברות קבוצת הבנק") ובין משרד המשפטים בארצות הברית הסדר מסוג DPA (Deferred Prosecution Agreement) ("ההסכם").

בהתאם להסכם, קבוצת הבנק הסכימה לקבל על עצמה אחריות שילונית על פי הדין האמריקאי (דוקטרינת ה-Respondeat Superior), בגין מעשים ומחדלים של עובדים מסוימים לשעבר בקבוצת הבנק - בנקאים פרטיים, בנקאי קשרי לקוחות וכן עובדים אחרים בעלי רמות אחריות דומות - אשר פעלו בניגוד למדיניות ולנהליה בשנים 2012-2002; מעשים ומחדלים, המפורטים בהצהרת עובדות מוסכמת ("Statement of Facts") המצורפת כנספח להסכם, אשר בעטיים התאפשר ללקוחות אמריקאים, להתחמק ממחויבויות המס שלהם בארצות הברית.

על פי ההסכם, קבוצת הבנק תשלם לממשלת ארצות הברית סך כולל של 195 מיליון דולר ארצות הברית ("סכום התשלום הכולל"). סכום התשלום הכולל מורכב מסך של 53 מיליון דולר ארה"ב המשקף את סכום המס שהיה על הלקוחות האמריקאים הרלוונטים של חברות קבוצת הבנק לשלם לרשות המס האמריקאית, סך של 24 מיליון דולר ארה"ב המשקף את ההכנסות שצמחו לחברות קבוצת הבנק בגין מתן שירותים בנקאיים מלקוחות אלה וקנס בסך של 118 מיליון דולר ארה"ב.

בשים לב לסכום התשלום הכולל על פי ההסכם, הוגדל סכום ההפרשה בגין החקירה (אשר בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 עמד על 162.6 מיליון דולר ארצות הברית), בסך של 324 מיליון דולר ארה"ב (כ-121 מיליון שקלים חדשים).

בנוסף, הבנק התחייב לנקוט פעולות מסוימות (שרובן ככולן כבר מיושמות) הנוגעות ליישום מנגוני FATCA ותכניות ציות מתאימות, לרבות בחברות קשורות רלוונטיות, וכן התחייבה קבוצת הבנק להמשיך לשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות בארצות הברית, ככל שיתבקש על ידן, בקשר עם נשוא החקירה.

בהתאם להסכם, הוגש כנגד קבוצת הבנק כתב אישום נדחה ("Information") לבית משפט בארצות הברית, בגין מעשי עובדי קבוצת הבנק כאמור. כתב האישום נדחה לתקופה של שנתיים, באופן שאם קבוצת הבנק תעמוד בהוראות ההסכם, יבוטל כתב האישום בתום התקופה הנ"ל ללא הרשעה.

ביום 19 במרץ 2019 ניתן על ידי בית המשפט בארצות הברית האישור הנדרש לתקפו של ההסכם.

הבנק דיווח לפיקוח על הבנקים באורח שוטף על ההתפתחויות בחקירה ובנק מזרחי שויץ דיווח לרשויות הפיקוח השוויצריות. כמו כן, דיווחו חברות קבוצת הבנק על ההסכם ופרטיו לרשויות הפיקוח הרלוונטיות להן בישראל, בשוויץ ובארצות הברית.

ביום 27 במרץ 2019 התקבל בבנק מכתבה של המפקחת על הבנקים, על פיו נדרש הבנק עם תום החקירה ועל רקע ההסכם, לבצע תהליך מוסדר ומעמיק של בחינה והפקת לקחים, לרבות מינוי ועדה בלתי תלויה בראשות שופט בדימוס, לבחינת התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה וגיבוש מסקנות והמלצות כלליות ואישיות, ככל שנדרש. דירקטוריון הבנק החליט ביום 27 במרץ 2019 על הקמת ועדה כאמור.

דירקטוריון הבנק לא הכריז על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני והשלישי של שנת 2018 בהתאמה, וכן לא הכריז על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של השנה במועד אישור דוחות כספיים אלה.

13) בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.

בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם ישראלכרט בע"מ ויורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ - על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים. בנוסף, לבנק קיים הסכם עם חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב ללקוחות הבנק.

בחודש מרץ 2015 חתם הבנק עם לאומי קארד בע"מ על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. ההסכמים עם חברות כרטיסי האשראי כפופים לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

14) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

15) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

16) הבנק התחייב כלפי חוסכים בתוכניות חסכון מסוימות, שיילוו מהבנק, לתנאים קבועים כדלקמן⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
624	604

0.25% פחות מהריבית המקובלת בזמן מתן האשראי

(1) ההתחייבות ניתנת לניצול רק בקיום תנאים מסוימים בהתאם למפורט בתוכנית חסכון. העמדת האשראי מסורה בכל עת לשיקול דעתי הבלעדי של הבנק, על פי נהלים הקיימים בבנק, בהתחשב במאפייני הלקוח, לאחר שתיבחן לגופה בקשת הלקוח לקבל מהבנק אשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(17) החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שניתנו מכספי האוצר החל מיום זה, חל שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מרכז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות. תוקף הסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2015.

בחודש מאי 2008 נכנס לתוקף הסכם נוסף בין משרד האוצר לבין הבנקים (ההסכם צפוי להתחדש מידי שנה, אלא בהודעת אחד הצדדים על רצונו לסיים את ההסכם), לפיו הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה ניתנות מכספי הבנק ועל אחריותו. ריבית הלוואה נקבעת בהתאם לריבית הסיוע מכספי האוצר.

תקופות הלוואה נקבעו ל- 25 שנים, 20 שנים, 15 שנים או עד 10 שנים, לפי בחירת הלקוח, ולא יותר מתקופת הסיוע מכספי אוצר. יתר התנאים הם בהתאם למקובל בסיוע מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם.

בגין הלוואות לזכאים מסוימים, משלים משרד האוצר לבנקים המבצעים סיוע מכספי בנק, הפרשי ריבית בין הריבית בה תבוצענה הלוואות בפועל לבין הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל, בתוספת מרווח. במקביל לביצוע הלוואות כאמור לעיל, רשאים הבנקים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הניקוד הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לכך שהיקף הלוואות לקבוצת הזכאים מדירוג הניקוד לא יעלה על 8% מהיקף סך הלוואות שבוצעו על ידי הבנק לקבוצה זו (מכספי בנק ומכספי תקציב).

תוקף הסכם מתן הסיוע מכספי בנק לזכאים שנחתם ב-2008 הוארך עד ליום 30 באפריל 2015.

הכנסות הקבוצה בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2018 ל-33 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-36 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

(18) הבנק מתקשר עם מספר גופים מוסדיים בעסקאות סינדיקציות אשראי. חלק מהעסקאות מאורגן, מנוהל ומתופעל על ידי הבנק. לפריטים בדבר עסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 ד.

ד. ערבויות לפי מועד פירעון

להלן הערבויות שהוצאו על-ידי הבנק בפילוח מועד פירעון:

ליום 31 בדצמבר 2018					
פגיעה בעוד שנה או פחות	פגיעה בין שנה ועד 3 שנים	פגיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פגיעה מעל 5 שנים	סך הכל	
1,731	380	120	157	2,388	ערבויות להבטחת אשראי
8,999	1,531	14	-	10,544	ערבויות לרוכשי דירות
4,252	891	169	2,633	7,945	ערבויות והתחייבויות אחרות
2,905	4,291	286	-	7,482	התחייבויות להוצאת ערבויות
17,887	7,093	589	2,790	28,359	סך הכל ערבויות

ליום 31 בדצמבר 2017					
פגיעה בעוד שנה או פחות	פגיעה בין שנה ועד 3 שנים	פגיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פגיעה מעל 5 שנים	סך הכל	
1,566	487	101	129	2,283	ערבויות להבטחת אשראי
4,377	6,418	-	-	10,795	ערבויות לרוכשי דירות
2,891	1,008	156	1,622	5,677	ערבויות והתחייבויות אחרות
2,674	3,307	-	-	5,981	התחייבויות להוצאת ערבויות
11,508	11,220	257	1,751	24,736	סך הכל ערבויות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 27 - שיעבודים

- א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלוקה ולקוחותיהם, כלפי מסלוקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלוקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.1).
- במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:
- 1) בחשבון שפתחה מסלוקת הבורסה על שמה, המנוהלה במסלוקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלוקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלוקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2018 הופקדו 56 מיליוני שקלים חדשים. (ליום 31 בדצמבר 2017 - 39 מיליוני שקלים חדשים).
 - 2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלוקת הבורסה על שמה בבנק ישראל עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלוקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 הופקדו בחשבון זה 19 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 12 מיליוני שקלים חדשים).
 - 3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלוקת הבורסה כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.
 - 4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלוקת הבורסה. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלוקת הבורסה.
- ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערוכה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלוקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.2).
- בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:
- 1) בחשבון שפתחה במסלוקת הבורסה על שם מסלוקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלוקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שיופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2018 ב-290 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 294 מיליוני שקלים חדשים).
 - 2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלוקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק ישראל, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 מופקדים בחשבון זה 13 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 10 מיליוני שקלים חדשים).
 - 3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלוקת המעו"ף כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.
 - 4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלוקת מעו"ף. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלוקת המעו"ף.
- ג. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון בנק אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.
- ד. בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלוקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 וליום 31 בדצמבר 2017 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.
- ה. הבנק פועל בניירות ערך באמצעות מסלוקת יורוקליר, שהינה מערכת לסליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים בינלאומיים. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2018 הינה 15 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2017 - 16 מיליוני דולר של ארצות הברית).
- ו. לצורך הבטחת פעילות לקוחות הבנק באופציות בחוץ לארץ משעבד הבנק אגרות חוב של ממשלות זרות. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2018 הינה 29 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2017 - 20 מיליוני דולר של ארצות הברית).
- ז. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכונים האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של ההתחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקאות בנגזרים, ואם החשיפה של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא.
- ח. ליום 31 בדצמבר 2018 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים פיקדונות בשווי של 1,597 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2017 - 281 מיליוני שקלים חדשים).
- ט. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק ניירות ערך בסכום של כ-32 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2017 - 26 מיליוני דולר של ארצות הברית) המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2018 לסך של 28 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2017 - 23 מיליוני דולר של ארצות הברית), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.
- י. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. נכון לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים.
- יח.

31 בדצמבר	
2018	2017
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק ראשי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:	
76	26
ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן	

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

(1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכונים שוק. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 16.ד.1. לדוחות הכספיים.

(2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures): חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap): חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options): חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקאות למסירה מיידי (Spot): עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.
- נגזרי אשראי: חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.
- גידורי שווי הוגן: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.
- גידורי תזרים מזומנים: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.
- החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.
- החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כנ"ל מוכר מיידית בדוח רווח והפסד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				אחר	שקל - מדד
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾					
241	-	-	-	-	241
חוזי forward					
19	-	-	-	19	-
חוזי אופציה אחרים:					
אופציות שנכתבו					
2,942	-	-	-	842	2,100
Swaps					
3,202	-	-	-	861	2,341
סך הכל					
				842	2,100
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾					
114,565	44	-	112,074	300	2,147
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
אופציות שנכתבו					
127	-	-	127	-	-
אופציות שנקנו					
15	-	-	15	-	-
חוזי אופציה אחרים:					
אופציות שנכתבו					
15,757	-	-	15,757	-	-
אופציות שנקנו					
13,047	-	-	13,047	-	-
43,959	-	-	7,191	32,854	3,914
Swaps					
187,470	44	-	148,211	33,154	6,061
סך הכל					
				20,237	3,801
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
1,279	-	-	1,279	-	-
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
אופציות שנכתבו					
21,253	6,783	11,124	3,346	-	-
אופציות שנקנו					
21,253	6,783	11,124	3,346	-	-
חוזי אופציה אחרים:					
אופציות שנכתבו					
3	-	3	-	-	-
אופציות שנקנו					
121	-	46	-	75	-
4,339	-	4,321	18	-	-
Swaps					
48,248	13,566	26,618	7,989	75	-
סך הכל					
				-	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממועך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי ריבית		
			חוזי מטבע חוץ	אחר	שקל - מדד
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
300	300	-	-	-	-
647	647	-	-	-	-
6,508	-	-	6,508	-	-
7,455	947	-	6,508	-	-
סך הכל					
246,375	14,557	26,618	162,708	34,090	8,402
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
8	-	-	-	1	7
44	-	-	-	36	8
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾					
2,704	1	-	2,072	444	187
3,011	1	-	2,351	572	87
ג. נגזרים אחרים⁽⁴⁾					
529	-	470	59	-	-
604	-	562	42	-	-
ד. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
3	3	-	-	-	-
10	10	-	-	-	-
ה. סך הכל					
3,244	4	470	2,131	445	194
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
3,244	4	470	2,131	445	194
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
1,944	4	467	1,299	86	88
3,669	11	562	2,393	608	95
שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
3,669	11	562	2,393	608	95
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
1,864	11	433	1,203	171	46

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליוני שקלים חדשים ושווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 8 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		שקל - מדד
				אחר	שקל - מדד	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾						
1,500	-	-	-	-	-	1,500
חוזי forward						
חוזי אופציה אחרים:						
17	-	-	-	17	-	-
אופציות שנכתבו						
937	-	-	-	937	-	-
Swaps						
2,454	-	-	-	954	1,500	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
				937	-	
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
94,712	46	-	89,541	-	-	5,125
חוזי Forward						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
97	-	-	97	-	-	-
אופציות שנכתבו						
288	-	-	288	-	-	-
אופציות שנקנו						
חוזי אופציה אחרים:						
12,328	-	-	12,328	-	-	-
אופציות שנכתבו						
11,392	-	-	11,392	-	-	-
אופציות שנקנו						
39,088	-	-	7,707	28,923	-	2,458
Swaps						
157,905	46	-	121,353	28,923	7,583	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
				17,768	2,346	
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
1,050	-	-	1,050	-	-	-
חוזי Forward						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
24,159	5,853	13,503	4,803	-	-	-
אופציות שנכתבו						
24,159	5,853	13,503	4,803	-	-	-
אופציות שנקנו						
חוזי אופציה אחרים:						
49	-	49	-	-	-	-
אופציות שנכתבו						
110	-	41	-	69	-	-
אופציות שנקנו						
5,062	-	5,031	28	3	-	-
Swaps						
54,589	11,706	32,127	10,684	72	-	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
				3	-	

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
				שקל - מדד	אחר	
776	776	-	-	-	-	ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
4,909	-	-	4,909	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
5,685	776	-	4,909	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
220,633	12,528	32,127	136,946	29,949	9,083	סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים
						2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים
						א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾
18	-	-	-	7	11	שווי הוגן ברוטו חיובי
61	-	-	-	58	3	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽⁴⁾
2,920	1	-	1,964	651	304	שווי הוגן ברוטו חיובי
2,630	1	-	1,544	910	175	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ג. נגזרים אחרים⁽⁴⁾
484	-	392	92	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
389	-	330	59	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ג. נגזרי אשראי
						נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
5	5	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
2	2	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ה. סך הכל⁽³⁾
3,427	6	392	2,056	658	315	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
3,427	6	392	2,056	658	315	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
						מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם
1,355	5	227	904	79	140	כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים
3,082	3	330	1,603	968	178	שווי הוגן ברוטו שלילי
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
3,082	3	330	1,603	968	178	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
						מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,526	3	279	982	217	45	שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק מסערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2018						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,244	2,025	-	31	1,093	95	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽⁴⁾ סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,334)	(524)	-	-	(810)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(354)	(217)	-	-	(137)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,556	1,284	-	31	146	95	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,003	997	-	279	1,564	163	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(651)	(57)	-	-	(594)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
2,352	940	-	279	970	163	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
3,908	2,224	-	310	1,116	258	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,669	1,104	60	31	2,378	96	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾ סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,334)	(524)	-	-	(810)	-	מכשירים פיננסיים
(1,593)	-	(60)	-	(1,533)	-	בטחון במזומן ששועבד
742	580	-	31	35	96	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,427	1,256	57	14	2,014	86	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽⁴⁾ סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,466)	(40)	-	-	(1,426)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(879)	(303)	(56)	-	(520)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,082	913	1	14	68	86	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,406	843	-	170	1,224	169	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(560)	(92)	-	-	(468)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,846	751	-	170	756	169	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
2,928	1,664	1	184	824	255	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,082	1,222	-	14	1,760	86	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,466)	(40)	-	-	(1,426)	-	מכשירים פיננסיים
(281)	-	-	-	(281)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,335	1,182	-	14	53	86	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משבצים בסך של 4 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018 (6 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017).

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לוה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משבצים בסך של 8 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018.

בשנת 2018 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 3 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2017 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 2 מיליוני שקלים חדשים, בשנת 2016 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 14 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ד) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
8,402	993	2,968	3,362	1,079	חוזי ריבית:
34,090	5,975	17,363	6,242	4,510	שקל - מדד
162,708	458	9,176	56,352	96,722	אחר
26,618	-	589	3,343	22,686	חוזי מטבע חוץ
14,557	220	477	250	13,610	חוזים בגין מניות
246,375	7,646	30,573	69,549	138,607	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
220,633	9,878	30,365	58,414	121,976	סך הכל

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח. המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים. בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור זה, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמחן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדירור	מסקי בית-הלוואות פרטית	מסקים קטנים וזעירים	מסקים בינוניים	
958	4,060	1	1,021	269	הכנסות ריבית מחיצוניים
576	-	160	91	53	הוצאות ריבית מחיצוניים
382	4,060	(159)	930	216	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
891	(2,543)	235	75	28	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
1,273	1,517	76	1,005	244	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
520	156	10	367	78	סך עמלות והכנסות אחרות
520	156	10	367	78	סך הכנסות שאינן מריבית
1,793	1,673	86	1,372	322	סך הכנסות
108	36	1	137	11	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,715	611	532	775	57	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(140)	-	8	(79)	62	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,575	611	540	696	119	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
110	1,026	(455)	539	192	רווח (הפסד) לפני מיסים
39	360	(35)	189	67	הפרשה למיסים על הרווח
71	666	(420)	350	125	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
71	666	(420)	350	125	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(35)	-	-	(2)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
36	666	(420)	348	125	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
19,607	123,590	93	18,267	6,205	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
19,607	123,590	93	18,267	6,205	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
21,184	126,749	99	19,324	6,669	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
77	60	-	526	70	יתרת חובות פגומים
23	1,250	-	42	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
81,090	-	12,511	20,458	7,680	יתרה ממוצעת של התחייבויות
77,970	-	12,511	20,458	7,680	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
82,119	-	13,777	22,664	8,332	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
17,987	68,903	30	17,381	7,150	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
18,803	71,811	28	18,080	7,641	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
42,263	9,240	2,431	23,611	3,348	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
808	1,449	1	874	198	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
462	-	75	108	40	מרווח מפעילות מתן אשראי
3	68	-	23	6	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1,273	1,517	76	1,005	244	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	סך הכל פעילות ח"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,359	332	310	22	7,027	124	37	557
2,437	89	86	3	2,348	827	417	224
4,922	243	224	19	4,679	(703)	(380)	333
-	(40)	(40)	-	40	655	498	201
4,922	203	184	19	4,719	(48)	118	534
445	10	10	-	435	435	-	-
1,522	28	9	19	1,494	208	42	113
1,967	38	19	19	1,929	643	42	113
6,889	241	203	38	6,648	595	160	647
310	4	6	(2)	306	3	2	8
4,384	181	52	129	4,203	357	68	88
-	-	-	-	-	5	55	89
4,384	181	52	129	4,203	362	123	177
2,195	56	145	(89)	2,139	230	35	462
922	47	51	(4)	875	81	12	162
1,273	9	94	(85)	1,264	149	23	300
1	-	-	-	1	1	-	-
1,274	9	94	(85)	1,265	150	23	300
(68)	-	-	-	(68)	(31)	-	-
1,206	9	94	(85)	1,197	119	23	300
245,325	10,038	8,986	1,052	235,287	49,563	1,434	16,528
32	-	-	-	32	32	-	-
189,115	3,391	2,824	567	185,724	-	1,434	16,528
195,956	4,150	3,598	552	191,806	-	1,341	16,440
1,101	-	-	-	1,101	-	156	212
1,316	1	-	1	1,315	-	-	-
230,277	9,505	8,664	841	220,772	33,601	39,260	26,172
189,483	5,432	4,624	808	184,051	-	39,260	26,172
199,492	5,428	4,771	657	194,064	-	37,712	29,460
145,590	3,953	3,516	437	141,637	6,323	2,624	21,239
151,627	4,252	3,808	444	147,375	5,941	3,055	22,016
279,594	-	-	-	279,594	12,837	159,405	26,459
3,920	112	101	11	3,808	-	30	448
854	14	12	2	840	-	85	70
148	77	71	6	71	(48)	3	16
4,922	203	184	19	4,719	(48)	118	534

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדיור	מסקי בית-פרטית	מסקים קטנים וזעירים	מסקים בינוניים	
861	3,294	2	904	222	הכנסות ריבית מחיצוניים
461	-	124	65	26	הוצאות ריבית מחיצוניים
400	3,294	(122)	839	196	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
743	(1,983)	181	56	10	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
1,143	1,311	59	895	206	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
502	145	10	335	76	סך פעולות והכנסות אחרות
502	145	10	335	76	סך הכנסות שאינן מריבית
1,645	1,456	69	1,230	282	סך הכנסות
122	24	1	149	7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,627	600	46	726	53	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(121)	-	7	(67)	53	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,506	600	53	659	106	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
17	832	15	422	169	רווח לפני מיסים
6	305	6	155	62	הפרשה למיסים על הרווח
11	527	9	267	107	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
11	527	9	267	107	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	-	-	(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(10)	527	9	266	107	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
18,866	118,042	86	16,190	5,704	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
18,866	118,042	86	16,190	5,704	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,058	120,189	119	17,045	5,854	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
70	33	-	396	64	יתרת חובות פגומים
22	1,071	-	42	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
76,920	-	11,563	18,284	6,470	יתרה ממוצעת של התחייבויות
73,505	-	11,563	18,284	6,470	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
75,008	-	12,448	18,942	7,138	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
16,675	65,085	28	15,484	6,484	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
17,202	66,921	31	16,344	7,014	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
41,306	7,080	2,367	18,644	4,116	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
					פיצול הכנסות ריבית נטו:
744	1,268	1	786	176	מרווח מפעילות מתן אשראי
396	-	58	84	25	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	43	-	25	5	אחר
1,143	1,311	59	895	206	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) כולל רווחי הון במסגרת ההכנסות האחרות של 47 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 92 מיליוני שקלים חדשים בתקופה מקבילה קודמת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
6,222	233	214	19	5,989	158	42	506
1,875	55	52	3	1,820	645	340	159
4,347	178	162	16	4,169	(487)	(298)	347
-	(16)	(16)	-	16	482	410	117
4,347	162	146	16	4,185	(5)	112	464
136	7	7	-	129	131	(1)	(1)
1,517	29	8	21	1,488	⁽³⁾ 242	44	134
1,653	36	15	21	1,617	373	43	133
6,000	198	161	37	5,802	368	155	597
192	1	1	-	191	(1)	(22)	(89)
3,611	71	44	27	3,540	317	77	94
-	-	-	-	-	4	48	76
3,611	71	44	27	3,540	321	125	170
2,197	126	116	10	2,071	48	52	516
806	46	49	(3)	760	18	19	189
1,391	80	67	13	1,311	30	33	327
-	-	-	-	-	-	-	-
1,391	80	67	13	1,311	30	33	327
(44)	-	-	-	(44)	(22)	-	-
1,347	80	67	13	1,267	8	33	327
234,612	10,140	9,107	1,033	224,472	49,529	1,413	14,642
33	-	-	-	33	33	-	-
177,974	3,031	2,529	502	174,943	-	1,413	14,642
182,602	3,151	2,647	504	179,451	-	1,175	15,011
723	-	-	-	723	-	-	160
1,136	1	-	1	1,135	-	-	-
220,764	8,694	7,746	948	212,070	32,221	38,748	27,864
181,536	5,102	4,202	900	176,434	-	38,748	27,864
183,573	4,872	4,025	847	178,701	-	38,881	26,284
136,344	3,495	3,121	374	132,849	5,872	2,334	20,887
140,524	3,482	3,028	454	137,042	6,493	2,290	20,747
260,129	-	-	-	260,129	12,174	147,742	26,700
3,495	93	80	13	3,402	-	34	393
711	12	11	1	699	-	76	60
141	57	55	2	84	(5)	2	11
4,347	162	146	16	4,185	(5)	112	464

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחר	מסקי בית-הלוואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
801	2,676	1	817	200	הכנסות ריבית מחיצוניים
376	-	101	45	25	הוצאות ריבית מחיצוניים
425	2,676	(100)	772	175	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
590	(1,576)	150	24	12	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
1,015	1,100	50	796	187	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
511	152	10	319	72	סך עמלות והכנסות אחרות
511	152	10	319	72	סך הכנסות שאינן מריבית
1,526	1,252	60	1,115	259	סך הכנסות
91	13	1	114	11	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,523	507	38	615	41	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(110)	-	6	(61)	49	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,413	507	44	554	90	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
22	732	15	447	158	רווח לפני מיסים
8	285	6	174	61	הפרשה למיסים על הרווח
14	447	9	273	97	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
14	447	9	273	97	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(27)	-	-	(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(13)	447	9	272	97	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
17,837	110,612	73	14,772	4,862	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
17,837	110,612	73	14,772	4,862	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
18,795	114,691	82	15,387	4,869	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
70	27	-	312	66	יתרת חובות פגומים
26	853	-	52	21	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
72,550	-	10,637	14,955	6,549	יתרה ממוצעת של התחייבויות
69,137	-	10,637	14,955	6,549	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
71,334	-	11,167	15,738	7,378	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
15,464	60,850	27	13,816	6,306	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
16,373	63,247	24	14,482	5,920	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
38,334	6,104	2,074	14,054	3,687	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
684	1,073	1	724	161	פיצול הכנסות ריבית נטו:
329	-	49	54	23	מרווח מפעילות מתן אשראי
2	27	-	18	3	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1,015	1,100	50	796	187	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) כולל רווחי הון במסגרת ההכנסות האחרות של 92 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, מממוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 36 מיליוני שקלים חדשים בתקופה מקבילה קודמת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
5,311	195	175	20	5,116	69	53	499
1,533	36	33	3	1,497	509	308	133
3,778	159	142	17	3,619	(440)	(255)	366
-	(5)	(5)	-	5	365	351	89
3,778	154	137	17	3,624	(75)	96	455
295	4	4	-	291	291	-	-
1,567	31	6	25	1,536	⁽³⁾ 270	52	150
1,862	35	10	25	1,827	561	52	150
5,640	189	147	42	5,451	486	148	605
200	1	1	-	199	(1)	(1)	(29)
3,299	74	49	25	3,225	353	84	64
-	-	-	-	-	4	43	69
3,299	74	49	25	3,225	357	127	133
2,141	114	97	17	2,027	130	22	501
833	44	41	3	789	51	9	195
1,308	70	56	14	1,238	79	13	306
-	-	-	-	-	-	-	-
1,308	70	56	14	1,238	79	13	306
(42)	-	-	-	(42)	(14)	-	-
1,266	70	56	14	1,196	65	13	306
216,839	9,978	8,875	1,103	206,861	42,591	1,583	14,531
35	-	-	-	35	35	-	-
167,465	3,195	2,632	563	164,270	-	1,583	14,531
172,779	3,250	2,748	502	169,529	-	1,577	14,128
681	1	1	-	680	-	-	205
958	-	-	-	958	-	-	6
203,752	8,690	7,682	1,008	195,062	26,974	34,669	28,728
169,469	4,794	3,848	946	164,675	-	34,669	28,728
178,252	5,273	4,278	995	172,979	-	35,261	32,101
131,166	3,594	3,206	388	127,572	5,414	2,564	23,131
131,902	3,391	3,047	344	128,511	5,277	2,375	20,813
228,542	-	-	-	228,542	248	141,469	22,572
3,159	92	81	11	3,067	-	37	387
582	11	6	5	571	-	59	57
37	51	50	1	(14)	(75)	-	11
3,778	154	137	17	3,624	(75)	96	455

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל		סך הכל		סך הכל		סך הכל		
סך הכל	בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
5,019	1	1	-	5,018	924	34	4,060	הכנסות ריבית מחיצוניים
736	160	160	-	576	576	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,283	(159)	(159)	-	4,442	348	34	4,060	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(1,417)	235	235	-	(1,652)	896	(5)	(2,543)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
2,866	76	76	-	2,790	1,244	29	1,517	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
686	10	9	1	676	366	154	156	סך עמלות והכנסות אחרות
686	10	9	1	676	366	154	156	סך הכנסות שאינן מריבית
3,552	86	85	1	3,466	1,610	183	1,673	סך הכנסות
145	1	1	-	144	108	-	36	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,858	532	531	1	2,326	1,654	61	611	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(132)	8	8	-	(140)	(127)	(13)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,726	540	539	1	2,186	1,527	48	611	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
681	(455)	(455)	-	1,136	(25)	135	1,026	רווח (הפסד) לפני מיסים
364	(35)	(35)	-	399	(8)	47	360	הפרשה למיסים על הרווח
317	(420)	(420)	-	737	(17)	88	666	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
317	(420)	(420)	-	737	(17)	88	666	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(35)	-	-	-	(35)	(31)	(4)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
282	(420)	(420)	-	702	(48)	84	666	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
143,290	93	81	12	143,197	16,487	3,120	123,590	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
143,290	93	81	12	143,197	16,487	3,120	123,590	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
148,032	99	87	12	147,933	17,428	3,756	126,749	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
137	-	-	-	137	77	-	60	יתרת חובות פגומים
1,273	-	-	-	1,273	23	-	1,250	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
93,601	12,511	12,511	-	81,090	77,970	3,120	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
90,481	12,511	12,511	-	77,970	77,970	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
95,896	13,777	13,777	-	82,119	82,119	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
86,920	30	23	7	86,890	14,815	3,172	68,903	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
90,642	28	21	7	90,614	15,610	3,193	71,811	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
53,934	2,431	2,431	-	51,503	42,263	-	9,240	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:								
2,258	1	1	-	2,257	779	29	1,449	מרווח מפעילות מתן אשראי
537	75	75	-	462	462	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
71	-	-	-	71	3	-	68	אחר
2,866	76	76	-	2,790	1,244	29	1,517	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
4,157	2	2	-	4,155	828	33	3,294	הכנסות ריבית מחיצוניים
585	124	124	-	461	461	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
3,572	(122)	(122)	-	3,694	367	33	3,294	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(1,059)	181	181	-	(1,240)	748	(5)	(1,983)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
2,513	59	59	-	2,454	1,115	28	1,311	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
657	10	10	-	647	357	145	145	סך עמלות והכנסות אחרות
657	10	10	-	647	357	145	145	סך הכנסות שאינן מריבית
3,170	69	69	-	3,101	1,472	173	1,456	סך הכנסות
147	1	1	-	146	122	-	24	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,273	46	44	2	2,227	1,571	56	600	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(114)	7	7	-	(121)	(110)	(11)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,159	53	51	2	2,106	1,461	45	600	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
864	15	17	(2)	849	(111)	128	832	רווח (הפסד) לפני מיסים
317	6	7	(1)	311	(41)	47	305	הפרשה למיסים על הרווח
547	9	10	(1)	538	(70)	81	527	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
547	9	10	(1)	538	(70)	81	527	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	-	-	-	(21)	(18)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
526	9	10	(1)	517	(88)	78	527	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
136,994	86	75	11	136,908	15,451	3,415	118,042	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
136,994	86	75	11	136,908	15,451	3,415	118,042	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
140,366	119	107	12	140,247	16,447	3,611	120,189	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
103	-	-	-	103	70	-	33	יתרת חובות פגומים
1,093	-	-	-	1,093	22	-	1,071	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
88,483	11,563	11,563	-	76,920	73,505	3,415	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
85,068	11,563	11,563	-	73,505	73,505	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
87,456	12,448	12,448	-	75,008	75,008	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
81,788	28	21	7	81,760	13,624	3,051	65,085	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
84,154	31	24	7	84,123	14,087	3,115	66,921	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
50,753	2,367	2,367	-	48,386	41,306	-	7,080	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:								
2,013	1	1	-	2,012	716	28	1,268	מרווח מפעילות מתן אשראי
454	58	58	-	396	396	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
46	-	-	-	46	3	-	43	אחר
2,513	59	59	-	2,454	1,115	28	1,311	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל		סך הכל		סך הכל		סך הכל		
סך הכל	בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
3,478	1	1	-	3,477	769	32	2,676	הכנסות ריבית מחיצוניים
477	101	101	-	376	376	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
3,001	(100)	(100)	-	3,101	393	32	2,676	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(836)	150	150	-	(986)	595	(5)	(1,576)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
2,165	50	50	-	2,115	988	27	1,100	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
673	10	10	-	663	369	142	152	סך עמלות והכנסות אחרות
673	10	10	-	663	369	142	152	סך הכנסות שאינן מריבית
2,838	60	60	-	2,778	1,357	169	1,252	סך הכנסות
105	1	1	-	104	90	1	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,068	38	37	1	2,030	1,471	52	507	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(104)	6	6	-	(110)	(100)	(10)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,964	44	43	1	1,920	1,371	42	507	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
769	15	16	(1)	754	(104)	126	732	רווח (הפסד) לפני מיסים
299	6	6	-	293	(41)	49	285	הפרשה למיסים על הרווח
470	9	10	(1)	461	(63)	77	447	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן
470	9	10	(1)	461	(63)	77	447	מקנות שליטה
(27)	-	-	-	(27)	(22)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
443	9	10	(1)	434	(85)	72	447	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
128,522	73	63	10	128,449	14,424	3,413	110,612	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
128,522	73	63	10	128,449	14,424	3,413	110,612	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
133,568	82	72	10	133,486	15,349	3,446	114,691	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
97	-	-	-	97	70	-	27	יתרת חובות פגומים
879	-	-	-	879	26	-	853	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
83,187	10,637	10,637	-	72,550	69,137	3,413	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
79,774	10,637	10,637	-	69,137	69,137	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
82,501	11,167	11,167	-	71,334	71,334	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
76,341	27	20	7	76,314	12,413	3,051	60,850	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
79,644	24	17	7	79,620	13,258	3,115	63,247	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
46,512	2,074	2,074	-	44,438	38,334	-	6,104	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
1,758	1	1	-	1,757	657	27	1,073	מרווח מפעילות מתן אשראי
378	49	49	-	329	329	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
29	-	-	-	29	2	-	27	אחר
2,165	50	50	-	2,115	988	27	1,100	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינו ונדלן	סך הכל	אחר	בינו ונדלן	סך הכל	אחר	בינו ונדלן	
557	261	296	269	188	81	1,021	765	256	הכנסות ריבית מחיצוניים
224	216	8	53	49	4	91	77	14	הוצאות ריבית מחיצוניים
333	45	288	216	139	77	930	688	242	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
201	241	(40)	28	33	(5)	75	82	(7)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
534	286	248	244	172	72	1,005	770	235	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
113	49	64	78	45	33	367	316	51	סך עמלות והכנסות אחרות
113	49	64	78	45	33	367	316	51	סך הכנסות שאינן מריבית
647	335	312	322	217	105	1,372	1,086	286	סך הכנסות
8	27	(19)	11	11	-	137	120	17	הוצאות בגין הפסדי אשראי
88	60	28	57	48	9	775	729	46	הוצאות תפעוליות ואחרות להיצוניים
89	73	16	62	57	5	(79)	(73)	(6)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
177	133	44	119	105	14	696	656	40	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
462	175	287	192	101	91	539	310	229	רווח לפני מיסים
162	61	101	67	35	32	189	109	80	הפרשה למיסים על הרווח
300	114	186	125	66	59	350	201	149	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
300	114	186	125	66	59	350	201	149	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(2)	(2)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
300	114	186	125	66	59	348	199	149	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
16,528	8,715	7,813	6,205	4,486	1,719	18,267	13,426	4,841	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
16,528	8,715	7,813	6,205	4,486	1,719	18,267	13,426	4,841	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
16,440	8,413	8,027	6,669	4,435	2,234	19,324	14,209	5,115	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
212	167	45	70	46	24	526	416	110	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	42	30	12	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
26,172	21,679	4,493	7,680	5,763	1,917	20,458	16,910	3,548	יתרה ממוצעת של התחייבויות
26,172	21,679	4,493	7,680	5,763	1,917	20,458	16,910	3,548	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
29,460	25,027	4,433	8,332	6,308	2,024	22,664	18,751	3,913	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
21,239	7,480	13,759	7,150	4,591	2,559	17,381	11,630	5,751	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
22,016	8,461	13,555	7,641	4,727	2,914	18,080	12,127	5,953	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
26,459	21,092	5,367	3,348	2,682	666	23,611	20,737	2,874	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
448	216	232	198	134	64	874	660	214	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	63	7	40	34	6	108	93	15	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
16	7	9	6	4	2	23	17	6	אחר
534	286	248	244	172	72	1,005	770	235	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
506	237	269	222	155	67	904	717	187	הכנסות ריבית מחיצוניים
159	152	7	26	23	3	65	55	10	הוצאות ריבית מחיצוניים
347	85	262	196	132	64	839	662	177	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
117	160	(43)	10	15	(5)	56	59	(3)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
464	245	219	206	147	59	895	721	174	סך הכנסות ריבית, נטו
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
134	45	89	76	40	36	335	289	46	סך עמלות והכנסות אחרות
133	44	89	76	40	36	335	289	46	סך הכנסות שאינן מריבית
597	289	308	282	187	95	1,230	1,010	220	סך הכנסות
(89)	(11)	(78)	7	7	-	149	134	15	הוצאות בגין הפסדי אשראי
94	64	30	53	44	9	726	689	37	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
76	63	13	53	49	4	(67)	(63)	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
170	127	43	106	93	13	659	626	33	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
516	173	343	169	87	82	422	250	172	רווח לפני מיסים
189	63	126	62	32	30	155	92	63	הפרשה למיסים על הרווח
327	110	217	107	55	52	267	158	109	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות -
327	110	217	107	55	52	267	158	109	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(1)	(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
327	110	217	107	55	52	266	157	109	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
14,642	8,126	6,516	5,704	4,093	1,611	16,190	12,310	3,880	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
14,642	8,126	6,516	5,704	4,093	1,611	16,190	12,310	3,880	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,011	7,771	7,240	5,854	4,015	1,839	17,045	12,797	4,248	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
160	107	53	64	40	24	396	313	83	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	42	33	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
27,864	23,402	4,462	6,470	5,038	1,432	18,284	15,381	2,903	יתרה ממוצעת של התחייבויות
27,864	23,402	4,462	6,470	5,038	1,432	18,284	15,381	2,903	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26,284	21,830	4,454	7,138	5,413	1,725	18,942	15,736	3,206	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
20,887	7,458	13,429	6,484	4,089	2,395	15,484	10,640	4,844	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
20,747	7,633	13,114	7,014	4,383	2,631	16,344	11,030	5,314	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
26,700	21,830	4,870	4,116	2,548	1,568	18,644	16,710	1,934	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
393	186	207	176	123	53	786	628	158	מרווח מפעילות מתן אשראי
60	54	6	25	20	5	84	77	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	5	6	5	4	1	25	16	9	אחר
464	245	219	206	147	59	895	721	174	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
499	274	225	200	140	60	817	664	153	הכנסות ריבית מחיצוניים
133	126	7	25	23	2	45	39	6	הוצאות ריבית מחיצוניים
366	148	218	175	117	58	772	625	147	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
89	119	(30)	12	19	(7)	24	28	(4)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
455	267	188	187	136	51	796	653	143	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
150	43	107	72	40	32	319	275	44	סך עמלות והכנסות אחרות
150	43	107	72	40	32	319	275	44	סך הכנסות שאינן מריבית
605	310	295	259	176	83	1,115	928	187	סך הכנסות
(29)	(12)	(17)	11	12	(1)	114	108	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
64	43	21	41	34	7	615	583	32	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
69	57	12	49	45	4	(61)	(57)	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
133	100	33	90	79	11	554	526	28	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
501	222	279	158	85	73	447	294	153	רווח לפני מיסים
195	86	109	61	33	28	174	114	60	הפרשה למיסים על הרווח
306	136	170	97	52	45	273	180	93	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
306	136	170	97	52	45	273	180	93	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(1)	(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
306	136	170	97	52	45	272	179	93	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
14,531	8,763	5,768	4,862	3,463	1,399	14,772	11,867	2,905	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
14,531	8,763	5,768	4,862	3,463	1,399	14,772	11,867	2,905	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
14,128	8,093	6,035	4,869	3,481	1,388	15,387	11,540	3,847	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
205	115	90	66	46	20	312	218	94	יתרת חובות פגומים
6	6	-	21	21	-	52	43	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
28,728	24,340	4,388	6,549	5,343	1,206	14,955	12,657	2,298	יתרה ממוצעת של התחייבויות
28,728	24,340	4,388	6,549	5,343	1,206	14,955	12,657	2,298	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
32,101	27,201	4,900	7,378	6,134	1,244	15,738	13,353	2,385	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
23,131	8,243	14,888	6,306	3,827	2,479	13,816	9,424	4,392	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
20,813	7,611	13,202	5,920	3,713	2,207	14,482	10,023	4,459	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
22,572	19,978	2,594	3,687	3,131	556	14,054	13,178	876	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
387	208	179	161	114	47	724	595	129	מרווח מפעילות מתן אשראי
57	51	6	23	20	3	54	46	8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	8	3	3	2	1	18	12	6	אחר
455	267	188	187	136	51	796	653	143	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי					
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל	
3	121	-	-	124	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	827	-	-	827	הוצאות ריבית מחיצוניים
3	(706)	-	-	(703)	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(49)	704	-	-	655	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
(46)	(2)	-	-	(48)	סך הכנסות ריבית, נטו
131	287	17	-	435	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
88	-	-	120	208	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגזרי
219	287	17	120	643	סך הכנסות שאינן מריבית
173	285	17	120	595	סך הכנסות
-	-	-	3	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
132	71	-	154	357	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
-	-	-	5	5	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
132	71	-	159	362	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
41	214	17	(42)	230	רווח (הפסד) לפני מיסים
14	75	6	(14)	81	הפרשה למיסים על הרווח
27	139	11	(28)	149	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	1	1	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
27	139	11	(27)	150	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(31)	(31)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
27	139	11	(58)	119	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
96	49,345	122	-	49,563	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	32	-	32	מזה: השקעות בחברות כלולות
-	33,601	-	-	33,601	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,682	1,170	175	3,296	6,323	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,635	782	173	3,351	5,941	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
-	-	-	12,837	12,837	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
12	20	-	-	-	מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
-	182	-	-	-	הפרשי שער, נטו
40	(23)	-	-	-	הפרשי מדד, נטו
5	-	-	-	-	חשיפות ריבית, נטו
-	36	-	-	-	חשיפות למניות, נטו
57	215	-	-	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
-	-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	-	-	-	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	-	-	-	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים
-	70	-	-	-	שנרשם ברוו"ה
116	-	-	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
173	285	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
158	-	-	155	3	הכנסות ריבית מחיצוניים
645	-	-	645	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
(487)	-	-	(490)	3	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
482	-	-	482	-	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
(5)	-	-	(8)	3	סך הכנסות ריבית, נטו
131	4	12	52	63	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
242	165	-	-	77	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגזרי
373	169	12	52	140	סך הכנסות שאינן מריבית
368	169	12	44	143	סך הכנסות
(1)	(1)	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
317	116	-	70	131	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
4	4	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
321	120	-	70	131	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
48	50	12	(26)	12	רווח (הפסד) לפני מיסים
18	18	5	(10)	5	הפרשה למיסים על הרווח
30	32	7	(16)	7	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
30	32	7	(16)	7	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(22)	(22)	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8	10	7	(16)	7	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
49,529	-	128	49,345	56	יתרה ממוצעת של נכסים
33	-	33	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
32,221	-	-	32,221	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,872	2,990	200	1,240	1,442	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
6,493	3,243	181	1,313	1,756	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
12,174	12,174	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:					
-	-	-	(20)	10	הפרשי שער, נטו
-	-	-	32	-	הפרשי מדד, נטו
-	-	-	(9)	24	חשיפות ריבית, נטו
-	-	-	-	1	חשיפות למניות, נטו
-	-	-	45	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
-	-	-	48	35	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	-	-	44	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	-	-	-	-	שינוי בפער בין שווי הוון לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים
-	-	-	(48)	-	שנרשם ברוו"ה
-	-	-	-	108	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	44	143	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים

	רווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי						הכנסות ⁽¹⁾	
	סך נכסים		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2017	2018	2016	2017	2016	2017	2018	
ישראל	233,785	247,710	1,196	1,267	1,197	5,446	5,786	6,608
שוויץ	523	898	2	1	(85)	24	23	24
אחר מחוץ לישראל	5,264	9,265	68	79	94	170	191	257
סך הכל מחוץ לישראל	5,787	10,163	70	80	9	194	214	281
סך הכל מאוחד	239,572	257,873	1,266	1,347	1,206	5,640	6,000	6,889

(1) הכנסות- הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

ג. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר הפיקוח על הבנקים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן וביאור 1 ב.1 לדוחות הכספיים.

להלן מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידים גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשייך לקוח לסקטור תאגידים כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנדל"ן ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
4,922	(768)	600	185	626	(21)	3,769	531	מחיצוניים
-	781	391	29	153	108	(2,455)	993	בימגזרי
4,922	13	991	214	779	87	1,314	1,524	סך הכל הכנסות ריבית נטו
445	406	30	1	2	1	-	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,522	206	214	55	308	55	156	528	עמלות והכנסות אחרות
6,889	625	1,235	270	1,089	143	1,470	2,057	סך הכנסות
310	3	34	6	134	1	35	97	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,384	385	362	147	595	675	579	1,641	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,195	237	839	117	360	(533)	856	319	רווח (הפסד) לפני מס
922	83	294	41	126	(34)	300	112	הפרשה למסים על הרווח
1,273	154	545	76	234	(499)	556	207	רווח (הפסד) לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
								רווח נקי (הפסד):
1,274	155	545	76	234	(499)	556	207	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(68)	(31)	-	-	(2)	-	-	(35)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,206	124	545	76	232	(499)	556	172	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
8.5%	18.5%	16.2%	12.2%	21.2%	-	8.4%	10.1%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
187,608	-	25,499	5,563	12,602	1,028	118,121	24,795	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
189,483	9,191	59,854	7,035	19,659	8,065	-	85,679	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
245,325	50,882	30,635	5,628	12,728	1,638	118,554	25,260	יתרה ממוצעת של נכסים
145,590	6,732	33,559	6,250	11,110	570	66,181	21,188	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
4,347	(544)	564	162	585	(11)	3,043	548	מחיצוניים
-	567	295	22	109	85	(1,915)	837	בינמגזרי
4,347	23	859	184	694	74	1,128	1,385	סך הכל הכנסות ריבית נטו
136	106	23	1	1	1	-	4	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,517	257	238	45	276	52	143	506	עמלות והכנסות אחרות
6,000	386	1,120	230	971	127	1,271	1,895	סך הכנסות
192	(9)	(88)	7	142	-	23	117	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,611	355	340	134	561	92	557	1,572	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,197	40	868	89	268	35	691	206	רווח לפני מס
806	14	318	33	98	13	254	76	הפרשה למסים על הרווח
1,391	26	550	56	170	22	437	130	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
1,391	26	550	56	170	22	437	130	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(22)	-	-	(1)	-	-	(21)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,347	4	550	56	169	22	437	109	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
10.2%	1.1%	16.8%	10.4%	16.9%	33.4%	6.9%	6.7%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
176,511	-	23,106	4,750	11,598	919	113,112	23,026	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
181,536	9,918	58,954	6,389	18,252	7,931	-	80,092	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
234,612	50,991	28,527	4,809	11,718	1,550	113,510	23,507	יתרה ממוצעת של נכסים
136,344	6,407	32,022	5,257	9,947	646	62,374	19,691	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באל 3.
(2) נכסים משוקלים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית אחרים	מסקי בית משכנתאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד		
הכנסות ריבית נטו:							
557	2,461	(5)	560	158	580	(533)	3,778
669	(1,518)	78	61	6	186	518	-
1,226	943	73	621	164	766	(15)	3,778
סך הכל הכנסות ריבית נטו							
3	-	1	2	5	21	263	295
506	150	60	260	49	251	291	1,567
1,735	1,093	134	883	218	1,038	539	5,640
סך הכנסות							
81	11	(2)	120	5	(14)	(1)	200
1,365	486	91	509	110	305	433	3,299
289	596	45	254	103	747	107	2,141
112	232	18	99	40	291	41	833
177	364	27	155	63	456	66	1,308
רווח לאחר מיסים							
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס							
-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי:							
177	364	27	155	63	456	66	1,308
(27)	-	-	(1)	-	-	(14)	(42)
150	364	27	154	63	456	52	1,266
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק							
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾							
9.8%	6.2%	32.6%	17.6%	12.6%	13.1%	-	10.2%
21,572	106,108	1,003	10,690	4,549	22,380	-	166,302
74,941	-	7,472	15,979	5,665	55,129	10,283	169,469
23,901	106,420	1,766	10,798	4,613	27,570	41,771	216,839
18,388	58,439	820	8,652	4,964	34,446	5,457	131,166

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באדל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

ד. השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזרי הפעילות

אילו היו מיוחסות הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי למגזר בנקאות פרטית ולפעילות חוץ לארץ (ולא למגזר ניהול פיננסי, כפי שייחס הבנק) בשנים 2016-2017, על פי הגישה הפיקוחית, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לשנת 2017 היו מסתכמות בהפסד של 11 מיליוני שקלים חדשים, ובהפסד של 50 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי על פי הגישה הפיקוחית לשנת 2017 היו מסתכמות ברווח של 28 מיליוני שקלים חדשים וברווח של 124 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תוצאות פעילות חוץ לארץ על פי הגישה הפיקוחית לשנים 2017 ו-2016 היו ללא שינוי.

בהתאם לגישת ההנהלה, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לשנת 2017 היו מסתכמות ברווח של 2 מיליוני שקלים חדשים, ובהפסד של 32 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי בהתאם לגישת ההנהלה לשנת 2017 היו מסתכמות ברווח של 24 מיליוני שקלים חדשים, וברווח של 111 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
164	36	107	307	3	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(199)	(24)	(153)	(376)	-	(376)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
102	2	64	168	-	168	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(97)	(22)	(89)	(208)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות, נטו
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
88	-	10	98	-	98	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
46	24	123	193	(1)	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(245)	(9)	(145)	(399)	-	(399)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
174	-	59	233	-	233	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(71)	(9)	(86)	(166)	-	(166)	מחיקות חשבונאיות, נטו
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
81	-	9	90	-	90	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
700	614	192	1,506	3	1,509	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
96	13	92	201	(1)	200	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(191)	(12)	(133)	(336)	-	(336)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
119	-	57	176	-	176	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(72)	(12)	(76)	(160)	-	(160)	מחיקות חשבונאיות, נטו
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
98	-	11	109	-	109	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרונות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2018					
סך הכל	בנקים		אשראי לציבור		
	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
					יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
47,208	6,097	41,111	674	60	שנבדקו על בסיס פרטי
154,845	-	154,845	19,074	126,970	שנבדקו על בסיס קבוצתי
128,776	-	128,776	-	126,970	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
202,053	6,097	195,956	19,748	127,030 ⁽²⁾	49,178
					סך הכל חובות
					הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
597	4	593	28	2	שנבדקו על בסיס פרטי
982	-	982	225	642	שנבדקו על בסיס קבוצתי
648	-	648	-	642	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,579	4	1,575	253	644	678

31 בדצמבר 2017					
					יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
38,362	2,543	35,819	⁽⁴⁾ 655	33	⁽⁴⁾ 35,131
146,783	-	146,783	⁽⁴⁾ 18,403	120,514	⁽⁴⁾ 7,866
121,779	-	121,779	-	120,514	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
185,145	2,543	182,602	19,058	120,547 ⁽²⁾	42,997
					סך הכל חובות
					הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
535	1	534	24	2	⁽⁴⁾ 508
950	-	950	212	628	⁽⁴⁾ 110
633	-	633	-	628	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,485	1	1,484	236	630	618

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 7,028 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 6,291 מיליוני שקלים חדשים).

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 17 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 16 מיליוני שקלים חדשים) והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 445 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 421 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים ראה ביאור 6.ד.1.

(4) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.1 איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 בדצמבר 2018						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾		לא	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
42	11	14,191	151	82	13,958	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
21	1	2,819	26	13	2,780	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
5	1	4,272	168	12	4,092	שרותים פיננסיים
92	29	23,693	614	352	22,727	מסחרי - אחר
160	42	44,975	959	459	43,557	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 505	⁽⁷⁾ 1,250	126,673	60	⁽⁷⁾ 1,250	125,363	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
79	23	19,473	77	152	19,244	אנשים פרטיים - אחר
744	1,315	191,121	1,096	1,861	188,164	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	622	-	-	622	בנקים בישראל
-	-	1	-	-	1	ממשלת ישראל
744	1,315	191,744	1,096	1,861	188,787	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	2,162	2	14	2,146	בינוי ונדל"ן
-	-	2,041	3	-	2,038	מסחרי אחר
-	-	4,203	5	14	4,184	סך הכל מסחרי
-	1	632	-	1	631	אנשים פרטיים
-	1	4,835	5	15	4,815	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	4,846	-	-	4,846	בנקים בחוץ לארץ
-	-	628	-	-	628	ממשלות בחוץ לארץ
-	1	10,309	5	15	10,289	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
744	1,316	195,956	1,101	1,876	192,979	סך הכל ציבור
-	-	5,468	-	-	5,468	סך הכל בנקים
-	-	629	-	-	629	סך הכל ממשלות
744	1,316	202,053	1,101	1,876	199,076	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.ג.ג. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית, חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 63 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 88 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 2,023 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.1 איכות אשראי ופיגורים - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾		לא	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא פגומים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
36	8	11,856	145	72	11,639	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
13	1	2,475	15	5	2,455	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ⁽⁹⁾
2	-	3,442	15	187	3,240	שרותים פיננסיים ⁽⁹⁾
89	33	21,861	442	331	21,088	מסחרי - אחר ⁽⁹⁾
140	42	39,634	617	595	38,422	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 390	⁽⁷⁾ 1,071	120,189	33	⁽⁷⁾ 1,071	119,085	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
73	22	18,812	70	147	18,595	אנשים פרטיים - אחר
603	1,135	178,635	720	1,813	176,102	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	213	-	-	213	בנקים בישראל
-	-	1	-	-	1	ממשלת ישראל
603	1,135	178,849	720	1,813	176,316	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	1,849	-	-	1,849	בינוי ונדל"ן
-	-	1,514	3	-	1,511	מסחרי אחר
-	-	3,363	3	-	3,360	סך הכל מסחרי
-	1	604	-	1	603	אנשים פרטיים
-	1	3,967	3	1	3,963	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	1,874	-	-	1,874	בנקים בחוץ לארץ
-	-	455	-	-	455	ממשלות בחוץ לארץ
-	1	6,296	3	1	6,292	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
603	1,136	182,602	723	1,814	180,065	סך הכל ציבור
-	-	2,087	-	-	2,087	סך הכל בנקים
-	-	456	-	-	456	סך הכל ממשלות
603	1,136	185,145	723	1,814	182,608	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור א.2.ב.30. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 63 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 102 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך 1,571 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב.1 איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב.

חובות לא מבצעים

חוב הנמדד על בסיס פרטני, מוגדר כלא מבצע (אינו צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. גם חוב שאורגן מחדש בעבר כחוב בעייתי וחדל לפגור בשנית ביחס לתנאיו החדשים, יוגדר כלא מבצע. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי החוב יוגדר כלא מבצע (נחות) לאחר 150 ימי פיגור. במועד זה מבוצעת גם מחיקה חשבונאית של החוב.

חובות נחותים

חוב במסלול פרטני מסווג כחוב נחות צובר הכנסה לאחר 60 ימי פיגור. חוב במסלול קבוצתי מסווג כנחות לאחר 90 ימי פיגור.

הלוואות לדיור

מצב הפיגור של הלוואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של ההלוואה, למעט בהלוואות ללא תשלום חודשי או רבעוני. מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון וההנהלה במסגרת פרק סקירת הסיכונים. להלן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

31 בדצמבר 2018						
מגזר האשראי						
איכות החובות	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים	47,741	125,719	19,519	629	5,468	199,076
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	473	1,251	152	-	-	1,876
חובות פגומים	964	60	77	-	-	1,101
סך הכל	49,178	127,030	19,748	629	5,468	202,053
31 בדצמבר 2017						
חובות תקינים	41,782	119,442	18,841	456	2,087	182,608
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	595	1,072	147	-	-	1,814
חובות פגומים	620	33	70	-	-	723
סך הכל	42,997	120,547	19,058	456	2,087	185,145

(1) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2018					
יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
					בינוי ונדל"ן - בינוי
					בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
					שרותים פיננסיים
					מסחרי - אחר
226	151	4	19	147	
60	26	4	1	22	
204	168	5	12	163	
674	614	59	117	555	
1,164	959	72	149	887	סך הכל מסחרי
					אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
					אנשים פרטיים - אחר
60	60	49	2	11	
98	77	38	19	39	
1,322	1,096	159	170	937	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
					בנקים בישראל
					ממשלת ישראל
					סך הכל פעילות בישראל
1,322	1,096	159	170	937	
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
					בינוי ונדל"ן
					מסחרי אחר
4	2	-	-	2	
6	3	-	-	3	
10	5	-	-	5	סך הכל מסחרי
					אנשים פרטיים
					סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
10	5	-	-	5	
					בנקים בחוץ לארץ
					ממשלות בחוץ לארץ
					סך הכל פעילות בחוץ לארץ
10	5	-	-	5	
1,332	1,101	159	170	942	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,332	1,101	159	170	942	סך הכל
מזה:					
	984	153	168	831	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	348	80	26	268	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים
- א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

31 בדצמבר 2017				
יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽⁴⁾⁽²⁾	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית		יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾
		סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽⁴⁾⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
				136
	223	145	9	19
	47	15	3	1
	26	15	5	5
	481	442	52	94
	777	617	69	119
	33	33	18	2
	83	70	31	15
	893	720	118	136
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	893	720	118	602
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
				-
	3	-	-	-
	3	3	-	-
	6	3	-	-
	3	-	-	-
	9	3	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	9	3	-	-
	902	723	118	136
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	902	723	118	605

מזה:

534	136	111	645
82	19	73	155

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

(4) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים
- ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית⁽⁴⁾

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2018			
מזה: גרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: גרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: גרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
3	3	95	3	3	107	3	3	152	פעילות לווים בישראל
-	-	106	1	1	41	-	-	19	ציבור - מסחרי
1	1	17	-	-	22	1	1	45	בינוי ונדל"ן - בינוי
8	8	453	6	7	382	8	8	556	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
12	12	671	10	11	552	12	12	772	שרותים פיננסיים
-	-	27	-	-	32	-	-	45	מסחרי - אחר
2	2	75	3	4	69	5	5	73	סך הכל מסחרי
14	14	773	13	15	653	17	17	890	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
14	14	773	13	15	653	17	17	890	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
14	14	773	13	15	653	17	17	890	סך הכל פעילות בישראל
-	-	4	-	-	1	-	-	1	פעילות לווים בחוץ לארץ
-	-	6	-	-	3	-	-	3	ציבור - מסחרי
-	-	10	-	-	4	-	-	4	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	10	-	-	4	-	-	4	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	10	-	-	4	-	-	4	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
14	14	783	13	15	657	17	17	894	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
14	14	783	13	15	657	17	17	894	סך הכל⁽⁴⁾

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיגורים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 70 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2017 - 57 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2016 - 53 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. **חובות⁽¹⁾**
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2017				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
15	-	-	-	15
2	-	-	-	2
3	-	-	-	3
85	4	-	-	81
105	4	-	-	101
-	-	-	-	-
50	21	1	-	28
155	25	1	-	129
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
155	25	1	-	129
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
155	25	1	-	129
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
155	25	1	-	129

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי סכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾			
יתרת חוב	יתרת חוב	יתרת חוב	יתרת חוב	יתרת חוב	יתרת חוב	יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים	מס' חוזים
רשומה	רשומה לפני	רשומה	רשומה לפני	רשומה	רשומה לפני	רשומה	רשומה לפני		
לאחר ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש		
3	4	22	9	10	41	29	30	39	
1	1	5	1	2	8	1	1	8	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	1	7	-	-	1	158	158	9	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
16	17	127	72	130	267	61	62	330	שרותים פיננסיים
20	23	161	82	142	317	249	251	386	מסחרי-אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
28	29	730	34	35	826	39	40	980	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
48	52	891	116	177	1,143	288	291	1,366	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
48	52	891	116	177	1,143	288	291	1,366	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	פעילות לזרוע
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
48	52	891	116	177	1,143	288	291	1,366	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
48	52	891	116	177	1,143	288	291	1,366	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾
2. מידע נוסף על חובות פגומים
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		
ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾						
יתרת חוב רשומה						
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
-	5	-	7	1	5	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	-	-	3	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-	1	-	1	שרותים פיננסיים
3	36	2	45	7	51	מסחרי - אחר
3	41	2	53	8	60	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2	96	2	87	2	88	אנשים פרטיים - אחר
5	137	4	140	10	148	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
5	137	4	140	10	148	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
5	137	4	140	10	148	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
5	137	4	140	10	148	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב ויירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽¹⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

31 בדצמבר 2018					
סיכון אשראי חוץ מאזני			יתרת הלוואות לדיור		
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל		
2,470	55,336	3,052	85,545	60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,566	26,672	512	41,224	60%	מעל 60%
5,251	196	2	261		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
9,287	82,204	3,566	127,030		סך הכל

31 בדצמבר 2017					
סך הכל ⁽²⁾	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל		
3,354	50,100	2,905	77,785	60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,322	27,835	516	42,511	60%	מעל 60%
1,408	185	2	251		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
6,084	78,120	3,423	120,547		סך הכל

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

(2) סוג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2018			תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לוויים ⁽¹⁾	עד	מעל
349	288	218,610	10 עד	
749	579	92,083	20 עד	10 מעל
1,892	1,692	124,001	40 עד	20 מעל
3,111	4,251	128,865	80 עד	40 מעל
2,699	8,542	102,114	150 עד	80 מעל
2,419	16,469	88,536	300 עד	150 מעל
3,124	30,218	75,975	600 עד	300 מעל
7,492	60,908	82,078	1,200 עד	600 מעל
3,199	23,313	18,010	2,000 עד	1,200 מעל
1,949	11,974	5,302	4,000 עד	2,000 מעל
1,486	5,872	1,382	8,000 עד	4,000 מעל
2,363	6,340	710	20,000 עד	8,000 מעל
2,531	5,241	284	40,000 עד	20,000 מעל
10,989	11,512	279	200,000 עד	40,000 מעל
6,289	6,719	48	400,000 עד	200,000 מעל
4,132	2,036	12	800,000 עד	400,000 מעל
1,016	2	1	עד 1,018,000	800,000 מעל
55,789	195,956	938,290		סך הכל

31 בדצמבר 2017			תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לוויים ⁽¹⁾	עד	מעל
364	288	215,800	10 עד	
736	560	88,826	20 עד	10 מעל
1,822	1,692	120,982	40 עד	20 מעל
2,880	4,304	125,132	80 עד	40 מעל
2,400	8,243	95,966	150 עד	80 מעל
2,015	16,036	84,148	300 עד	150 מעל
2,569	32,491	78,492	600 עד	300 מעל
5,142	54,485	70,982	1,200 עד	600 מעל
2,139	20,732	15,666	2,000 עד	1,200 מעל
1,397	10,401	4,545	4,000 עד	2,000 מעל
1,211	5,510	1,256	8,000 עד	4,000 מעל
2,169	5,569	650	20,000 עד	8,000 מעל
2,278	4,766	260	40,000 עד	20,000 מעל
10,834	11,573	268	200,000 עד	40,000 מעל
7,691	3,551	42	400,000 עד	200,000 מעל
5,480	2,401	13	עד 615,000	400,000 מעל
51,127	182,602	903,028		סך הכל

(1) מספר הלוויים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בסחונות המותרים לינייני לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

31 בדצמבר 2018								
סיכון אשראי לציבור שנרכש				סיכון אשראי לציבור שנמכר				
מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה של שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה	
								-
-	-	-	2,073	-	-	-	2,182	מסחרי
-	-	325	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	377	2,073	-	-	-	2,326	אנשים פרטיים - אחר
								סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל רכישת סיכון אשראי לממשלות זרות בהיקף של 118 מיליוני שקלים חדשים.

31 בדצמבר 2017								
סיכון אשראי לציבור שנרכש				סיכון אשראי לציבור שנמכר				
מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה של שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה	
								-
-	-	-	2,252	-	-	-	2,308	מסחרי
-	-	593	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	70	702	2,252	4	-	175	2,598	אנשים פרטיים - אחר
								סך הכל סיכון אשראי לציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה - המשך

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2018						יתרה לסוף שנה
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם				
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק		
סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	אשראי לציבור (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	
27	1,249	266	312	-	381	בינוי ונדל"ן
909	1,402	65	1,178	25	818	מסחרי - אחר
936	2,651	331	1,490	25	1,199	סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים להענקת אשראי לממשלות זרות בהיקף של 460 מיליוני שקלים חדשים.
(2) לא כולל סיכון אשראי חוץ מאזני בעסקאות סינדיקציה עם ממשלות זרות בהיקף של 37 מיליוני שקלים חדשים.

31 בדצמבר 2017						יתרה לסוף שנה
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם				
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק		
סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	אשראי לציבור (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	
781	510	-	220	-	38	בינוי ונדל"ן
553	1,250	224	991	123	548	מסחרי - אחר
1,334	1,760	224	1,211	123	586	סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים להענקת אשראי לממשלות זרות בהיקף של 257 מיליוני שקלים חדשים.
(2) לא כולל סיכון אשראי חוץ מאזני בעסקאות סינדיקציה עם ממשלות זרות בהיקף של 125 מיליוני שקלים חדשים.

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

ליום 31 בדצמבר			
	2018	2017	
יתרה (1)			יתרה (1)
הפרשה להפסדי אשראי	19	15,045	15,586
הפרשה להפסדי אשראי	3	10,795	10,544
הפרשה להפסדי אשראי	15	12,044	16,730
הפרשה להפסדי אשראי	5	6,801	7,574
הפרשה להפסדי אשראי	2	5,981	7,482
הפרשה להפסדי אשראי	30	5,677	7,945
הפרשה להפסדי אשראי	23	2,283	2,388
הפרשה להפסדי אשראי	1	201	292

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות

לפי דרישה שלא נוצלו

ערבובות לרוכשי דירות

התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן

מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו

התחייבויות להוצאת ערבובות

ערבובות והתחייבויות אחרות (2)

ערבובות להבטחת אשראי

אשראי תעודות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 35 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2017 סך של 38 מיליוני שקלים חדשים). (לפרטים נוספים ראה ביאור 26 ג. וביאור 27 ב. לדוחות הכספיים.)

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
45,162	-	332	559	4,603	124	39,544	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,081	92	-	535	5,375	418	4,661	ניירות ערך
26	-	-	-	-	22	4	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
194,381	-	2,161	2,877	6,917	53,339	129,087	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
630	-	-	163	467	-	-	אשראי לממשלות
32	(3)	-	-	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
1,424	1,424	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,240	-	63	102	1,579	318	1,178	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,810	50	43	-	90	380	1,247	נכסים אחרים
257,873	1,650	2,599	4,236	19,031	54,601	175,756	סך כל הנכסים
התחייבויות							
199,492	-	2,279	4,145	32,920	14,443	145,705	פיקדונות הציבור
625	-	-	95	390	5	135	פיקדונות מבנקים
42	-	-	-	23	2	17	פיקדונות הממשלה
30,616	-	-	-	-	22,305	8,311	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,661	-	46	194	2,038	86	1,297	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,047	224	141	10	711	1,188	5,773	התחייבויות אחרות
242,483	224	2,466	4,444	36,082	38,029	161,238	סך כל ההתחייבויות
15,390	1,426	133	(208)	(17,051)	16,572	14,518	הפרש
-	-	-	-	-	(2,353)	2,353	השפעת מכשירים נגזרים מגדרים: מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(364)	57	16,967	(1,347)	(15,313)	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים: מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(6)	138	(192)	-	60	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	9	(10)	95	-	(94)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
15,390	1,426	(228)	(23)	(181)	12,872	1,524	סך הכל כללי
-	-	(2)	150	622	-	(770)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	281	(1,256)	(1,855)	-	2,830	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכחה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
41,130	-	220	299	1,689	122	38,800	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,133	99	-	429	4,993	753	3,859	ניירות ערך
76	-	-	-	-	8	68	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
181,118	-	1,635	2,240	6,220	50,293	120,730	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
456	-	-	199	257	-	-	אשראי לממשלות
32	(3)	-	-	-	7	28	השקעות בחברות כלולות
1,403	1,403	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,421	-	55	145	268	402	2,551	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,716	43	33	-	50	423	1,167	נכסים אחרים
239,572	1,629	1,943	3,312	13,477	52,008	167,203	סך כל הנכסים
התחייבויות							
183,573	-	2,337	4,556	27,805	15,681	133,194	פיקדונות הציבור
1,125	-	-	70	754	10	291	פיקדונות מבנקים
51	-	-	-	24	2	25	פיקדונות הממשלה
29,923	-	-	-	-	21,602	8,321	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,082	-	38	179	420	130	2,315	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,491	183	38	11	253	1,165	5,841	התחייבויות אחרות
225,245	183	2,413	4,816	29,256	38,590	149,987	סך כל ההתחייבויות
14,327	1,446	(470)	(1,504)	(15,779)	13,418	17,216	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(1,489)	1,489	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	525	1,513	16,069	(2,133)	(15,974)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(84)	(65)	(278)	-	427	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(34)	7	133	-	(106)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
14,327	1,446	(63)	(49)	145	9,796	3,052	סך הכל כללי
-	-	(17)	281	(232)	-	(32)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	138	(604)	110	-	356	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד ארבע שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים	
ליום 31 בדצמבר 2018						
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
נכסים	54,335 ⁽³⁾	8,553	25,973	21,745	17,220	12,956
התחייבויות	101,691	27,817	28,047	14,028	5,398	15,423
הפרש	(47,356)	(19,264)	(2,074)	7,717	11,822	(2,467)
עסקאות עתידיות	(17,578)	95	1,463	(648)	(169)	(456)
אופציות	95	141	(330)	(44)	35	42
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(64,839)	(19,028)	(941)	7,025	11,688	(2,881)
מטבע חוץ						
נכסים	8,463	3,140	3,207	1,418	1,253	2,454
התחייבויות	21,726	8,954	11,581	435	306	161
הפרש	(13,263)	(5,814)	(8,374)	983	947	2,293
מזה: הפרש בדולר	(5,163)	(3,846)	(8,547)	(125)	84	84
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	1,687	(903)	(165)	631	504	137
עסקאות עתידיות	17,578	(95)	(1,463)	648	169	456
אופציות	(95)	(141)	330	44	(35)	(42)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	4,220	(6,050)	(9,507)	1,675	1,081	2,707
סך הכל						
נכסים	62,798	11,693	29,180	23,163	18,473	15,410
התחייבויות	123,417	36,771	39,628	14,463	5,704	15,584
הפרש	(60,619)	(25,078)	(10,448)	8,700	12,769	(174)
מזה: אשראי לציבור	16,826	8,978	25,674	21,830	16,730	13,003
מזה: פיקדונות הציבור	113,567	31,125	33,579	8,989	3,908	7,102
ליום 31 בדצמבר 2017						
נכסים	58,296 ⁽²⁾	9,014	26,173	20,950	16,994	14,728
התחייבויות	110,114	34,086	35,033	10,691	6,632	2,410
הפרש	(51,818)	(25,072)	(8,860)	10,259	10,362	12,318

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 426 ו-553 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018 ו-2017, בהתאמה, שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,414 ו-6,154 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018 ו-2017, בהתאמה, וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 353 ו-372 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018 ו-2017, בהתאמה.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריס כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

שיעור תשואה חודשית ⁽⁴⁾	סך הכל	יתרה מאזנית		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
		ללא תקופת פירעון	סך הכל					
3.56%	234,403	⁽²⁾ 2,235		276,935	20,179	57,722	46,575	11,677
1.27%	200,237	136		214,045	363	5,387	14,766	1,125
	34,166	2,099		62,890	19,816	52,335	31,809	10,552
	(17,247)	-		(17,247)	-	-	277	(231)
	(52)	-		(51)	-	-	-	10
	16,867	2,099		45,592	19,816	52,335	32,086	10,331
3.15%	21,820	⁽²⁾ 64		23,057	159	113	1,520	1,330
2.32%	42,022	-		43,206	-	-	29	14
	(20,202)	64		(20,149)	159	113	1,491	1,316
	(16,628)	-		(17,396)	-	1	81	35
	3,567	-		2,676	159	112	247	267
	17,247	-		17,247	-	-	(277)	231
	52	-		51	-	-	-	(10)
	(2,903)	64		(2,851)	159	113	1,214	1,537
3.51%	256,223	2,299		299,992	20,338	57,835	48,095	13,007
1.28%	242,259	136		257,251	363	5,387	14,795	1,139
	13,964	2,163		42,741	19,975	52,448	33,300	11,868
3.58%	194,381	1,906		239,061	20,305	57,835	46,195	11,685
0.67%	199,492	-		210,353	217	3,617	7,269	980
3.59%	237,943	⁽³⁾ 4,955		272,703	19,313	52,547	43,790	10,898
1.82%	225,062	136		231,426	521	5,684	13,703	12,552
	12,881	1,819		41,277	18,792	46,863	30,087	(1,654)

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

- א. חישוב השווי הוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי. הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית, בנפרד תוך הבחנה בין תקופות ההלוואה המקוריות (תקופות קצרות ותקופות ארוכות). הנחות הפירעון המוקדם בפיקדונות וחשכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.
- ב. הנחות הפירעון המוקדם הביאו לעלייה של 549 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של הנכסים, ולירידה של 638 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של ההתחייבויות.
- ג. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הנהלת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הנסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת בשוק פעיל.
- ד. ניירות ערך סחירים, ראה ביאור 16.ד.1 בדוחות הכספיים.
- ה. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שווי הוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך), שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משווה הוגן של ההשקעה.
- ו. אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). יתרת האשראי לדיור פולחה לפי קטגוריות סיכון הומוגניות.
- ז. תקבולים אלה הווננו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיור - שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה). בהלוואות מסוימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלושה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיור, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.
- ח. חובות פגומים - השווי הוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות.
- ט. ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיעה על עלייה בשווי הוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-12 מיליון שקלים חדשים.
- י. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן ההתחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.
- יא. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 16.ד.1 בדוחות הכספיים.
- יב. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

31 בדצמבר 2018					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
נכסים פיננסיים					
45,161	2,327	34,858	7,976	45,162	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,104	91	4,049	6,964	11,081	ניירות ערך ⁽³⁾
26	-	-	26	26	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
193,099	181,105 ⁽⁵⁾	11,486	508	194,381	אשראי לציבור, נטו
630	630	-	-	630	אשראי לממשלות
32	32	-	-	32	השקעות בחברות כלולות
3,240	1,335 ⁽²⁾	1,650	255	3,240	נכסים בגין מכשירים נגזרים
641	626	-	15	641	נכסים פיננסיים אחרים
253,933	186,146	52,043	15,744	255,193⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
199,830	144,244	55,078	508	199,492	פיקדונות הציבור
625	316	309	-	625	פיקדונות מבנקים
44	44	-	-	42	פיקדונות הממשלה
31,092	1,945	-	29,147	30,616	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,661	845 ⁽²⁾	2,560	256	3,661	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,463	1,860	4,152	451	6,463	התחייבויות פיננסיות אחרות
241,715	149,254	62,099	30,362	240,899⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
 (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.
 (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 65,894 מיליון שקלים חדשים ו- 58,253 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'ד' להלן.
 (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 4 מיליון שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2017					
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	שווי הוגן		יתרה במאזן
			רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽⁴⁾	
נכסים פיננסיים					
41,112	1,021	36,048	4,043	41,130	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,208	98	2,987	7,123	10,133	ניירות ערך ⁽³⁾
76	-	-	76	76	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
180,971	170,276 ⁽⁵⁾	10,300	395	181,118	אשראי לציבור, נטו
456	456	-	-	456	אשראי לממשלות
36	36	-	-	33	השקעות בחברות כלולות
3,421	899 ⁽²⁾	2,329	193	3,421	נכסים בגין מכשירים נגזרים
562	505	-	57	562	נכסים פיננסיים אחרים
236,842	173,291	51,664	11,887	236,929⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
185,728	134,120	51,213	395	183,573	פיקדונות הציבור
1,126	754	372	-	1,125	פיקדונות מבנקים
54	54	-	-	51	פיקדונות הממשלה
30,889	1,478	-	29,411	29,923	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,082	905 ⁽²⁾	1,984	193	3,082	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,606	1,154	3,935	517	5,606	התחייבויות פיננסיות אחרות
226,485	138,465	57,504	30,516	223,360⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל;
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים;
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 60,751 מיליון שקלים חדשים ו- 53,863 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 6 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2018				
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
				נכסים
				איגרות חוב זמינות למכירה
				איגרות חוב:
4,420	-	3,547	873	של ממשלת ישראל
1,862	-	-	1,862	של ממשלות זרות
484	-	484	-	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
18	-	18	-	של אחרים זרים
1	-	-	1	מניות שאינן למסחר
				ניירות ערך למסחר:
288	-	-	288	איגרות חוב של ממשלת ישראל
26	-	-	26	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
508	-	-	508	אשראי בגין השאלות ללקוחות
				נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾
				חוזי ריבית:
				שקל מדד
194	75	119	-	אחר
445	9	436	-	חוזי מטבע חוץ
2,131	1,092	1,007	32	חוזים בגין מניות
466	156	87	223	חוזי סחורות ואחרים
4	3	1	-	
15	-	-	15	נכסים פיננסיים אחרים
4	4	-	-	אחר
10,866	1,339	5,699	3,828	סך כל הנכסים
				התחייבויות
508	-	-	508	פיקדונות בגין שאילות מלקוחות
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾
				חוזי ריבית:
95	25	70	-	שקל מדד
608	27	581	-	אחר
2,393	584	1,777	32	חוזי מטבע חוץ
554	206	124	224	חוזים בגין מניות
11	3	8	-	חוזי סחורות ואחרים
451	-	-	451	התחייבויות פיננסיות אחרות
8	8	-	-	אחר
4,628	853	2,560	1,215	סך כל ההתחייבויות

(4) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן	
נכסים				
איגרות חוב זמינות למכירה				
איגרות חוב:				
1,165	2,971	-	4,136	של ממשלת ישראל
2,233	-	-	2,233	של ממשלות זרות
-	173	-	173	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
-	16	-	16	של אחרים זרים
1	-	-	1	מניות שאינן למסחר
ניירות ערך למסחר:				
209	-	-	209	איגרות חוב של ממשלת ישראל
76	-	-	76	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
395	-	-	395	אשראי בגין השאלות ללקוחות
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾				
חוזי ריבית:				
-	169	146	315	שקל מדד
-	637	21	658	אחר
52	1,401	603	2,056	חוזי מטבע חוץ
141	122	123	386	חוזים בגין מניות
-	-	6	6	חוזי סחורות ואחרים
57	-	-	57	נכסים פיננסיים אחרים
-	-	6	6	אחר
4,329	5,489	905	10,723	סך כל הנכסים
התחייבויות				
395	-	-	395	פיקדונות בגין שאילות מלקוחות
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾				
חוזי ריבית:				
-	93	85	178	שקל מדד
-	933	35	968	אחר
53	881	669	1,603	חוזי מטבע חוץ
140	77	113	330	חוזים בגין מניות
-	-	3	3	חוזי סחורות ואחרים
517	-	-	517	התחייבויות פיננסיות אחרות
1,105	1,984	905	3,994	סך כל ההתחייבויות

(1) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2018			שווי הוגן	
רווחים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
13	115	104	11	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2017			שווי הוגן	
רווחים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
76	78	78	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018									
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾									
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	העברות אל רמה 3 ⁽⁴⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	
						בדוח רווח והפסד	בהון		
נכסים									
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾									
חוזי ריבית:									
									שקל מדד
	27	75	37	(100)	-	4	-	(12)	146
	52	9	-	(3)	-	2	-	(11)	21
	593	1,092	-	(1,806)	-	1,821	-	474	603
	-	156	-	(183)	-	122	-	94	123
	1	3	-	(2)	-	2	-	(3)	6
	-	4	-	(3)	-	2	-	(1)	6
	673	1,339	37	(2,097)	-	1,953	-	541	905
סך כל הנכסים									
התחייבויות									
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾									
חוזי ריבית:									
									שקל מדד
	-	25	14	(77)	-	9	-	(6)	85
	14	27	-	(5)	-	2	-	(5)	35
	681	584	-	(1,025)	-	673	-	267	669
	-	206	-	(126)	-	139	-	80	113
	1	3	-	(3)	-	1	-	2	3
	-	8	-	-	-	-	-	8	-
	696	853	14	(1,236)	-	824	-	346	905
סך כל ההתחייבויות									

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(4) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופות המדווחת, אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾								
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	העברות אל רמה 3 ⁽⁴⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר בהון		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016
						בדוח רווח והפסד	בדוח אחר בהון	
126	146	95	(87)	-	2	-	(69)	205
134	21	-	(9)	-	2	-	(489)	517
474	603	-	(1,480)	-	1,079	-	344	660
-	123	-	(202)	-	95	-	(98)	328
1	6	-	(3)	-	-	-	2	7
-	6	-	(5)	-	3	-	-	8
735	905	95	(1,786)	-	1,181	-	(310)	1,725
נכסים								
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾								
חוזי ריבית:								
שקל מדד								
אחר								
חוזי מטבע חוץ								
חוזים בגין מניות								
חוזי סחורות ואחרים								
אחר								
סך כל הנכסים								
התחייבויות								
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾								
חוזי ריבית:								
שקל מדד								
אחר								
חוזי מטבע חוץ								
חוזים בגין מניות								
חוזי סחורות ואחרים								
סך כל ההתחייבויות								

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת נירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(4) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופות המדווחת, אינם נצפים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
1.24%	0.87% - 2.01%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	51	חוזי ריבית - שקל מדד
35.87%	20.33% - 39.39%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	212	חוזים בגין מניות
1.73%	0.30% - 2.90%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,076	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
1.17%	0.87% - 2.22%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	20	חוזי ריבית - שקל מדד
1.74%	0.30% - 2.90%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	833	אחר

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
0.41%	0.41% - 0.43%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	104	חוזי ריבית - שקל מדד
38.96%	29.56% - 44.53%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	(1) -	חוזים בגין מניות
1.38%	0.30% - 3.10%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	801	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
0.41%	0.41% - 0.43%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	80	חוזי ריבית - שקל מדד
1.89%	0.30% - 3.10%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	825	אחר

(1) יתרת השווי ההוגן ליום 31 בדצמבר 2017 נמוכה ממליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

לא היו העברות מרמה 2 ורמה 3 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן

ככל שהבנק בוחר בחלופת השווי ההוגן, השינויים בשווי ההוגן של השקעות באיגרות חוב מסוימות נזקפים לרווח והפסד, ואיגרות החוב מסווגות לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017 לא בחר הבנק בחלופת השווי ההוגן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2018

צדדים קשורים המוחזקים

על ידי התאגיד הבנקאי

בעלי עניין

חברות כלולות או חברות

המוחזקות בשליטה

מי שהיה בעל עניין בעת

שנעשתה העסקה

אחרים⁽⁵⁾

נושאי משרה⁽⁴⁾

מחזיקי מניות

בעלי שליטה

היתרה

היתרה

היתרה

היתרה

היתרה

הגבוהה

הגבוהה

הגבוהה

הגבוהה

הגבוהה

ביותר

ביותר

ביותר

ביותר

ביותר

לתאריך

לתאריך

לתאריך

לתאריך

לתאריך

במשך

במשך

במשך

במשך

במשך

השנה⁽⁴⁾

השנה⁽⁴⁾

השנה⁽⁴⁾

השנה⁽⁴⁾

השנה⁽⁴⁾

המאזן

המאזן

המאזן

המאזן

המאזן

3

-

-

250

37

-

-

-

4

4

3

-

-

246

33

32

32

-

-

-

10

5

-

820

81

-

-

-

-

-

-

-

-

-

6,477

-

-

-

210

18

-

-

-

130

18

-

-

-

-

5

-

-

-

-

3

נכסים

אשראי לציבור

הפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור, נטו

השקעה בחברות כלולות

התחייבויות

פיקדונות הציבור

מניות (כלול בהון עצמי)⁽²⁾

סיכון אשראי במכשירים פיננסיים

חוץ מאזניים⁽³⁾

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.

(3) סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(4) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ליום 31 בדצמבר 2017									
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי									
בעלי עניין									
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת									
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות בעלי שליטה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾			
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁴⁾	יתרה לתאריך המאזן
4	-	-	-	170	121	19	18	61	52
-	-	-	-	3	3	-	-	1	-
4	-	-	-	167	118	19	18	60	52
33	32	-	-	-	-	-	-	-	-
12	9	-	-	1,129	768	82	61	97	30
-	-	-	-	-	-	-	-	6,056	6,056
-	-	-	-	288	164	21	19	5	5

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2018				
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽²⁾	בעלי עניין		מחזיקי מניות בעלי שליטה
		נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
-	4	1	2	הכנסות ריבית מאשראי לציבור, נטו
-	(1)	(1)	-	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
-	3	-	2	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית, נטו
-	(4)	(37)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	(1)	(37)	2	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2018				
מספר מקבלי הטבות	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾		בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
		מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
-	-	14	31	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	13	6	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
3	4	-	-	

(1) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המנופק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

2016				2017			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין		בעלי עניין	
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה		מחזיקי מניות בעלי שליטה		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
משותפת	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	משותפת	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה
-	9	1	-	-	4	1	-
-	(6)	(1)	-	-	(4)	(1)	-
-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	(3)	(42)	-	-	(3)	(43)	-
-	-	(42)	-	-	(3)	(43)	-

2016				2017			
אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾	
מספר מקבלי הטבות		מספר מקבלי הטבות		מספר מקבלי הטבות		מספר מקבלי הטבות	
הטבות	סך הטבות	הטבות	סך הטבות	הטבות	סך הטבות	הטבות	סך הטבות
-	-	14	35	-	-	14	36
-	-	13	7	-	-	12	7
3	3	-	-	3	3	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 28 בינואר 2019, לאחר תאריך המאזן, ניתן פסק בוררות כלכלית בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 א.6. ביום 12 במרץ 2019, לאחר תאריך המאזן, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיים החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג.12.

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק⁽¹⁾

א. דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
4,942	5,804	6,905	הכנסות ריבית
1,697	2,084	2,689	הוצאות ריבית
3,245	3,720	4,216	הכנסות ריבית, נטו
184	163	280	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,061	3,557	3,936	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
306	159	417	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,174	1,163	1,203	עמלות
121	79	31	הכנסות אחרות
1,601	1,401	1,651	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
⁽²⁾ 1,771	⁽²⁾ 1,978	2,110	משכורות והוצאות נלוות
599	616	619	אחזקה ופחת בניינים וציוד
⁽²⁾ 413	⁽²⁾ 415	898	הוצאות אחרות
2,783	3,009	3,627	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,879	1,949	1,960	רווח לפני מיסים
745	724	835	הפרשה למיסים על הרווח
1,134	1,225	1,125	רווח לאחר מיסים
132	122	81	חלק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת מס
1,266	1,347	1,206	רווח נקי

(1) נתונים מלאים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק:

tefahot.co.il-www.mizrahi << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

(2) מספרי ההשוואה לתקופות סווגו מחדש. לפרטים בדבר הנחיות המפקחת על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 1 ג.4.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ב. מאזן

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	
		נכסים
37,104	42,708	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,327	9,539	ניירות ערך ⁽⁴⁾
76	26	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
172,710	185,416	אשראי לציבור
(1,419)	(1,501)	הפרשה להפסדי אשראי
171,291	183,915	אשראי לציבור, נטו
456	630	אשראי לממשלות
2,922	2,400	השקעות בחברות מוחזקות
1,125	1,147	בניינים וציוד
3,420	3,240	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,446	1,569	נכסים אחרים
227,167	245,174	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
189,946	205,138	פיקדונות הציבור
11,396	12,138	פיקדונות מבנקים
25	25	פיקדונות הממשלה
3,209	3,322	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,082	3,661	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,824	6,209	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
213,482	230,493	סך כל ההתחייבויות
13,685	14,681	הון
227,167	245,174	סך כל ההתחייבויות והון

(1) מזה: 7,040 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן (ביום 31 בדצמבר 2017 - 6,074 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 97 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2017 - 89 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,266	1,347	1,206	רווח נקי
			התאמות
(132)	(122)	(81)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
194	188	181	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
184	163	280	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(61)	(52)	(18)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(14)	1	1	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(92)	(55)	-	רווח ממימוש בניינים וציוד
8	24	-	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(2)	22	(90)	מיסים נדחים, נטו
3	11	64	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
182	78	(126)	התאמות בגין הפרשי שער
(45)	(4)	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
(13)	(26)	(210)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בכספים שוטפים
(67)	156	180	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(112)	138	(80)	ניירות ערך למסחר
579	10	(39)	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(66)	(483)	579	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
517	360	419	התחייבויות אחרות
2,329	1,756	2,266	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. מתכונת הגילוי בדבר דוח על תזרימי מזומנים הותאמה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.ג.1.

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים⁽¹⁾ - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
71	5	(16)	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(13,953)	(11,201)	(14,853)	שינוי נטו באשראי לציבור
(14)	(126)	(56)	שינוי נטו באשראי לממשלות
62	(67)	50	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(6,899)	(3,816)	-	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	-	723	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
-	-	(2,454)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
7,536	4,671	838	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1,083	-	1,026	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
2,662	2,586	2,350	תמורה ממכירת תיקי אשראי
-	(702)	(377)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
-	-	(118)	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(162)	(197)	(203)	רכישת בניינים וציוד
125	320	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
-	-	603	תמורה מפדיון ניירות ערך - חברות כלולות
28	1	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(9,461)	(8,526)	(12,487)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
18,033	7,705	15,192	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
1,796	(2)	742	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
(8)	(5)	-	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
183	-	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(38)	(67)	(4)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(186)	(334)	(247)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
19,780	7,297	15,683	מזומנים נטו מפעילות מימון
12,648	527	5,462	גידול (קיטון) במזומנים
24,141	36,607	37,056	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(182)	(78)	126	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
36,607	37,056	42,644	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
4,847	6,103	6,284	ריבית שהתקבלה
2,121	1,663	1,925	ריבית ששולמה
9	4	7	דיבידנדים שהתקבלו
76	64	91	מסים על הכנסה שהתקבלו
745	747	1,034	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
13	25	-	רכישות בניינים וציוד
-	-	-	מכירות בניינים וציוד

(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. מתכונת הגילוי בדבר דוח על תזרימי מזומנים הותאמה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית כאמור בהוראות נושא 230 בקודפיקציה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.א.1.

בנק מזרחי טפחות

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

תוכן עניינים

265	ממשל תאגידי וביקורת
265	הדירקטוריון וההנהלה
266	חברי הנהלת הבנק
267	המבקרת הפנימית
270	שכר רואי החשבון המבקרים
271	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
273	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
276	פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
277	בעלי השליטה
278	רכוש קבוע ומתקנים
278	נכסים לא מוחשיים
279	הון אנושי
282	הסכמים מהותיים
283	חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק
289	דירוג האשראי של הבנק
290	מגזרי פעילות – מידע נוסף

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון והנהלה

הדירקטוריון

במהלך שנת 2018 קיים דירקטוריון הבנק 31 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 60 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-4 השתלמויות דירקטורים.

הועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ביקורת, ניהול סיכונים, אשראי ותגמול. להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2018 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

ביום 5 ביוני 2018, התפטרה גברת אסנת רונן מתפקידה כדירקטורית חיצונית.

ביום 25 ביוני 2018, הסתיימה כהונתו של מר יוסי שחק כחבר ועדת תגמול.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 ביוני 2018, הוחלט לשנות את הרכב הוועדות. שינוי זה בא בעקבות הודעת גברת אסנת רונן על סיום כהונתה בבנק כדירקטורית חיצונית, ובעקבות הודעתו של מר גדעון סיטרמן על הקדמת סיום כהונתו כדירקטור חיצוני בימים אחדים (לאחר כהונה בת תשע שנים בדירקטוריון הבנק).

ביום 2 ביולי 2018, סיים מר גדעון סיטרמן לכהן כדירקטור חיצוני.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 7 ביולי 2018, הוחלט למנות את מר אברהם נוימן כיושב ראש ועדת הביקורת.

ביום 30 באוגוסט 2018, אישרה האסיפה הכללית המיוחדת את מינויה של הגברת חנה פייאר כדירקטורית חיצונית, בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 13 באוגוסט 2018. מיום אישור מינויה מכהנת הגברת חנה פייאר כחברת ועדת הביקורת וכן כחברת ועדת התגמול.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 7 באוקטובר 2018, הוחלט למנות את הגברת חנה פייאר כחברה בוועדת אשראי.

ביום 29 בינואר 2019 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית. מר משה וידמן מונה ליושב ראש הוועדה.

ביום 7 בפברואר 2019 חדלה גברת ליאורה עופר לכהן כדירקטורית בבנק.

באסיפה הכללית המיוחדת שהתקיימה ביום 12 במרץ 2019, הוחלט למנות את מר גלעד רבינוביץ כדירקטור חיצוני. מיום אישור המינוי מכהן מר גלעד רבינוביץ כחבר ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.

להלן שמות חברי דירקטוריון הבנק ופרטים על חברותם בוועדות הדירקטוריון נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש הדירקטוריון	ועדת אשראי - יושב ראש, ועדת ניהול סיכונים - יושב ראש, טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - יושב ראש
צבי אפרת	ועדת אשראי
סבינה בירן	ועדות ביקורת, ניהול סיכונים, תגמול וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית
רון גזית	ועדת ניהול סיכונים וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית
אברהם זלדמן	ועדת ביקורת וניהול סיכונים
נחשון יואב-אשר	ועדת אשראי וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית
מרדכי מאיר	ועדת ביקורת
אברהם נוימן	ועדות ביקורת - יושב ראש, ועדת תגמול - יושב ראש, ניהול סיכונים
חנה פייאר	ועדות ביקורת, אשראי ותגמול
יהונתן קפלן	ועדת ניהול סיכונים וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית
גלעד רבינוביץ	ועדות ביקורת, תגמול וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית
יוסף שחק	ועדות ביקורת, ניהול סיכונים ואשראי

דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית - דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בוועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים 6 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

בהסתמך על כישוריהם, השכלתם, ניסיונם והידע שלם מכהנים בבנק נכון למועד פרסום דוחות אלו 10 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה" משה וידמן, סבינה בירן, אברהם זלדמן, נחשון יואב-אשר, מרדכי מאיר, אברהם נוימן, חנה פייאר, יהונתן קפלן, גלעד רבינוביץ, ויוסף שחק.

לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק לרבות: כישוריהם, השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, ופרטים נוספים על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2018, תוארם ותפקידיהם:

מנהל כללי	אלדד פרשר
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי	מנחם אביב
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל
מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מנהלת טכנולוגיית המידע	אילה חכים
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)	משה לארי
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות	ניסן לוי
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד
סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	דינה נבות
סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית	רחלי פרידמן
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)	דורון קלאוזנר
סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל	ריטה רובינשטיין
מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	גלית ויזר
מזכיר הבנק	מאיה פלר
דובר הבנק	בני שוקרון

לפרטים נוספים על נושאי משרה בכירה של הבנק לרבות: השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26א' בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018 באתר המגנ"א של רשות ניירות ערך.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

המבקר הפנימית

להלן פרטים באשר למבקר הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם:	גלית יזר
תאריך תחילת כהונתה:	יולי 2011
השכלה:	ראת חשבון; תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית), תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית)
ניסיון:	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק מזרחי טפחות וקודם לכך מבקר פנימית ראשית בבנק טפחות

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות - התשנ"ט-1999, המבקר הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, לא משמשת המבקר הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקר פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקר פנימית של בנק ייב ומבקר בחברות בנות של בנק מזרחי טפחות. המבקר הפנימית של הבנק אינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור עניינים עם תפקידה כמבקר פנימית. למעט האמור, אין למבקר קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף הקשור אליו.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקר הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקר לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקר הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקר הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 המבקר הפנימית זכאית ל-108,133 כתיב אופציה לרכישת מניות רגילות של מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח למניה, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2014 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. כמו כן, המבקר הפנימית זכאית לעד 53,937 כתיב אופציה לרכישת מניות רגילות כאמור, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2017 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקר הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המיני סמכויות וחובות

בחדש יוני 2011 אושר מינויה של המבקר הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקר.

סמכויות וחובות פונקציית הביקורת הפנימית מפורטות בכתב המינוי שנדון ואושר בדירקטוריון הבנק, ובכלל זה:

- הסמכות והיכולת ליזום ביקורות בכל היחידות ובכל הפעילויות הקיימות בבנק בארץ ובחוץ לארץ, וכן לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע הדרוש לביצוע תפקידה.
- לעובדי פונקציית הביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה, לצורך ביצוע תפקידם, לכל הרשומות, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים וקבצי עבודה ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי, ובכלל זה גם מידע ניהולי ופרוטוקולים של הגופים מקבלי החלטות, הקשורים לנשוא הביקורת.
- עובדי פונקציית הביקורת רשאים להיכנס לכל נכס שבעלותו או בשימוש הבנק ולבדוק אותו.
- לגבי מידע החסוי על פי דין, יחולו על המבקר הפנימי, עובדיו ועל כל אדם הפועל מטעמו, המגבלות הקבועות בדין. המבקר הפנימי, עובדיו או כל אדם אחר מטעמו, חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק, או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.

זהות הממונה על המבקר הפנימית

הממונה הארגוני על המבקר הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תוכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרת תוכנית עבודה שנתית. יצוין, כי בדיקת פעילויות ועסקאות מהותיות, ובכלל זה, בדיקת נושא עסקאות עם אנשים קשורים, משולבות בתוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית

מיפיו של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:

- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימית, מובאת לדיון בועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי המנהל הכללי. לאחר דיון בועדת הביקורת והמלצה לאישור מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 25 בפברואר 2019 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית לשנים 2019-2022.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תוכנית הביקורת השנתית, נוספות בתוכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים וועדת הביקורת. בנוסף, מתייחסת הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי המנהל הכללי.

שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לוועדת הביקורת דיווח בדיעבד.

בדומה לתוכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תוכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימית, ומובאת לדיון בועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התוכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 25 בפברואר 2019 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית לשנת 2019.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חוץ לארץ

המבקר הפנימית של הבנק, כוללת בתוכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימית שלהם, למעט בנק מזרחי שוויץ, שבתקופת הדיווח היה לו מבקר פנימי משלו. ביחס לחברה זו, ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 307, המבקר הפנימית מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה.

בבנק יהב מוגשת תוכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריון של בנק יהב.

היקף העסקת המבקר הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

מספר המשרות הממוצע של עובדים הכפופים למבקר הפנימית נגזר מצרכי הביקורת הפנימית כפי שעולים מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית של הביקורת. מספר המשרות הממוצע במהלך שנת 2018, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

מחוץ לישראל		בישראל
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית
3 ⁽²⁾	6	50 ⁽¹⁾

(1) כולל 7 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יהב לרבות מיקור חוץ ביהב. כמו כן, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כשתי משרות שכלול אף הוא.

(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקציות ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית. זאת, בין היתר בהתבסס על הדיווח השנתי, הדיווח החצי שנתי ותוכניות העבודה של הביקורת הפנימית הכוללות התייחסות לנושאים אלו. כמו כן, בהתאם לנדרש נערך אחת ל-5 שנים סקר חיצוני בלתי תלוי על איכות עבודת הביקורת הפנימית המדווח לועדת הביקורת.

גישה למידע

המבקר הפנימית מקבלת באופן שוטף גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורת בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנת לביקורת - גישה מלאה כאמור בין אם באמצעות ביקורים במוקדי הפעילות מחוץ לישראל ובין אם באמצעות קבלת חומרים על פי דרישה.

הגשת דין וחשבון על מצאי הביקורת

הביקורת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. כמו כן, עותק של כל דוח מועבר ל-CRO, לקצין הציות והממונה על אסור הלבנת הון, למנהלת אגף בקרת סיכונים ולחשבונאי הראשי. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת למחצית שנה מגישה המבקר לחברי ועדת ביקורת, את רשימת כל הדוחות שהופצו במהלך מחצית השנה החולפת. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימית, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בועדת הביקורת.

ביום 31 ביולי 2018, הופץ הדיווח על ביצוע תוכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2018. הדיווח נדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 16 באוגוסט 2018. דוח סיכום עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2018 הופץ ביום 18 בפברואר 2019, ונדון בועדת הביקורת של הדירקטוריון ביום 21 בפברואר 2019. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקר הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימית, יש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקר הפנימית

להלן פרטים על השכר, הפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמו בגינם הפרשה למבקר הפנימית הראשית, בשנת 2018: שכר בסך של 1,149 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 498 אלפי שקלים חדשים, כולל מענק שימור בסך של 175 אלפי שקלים חדשים, הפרשות סוציאליות בסך של 278 אלפי שקלים חדשים ושווי הטבות נוספות בסך של 89 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמו בגינם הפרשה למבקר הפנימית בשנת 2018 עמד על 2,014 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2018 הסתכמה בסך של 31 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בעניין מדיניות התגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3. להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקר הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקר בקשר עם עבודתה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה (2)(3)

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2017	2018	2017	2018	
				עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾:
6,380	7,074	7,050	7,772	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
364	-	1,192	844	רואי החשבון המבקרים האחרים
6,744	7,074	8,242	8,616	סך הכל
				עבור שירותי מס⁽⁶⁾:
-	103	-	103	רואי החשבון המבקרים
193	182	193	182	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים⁽⁵⁾⁽⁷⁾:
1,544	2,053	1,573	2,061	רואי החשבון המבקרים
-	-	824	540	רואי החשבון המבקרים האחרים
1,737	2,338	2,590	2,886	סך הכל
8,481	9,412	10,832	11,502	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידיים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים וביקורת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה.

(5) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חוץ לארץ.

(6) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.

(7) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2018										
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾					פרטי מקבל התגמולים ⁽⁴⁾		
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2018	סך הכל ⁽⁷⁾	שווי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
									יושב ראש	משה וידמן ⁽⁸⁾
9	2.3	272	3,484	144	-	496	-	2,844	הדירקטוריון	
51	-	-	3,496	140	-	583	174	2,599	מנהל כללי	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
									מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	שאול גלברד
-	-	-	2,685	-	-	608	680	1,397	סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית	רחלי פרידמן ⁽¹¹⁾
34	2.2	381	2,374	83	-	304	848	1,139	מנהל כללי, יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד	דן לובש
-	-	-	2,349	98	-	383	191	1,677	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	משה לארי ⁽¹¹⁾
14	11.2	913	2,333	90	-	359	739	1,145	סגן מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	לימור פרידמן
149	-	-	2,310	-	-	1,530 ⁽¹⁰⁾	170	634	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל ⁽¹¹⁾
31	-	-	2,233	95	-	247	739	1,152		

שנת 2017										
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾					פרטי מקבל התגמולים ⁽⁴⁾		
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2017	סך הכל ⁽⁷⁾	שווי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
32	2.8	329	3,326	139	-	546	-	2,641	יושב ראש	משה וידמן ⁽⁸⁾
56	-	-	3,325	141	-	575	25	2,584	מנהל כללי	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
									מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	שאול גלברד
23	-	-	2,961	-	-	539	1,044	1,378	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד ⁽¹¹⁾
642	4.9	2,711	2,644	105	559	302	529	1,149	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	משה לארי ⁽¹¹⁾
21	11.7	934	2,628	90	571	291	536	1,140	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל ⁽¹¹⁾
76	-	-	2,611	93	571	267	536	1,144		

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

הערות:

- (1) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.
- (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (4) כולל פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
- (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (7) לא כולל מס שכר. כולל תשלום פנסיוני ופיצויי פיטורים על פי דין, בשנת 2018 (שנת 2017) למר משה וידמן בסך 398 (369) אלפי ש"ח, למר אלדד פרשר בסך 371 (368) אלפי ש"ח, לגב' רחלי פרידמן, למר משה לארי, למר ישראל אנגל 155 (153) אלפי ש"ח כל אחד. למר אופיר מורד, בשנת 2017, סך של 153 אלפי ש"ח.
- (8) מר משה וידמן - תקופת ההעסקה של מר וידמן החלה ביום 1 בדצמבר 2012 לתקופה של שלוש שנים שהסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015 והוארכה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר וידמן, ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 01-003457-2017) וביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים.
- (9) מר אלדד פרשר - ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר פרשר, ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 01-003457-2017) וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.
- (10) כולל השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון; בסך 1,280 אלפי שקלים חדשים.
- (11) נושאי משרה מועסקים על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה:
 - גב' רחלי פרידמן - מיום 11 באוקטובר 2009
 - מר משה לארי - מיום 8 בנובמבר 2009.
 - מר ישראל אנגל - מיום 15 ביוני 1999.
 - מר אופיר מורד - מיום 1 בינואר 2014.לפרטים בדבר תנאי העסקה, ראה ביאור 22 א.3. לדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2018

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"), לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה - למטע בקשר לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות. הבנקים קיבלו פטור מדיווח מידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שיקבעו על ידיהם קריטריונים לעסקאות חריגות וזניחות. ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה בעבר קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, ואלה אושרו מחדש על ידי ביום 7 בינואר 2019 כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה: לעניין סעיף זה - "עסקה" - עסקה עם בעל שליטה או עסקה שלבעל שליטה עניין אישי בה.

- א. עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליון שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי, לאחר התאמות וניכויים, כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 (להלן: "ההון הפיקוחי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.
- ב. עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.
- ג. עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.
- ד. כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

- א. **עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון הפיקוחי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון הפיקוחי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.
- ב. **"קבוצת בעלי שליטה"** - בעל שליטה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.
- ג. **פיקדונות** - קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.
- ג. **עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל)** - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.
- ד. **עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון הפיקוחי של הבנק. חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, וינתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ולעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שייודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2018					
קבוצת בעלי השליטה ⁽²⁾	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	46	4	-	-	50
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	46	4	-	-	50
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	19	22	-	-	41
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	15	14	-	4	33
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	39	-	-	39
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	42	3	-	45
כימיקלים לישראל בע"מ	-	4	-	-	4
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת עופר	34	121	3	4	162

31 בדצמבר 2017					
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	52	5	-	-	57
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	52	5	-	-	57
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	19	22	-	-	41
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	102	24	-	13	139
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	76	-	-	-
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	24	4	-	76
כימיקלים לישראל בע"מ	-	1	-	-	28
רותם אמפרט נגב בע"מ	-	-	-	-	1
סך הכל קבוצת עופר	121	147	4	13	285

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז יכויים מותרים.
 (2) נתוני בעלי השליטה נכונים למבנה השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2018.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

ב. פיקדונות

קבוצת בעלי השליטה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	היתרה הגבוהה בשנת 2018
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	42	60
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם	-	-
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים	2	2
אמות השקעות בע"מ	2	2
סך הכל קבוצת ורטהיים	44	62
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	5	16
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	38	97
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	1	39
בתי זיקוק לנפט בע"מ	248	575
החברה לישראל בע"מ	64	99
כימיקלים לישראל בע"מ	6	8
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	6	8
סך הכל קבוצת עופר	362	834

קבוצת בעלי השליטה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	היתרה הגבוהה בשנת 2017
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	27	76
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם	-	-
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים	-	-
אמות השקעות בע"מ	1	2
סך הכל קבוצת ורטהיים	28	78
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	2	19
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	34	175
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	53	182
בתי זיקוק לנפט בע"מ	579	666
החברה לישראל בע"מ	-	4
כימיקלים לישראל בע"מ	2	2
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	2	2
סך הכל קבוצת עופר	670	1,048

למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

ביום 30 באוגוסט 2018, אושר מחדש על ידי האסיפה הכללית של הבנק כתב הפטור וההתחייבות לשיפוי של הבנק, לעניין תחולתו על בעלי השליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שכיהנו בעבר או שימונו בעתיד. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי מיום 30 באוגוסט 2018, מספר אסמכתא 01-080869-2018.

ביום 6 בספטמבר 2018, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים, לתקופה של שמונה עשר חודשים, שתחל ביום 1 באוקטובר 2018. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי מיום 6 בספטמבר 2018, מספר אסמכתא 01-083194-2018.

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

מבנה ההחזקות העיקריות של קבוצת מזרחי טפחות

(1) לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק.

לפרטים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

בעלי השליטה

בעלי השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2018 הם קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר. החזקותיה של קבוצת ורטהיים הינה באמצעות M.W.Z. (Holdings) Ltd - F & W (שותפות רשומה) המחזיקות כ-8.75% ו-13.0%, בהתאמה, מההון ומכוח ההצבעה.

החזקותיה של קבוצת עופר ליום 31 בדצמבר 2018 היו באמצעות כ.א.ב.מ. בע"מ, ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ, ע.א.ב.מ. בע"מ, עופר השקעות בע"מ, ועופר סחף בע"מ המחזיקות כ-3.1%, 3.4%, 6.6%, 6.1% ו-3.2%, בהתאמה, מההון ומכוח ההצבעה. החל מיום 7 בפברואר 2019, עם השלמת הסכם ההפרדה קבוצת עופר (כמפורט להלן) החזקותיה של קבוצת עופר הינן באמצעות ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, המחזיקה, במישרין ובאמצעות ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (חברה בבעלותה המלאה), בכ-22.33% מההון ומכוח ההצבעה בבנק (ליום 19 במרץ 2019).

קבוצת עופר

ביום 18 במרץ 2018 קיבל הבנק הודעה מעופר השקעות ומאחים עופר אחזקות (1989) בע"מ בדבר גיבוש עקרונות מתווה הפרדה, בשים לב להוראות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013.

ביום 8 בנובמבר 2018 נחתם הסכם מפורט בין הגברת ליאורה עופר (וחברה בבעלותה המלאה) ו-ל.י.ן (אחזקות) בע"מ ("ל.י.ן"), חברה קשורה של מר אייל עופר, וכן חברות קבוצת עופר, המסדיר את הפרדת החזקות המשותפות שלהם בעופר השקעות ובמליסרון מצד אחד ובבנק מהצד השני (להלן: "הסכם ההפרדה").

במסגרת הסכם ההפרדה נקבע, בין היתר, כי במועד ההשלמה ובכפוף להתקיימותם של התנאים המתלים שנקבעו בהסכם: (א) ל.י.ן תרכוש את כל מניות הבנק שבהחזקת עופר השקעות ועופר אחזקות (בתמורה השווה לשער מניית החברה בראשית חודש פברואר 2018 (64.43 ש"ח), שהינו המועד בו החל להתגבש המשא ומתן בקשר עם העקרונות הכספיים של ההפרדה, בכפוף להתאמות בגין דיבידנדים שחולקו ו/או יחולקו ממועד זה ועד למועד ההשלמה); (ב) הגברת ליאורה עופר, באמצעות חברה בבעלותה המלאה, תרכוש את כל מניות עופר השקעות המוחזקות על ידי ל.י.ן (33.33%), באופן שלאחר השלמת הסכם הגברת ליאורה עופר תחזיק ב-85% מהון מניות עופר השקעות ומר דורון עופר יחזיק ב-15% מהון מניות עופר השקעות.

ביום 7 בפברואר 2019 התקבלה בבנק הודעה מאת עופר השקעות בע"מ ("עופר השקעות") ואחים עופר אחזקות (1989) בע"מ (עופר אחזקות") בדבר השלמת הסכם ההפרדה, כמפורט להלן. ל.י.ן, רכשה את כל מניות הבנק שהוחזקו בידי עופר השקעות ובידי עופר סחף בע"מ, חברה בבעלותה המלאה של עופר השקעות, בהיקף של כ-9.28% מהון המניות של הבנק, וכן ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ, חברה בבעלות מלאה של ל.י.ן ("ל.א.ב.מ."), רכשה את כל מניות הבנק שהוחזקו ע"י כ.א.ב.מ. בע"מ ו-ע.א.ב.מ. בע"מ, חברות בבעלות מלאה של עופר אחזקות, בהיקף של כ-9.74% מהון המניות של הבנק.

בעקבות רכישת המניות במועד ההשלמה, מחזיקה ל.י.ן (במישרין ובאמצעות ל.א.ב.מ.) בכ-22.37% מהון המניות של הבנק. כמו כן, החל ממועד זה עופר השקעות ועופר אחזקות חדלו מלהחזיק מניות של הבנק ואינן מהוות עוד בעלות עניין בבנק. רכישת מניות הבנק בוצעה לאחר שהתקבל ביום 31 בינואר 2019 תיקון להיתר השליטה הקיים בבנק על פיו מר אייל עופר הוא בעל ההיתר היחיד מביין "קבוצת עופר" (וליאורה עופר, דורון עופר ועידון המנוח יולי עופר ז"ל נמחקו מרשימת בעלי ההיתר). כמו כן, ובד בבד עם השלמת הסכם ההפרדה, הגישה הגב' ליאורה עופר את התפטרותה מכהונתה כדירקטורית בבנק.

הגברת ליאורה עופר, באמצעות חברה בבעלותה המלאה, רכשה את כל מניות עופר השקעות שהוחזקו על ידי ל.י.ן (33.33%). בעקבות רכישת המניות האמורה לגברת ליאורה עופר (באמצעות חברה בבעלותה המלאה) מחזיקה ב-85% מהון מניות עופר השקעות ומר דורון עופר (באמצעות חברה בבעלותה המלאה) מחזיק ב-15% מהון מניות עופר השקעות.

עם השלמת הסכם ההיפרדות ביום 7 בפברואר 2019, הושלמה הפרדת השליטה של קבוצת עופר השקעות ובעלי מניותיה בתאגידים ריאליים משמעותיים ובגוף פיננסי משמעותי, כנדרש בהתאם להוראות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013 ("חוק הריכוזיות"), כך שהחל ממועד זה הגברת ליאורה עופר (באמצעות חברה בבעלותה המלאה) מחזיקה רק בשליטה בתאגידים הריאליים המשמעותיים שהוחזקו על ידי הקבוצה (עופר השקעות והחברה הציבורית שבשליטתה, מליסרון בע"מ ("מליסרון")) ונפרדה מהחזקה בגוף הפיננסי המשמעותי (בנק מזרחי), ואילו ל.י.ן מחזיקה בשליטה בגוף הפיננסי המשמעותי שהוחזק על ידי הקבוצה (בנק מזרחי) ונפרדה מהחזקה בתאגידים הריאליים המשמעותיים (עופר השקעות ומליסרון).

לפרטים אודות השלמת הסכם ההיפרדות ב"קבוצת עופר" ראו דיווח מידי של הבנק מיום 8 בנובמבר 2018 (מספר אסמכתא 106707-01-2018), וכן דיווח מיום 7 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא 011308-01-2019).

הסכמים בין בעלי המניות

בין ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מצד אחד (להלן: "קבוצת עופר") לבין פיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה), מצד שני (להלן: "קבוצת ורטהיים"), נחתם ביום 6 באוקטובר 1994 הסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2018 הינה 691 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 693 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2017.

בשנת 2019 לא צפויות השקעות חריגות ברכוש קבוע ומתקנים (בניינים, מקרקעין, ציוד, ריהוט וכלי רכב).

לפרטים נוספים על הרכוש הקבוע בקבוצה ראה ביאור 16 - "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים.

מידע זה הינו מבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשוויץ ובאיחוד האירופי.

הבנק פועל רבות לפיתוח יכולותיו הטכנולוגיות וזאת כמענה להתפתחות בפעילותו העסקית ולצורך עמידה בתוכנית האסטרטגית.

יתרת ההיוון של עלויות פיתוח תוכנה נכללת בדוחות הכספיים במסגרת סעיף בניינים וציוד.

לפרטים בדבר הטיפול בעלויות פיתוח תוכנה דוחות הכספיים לרבות אורך החיים שלהן ראה ביאור 1 ד. 8 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חמשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2018

הון אנושי

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בחשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תוכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון), כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט).

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידי גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידי, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מימון וסחר בינלאומי ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגבייה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושירות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "משרד אחורי" (Back Office). כן אחראית החטיבה על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה ועל תחום הבנקאות הפרטית, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ, והשלוחות והחברות הבנות בחוץ לארץ.

חטיבת טכנולוגיית המידע - אחראית לתחום טכנולוגיית המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות - החטיבה כוללת את אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, אגף תכנון וכלכלה, שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות. עוד באחריות החטיבה תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים); הביטוח אגב משכנתא והמסלקה. כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות ביעוץ הפנסיוני ובייעוץ הפיננסי המוצעים ללקוחות. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על החברות הבנות הפועלות בשוק ההון, בין היתר: אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, וכן על סקטור קופות הגמל.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, נזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנוהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לגבש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת משאבי אנוש ומינהל - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה מינהל והתייעלות (כולל נכסים, בינוי ורכש), תחום הביטחון והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות), תחום קשרי הקהילה וריכוז נושא האחריות התאגידית.

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושירותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי של הבנק, על הנהלת החשבונות, הגזברות וחשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה לסינוג אשראי, לקביעת הפרשה להפסדי אשראי ולאיתור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

מדיניות אגף משאבי אנוש

הנהלת הבנק רואה בעובדי ומנהלי הבנק נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות. מחויבות זו באה לידי ביטוי ביישום שלושה עקרונות מרכזיים בפעילות הבנק:

- יצירת סביבת עבודה מכבדת - הבנק רואה בעובדיו ומנהליו שותפים להצלחתו ועל כן פועל לקידום תוך יצירת סביבת עבודה תומכת.
 - דאגה לזכויות העובדים - הבנק מקפיד לשמור על זכויות כלל עובדיו, לצד שמירה על זכותם להתאגד. הבנק מעניק לעובדיו תנאי עבודה טובים יותר מהנדרש על פי חוקי העבודה.
 - דאגה לרווחת העובדים - רווחת העובדים מנהלת בדרכים הבאות: יצירת מעטפת רווחה לעובדי הבנק ובני משפחותיהם, תוכנית נרחבת לשמירה על בריאות העובדים, הנהגת תרבות ארגונית מוקירה ונתינת אפשרויות לפעילות בשעות הפנאי, מתוך הבנה כי איזון זה יוצר ערך עבור העובד והבנק כאחד.
- הבנק פועל באופן שוטף לקידום שוויון בסביבת העבודה. זאת, מתוך ההכרה בחשיבותו העליונה של ערך השוויון. הבנק אינו מפלה אף עובד או עובדת על בסיס השתייכות לדת, לאום, גזע, מוצא, מין או כל מאפיין אחר.

התפתחויות משמעותיות

כחלק מהאסטרטגיה של הבנק להתרחבות במגזרי אוכלוסייה שונים, במיקוד במגזר הערבי והחרדי, המשיך הבנק לפעול לגיוס עובדים ממגזרים אלו.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2018

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות נלוות, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, המספקות את שירותי המחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2018					
בבנק	סניפים בחו"ל	סך הכל הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סך הכל הקבוצה
5,318	65	5,383	953	19	6,355
5,244	65	5,309	955	21	6,285
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2018					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					
2017					
בבנק	סניפים בחו"ל	סך הכל הבנק	חברות מאוחדות בארץ	חברות מאוחדות בחו"ל	סך הכל הקבוצה
5,235	62	5,297	952	22	6,271
5,169	62	5,231	962	22	6,215
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2017					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽²⁾⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר		מגזר פעילות
2017	2018	
3,801	3,837	משקי בית
113	117	בנקאות פרטית
1,125	1,143	עסקים קטנים
275	288	בנקאות מסחרית
611	621	בנקאות עסקית
346	349	ניהול פיננסי
6,271	6,355	סך הכל

(1) ההתפלגות הינה לפי מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה". לפרטים ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.
 (2) כולל משרות עובדי מסה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים:

- הטיפול בפרט, כולל: גיוס, ליווי בכניסה לתפקיד ובמהלך חי העובד, ועד שלב הפרישה.

- פיתוח המשאב האנושי במהלך העבודה השוטפת באמצעות הכשרות ותהליכי פיתוח אישי וקבוצתי.

הבנק משקיע בפיתוח המשאב האנושי הן באמצעות הקניית מיומנויות בנקאיות, רגולטוריות, התנהגותיות וניהוליות חדשות, והן באמצעות שימור ידע ומיומנויות קיימים. זאת באמצעות פעילויות הדרכתיות במהלך חי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, דרך מסלולי קידום, השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

בשנת 2018 מרכז ההדרכה היה שותף למהלכים חוצי ארגון והמשיך להטמיע את תפיסת "ארגון לומד", במסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה. מנהלי היחידות מובילי שינויים ארגוניים ואחראיים על מקצועיות העובדים שלהם באמצעות חניכה והדרכה ובשיתוף וסיוע מרכז ההדרכה. מרכז ההדרכה מפתח מגוון של אמצעי הדרכה המותאמים לצרכים בנושאים מקצועיים ועסקיים, רגולציה, הלבנת הון, ציות וניהול סיכונים. אמצעי ההדרכה מותאמים לתרבות הלמידה בבנק ותוך שימוש בתפיסות חדשניות, כגון: הדרכות פרונטליות במרכז ההדרכה, למידה פרונטלית ביחידה ("בנק לומד", "הלומד מלמד", מדריכים ניידים), עזרי עבודה אינטראקטיביים, לומדות, חניכה מקצועית וניהולית, סרטונים, משחקים, הדרכות אישיות, הטמעות ביחידות ועוד.

האגף לפיתוח ארגוני והדרכה בבנק פועל באמצעים מגוונים לפיתוח ערוצי תקשורת פנים ארגוניים ברמת הכלל, ובנוסף - קיום תהליכי הערכה ומשוב, כשכל עובד מקבל משוב אישי על ביצועיו בשנה החולפת.

הוצאות ההדרכה בשנת 2018 הסתכמו ב-14 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 13 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

במהלך שנת 2018 השתתפו כלל עובדי הבנק בהדרכות (פרונטליות ומתוקשבות) בהיקף כולל של 35,824 ימי הדרכה, לעומת 33,750 ימי הדרכה בשנת 2017.

לפרטים נוספים בדבר ניהול המשאב האנושי ראה גם דוח אחריות תאגידית לשנת 2017 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

- א. **ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").
- ב. **ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על ידי מנהלי הסינפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.
- ג. **ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).
- ד. **נציגות עובדי בנק יהב** - המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יהב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יהב.

לפרטים בדבר פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים שניתן ביום 28 בינואר 2019, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון והנהלה, וכן ביאור 22 א.6 לדוחות הכספיים.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שחר.

הסכם קיבוצי

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין הנהלה לארגון העובדים. לפרטים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק. תוספת הותק לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 17 באוגוסט 2017 ואילך תתעדכן בתחילת כל שנה לתוספת של עד 3% לשנה (משכר יסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-22 שנות עבודה בבנק.
- רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכנו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

במשך תקופת הסכם השכר לשנים 2016-2021, ובכפוף לעמידה ביעדי התשואה להון, ישלם הבנק לעובדים מענק תשואה.

בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, וכן ברכיב הבונוס (המענק), ביחס אליהם מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק, המאושרות בדירקטוריון, מדי שנה. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלבנטית.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי, עם ארגון המנהלים, בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022. ההסכם כולל מבנה שכר חדש המורכב משכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות ובנוסף השתתפות בהחזרי הוצאות כגון אחזקת רכב, ונושאי חינוך ולימודים. ההסכם כולל גם תוכנית פרישה מוצגת, הגדלת כמות החוזים האישיים, וכן שקט תעשייתי לכל תקופת ההסכם.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003, 2006 ו-2018 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזה עבודה אישי עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה" או "החברה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.

לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

ביום 15 באוגוסט 2018 נחתם הסכם קיבוצי בין חטיבת הטכנולוגיה לוועד עובדי החטיבה והסתדרות המעו"ף. להסכם זה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2018-2022.

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה סעיף ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי התחייבויות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור 26 ג. (4-9) לדוחות הכספיים.
- ג. הסכמים להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם החברות הבאות - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ודיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן קבוצת כאל); חברת ישראלכרט בע"מ ו/או חברת יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ; חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט; וחברת לאומי קארד בע"מ. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג. 13 לדוחות הכספיים.
- ד. הלוואות מוכוונות ללווים זכאי משרד הבינוי והשיכון. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית להלן.
- ה. מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות - לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ו. הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד - לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ז. החלפת מערכת שוק ההון - לפרטים ראה פרק סיכון טכנולוגיית המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

רגולציה **European Union Markets in Financial Instruments Directive (MIFID 2)**

רגולציה אירופאית שחלה על מדינות באירופה ונכנסה לתוקף ביום 3 בינואר 2018. מטרת הרגולציה היא ליצור הוראות אחידות באירופה על מנת להגביר את השקיפות במסחר, יעילות השוק ולתת הגנות למשקיעים בשוק האירופאי. הרגולציה אינה חלה במישרין על הבנק בישראל, אולם לאור הפעילות הגלובלית של הבנק והממשקים הרבים עם השוק האירופאי, הבנק התבקש לפעול להסדרת היחסים החוזיים עם הישיות האירופאיות מולן הוא פועל בהתאם.

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק נתוני אשראי והוא צפוי להיכנס לתוקף ביום 12 באפריל 2019, אלא אם כן המועד יידחה (עד ולא יאוחר מיום 12 באפריל 2020).

החוק מבצע רפורמה בתחום שירות נתוני אשראי. במועד כניסתו לתוקף יתבטל חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002.

החוק רלבנטי לבנק, הן בהיותו "מקור מידע" החייב להעביר נתוני אשראי על לקוחותיו למאגר מידע בנקאי בישראל והן בהיותו "משתמש בנתוני אשראי" הרשאי לקבל נתוני אשראי מלשכות האשראי.

בהתאם לחוק, מוקם מאגר מידע בבנק ישראל. לשכת אשראי תקבל ממאגר זה מידע, ונתון אשראי יכול להזמין מלשכת האשראי דוח אשראי, חיווי אשראי (המלצה חד ערכית אם ליתן אשראי), וכן ניטור (מעקב אחרי שינויים במצב הלווה לאורך תקופת האשראי). לשם קבלת מידע, על נתון האשראי לקבל הסכמה מפורשת מאת הלווה (לשם קבלת חיווי - די בידוע הלווה). לקוח רשאי לבקש מבנק ישראל שנתוני האשראי לגביו לא יכללו במאגר או שלא יימסרו לשם עריכת דוח אשראי.

לאורך תקופת ההיערכות ליישום הוראות החוק (מפרסום החוק ועד לכניסתו לתוקף) מעביר הבנק מידע על לקוחותיו למאגר המוקם, בהתאם להוראות בנק ישראל הניתנות מעת לעת.

ליישום החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) התשע"ו-2016

פעילה ראשונה של החוק נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2017 וקבעה חובת רישוי לנותני שירותי אשראי, במטרה להסדיר את שוק האשראי החוץ בנקאי במטרה. מתאריך 1 ביוני 2017 לא ניתן לעסוק בישראל ב"מתן אשראי" (שהוגדר בצורה רחבה מאד) ללא רישיון תקף, שמונתה בהון מינימלי, בחינת יושר, ופיקוח של הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. הפעילה השנייה של החוק עוסקת בשירותים בנקאיים ונכנסה לתוקף ביום 1 באוקטובר 2018, ומתאריך זה לא ניתן לעסוק בישראל גם ב"מתן שירות בנקאי פיננסי" ללא רישיון לפי חוק זה. (בעיקר מתייחס לשירותי פריטה/המרה, מכירה/העברה, ניהול ושמירה של נכסים פיננסיים. "נכס פיננסי" לעניין זה כולל גם מטבעות וירטואליים). האיטורים הקבועים בחוק לא יחולו על גופים פיננסיים אשר מחויבים ברישוי לפי חקיקה אחרת.

תקנות שפורסמו בתאריך 3 באוקטובר 2018 פוטרות מחובת רישוי סוגים של נותני שירותים, בנסיבות שאין צורך ציבורי להגנה על מקבל האשראי. הפטור מחובת רישוי ניתן לבנקים זרים שמפוקחים במדינות OECD, תאגידי מסוימים שנותנים אשראי שאינו צרכני, או מגייסים אשראי למיזם מסוים בלבד או לעסקים בינעמיים, אגודות אשראי שיתופיות, אשראי שניתן אגב עסקאות בנגזרים או בעסקאות מכר חוזר בני"ע, ונותני שירותים נוספים שאין הצדקה לחייב ברישוי. הבנק מסרב לנהל חשבון למי שחלה עליו חובת רישוי לפי החוק, ואינו מציג רישיון.

ביום 1 בפברואר 2018 נכנס לתוקף תיקון מספר 4 לחוק, אשר קבע כי הפעלת "מערכת לתיווך באשראי" הינה בגדר "שירות פיננסי". מתאריך זה לא ניתן לעסוק בישראל בהפעלת מערכת לתיווך באשראי ללא רישיון כחוק. בתיקון נקבע, בין היתר, כי על בעל הרישיון לנהל את כספי המלווים והלווים המועברים אליו בחשבון נאמנות נפרד לטובת המלווים אצל אחד מהגופים המנויים בחוק, ביניהם, תאגיד בנקאי.

הבנק מיישם את החוק.

ליישום החוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

שינוי מבנה הבורסה

ביום 6 באפריל 2017 פורסם ברשומות חוק ניירות ערך (תיקון מספר 63) התשע"ז-2017, שעניינו שינוי מבנה הבורסה.

החוק יוצר תשתית חוקית להפרדה בין הבעלות בבורסה בתל-אביב לבין הזכות של חברי הבורסה להשתמש בשירותיה, תוך הסרת המגבלה הקיימת על הבורסה כיום לחלק את רווחיה. כמו כן, קובע מגבלות לאחזקת מניות בבורסה, ובפרט דורש מחברי בורסה ותאגידי בנקאיים שאינם חברי בורסה למכור אמצעי שליטה המוחזקים בידם בשיעור העולה על 5%. בנוסף, קובע החוק הסדרים לתהליך הקצאת הון המניות של הבורסה בין חבריה ומכירת אחזקות העולות על 5%. בהתאם לחוק הוגשה על ידי הבורסה ביום 29 ביוני 2017 בקשה לכינוס אסיפה של חברי הבורסה לצורך אישור הסדר שינוי מבנה הבורסה לפי סעיף 350 לחוק החברות (להלן: "ההסדר"). במסגרת ההצעה להסדר תוקנו תקנוני המסלוקות כך שחברי המסלוקה לא יהיו שותפים לניהול והובעה התנגדות לנוסח המוצע. בית המשפט נעתר לבקשה לכינוס אסיפה וכן קבע כי אם תתקבל הסכמה לגבי שינוי נוסח הצעות ההחלטה לתיקון תקנוני המסלוקות לא יהיה צורך בדיון נוסף. בהתאם לכך נוסחו מחדש הוראות הנוגעות לתיקון תקנוני המסלוקות כשהם כוללים הליכי טיעון וביקורת ואושרו על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבורסה (להלן: "התיקון"). ביום 10 באוגוסט אושר ההסדר עם התיקון על ידי אסיפת חברי הבורסה וביום 16 באוגוסט הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור ההסדר על פי סעיף 350 לחוק החברות. ביום 7 בספטמבר 2017, אישר בית המשפט את ההסדר לשינוי מבנה הבורסה.

ביום 18 בספטמבר 2017 התקבל מכתב מהבורסה לניירות ערך ובו הודעה על הקצאת מניות לבנק ועל רישום הבנק במרשם בעלי המניות של הבורסה.

ביום 28 לדצמבר 2017 פנתה הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("חברת הבורסה") אל הבנק המחזיק ב-6,640,416 מניות המהוות 6.640417% ממניות הבורסה, כבעל מניות בבורסה, בפניה לקבל הצעות לרכישת מניות המוחזקות על ידו. הפניה נעשתה אל בעלי המניות בבורסה ועל פיה, בעל מניות המעוניין למכור את מניותיו בחברת הבורסה ("בעל המניות המציע") מתבקש להגיש הצעה לחברת הבורסה למכירה ולהעברה של מניות

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

המוחזקות על ידו בחברת הבורסה בתנאים המפורטים בפניה. על פי הפניה המחיר בגין המניות המוצעות למכירה נקבע לחמש מאות (500) מיליון שקלים חדשים חלקי סך כל המניות המוקצות בחברת הבורסה, כפול מספר המניות המוצעות למכירה על ידי בעל המניות המציע. ביום 18 בינואר 2018 נענה הבנק להצעת הבורסה למכור חלק (כ-1.7%) ממניות הבורסה המוחזקות על ידו, כך שלאחר המכירה יחזיק 4,900,000 המהוות 4.9% מהון מניות הבורסה. תמורת המניות הצפויה הינה כ-8.7 מיליון שקלים חדשים. ביום 16 באפריל 2018 קיבל הבנק הודעה מחברת הבורסה לפיה הצעת הבנק למכירת המניות לעיל התקבלה. על פי ההודעה המניות יימכרו ויועברו לקונה אחד או מספר קונים ("הקונה"). התמורה שתשולם לבנק תהייה גבוהה מן הנקוב בהצעה אולם, בהתאם להוראות חוק ניירות ערך בעניין זה, ההפרש בין התמורה המשולמת לבין המחיר הנקוב בהצעה יועבר לחברת הבורסה. השלמת העסקה מותנית בקבלת אישורים רגולטוריים וביצוע "קלוזינג" עד ליום 19 ביוני 2018 ("המועד הקובע"). במקרה בו לא יתקבלו האישורים או לא יבוצע ה"קלוזינג", והכל עד למועד הקובע, תבטל העסקה, אלא אם יוסכם אחרת על ידי הקונה, הבורסה והבנק.

ביום 12 ביוני 2018 פנתה הבורסה לבנק בבקשה לדחיית המועד הקובע עד ליום 31 לאוגוסט 2018 כאשר כל יתר תנאי העסקה נשארים ללא שינוי, הבנק נעתר לבקשת הבורסה כאמור.

ביום 27 באוגוסט 2018 קיבל הבנק את הודעת הבורסה לפיה ה"קלוזינג" של עסקת מכירת מניות הבורסה הסתיים וכי תמורת המניות בסך של כ-8.7 מיליון שקלים חדשים הופקדה בחשבון הבנק.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017

ביום 6 באוגוסט 2017 פורסם החוק המכונה "חוק אשראי הוגן". הוראות החוק יחולו רק על הלוואות חדשות. תחולת החוק הינה מיום 9 בנובמבר 2019, או שישה חודשים מיום פרסום התקנות הראשונות לפי חוק זה, לפי המוקדם (טרם פורסמו התקנות).

החוק חל על האשראי הניתן ליחידים מתאגידי בנקאיים, סולקים, מבטחים וחברה מנהלת.

החוק קובע תקרת ריבית אחידה לכל הגופים המלווים כדלקמן:

- הלוואות בשקלים: שיעור ריבית בנק ישראל בתוספת 15%.

- הלוואות מטבע חוץ: שיעור ריבית הליבור לשנה בתוספת 15%.

- כמו כן נקבע, כי שיעור ריבית פיגורים יהיה מכפלה של ריבית בשיעור המירבי ב-1.2.

החורגו מתחולה של תקרת ריבית אחידה:

- הלוואות קצרות מועד (עד 3 חודשים) - הוגבלו בתקרה גבוהה ב-5% מהריבית המירבית.

- עסקאות ניכיון שטר עבור עוסק לשימוש עסקי (לא אישי).

- הלוואה שהסכום שקיבל הלוואה בפועל עולה על כ-1.2 מיליון שקלים חדשים.

- הלוואה שחל עליה צו לעניין שיעור הריבית לפי חוק הריבית (כדוגמת ריבית פיגורים בהלוואות לדיו, וכן בהלוואות צמודות מדד).

בשנה השלישית לאחר יישום החוק, יבחן שר האוצר את ממוצע שיעורי הריבית של האשראים שמעמידים הבנקים והוא יהיה מוסמך להפחית את שיעור עלות האשראי המרבי.

הבנק נערך ליישום החוק. ליישום החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018

ביום 18 במרץ 2018 פורסם החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018.

מטרת החוק לצמצם את השימוש במזומנים בביצוע עסקאות - הן על ידי מקבל התשלום והן על ידי נתן התשלום.

כמו כן, מטרת החוק להסדיר את דרך התשלום בשיקים. החוק קובע מגבלות מסוימות על דרכי השימוש במזומן ובשיקים.

החוק יכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2019 למעט מספר סעיפים שתחולתם מיום 1 ביולי 2019.

על פי החוק למפקח על הבנקים נתונה סמכות להטיל עיצומים כספיים על תאגידי בנקאי שפרע שיק תוך הפרת אחת ההגבלות החלות על השיק לפי התוספת השנייה.

תחילת הטלת העיצומים על ידי הפיקוח על הבנקים מיום 1 ביולי 2019.

הבנק נערך ליישום החוק. ליישום החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להלן: "החוק"), פורסם ביום 15 במרץ 2018. החוק יכנס לתוקף ביום 15 בספטמבר 2019.

החוק מייצר קודיפיקציה של דיני חדלות הפירעון ושיקום כלכלי, מסדיר באופן מקיף את כלל דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל תאגידי ושיקום כלכלי, ומביא לביטול הפקודות הישנות וההסדרים הקיימים בחוק החברות.

לחוק שלוש מטרות עיקריות:

- להביא לשיקומו הכלכלי של החייב. החוק מבקש לראות את הכישלון ביכולת פירעון האשראי וחדלות פירעון כתאונה כלכלית ולא כפגם מוסרי.

- הגדלת שיעור החוב שיפרע לנושים הבלתי מובטחים.

- הגברת הוודאות והיציבות של הדיון, קיצור הליכים והפחתת הנטל הבירוקרטי.

החוק מציג שינויים בנושאים שונים כגון: סף הכניסה להליכי חדלות פירעון, משך הליכי חדלות פירעון, הצמדה וריבית, שעבוד צף, קיזוז חובות הדדיים, מעמדו של מממן הליכי פעולות חברה בהקפאת הליכים, אחריות דירקטורים ומנהלים, וניהול משא ומתן על הסדר חוב.

להערכת הבנק, צפויה לחוק השפעה בהיבט מתן האשראי ושיעור הפירעון שלו בעת כשל. הבנק נערך ליישום הוראות החוק.

חוק למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, התשע"ח-2018

החוק פורסם ביום 11 במרץ 2018 ונכנס לתוקף באותו מועד. מטרת החוק למנוע הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, כולל בדרך של יישום סנקציות של מועצת הביטחון על גורמים המפיצים, מממנים או מסייעים בהפצה ומימון של נשק להשמדה המונית. נקבעו עבירות חדשות המהוות גם עבירות על חוק איסור הלבנת הון.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

החוק מטיל חובות ואיסורים גם על בנקים ומטיל סנקציות פליליות על הפרתן. בין החובות - איסור קיום פעילות כלכלית עם גורם מוכרז או גורם קשור (המונחים הוגדרו בחוק) וחובת דיווח אם מתגלה פעילות כזו. החוק מטיל אחריות אישית על נושאי משרה בתאגיד וביניהם האחראי על יישום חובות איסור הלבנת הון, עליו מטיל ליישם גם חוק זה. הבנק מיישם את החוק.

חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018

ביום 22 במרץ 2018 פורסם החוק אשר מבצע מספר תיקוני חקיקה. בין היתר, תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. התיקון לחוק עוסק במעבר לקוחות מבנק לבנק, והוא צפוי להיכנס לתוקף ביום 22 במרץ 2021, אלא אם כן המועד יידחה (שתי דחיות אפשריות של עד חצי שנה כל אחת).

על פי התיקון לחוק במקרה ומבקש לקוח (יחיד או לקוח שהוא תאגיד מסוג שקבע הנגד בכללים), להעביר את הפעילות הפיננסית (כהגדרתה בכללים שיקבע הנגיד) לבנק אחר, יבצעו הבנק המקורי של הלקוח והבנק הקולט את הפעולות הנדרשות כדי לאפשר ללקוח להעביר את הפעילות הפיננסית לבנק הקולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך העברת הפעילות הפיננסית כאמור, בתוך שבעה ימי עסקים או בתוך מועד אחר שקבע הנגיד בהסכמת שר האוצר.

לגבי התקופה שעד כניסתו לתוקף של החוק נקבע, כי במקרה וביקש לקוח לסגור את חשבונו בבנק, לא יבטל אותו בנק, רק בשל בקשת הסגירה, את ההטבות וההנחות שלהן היה זכאי הלקוח במסגרת ניהול חשבונו, במועד מוקדם מהמועד שנקבע לעניין זה בהסכם בין הבנק ובין הלקוח, ואם לא נקבע מועד, במשך שלושה חודשים לפחות.

ליישום תיקון החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרי הלוואות משותפות) (הוראת שעה), התשע"ח-2018

ביום 9 במאי 2018 פורסמו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים הכללים להלן, אשר פוטרים הסדר הלוואה משותפת לו שותפים תאגידי בנקאי או גוף מוסדי או סולק כהגדרתו בכללים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל, מהחובה לקבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר, אם התקיימו תנאים שונים ביניהם: פנית מארגן הלוואה למלווים נוספים נעשתה בהסכמת הלווה מראש ובכתב; הלווה רשאי לתת ולשאת עם המלווים הנוספים על תנאי האשראי בהלוואה המשותפת שלא באמצעות מארגן האשראי; מתקיים אחד מהתנאים הבאים: קיים לפחות מארגן הלוואה פוטנציאלי להלוואה שאינו צד להסדר, כל מארגני הלוואה הפוטנציאליים הם צדדים להסדר אולם ללא השתתפות כולם לא יכול הלווה לקבל תנאי אשראי דומים לאלו המוצעים לו בהסדר, כל מארגני הלוואה הפוטנציאליים הם צדדים להסדר, אך החלק המצרפי של מלווים שהם מארגני הלוואה פוטנציאליים נמוך מ-20%; מתקיים אחד התנאים הבאים: ההסדר אינו כולל יותר ממלווה גדול אחד (מוגדר כמי שחלקו באשראי למגזר העסקי בישראל עולה על 20%), ההסדר כולל יותר ממלווה גדול אחד אך לא יותר ממלווה גדול אחד משמש כמארגן הלוואה, וללא השתתפות כולם לא יוכל הלווה לקבל תנאי אשראי דומים לאלו המוצעים לו בהסדר, ההסדר כולל יותר ממלווה גדול אחד אך המארגן אינו מלווה גדול וחלקם המצרפי של המלווים הגדולים נמוך מ-20%; עיקרו של הסדר הלוואה המשותפת אינו בהפחתת התחרות או במניעתה; אין בהסדר הלוואה המשותפת כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

תוקף הכללים לשלוש שנים החל ממועד פרסומם.

יצוין כי הכללים מבטלים את מכתב הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 28 בדצמבר 2017 המופנה למנהלי התאגידים הבנקאיים והגופים המוסדיים על הסדרי קונסורציום בנושא זה.

ליישום הכללים אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

פרסום רשות ההגבלים העסקיים - מעבר לסליקה יומית בכרטיסי אשראי

בחודש אפריל 2018, פרסמה רשות ההגבלים העסקיים כי תידרש מעבר של חברות כרטיסי אשראי לסליקה יומית של בתי עסק החל מחודש מיוני 2021. זאת במסגרת התנאים לאישור ההסדר הכובל לסליקה צולבת בין חברות כרטיסי האשראי. ליישום הדרישה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק הדיור המוגן (תיקון), התשע"ח-2018

ביום 25 ביולי 2018 פורסם תיקון לחוק הדיור המוגן אשר עוסק, בין היתר בהבטחת כספי הפיקדון שמשולם על ידי הדייר בבית הדיור המוגן למפעיל בעל הרישיון וקובע, כי לא ניתן להתנות על סעיף הבטוחות או לוותר עליו. כמו כן נקבע, כי בשלב ההקמה מותרות בטוחות של ערבות בנקאית או פוליסת ביטוח בלבד. וכן נקבעה כבטוחה - אפשרות רישום הערת אזהרה לתקופה של שנתיים.

ליישום הדרישה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994

ביום 3 באוגוסט 2017 פורסם ברשומות תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן - חוק השקעות משותפות בנאמנות) אשר נכנס לתוקף יחד עם התקנות לפיו, בתחילת חודש אוקטובר 2018.

התיקון נכנס לתוקף באופן מדורג במספר פעימות עד 20 בדצמבר 2018. מטרת תיקון 28 הינה הסדרת תחום קרנות הסל תחת חוק השקעות משותפות בנאמנות, במסגרתו הפכו תעודות הסל לקרנות נאמנות מסוג קרן נאמנות מחקה סגורה - קרן סל. במסגרת התיקון הוגדרה קרן סל כקרן מחקה (קרן אשר לפי מדיניות ההשקעות שלה ייעודה הוא השגת תוצאות הנגזרות משיעור השינוי במחיר מדד או סחורה) שהיא קרן סגורה, וכן נקבע לגביה בהסכם הקרן כי היא קרן סל.

מהלך החקיקה כלל פרסום תקנות חדשות, ביצוע תיקונים בתקנות קיימות וכן ביצוע התאמות בתקנון הבורסה.

במסגרת תיקון 28 הוחלו על קרנות הסל מגבלות שונות בקשר לשיעור ההשקעה וההחזקה בנכסים שונים כך שהתיקון האמור השפיע מהותית על תמהיל ההפקדות בבנקים של גופים אלו.

הבנק טיפל בהשפעות אלה מבעוד מועד ופעל על פי תוכנית עבודה סדורה לחיזוק ושמירה על יחסי הנזילות.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מספר 21), התשע"ט-2019

בחודש ינואר 2019 פורסם תיקון לחוק ההגבלים העסקיים, אשר קבע את שינוי שם החוק לחוק התחרות הכלכלית. עוד במסגרת התיקון הורחבה האחריות של נושאי משרה בתאגיד, הוגדלה תקרת העיצומים הכספיים, הורחבה ההגדרה של בעל מונופולין, הוחמרה הענישה הפלילית בגין קרטלים, שונה פרק הזמן לביחנת עסקאות מיזוגים ופטורים, וכן נקבע כי החרגת הסדר כובל מסוים מתחולתו של פטור סוג תהא כפופה לביקורת שיפוטית של בג"צ.

ליישום הדרישה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019

ביום 6 בפברואר 2019, פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019. התקנות הותקנו בהמשך לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016.

התקן האחד, CRS (Common Reporting Standard), הינו תקן שפותח על ידי ארגון ה-OECD, לאיסוף מידע אודות חשבונות פיננסיים של תושבים זרים לצורך קיום חילופי מידע בין מדינות למטרות אכיפת מס ("התקן האחד"). מדינת ישראל הודיעה, בחודש אוקטובר 2014, כי תאמץ את התקן האחד. לשם כך נדרש לבצע תיקוני חקיקה בדין הישראלי ובהתאם הותקנו התקנות:

- הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לבצע בדיקות נאותות לחשבונות פיננסיים, של יחידים ושל ישויות, המנוהלים אצלו וסיווג החשבונות כחשבונות של תושבי מדינה זרה.
- הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לדווח לרשות המיסים בישראל על חשבונות בני דיווח או על היעדרם.
- הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לתת הודעה ללקוח בדבר העברת מידע אודות הלקוח וחשבון שבבעלותו למנהל ברשות המיסים בישראל וממנו לרשות למדינה זרה.
- הוראות מעבר לעניין אופן ביצוע ההוראות לעיל בנוגע לשנים 2017 ו-2018.
- התקנות קובעות לוחות זמנים לביצוע הליכי הזיהוי והדיווח על ידי המוסדות הפיננסיים, כאשר המועד הראשון להעברת דיווח לרשות המיסים בגין שנת 2017 הוא 23 ביוני 2019 ובגין שנת 2018 הוא 8 בספטמבר 2019.

הבנק מיישם זה מכבר את הוראות החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, ונערך, מבעוד מועד, ליישום הוראות התקנות בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בהן.

חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019

ביום 9 בינואר 2019 פורסם חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019 (להלן: "חוק שירותי תשלום") שרובו עתיד להיכנס לתוקף ביום 9 בינואר 2020, מיעוטו של החוק (סעי' 77 (ב) ו-78) עתיד להיכנס לתוקף ביום 9 ביולי 2021.

הוראות החוק מבוססות בעיקר על האסדרה המקבילה באירופה (דירקטיבת PSD-2 ואופן יישום הוראות הדירקטיבה במדינות אירופיות מרכזיות) ועל הסדרים שמקורם בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, שאותו מבטל ומחליף חוק שירותי תשלום.

מטרתו העיקרית של חוק שירותי תשלום, היא מתן הגנה צרכנית ללקוחות (משלמים או מוטבים) שיקבלו בעתיד "שירותי תשלום" מ"נותני שירותי תשלום" (לרבות בנקים, חברות כרטיסי אשראי, אפליקציות תשלומים ועוד), הגברת אמון הציבור ב"אמצעי התשלום" השונים, ויצירת תשתית ראשונית להגברת התחרות בתחום שירותי התשלום בישראל.

החוק קובע שני סוגים של שירותי תשלום:

- א. "שירותי תשלום למוטב", הכוללים ניהול חשבון תשלום עבור מוטב וכן סליקה של פעולת תשלום עבור מוטבים (בתי עסק); ו-
- ב. "שירותי תשלום למשלם", הכוללים ניהול חשבון תשלום עבור המשלם והנפקה של "אמצעי תשלום" למשלם.

הגדרת המונח "אמצעי תשלום" בחוק החדש, מתנתקת מהמימד הפיזי של אמצעי התשלום כרכיב הכרחי. כך, בעוד חוק כרטיסי חיוב חל על כרטיסי חיוב פיזיים בלבד, חל חוק שירותי תשלום על כל "אמצעי תשלום" – קיים, עתידי, פיזי ושאינו פיזי. כלומר, ההגנות הצרכניות שבחוק שירותי תשלום, יחולו לא רק על ביצוע עסקאות ותשלומים בכרטיסי חיוב, אלא גם על ביצוע העברות, הפקדות ומשיכות כספים מחשבון העובר-ושב הבנקאי; על הרשאות לחיוב חשבון, על פעולות באמצעי תשלום מתקדמים, כגון ארנקים דיגיטליים ואפליקציות תשלומים, ועל נותני שירותי תשלום זרים הפועלים או העשויים להיכנס לפעילות בישראל.

בעוד חוק כרטיסי חיוב מתייחס למערכת היחסים המשפטית שבין מנפיק כרטיס החיוב לבין מחזיק הכרטיס בלבד, מסדיר חוק שירותי תשלום גם את החובות החלות על נותן שירותי התשלום למוטב (למשל, הסולק) כלפי המוטב (למשל, בית העסק).

הבנק נערך ליישום הוראות החוק.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019

ביום 6 בפברואר 2019, פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019. התקנות הותקנו בהמשך לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016.

התקן האחד, CRS (Common Reporting Standard), הינו תקן שפותח על ידי ארגון ה-OECD, לאיסוף מידע אודות חשבונות פיננסיים של תושבים זרים לצורך קיום חילופי מידע בין מדינות למטרות אכיפת מס ("התקן האחד"). מדינת ישראל הודיעה, בחודש אוקטובר 2014, כי תאמץ את התקן האחד. לשם כך נדרש לבצע תיקוני חקיקה בדין הישראלי ובהתאם הותקנו התקנות:

התקנות קובעות, בין היתר, את ההוראות הבאות:

- הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לבצע בדיקות נאותות לחשבונות פיננסיים, של יחידים ושל ישויות, המנוהלים אצלו וסיווג החשבונות כחשבונות של תושבי מדינה זרה.
- הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לדווח לרשות המיסים בישראל על חשבונות בני דיווח או על היעדרם.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

- הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לתת הודעה ללקוח בדבר העברת מידע אודות הלקוח וחשבון שבבעלותו למנהל ברשות המיסים בישראל וממנו לרשות למדינה זרה.
 - הוראות מעבר לעניין אופן ביצוע ההוראות לעיל בנוגע לשנים 2017 ו-2018.
 - התקנות קובעות לוחות זמנים לביצוע הליכי הזיהוי והדיווח על ידי המוסדות הפיננסיים, כאשר המועד הראשון להעברת דיווח לרשות המיסים בגין שנת 2017 הוא 23 ביוני 2019 ובגין שנת 2018 הוא 8 בספטמבר 2019.
- הבנק מיישם זה מכבר את הוראות החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, ונערך, מבעוד מועד, ליישום הוראות התקנות בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בהן.

הפיקוח על הבנקים

חוזרים והוראות דיווח לציבור

שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018

ביום 31 בדצמבר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018. לאור החשיבות שהפיקוח על הבנקים מייחס להצגת מידע שימושי לציבור ובהמשך לפעילות בנושא זה בשנים האחרונות, ולאור התפתחויות בדרישות הגילוי שחלות על בנקים בעולם, ושל השיטות שבהן ניתן גילוי לפי דרישות אלו, תוקנו הוראות הדיווח. להלן עיקרי הדגשים לשיפור השימושיות של הדוחות לציבור לשנים 2017 ו-2018:

- תמצית השינויים שחלו מהדוחות הכספיים לשנת 2017:
 - הסדרת הגילויים בדבר סיכון שער חליפין והכנסות הריבית נטו.
 - מידע רב שנתי ומידע רב רבעוני הועברו לנספחים לדוחות הכספיים.
 - הרחבת הגילויים בנושאים: עסקאות מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי; תכנון ההון ויעד ההון של הבנק.
 - צמצום מידע בדוח בנושאים שונים.
 - תמצית השינויים שחלו מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018:
 - הוספת מדדי ביצוע רגולטוריים בדוח הסיכונים.
 - מתן גילוי בדבר עסקאות מימון ממונף.
 - תמצית השינויים שחלו מהדוחות הכספיים לשנת 2018:
 - הסדרת הגילוי בדבר חשיפה למדינות זרות, סיכון אשראי לענפי משק, סיכון ריבית ותגמול.
 - דוח סיכונים: העברת מידע מפורט יותר על סיכונים לדוח הסיכונים, הדגשת מידע חשוב ובר השוואה, ביטול מידע חוזר בדוח הכספי וצמצום תדירות הגילוי.
- הבנק מיישם את השינויים האמורים.

הליכי גביית חובות

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין 450, בנושא הליכי גביית חובות, אשר נועדה להסדיר את הפעולות שיש לנקוט לצורך הגברת ההוגנות והשקיפות בעת גביית חובות מלקוחות אשר אינם עומדים בתנאי הלוואתם ואינם פורעים אותה כסדרה ובעת הטיפול בגביית החובות, טרם ואגב נקיטת הליכים משפטיים. תחילתה של ההוראה שנה ממועד פרסומה. הבנק מיישם את ההוראה החל מיום 1 בפברואר 2018.

איסור הלבנת הון

ביום 1 בינואר 2018 נכנס לתוקפה הוראת ניהול בנקאי תקין 411, בנושא ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, אשר משלבת חוזרים ומכתבים פיקוחיים בנושא אשר פורסמו ממועד התיקון המקיף האחרון להוראה. ההוראה הורחבה ונערכה כהוראת ניהול סיכונים כולל זיהוי והערכה וצעדים אופרטיביים להפחתה. התיקונים העיקריים להוראה כוללים: הסבר לגישה מבוססת סיכון, חידוד הגדרות, הרחבת פירוט תפקידים של פונקציות הממשל התאגידי, פירוט הגורמים שעליהם נדרש הבנק להתבסס בביצוע הערכת הסיכונים ופירוט בסיס המידע שעל הבנק לאסוף מגורמים פנימיים וחיצוניים בכדי לגבש את הערכת הסיכונים. הבנק מיישם את ההוראה.

הפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה ומידי בכרטיסי אשראי

ביום 25 בפברואר 2018, פרסם בנק ישראל מתווה להפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה בכרטיסי חיוב בכ-30% משיעור של 0.7% מהיקף העסקה כיום לשיעור של 0.5% בינואר 2023. המהלך כולל 5 פעימות: הראשונה בינואר 2019 (0.6%), השנייה בינואר 2020 (0.575%), השלישית בינואר 2021 (0.55%), הרביעית בינואר 2022 (0.525%) והאחרונה כאמור בינואר 2023.

בנוסף, החליט בנק ישראל להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב מידי בכרטיסי אשראי משיעור של 0.3% ל-0.25% בינואר 2023. המתווה כולל 2 פעימות: הראשונה בינואר 2021 (0.275%) והשנייה כאמור בינואר 2023. ליישום הפחתת העמלה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

מידה והלימות הון

ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 (מידה והלימות הון - סיכון אשראי) בנושא משקל הסיכון להלוואת בשיעור מימון של מעל 60%.

בחוזר נקבע כי הלוואות בשיעור מימון של מעל 60% יקבלו משקל סיכון של 60% לעומת משקל סיכון של 75% לפני העדכון. מטרת העדכון היא להקל על הזוגות הצעירים ומשפרי דיור הרוכשים דירות בשיעור מימון גבוה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

מועד תחילת העדכון הינו מיום פרסום החוזר. הבנק מיישם את החוזר. יישום החוזר מקטין את נכסי הסיכון הנובעים מביצועים חדשים של הלוואות לדיו, בשיעור מימון של מעל 60%, שניתנו מיום פרסום החוזר.

פעילות התאגידים הבנקאיים מול לקוחות מסוג נותני שירותים פיננסיים מוסדרים ורכזי הצעה

ביום 15 באפריל 2018 פרסם בנק ישראל חוזר אשר מטרתו לקבוע הנחיות שיאפשרו לתאגידים בנקאיים לתת שירות ולנהל את סיכונים בפעילותם עם הגופים הפיננסיים המוסדרים (גופים שמפוקחים על ידי רשות שוק ההון בהתאם לחוק הפיקוח). זאת, בהמשך לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים, התשע"ו-2016), אשר מטרתו ליצור אסדרה כוללת, מקיפה וקוהרנטית ככל האפשר, של כל שוק מתן השירותים הפיננסיים והגופים הפועלים בו.

בהתאם לחוזר הבנק נדרש לקבוע מדיניות ונהלים לפתיחה וניהול חשבונות לגופים פיננסיים מוסדרים אשר ישקפו, בין היתר, גישה מבוססת סיכון. הבנק מיישם את החוזר. ליישום החוזר אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה

בחודש אפריל 2018 פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין 363, בנושא ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה, אשר נועדה להבהיר את האחריות של הבנק בנוגע לקיום תצורות עבודה מאובטחת מול הספקים החיצוניים המהותיים, ואת חובותיו לניהול סיכונים סייבר הולמים בפעילות ספקים אלו בחצרותיהם, בחצרי הבנק ובממשקי הבנק עם הספקים. עיקרי הסעיפים בהוראה יכנסו לתוקף 6 חודשים ממועד פרסום החוזר. הבנק מיישם את החוזר.

ליישום החוזר אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

עסקאות רכישת חובות של חייבים מלקוחות מסחריים

ביום 28 במאי 2018 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא עסקאות רכישת חובות של חייבים מלקוחות מסחריים בו מפורטים דגשים ומחויבות הבנק למפות ולנהל את הסיכונים הנגזרים מכל עסקה לרכישת חובות ולטפל בהיבטי ניהול אשראי, היבטי דיווח כספי והיבטי ציות הנגזרים מתנאי העסקה. הבנק נדרש לבצע ביקורת פנימית מקיפה בהתייחס לנאותות הטיפול ולהעביר את דוח הביקורת לפיקוח עד סוף חודש יוני 2019. ליישום ההנחיה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כרטיסי חיוב

ביום 2 ביולי 2018 פרסם בנק ישראל חוזר עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 470 (כרטיסי חיוב). על פי החוזר, החל מיום 1 בפברואר 2019, בנקים יעבירו למתפעל ההנפקה של כרטיסי חיוב את הכספים בגין עסקות בכרטיסים שהונפקו על ידם במועד בו נדרש המתפעל להעביר כספים אלו לסולק, ללא תלות במועד החיוב של הלקוח או זהות הלקוח או זהות הסולק. עוד נקבע כי הסכמי תפעול חדשים בין מנפיק למתפעל או הסכמים קיימים בהם בוצע שינוי מהותי שיחתמו עד ינואר 2022 יועברו לפיקוח.

הבנק מיישם את החוזר. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

ביום 1 באוגוסט 2018 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313. על פי העדכון חשיפת תאגיד בנקאי ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי", בניכוי הסכומים המותרים על פי החוזר, לא תעלה על 15% מהון התאגיד הבנקאי, בדומה למגבלה החלה על חשיפת ל"קבוצת לווים בנקאית".

בנוסף, חבות של "קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי" תיכלל במגבלה המצרפית של לווים גדולים (לווים שחבותם מהווה מעל 10% מהון התאגיד הבנקאי). כמו כן, בוטלה ההחרגה של חבות של "קבוצת לווים בנקאית" לחברת כרטיסי אשראי לעניין המגבלה המצרפית של לווים גדולים.

במהלך חמש שנים מיום פרסום העדכון להוראה, חבות של "קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי", לא תהיה כפופה למגבלת "קבוצת לווים בנקאית" ולא תיכלל במגבלה המצרפית של לווים גדולים. תחולת יתר העדכונים להוראה - יום פרסום החוזר. ליישום העדכון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - הארכת תוקף מכתבי המפקחת

ביום 16 בספטמבר 2018 התקבל מכתב המפקחת על הבנקים בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - הארכת תוקף מכתבי המפקחת. על פי המכתב על מנת לאפשר לתאגידים בנקאיים ליישם תוכניות התייעלות נוספות, יוארך תוקף שני המכתבים מיום 12 בינואר 2016 ומיום 13 ביוני 2017 עד ליום 31 בדצמבר 2019.

לפרטים בדבר תוכניות התייעלות שאישר דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016 וביום 19 ביוני 2017 ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

דירקטוריון

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא דירקטוריון.

בהתאם לחוזר, בהמשך ליעדי שיפור אפקטיביות עבודת הדירקטוריון והגברת כשירותו המקצועית, נוספה דרישה לקביעת מדיניות לגבי המשך כהונה מקסימאלית של יושבי ראש ועדות הדירקטוריון.

בנוסף, נקבע כי יש להגביר את מעורבותו של הדירקטוריון בתחומי החדשנות העסקית מבוססת טכנולוגיה, תשתיות, ניהול ושימוש במידע, וזאת באמצעות הקמה של ועדה דירקטוריונית ייעודית לענייני טכנולוגיה וחדשנות טכנולוגית.

תחולת ההוראה מיום פרסומה למעט הדרישה כי לפחות אחד מחברי הוועדה לענייני טכנולוגיה וחדשנות טכנולוגית יהיה בעל ידע בתחום אשר תחולתה מיום 1 ביולי 2020.

הבנק מיישם את החוזר.

לפרטים בדבר הקמת ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית ובדבר מינוי מר גלעד רבינוביץ כדירקטור חיצוני בבנק ראה פרק הדירקטוריון וההנהלה לעיל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

מדיניות תגמול

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בהתאם לעדכון האיסור על תגמולים משתנים במהותם שאינם מותני ביצועים, כדוגמת מענקי שימור, לא יחול על עובד מפתח שאינו נושא משרה. הבנק מיישם את ההוראה.

מדידה והלימות הון

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר להוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא הלימות הון. החוזר כולל עדכון של מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר. לפי העדכון, מקדם ההמרה לאשראי לערבויות חוק מכר בגין דירה שטרם נמסרה למשתכן, יעמוד על שיעור של 30% (במקום 50%). הבנק מיישם את החוזר. יישום החוזר מקטין את נכסי הסיכון בסכום של כ-1 מיליארדי שקלים חדשים (גידול של כ-0.07% ביחס הון עצמי רובד 1).

החלפת עוגן ריבית

ביום 12 בפברואר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בנושא החלפת עוגני ריבית בחוץ לארץ. על פי הטיוטה, לאור הפסקת פרסום עוגני הריבית הקיימים בעולם, החל משנת 2021, והחלפתם בעוגנים אחרים, תאגידים בנקאיים נדרשים להיערך מבעוד מועד לשינויים הצפויים. לצורך היערכות להפסקת פרסומי ריביות הלייבור, בוצעו בבנק הפעולות הבאות:

- מונה גורם ניהולי האחראי לריכוז בחינת ההשפעות של הביטול על הבנק.
- בוצע מיפוי של המכשירים והחוזים המושפעים באופן פוטנציאלי מהחלפה זו.
- המשך היערכות יהיה בהלימה לקצב החלפת עוגני הריבית והרגולציה בנושא.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 14 בינואר 2019 אישררה S&P GLOBAL RATINGS MAALOT LTD (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilAAA, תחזית דירוג "יציבה". דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, משקף רמה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של ilAA+. כתבי התחייבות נדחים אלו כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III.

דירוג שטרי ההון הנדחים של הבנק, אשר מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא ilA+.

דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III הוא ilAA-, תחזית דרוג יציבה. ביום 6 בספטמבר 2018 אישררה חברת מדרוג בע"מ (אשר הוקמה בשיתוף עם חברת מודיס העולמית המחזיקה ב-51% מהבעלות) (להלן: "מדרוג") את דירוגי הבנק. דירוג פיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק הינו Aaa.il באופק יציב. כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) מדרגים באופק יציב ilAa1, ושטרי ההון הנדחים (הון משני עליון) מדרגים ilAa2 באופק יציב.

כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III מדרגים ilAa3 באופק יציב. ביום 30 ביוני 2015 אישררה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 והעלתה את אופק הדירוג ל"יציב" מ"שלילי", ומאז נותר הדירוג ללא שינוי.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

מגזרי פעילות - מידע נוסף

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: אנשים פרטיים, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. פעילות הבנק בחוץ לארץ תוצג בנפרד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות ללקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, בהתאם להגדרות הפיקוח על הבנקים.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות חוץ לארץ - מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 29, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.

- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה". יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

- קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית או השתייכות לאותה קבוצת לווים.

- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק לבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.

- השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר במגזרים הבאים:

- לקוחות פרטיים עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני שקלים שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזרים העסקיים הפיקוחיים בהתאם להגדרות לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- גופים מוסדיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר ניהול פיננסי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

- בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:
- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
 - כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
- עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי היקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרים" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשוה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההון של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבונו. בהמשך, מבוצעת התחשבות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.
- ההתחשבות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבות זו מוצגת במסגרת ההוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של ההוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ולעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שער המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

מגזר משקי הבית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב:** מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות:** מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות:** הלוואות למטרות שונות ובהן הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **מימון רכישת כלי רכב:** פעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב.

משכנתאות

שירותים עיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות לרכישה/בנייה/הרחבה/שיפוץ של נכס מקרקעין, וכן הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים. ההלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת החזר של הלווה. הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשולבת בין מגזרי הצמדה וסוגי ריבית שונים. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק לנהל סיכונים תוך שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון. רקע מגמת הירידה בריבית בנק ישראל ושיעורה הנמוך, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד הבינוי והשיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום זה, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסיוע נקבעת בחוק הלוואות לדיור.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תוכניות הסיוע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באכלוסם ("הלוואת מקום") וכן סיוע מיוחד הניתן לרוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן". ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה. הכנסות הבנק בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2018 ב-33 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-36 מיליוני שקלים בשנת 2017 ו-41 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016. לפרטים בדבר ההסכם בין משרד האוצר לבין הבנקים למתן הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק ועל אחריותו, ראה ביאור 26 ג.18.

שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא)

הרוב המכריע של הלויים מבטוחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, והנכסים המשמשים כבטוחה מבטוחים בביטוח נכס. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח 1989) בע"מ, שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

הלויים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים. כדי לשמור על הפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, לצורך רכישת הביטוחים מסוכנות הביטוח של הבנק, הלקוחות נדרשים ליצור קשר ישיר עם הסוכנות לרבות באמצעות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח אשר הוצבו בסניפי הבנק.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

2016	2017	2018
96	95	103
15	15	16
111	110	119

ביטוח חיים
ביטוח נכסים
סך הכנסות ממכירת ביטוח

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, וכן מתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך המוחזקים על ידי הלקוחות (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, הבנק נותן שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

כרטיסי אשראי

כרטיסי האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. הבנק מציע ללקוחותיו את כל סוגי כרטיסי האשראי הקיימים במשק הישראלי ופועל בתחום מול חברות כרטיסי האשראי הישראליים, כאל ולאומי קארד. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה ובהתאם לבקשת הלקוח. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס": כרטיס אשראי של מזרחי טפחות המשמש מועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 26 ג.13 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות": מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת החזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוץ וכדומה) או בכל פעולה אחרת.

כרטיס אשראי "שוטף" ללקוחות טפחות: במסגרת פעילות הסינרגיה בבנק, מוצע כרטיס אשראי המבוסס על פלטפורמת "הכרטיס" ומיועד ללקוחות אשר נטלו משכנתא בבנק ואינם מנהלים חשבון עובר ושב פעיל בבנק. הלקוחות נהנים מההטבות השונות של מועדון "הכרטיס", כאשר החיובים החודשיים מועברים לבנק באמצעות הוראה לחיוב חשבוננו הפעיל של הלקוח בבנק אחר.

כרטיס אשראי "סטודנט חופשי": הכרטיס מעניק לסטודנט אשראי הניתן לשימוש לצרכים שונים. האשראי במסגרת הכרטיס ניתן לניצול במשך 3 שנים, והוא נושא ריבית אטרקטיבית על הסכום שנוצל בפועל; מאפשר גמישות בהחזרי האשראי; וכולל אפשרות לפירעון מוקדם ללא עלות ללקוח.

שירותים ייחודיים הניתנים בבנק ללקוחות המגזר

השירות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת "הבנקאות ההיברידיית", המאפשרת ללקוח מעטפת רב ערוצית שבמרכזה ישנה גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים. כחלק מההלך הבנקאות ההיברידיית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-11 אשכולות וצוות לטיפול בלקוחות עסקיים. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משויך ל-8-9 סניפים במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משויכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות ערוצי התקשורת השונים, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב ולאחר מכן לקבל שירותים בטלפון 24 שעות ביממה. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. הבנק מציע הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוסלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלבנטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

"חשבון פריריטי": ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

"חשבון מנהלים": המותג הייחודי "חשבון מנהלים", מציע לאוכלוסייה פרטית שירות מועדף בניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אובדרפט בלי ריבית": קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא: הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה ההחזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התוכנית.

יעוץ פנסיוני: הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפרסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיווקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז, בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פרואקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 193 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפרסה ארצית, ובתוכם 49 סניפי יב (מתוכם 3 סניפים בשירות חלקי). בהתאם לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק, נמשכת הרחבת הפרסה הסניפית בדגש על סביבות עתירות עסקים, וכן לערים וליישובים של שני מגזרי אוכלוסייה מובחנים שבהם הבנק שואף לצמוח - המגזר הערבי והמגזר החרדי.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2018

הערוצים הישירים: בהתאם לתפיסת הבנקאות ההיברידית הייחודית לבנק המקשרת בין הערוצים הישירים לבין הבנקאי האישי של הלקוח, להלן הערוצים הישירים המרכזיים שמפעיל הבנק:

- מרכז הבנקאות: צוות הסינף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיבריד המשובל הניתן ללקוחות. השירות ניתן מסביב לשעון - 24 שעות ביממה (למעט שבתות וחגים). במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של "הלוואות ברגע", הוראות קבע, וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
 - מרכז המשכנתאות: נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיר, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור. שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות ניתנים בכל סניפי הבנק.
 - מרכז המכירות: נועד לתמוך ביכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה יזומה ללקוחות פוטנציאליים בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיסי אשראי, הלוואה לכל מטרה, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, חיזוק נאמנות ושימור לקוח.
 - מרכז ההשקעות: מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים, בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, והעמקת פעילות פאסיבה ללקוחות קיימים תוך תמיכה במימון קמפינים של השקעות. המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שירותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים וישראלים.
 - שירות האינטרנט מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- הצגת נתוני תחום משכנתאות נעשית בממשק משתמש מתקדם ונוח ללקוחות. לקוחות המצטרפים לשירות יכולים לקבל מידע רב ערך לרבות: מידע מפורט על הלוואת המשכנתא (כולל תצוגה גרפית), פרטי הנכסים המשועבדים לטובת הלוואות המשכנתא, היסטוריית התשלומים של הלוואות המשכנתא, פרטי ביטוח חיים ונכס כפי שרשומים במערכת הבנק, מידע סביבתי מקיף, מחירוני דירות ניתוחי שוק מאתר "מדלן". בנוסף, הלקוחות יכולים להפיק באופן עצמאי מסמכים וטפסים שימושיים ישירות מהאתר.
- האתר החדש מאפשר "שירות התכתבות מאובטחת ללקוחות הנמצאים בתהליך קבלת משכנתא. שירות זה משדרג את חווית השירות ומחזק את הקשר האישי בין נוטלי המשכנתאות והבנקאי האישי שמטפל בבקשתם. השירות מאפשר ליווי צמוד של הלקוח לכל אורך שלבי התהליך עד לביצוע המשכנתא, הרחבת ערוצי התקשורת, לרבות אמצעי להעברת מסמכים קלה ונוחה ביו הלקוח והבנקאי בסניף.
 - אפליקציה בסלולר מאפשרת קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות באמצעות גלישה סלולארית במכשירי טלפון חכמים.
 - אפליקציית "טפחות עד הבית": לבנק אפליקציה מתקדמת מסוגה ללקוחות המתעניינים בקבלת משכנתא. האפליקציה כוללת בין היתר: סיוע בבניית תוכנית לסימון קניית הדירה - מידע מקיף ועדכני על השכונות השונות, כולל עסקאות שבוצעו לאחרונה, מחירי דירות, תשואה משכירות, מדדים חברתיים, רמת החינוך ועוד, אפשרות לצילום ותיעוד דירות על ידי הלקוח מחשבון משכנתאות ייחודי, ושירות התכתבות עם בנקאי משכנתאות.
 - שירות תיבת הודעות: קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
 - השירות הסלולרי: הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולרי.
 - השירות הטלפוני הממוחשב: השירות, הפעיל 24 שעות ביממה, ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות.
 - מכשירים אוטומטיים - הבנק נותן מגוון שירותים ישירים ללקוחות באמצעות עמדות השרות והכספונים, שירותים אלו הם בעיקר למשיכת מזומנים, הזמנה והפקדת שיקים, ביצוע הלוואות וקבלת מידע.

אסטרטגיה עסקית

- אסטרטגיית השירות בבנק נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה. הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:
- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות המשכנתאות כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על הובלה בשוק המשכנתאות תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסייה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבינה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מימון מקסימאלי של שווק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
- הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, במגזר החרדי ובלקוחות הגיל השלישי.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

במהלך שנת 2018 נמשכה תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק - מגמה שצברה תאוצה במהלך שנת 2018 לאור מספר הסכמים משמעותיים שנחתמו בין חברות כרטיסי אשראי לבין רשתות קמעונאיות גדולות.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי השקעה הפרטיים.

לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל שחוקק בינואר 2017, קיימים מספר מהלכים חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הקמת מאגר נתוני אשראי שצפוי להתחיל לפעול באפריל 2019, פרויקט הסדרת ניווד חשבונות בין בנקים ופרויקט להסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה".

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות עשרה בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות בדגש על קשר אישי ורב ערוציות.

מגזר בנקאות פרטית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

מרכז בנקאות פרטית מציע ללקוחותיו שירותים בנקאים מלאים בדגש על בנקאות פרטית. המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:

- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע, בנוסף לשירותי הבנקאות הרגילים, מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים אליהם פונה המגזר הם לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (ישראלים ותושבי חוץ).

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

מגזר עסקים זעירים וקטנים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הקטנים והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:
ניהול מסגרות ח"ד: המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.
הלוואות למטרות שונות: הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, שוברי אשראי וכדומה.
פעילות יבוא ויבוא: פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Inter-charge) באינטרנט.
השקעות: מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה

בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במרכז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו.

הלוואות לפרויקטי התייעלות אנרגטית בערבות המדינה

בחודש נובמבר 2018 נבחרה הצעת הבנק כאחת ההצעות הזוכות במסגרת קרן חדשה בערבות המדינה להענקת הלוואות למטרת פרויקטי התייעלות אנרגטית. הבנק צפוי להתחיל להעמיד הלוואות במסגרת הקרן החדשה במהלך המחצית הראשונה של 2019.

שוקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הינם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה תיאור מגזר משקי הבית.

אסטרטגיה עסקית

הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקורות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק.
להלן היעדים העיקריים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מהם:
הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
הרחבת פעילות בקרנות בערבות המדינה: הקרן לעסקים קטנים ובינוניים והקרן למימון פרויקטי התייעלות אנרגטית.
הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

עיקר התחרות במגזר העסקים הזעירים והקטנים מרוכזת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות נעשו מספר פעולות ציבוריות לחיזוק חלקם של גורמי אשראי חוץ בנקאיים (כדוגמת גופים מוסדיים, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות) בתחום. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שירות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכי הפיננסיים של הלקוח.

מגזר עסקים בינוניים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) בעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליון שקלים חדשים. מגזר זה פועל בכל ענפי המשק כאשר העיקריים שבהם הינם תעשייה, מסחר ושירותים ובניה ונדל"ן.
הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ ושירות משלים באמצעות מרכזי העסקים והפריסה הסניפית הרחבה של הבנק.
בכל מוקד מערך מקצועי לטיפול בכל צרכי הלקוח. המוקדים פועלים בתיאום עם מערך הסינוף של הבנק המטפל בהיבטים התפעוליים של פעילות הלקוח. בדרך זו, נהנים הלקוחות משירות מקצועי ואישי העונה על מכלול צרכיהם הבנקאיים ומהפריסה הסניפית הרחבה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

לקוחות המגזר שיעקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. גם לקוחות אלו נהנים משירות בסניף הנוח להם בכל הקשור להיבטים התפעוליים ומשירות מקצועי מתמחה של סקטור בנייה ונדל"ן.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הלקוחות פעילים בשוק המקומי בעיקר. יחד עם זאת, מבצעים הלקוחות פעילות סחר חוץ (יבוא וייצוא) בהיקפים משמעותיים.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, הן הלוואות שונות והן אשראי שוטף לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שירותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפיקדונות ובניירות ערך.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. ניהול קשרי הלקוח וגיוס לקוחות חדשים מבוצעים באמצעות פונקציות מקצועיות ייעודיות במוקדים העסקיים, אשר אמונים על הנושא ומצויים עם הלקוחות בקשר שוטף. גיוס הלקוחות מבוצע בשיתוף פעולה הדוק עם סניפי הבנק הפועלים בחטיבה הקמעונאית.

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות.

לרשות הלקוחות עומדים גם ערוצי הבנקאות הישירה וערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר העסקים הבינוניים.

בכוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה שכן הבנקים כולם מתחרים על אוכלוסייה זו. פעילותם של גורמי מימון חוץ בנקאיים בפלח זה שולית, ובאה לידי ביטוי בעיקר בתחום הפקטורינג, ובחברות כרטיסי האשראי.

הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

מגזר עסקים גדולים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליון שקלים חדשים.

ענפי הפעילות העיקריים הם תעשייה, מסחר, בנייה ונדל"ן.

למגזר זה משתייכים לקוחות מובילי שוק, בעלי היקפי פעילות גדולים, חלקן חברות רב לאומיות או חברות בעלות פעילות מקומית עם פניה לשווקים זרים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידיים גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

כלל הלקוחות מקבלים שירות משלים (תפעול) במערך הסינוף הנרחב של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, דוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; מימון באמצעות ארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; וכן, פעילות במכשירים נגזרים; פעילות בתחום הסחר הבינלאומי (מימון בביטוח אשראי, יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי) ופקטורינג. שירותים אלו מבוצעים בתמיכת סקטור מתמחה בבנק היודע להתאים לכל לקוח את המוצר הרלבנטי לעסקיו ולמאפייני פעילותו.

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר הבנקאות העסקית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

אשראי לתאגידיים גדולים בישראל ובחוץ לארץ

הבנק נותן שירותים בנקאיים ללקוחות רב לאומיים אשר בסיס פעילותם בישראל.

במסגרת זו ניתנים שירותי מטבע חוץ, סחר חוץ ופקטורינג ואף שירות בסניפי חוץ לארץ של הבנק.

מוצרים בתחום הנדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בנייה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי ביטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2018

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

- **אשראי לבנייה** - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליזוי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.
- **מימון פרויקטי בנייה** - מימון פרויקטי בנייה הוא שירות ייחודי ללקוחות בענף הבנייה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליזוי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לנייתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהוקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.
- **קבוצות רכישה** - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.

הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

ארגון והובלת סינדיקציות - הבנק רואה כיעד את הרחבת פעילותו בתחום ייזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהפיכתו לשחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. לפיכך, פועלת יחידה שתחום התמחותה הינו הובלה והשתתפות בסינדיקציות. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות נותן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי אשראי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השייוק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק. במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח. הפעילות במגזר זה כוללת מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים. פעילות זו מגובה ביכולת גבוהה של ניתוח צרכי הלקוחות ומצבם הפיננסי ובמקביל זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק.

אסטרטגיה עסקית

- האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר העסקים הגדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן, זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:
- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
 - פילוח הלקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים הדורשים התמחות יעודית כדוגמת המורכבות המשפטית בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינני-בינו ותמ"א 38), ומאפייני פעילות יחודיים כבענף ההיי טק. זאת, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
 - שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי.

יש לציין, כי התמורות המקור כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישרין או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית ענפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסיים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחוץ לארץ, ולגבי שירותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שירות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. וכן תפירת פתרונות פיננסיים מורכבים כדי לתת מענה לצרכי לקוחותיו.

במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות על מימון האשראי התאגידי, התחרות במתן השירותים לבנייה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה, גופים אלה אף החלו בליזוי פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבנייה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שירות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבנייה והנדל"ן.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

מגזר גופים מוסדיים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף, המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לתכנון ותפעול, במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, בסקטור מסחר בחטיבה הפיננסית ובסקטור תפעול קופות גמל בחטיבה לתכנון ותפעול, הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום זה מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבן. הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשייה רווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מבחינת מתן שירותי ביצוע בבורסה בתל אביב לגופים המוסדיים קיימת תחרות עזה בין הבנקים המקומיים וחברי הבורסה. בפעילות בתחום הנגזרים קיימת תחרות גם עם בנקים זרים בהם חלק מהגופים פתחו חשבונות באופן ישיר.

מגזר ניהול פיננסי

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

חדר העסקאות מעניק שירותי מסחר ללקוחות הבנק בתחום ה-OTC (בעיקר: מטבע חוץ, ריבית, אופציות) ובתחום ברוקראד' ניירות ערך זרים וישראלים כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ. מסחר OTC - סוגי עסקאות אותן ניתן לבצע באמצעות חדר העסקאות: קניה ומכירה של מטבע חוץ, אופציות, ונגזרי ריבית. הבנק הינו בעל רישיון לעשיית שוק בדולר/שקל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל. מסחר בניירות ערך - המסחר בניירות ערך נותן מענה ללקוחות הבנק לפעילות הן בשוק המקומי והן בשווקי העולם הזרים. מחלקת המסחר נחלקת לשני חלקים - מסחר בניירות ערך ישראלים ומסחר בניירות ערך זרים, כששתיהן מעניקות שירותי ביצוע בתחום המניות, אגרות חוב, אופציות וחוזים עתידיים סחירים, קרנות נאמנות.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

חדר העסקאות מספק שירותים במטבעות וניירות ערך מכל רחבי העולם, כאשר ההתמקדות היא בעיקר בשווקים המפותחים. בחדר העסקאות פועלת יחידת לקוחות ושיווק אשר מהווה כלי הפצה למוצרי חדר העסקאות.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכונים שוק ונזילות ותיק איגרות החוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

הפעילות העיקרית בתיק איגרות החוב הינה ניהול יעיל של עודפי נזילות הבנק בשקלים ובמטבע חוץ, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנזילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכונים הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342 והוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באיגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. הפעילות באיגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדיניות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2018

כמו כן, פועל המגזר לגייס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנזילות ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פיקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מותנים (הון רוברד 2). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק התפתחויות במבנה ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק התפתחויות במקורות המימון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים מהארץ ומחוץ לארץ הפועלים בניירות ערך הנסחרים בבורסות בארץ ובעולם. הבנק פועל למיצובו כאחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק והתאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית. בנוסף, הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עמו, בין היתר על ידי הגברת שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקאות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקרו והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מחשב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים פיננסיים שונים ובחשיפה ללקוחות שיציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן פרק סיכון האשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדר העסקאות. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות, כאשר המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל וכן בנקים זרים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן פירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטיים ובמתן הלוואות לרכישת נדל"ן בישראל. החברה בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד - UMOHC B.V. (להלן: "חברת החזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס** - הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוססים על ידי FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation). על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון** - הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, מימון סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות האישית ללא ייעוץ בניירות ערך. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח הגורמים הפיקוחיים והרשויות הרלוונטיות בישראל, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

נציגויות - פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במקסיקו סיטי ופרנקפורט.

שוקים עיקריים ודרכי הפצה

השוקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ.

דרכי הפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות, פרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית, שיווק הבנק על ידי נציגויות הבנק בקרב הקהילה היהודית המקומית והמלצות מלקוחות קיימים.

אסטרטגיית עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקסום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2018

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולטורים, בכל שוק ושוק.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה. בנוסף, הבנק מיסד ומקיים תהליך פיקוח ובקרה על פעילות השלוחות באמצעות מנהלי הסיכון הרלוונטיים בבנק בישראל והן שימוש ביועצים מקצועיים חיצוניים מטעם הבנק בישראל.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

בנק מזרחי טפחות
נספחים לדוחות השנתיים

2018

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

תוכן עניינים

306	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו
310	נספח 2 - מידע רב-תקופתי
312	נספח 3 - מידע רב-רבעוני
316	נספח 4 - פרטים נוספים

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2016			2017			2018			
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
%-ב			%-ב			%-ב			
נכסים נושאי ריבית									
אשראי לציבור⁽³⁾									
3.11	5,011 ⁽⁷⁾	161,072	3.40	5,840 ⁽⁷⁾	171,527	3.76	6,839 ⁽⁷⁾	182,098	בישראל
4.57	146	3,195	4.92	149	3,031	6.25	210	3,358	מחוץ לישראל
3.14	5,157	164,267	3.43	5,989	174,558	3.80	7,049	185,456	סך הכל
אשראי לממשלה									
1.60	3	187	1.96	4	204	1.66	3	181	בישראל
4.64	7	151	5.00	7	140	7.24	22	304	מחוץ לישראל
2.96	10	338	3.20	11	344	5.15	25	485	סך הכל
פיקדונות בבנקים									
0.15	1	685	0.48	4	828	0.42	5	1,188	בישראל
1.30	4	308	1.25	4	319	1.75	4	228	מחוץ לישראל
0.50	5	993	0.70	8	1,147	0.64	9	1,416	סך הכל
פיקדונות בבנקים מרכזיים									
0.08	26	30,702	0.09	30	35,294	0.08	28	35,985	בישראל
0.51	20	3,925	1.08	44	4,065	1.93	74	3,837	מחוץ לישראל
0.13	46	34,627	0.19	74	39,359	0.26	102	39,822	סך הכל
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר									
-	-	88	-	-	56	-	-	96	בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	88	-	-	56	-	-	96	סך הכל
איגרות חוב מוחזקות לפידיון זמניות למכירה⁽⁴⁾									
0.90	71	7,925	1.27	119	9,367	1.70	149	8,761	בישראל
1.66	18	1,084	1.72	18	1,047	2.51	22	876	מחוץ לישראל
0.99	89	9,009	1.32	137	10,414	1.77	171	9,637	סך הכל
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾									
1.13	4	355	2.86	3	105	2.88	3	104	בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
1.13	4	355	2.86	3	105	2.88	3	104	סך הכל
2.53	5,311	209,677	2.75	6,222	225,983	3.10	7,359	237,016	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		3,136			3,224			3,462	חייבים בגין פעולות בכרטיסי אשראי
		4,022			5,213			4,650	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁶⁾
		216,835			234,420			245,128	סך כל הנכסים
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל									
2.25	195	8,663	2.58	222	8,602	3.86	332	8,603	

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2016			2017			2018			
שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה	
הכנסה	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	הכנסה	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	הכנסה	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	
% -ב			% -ב			% -ב			
התחייבויות נושאות ריבית									
פיקדונות הציבור									
בישראל									
0.30	24	8,013	0.10	21	20,473	0.18	39	22,069	לפי דרישה
0.83	991	119,220	1.05	1,193	113,991	1.30	1,506	116,221	לזמן קצוב
מחוץ לישראל									
-	-	628	-	-	577	-	-	582	לפי דרישה
0.72	30	4,166	1.04	47	4,525	1.77	83	4,679	לזמן קצוב
0.79	1,045	132,027	0.90	1,261	139,566	1.13	1,628	143,551	סך הכל
פיקדונות הממשלה									
בישראל									
3.77	2	53	3.57	2	56	4.17	2	48	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3.77	2	53	3.57	2	56	4.17	2	48	סך הכל
פיקדונות מבנקים									
בישראל									
1.46	12	822	0.72	11	1,536	0.94	11	1,167	מחוץ לישראל
-	-	6	-	-	2	-	-	1	
1.45	12	828	0.72	11	1,538	0.94	11	1,168	סך הכל
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת									
הסכמי רכש חוזר									
בישראל									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים									
בישראל									
1.88	472	25,092	2.12	599	28,260	2.64	793	30,080	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.88	472	25,092	2.12	599	28,260	2.64	793	30,080	סך הכל
התחייבויות אחרות									
בישראל									
1.90	2	105	2.33	2	86	2.36	3	127	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.90	2	105	2.33	2	86	2.36	3	127	סך הכל
0.97	1,533	158,105	1.11	1,875	169,506	1.39	2,437	174,974	סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית									
37,442			41,778			45,735			
3,136			3,224			3,462			זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי
5,203			6,064			5,909			התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾
203,886			220,572			230,080			סך כל ההתחייבויות
12,949			13,848			15,048			סך כל האמצעים ההוניים
216,835			234,420			245,128			סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
1.78			1.65			1.71			פער הריבית
תשואה נטו⁽³⁾ על נכסים נושאי ריבית									
בישראל									
1.80	3,613	201,014	1.92	4,172	217,381	2.05	4,673	228,413	מחוץ לישראל
1.90	165	8,663	2.03	175	8,602	2.89	249	8,603	
1.80	3,778	209,677	1.92	4,347	225,983	2.08	4,922	237,016	סך הכל
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות									
0.63	30	4,800	0.92	47	5,104	1.58	83	5,262	לפעילויות מחוץ לישראל

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו^(א) - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2016			2017			2018			
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור (הכנסה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
% - ב			% - ב			% - ב			
2.62	3,620	138,152	2.67	4,114	153,835	2.76	4,476	161,959	מטבע ישראלי לא צמוד
(0.63)	(620)	98,553	(0.72)	(791)	109,668	(0.86)	(1,002)	116,841	סך נכסים נושאי ריבית
1.99			1.95			1.90			סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
2.36	1,202	50,921	3.02	1,542	50,996	3.98	2,094	52,560	מטבע ישראלי צמוד למדד
(1.84)	(682)	36,983	(2.18)	(821)	37,578	(2.74)	(985)	35,920	סך נכסים נושאי ריבית
0.52			0.84			1.24			סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
2.46	294	11,941	2.74	344	12,550	3.29	457	13,894	מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
(1.13)	(201)	17,769	(1.26)	(216)	17,156	(2.17)	(367)	16,951	סך נכסים נושאי ריבית
1.33			1.48			1.12			סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
2.55	5,116	201,014	2.76	6,000	217,381	3.08	7,027	228,413	סך פעילות בישראל
(0.98)	(1,503)	153,305	(1.11)	(1,828)	164,402	(1.39)	(2,354)	169,712	סך נכסים נושאי ריבית
1.57			1.65			1.69			סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית

ראה הערות להלן

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2017 לעומת 2016			2018 לעומת 2017		
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾		
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
829	473	356	999	602	397
3	11	(8)	61	41	20
832	484	348	1,060	643	417
נכסים נושאי ריבית אחרים					
55	34	21	28	26	2
24	23	1	49	57	(8)
79	57	22	77	83	(6)
911	541	370	1,137	726	411
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
199	134	65	331	288	43
17	14	3	36	33	3
216	148	68	367	321	46
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
126	47	79	195	157	38
-	-	-	-	-	-
126	47	79	195	157	38
342	195	147	562	478	84

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2018, 2017 ו-2016, נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך (82) מיליוני שקלים, (17) מיליוני שקלים ו- (3) מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2018, 2017 ו-2016, נוספה (נוכחה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך (2) מיליוני שקלים, (1) מיליוני שקלים ו- (2) מיליוני שקלים, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 270, 228 ו-271 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2018, 2017 ו-2016, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 2 - מידע רב-תקופתי

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי

לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018 - 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2014	2015	2016	2017	2018	
5,347	4,906	5,311	6,222	7,359	הכנסות ריבית
1,972	1,372	1,533	1,875	2,437	הוצאות ריבית
3,375	3,534	3,778	4,347	4,922	הכנסות ריבית, נטו
173	211	200	192	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,202	3,323	3,578	4,155	4,612	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
173	358	295	136	445	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,395	1,426	1,433	1,423	1,475	עמלות
44	74	134	94	47	הכנסות אחרות
1,612	1,858	1,862	1,653	1,967	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
1,841	1,912	2,035	2,271	2,407	משכורות והוצאות נלוות ⁽¹⁾
715	692	693	742	747	אחזקה ופחת בניינים וציוד
483	622	571	598	1,230	הוצאות אחרות ⁽¹⁾
3,039	3,226	3,299	3,611	4,384	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,775	1,955	2,141	2,197	2,195	רווח לפני מיסים
657	761	833	806	922	הפרשה למיסים על הרווח
1,118	1,194	1,308	1,391	1,273	רווח לאחר מיסים
5	-	-	-	1	חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
					רווח נקי:
1,123	1,194	1,308	1,391	1,274	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(31)	(60)	(42)	(44)	(68)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,092	1,134	1,266	1,347	1,206	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניה⁽²⁾ (בשקלים חדשים)
					רווח בסיסי למניה :
4.74	4.90	5.46	5.80	5.17	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח מדולל למניה :
4.71	4.89	5.45	5.76	5.15	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות סווגו מחדש. לפרטים בדבר הנחיות המפקחת על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 4.11.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. ראה ביאור 1.11 בנושא יישום כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית בדבר רווח למניה.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 2 - מידע רב תקופתי - המשך

מאזן מאוחד - מידע רב-תקופתי

ליום 31 בדצמבר 2018 - 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2014	2015	2016	2017	2018	
					נכסים
26,798	30,489	41,725	41,130	45,162	מזומנים ופיקדונות בבנקים
14,259	11,845	10,262	10,133	11,081	ניירות ערך
107	71	9	76	26	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
148,912	160,604	172,779	182,602	195,956	אשראי לציבור
(1,343)	(1,400)	(1,438)	(1,484)	(1,575)	הפרשה להפסדי אשראי
147,569	159,204	171,341	181,118	194,381	אשראי לציבור, נטו
307	316	330	456	630	אשראי לממשלות
52	36	34	32	32	השקעות בחברות כלולות
1,570	1,583	1,585	1,403	1,424	בניינים וציוד
87	87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
5,602	3,527	3,584	3,421	3,240	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,162	2,000	1,498	1,716	1,810	נכסים אחרים
198,513	209,158	230,455	239,572	257,873	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
152,379	162,380	178,252	183,573	199,492	פיקדונות הציבור
1,258	1,166	1,537	1,125	625	פיקדונות מבנקים
55	58	50	51	42	פיקדונות הממשלה
223	-	-	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
20,580	23,719	27,034	29,923	30,616	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
6,497	3,634	3,566	3,082	3,661	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,217	5,786	6,692	7,491	8,047	התחייבויות אחרות
187,209	196,743	217,131	225,245	242,483	סך כל ההתחייבויות
10,797	11,847	12,714	13,685	14,681	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
507	568	610	642	709	זכויות שאינן מקנות שליטה
11,304	12,415	13,324	14,327	15,390	סך כל ההון
198,513	209,158	230,455	239,572	257,873	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 3 - מידע רב-רבעוני

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2018

(במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,449	2,237	1,832	1,841	הכנסות ריבית
368	892	596	581	הוצאות ריבית
1,081	1,345	1,236	1,260	הכנסות ריבית, נטו
82	90	61	77	הוצאות בגין הפסדי אשראי
999	1,255	1,175	1,183	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
90	129	105	121	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
362	363	366	384	עמלות
11	12	12	12	הכנסות אחרות
463	504	483	517	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
569	557	598	683	משכורות והוצאות נלוות
189	186	186	186	אחזקה ופחת בניינים וציוד
154	582	152	342	הוצאות אחרות
912	1,325	936	1,211	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
550	434	722	489	רווח לפני מיסים
192	212	250	268	הפרשה למיסים על הרווח
358	222	472	221	רווח לאחר מיסים
-	1	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:				
358	223	472	221	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(15)	(16)	(18)	(19)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
343	207	454	202	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה ⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)				
רווח בסיסי למניה				
1.47	0.89	1.95	0.87	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה				
1.46	0.88	1.94	0.86	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. ראה ביאור 1.ג בנושא יישום כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית בדבר רווח למניה.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2017 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,356	1,915	1,300	1,651	הכנסות ריבית
329	742	289	515	הוצאות ריבית
1,027	1,173	1,011	1,136	הכנסות ריבית, נטו
49	42	41	60	הוצאות בגין הפסדי אשראי
978	1,131	970	1,076	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
(1)	21	61	55	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
357	353	346	367	עמלות
12	12	28	42	הכנסות אחרות
368	386	435	464	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
487	556	635	593	משכורות והוצאות נלוות ⁽¹⁾
186	181	187	188	אחזקה ופחת בניינים וציוד
150	140	150	158	הוצאות אחרות ⁽¹⁾
823	877	972	939	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
523	640	433	601	רווח לפני מיסים
192	231	161	222	הפרשה למיסים על הרווח
331	409	272	379	רווח לאחר מיסים
(1)	1	-	-	חלק ברווחים (הפסדים) נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:				
330	410	272	379	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(9)	(10)	(11)	(14)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
321	400	261	365	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה⁽²⁾ (בשקלים חדשים)				
רווח בסיסי למניה				
1.38	1.72	1.12	1.57	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה				
1.37	1.71	1.11	1.56	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) סווגו מחדש. לפרטים בדבר הנחיות המפקחת על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 4.א.1.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. ראה ביאור 1.א. בנושא יישום כללי חשבוונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית בדבר רווח למניה.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2018 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
				נכסים
43,156	42,380	42,423	45,162	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,057	9,926	10,093	11,081	ניירות ערך
46	22	115	26	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
185,127	188,589	191,348	195,956	אשראי לציבור
(1,499)	(1,534)	(1,552)	(1,575)	הפרשה להפסדי אשראי
183,628	187,055	189,796	194,381	אשראי לציבור, נטו
493	604	569	630	אשראי לממשלה
32	32	32	32	השקעות בחברות כלולות
1,378	1,364	1,360	1,424	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,153	3,453	2,604	3,240	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,775	1,670	1,752	1,810	נכסים אחרים
242,805	246,593	248,831	257,873	סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
187,066	189,900	192,943	199,492	פיקדונות הציבור
885	875	655	625	פיקדונות מבנקים
52	47	44	42	פיקדונות הממשלה
29,864	30,034	29,769	30,616	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,660	3,364	2,836	3,661	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,730	7,713	7,451	8,047	התחייבויות אחרות
228,257	231,933	233,698	242,483	סך כל ההתחייבויות
13,890	13,986	14,441	14,681	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
658	674	692	709	זכויות שאינן מקנות שליטה
14,548	14,660	15,133	15,390	סך כל ההון
242,805	246,593	248,831	257,873	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2017 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
				נכסים
41,683	39,146	42,578	41,130	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,791	10,560	10,938	10,133	ניירות ערך
46	6	2	76	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
174,533	178,593	180,086	182,602	אשראי לציבור
(1,465)	(1,460)	(1,465)	(1,484)	הפרשה להפסדי אשראי
173,068	177,133	178,621	181,118	אשראי לציבור, נטו
312	312	426	456	אשראי לממשלה
33	33	33	32	השקעות בחברות כלולות
1,550	1,391	1,359	1,403	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,951	4,384	3,808	3,421	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,550	2,004	1,726	1,716	נכסים אחרים
234,071	235,056	239,578	239,572	סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
180,722	180,680	184,221	183,573	פיקדונות הציבור
1,474	1,454	1,462	1,125	פיקדונות מבנקים
56	57	60	51	פיקדונות הממשלה
26,924	27,851	29,129	29,923	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,143	4,093	3,293	3,082	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,118	7,028	7,387	7,491	התחייבויות אחרות
220,437	221,163	225,552	225,245	סך כל ההתחייבויות
13,015	13,276	13,399	13,685	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
619	617	627	642	זכויות שאינן מקנות שליטה
13,634	13,893	14,026	14,327	סך כל ההון
234,071	235,056	239,578	239,572	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

נספח 4 - פרטים נוספים

חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בלמעלה מ-50% מאמצעי השליטה

אילו הבנק לא היה מאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב, אזי הדוחות הכספיים המאוחדים (ללא בנק יהב) היו דומים לדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) כפי שהוצגו בביאור 36 לדוחות הכספיים, למעט השינויים המהותיים להלן:

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2018)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.7 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ-27.9 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ-26.8 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2018)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-169 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-12 מיליוני שקלים חדשים.

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2017)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.6 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ-27.3 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ-26.4 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2017)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-122 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-78 מיליוני שקלים חדשים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל ו.
	VAR - מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכוני שוק. ערך ה-VAR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש.
ב	באזל - באזל וו / באזל ווו - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.
ג	EVE - Economic Value of Equity - גישת השווי הכלכלי - גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שוים ההון של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
ה	הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
	הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
י	יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.
כ	כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מ	מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.
	מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.
נ	נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל וו המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.
	נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל וו אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
	נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211.
ס	סיכון CVA - CVA - Credit Valuation Adjustment - הינו המרכיב בשווי הון של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההון של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).
	סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.
ש	שיעור המימון (LTV) - היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

ABC	Over the Counter - OTC - עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.
א	אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
	איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים.
	חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין.
	חוב שגבייתו מותנת בביטחון - חוב פגום אשר פירעונו צפוי להתבצע ממימוש הביטחונות שהועמדו להבטחתו.
	חוב בארגון מחדש - חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).
	חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב.
	חוב נחות - חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים.
	חוב פגום - חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור.
	חובות בעייתיים - חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.
י	יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית.
מ	מכשיר פיננסי - חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
	משך חיים ממוצע - מח"מ - אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עלייה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה.
נ	נגזרים - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.
ס	סינדיקציה - מתן הלוואה על ידי קבוצת לווים במשותף.
ש	שוק פעיל - שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע באופן שוטף על תמחור הנכסים וההתחייבויות.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

ABC	EMIR - European Market Infrastructure Regulation - הוראות של האיחוד האירופאי אשר אומצו במטרה לגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשוקי הנגזרים.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות המוחזקים על ידי דמויות אמריקאיות (U.S Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית).
	LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

אינדקס

ג
גזרים, 72, 63, 56, 55, 54, 53, 43, 40, 37, 36, 32, 31, 30, 29, 13, 129, 126, 202, 201, 200, 199, 198, 197, 196, 183, 131, 130, 216, 203, 246, 245, 244, 243, 242, 240, 239, 238, 218, 217, 216, 203, 297, 291, 288, 283, 279, 274, 258, 257, 251, 250, 249, 248

315, 314, 311, 309, 300, 299
ניירות ערך, 30, 29, 27, 26, 25, 24, 23, 21, 20, 19, 18, 16, 14, 12, 77, 75, 74, 73, 69, 59, 58, 55, 50, 45, 44, 43, 38, 37, 35, 34, 32, 115, 110, 109, 108, 106, 105, 103, 94, 92, 91, 90, 88, 85, 78, 144, 143, 142, 140, 139, 137, 136, 126, 125, 120, 117, 116, 203, 195, 194, 185, 184, 183, 178, 170, 166, 155, 154, 148, 259, 258, 257, 249, 248, 246, 245, 244, 243, 242, 239, 238, 297, 296, 295, 294, 292, 291, 284, 283, 279, 273, 266, 265

315, 314, 311, 309, 307, 306, 300, 299
נכסי סיכון, 129, 57, 56, 54, 53, 52, 51, 49, 48, 43, 42, 41, 15, 10, 217, 216, 215, 214, 213, 212, 211, 210, 208, 206, 204, 175, 274, 221, 220, 219

ס
סיכון אסטרטגי, 91, 62, 60, 17, 9, 69, 66, 64, 63, 61, 43, 42, 36, 32, 28, 17, 11, 10, 9, 145, 126, 119, 117, 116, 103, 86, 78, 77, 76, 75, 74, 73, 72, 71, 230, 229, 228, 227, 226, 225, 224, 223, 222, 201, 175, 146, 287, 252, 242, 237, 236, 235, 234, 233, 232, 231

סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון, 62
סיכון מוניטין, 91, 86, 62, 60, 17, 9, 88, 86, 62, 17, 9
סיכון נזילות, 88, 86, 62, 17, 9
סיכון ציות ורולציה, 89, 62, 23, 17, 9
סיכון ריבית, 287, 84, 82, 62, 17, 9
סיכון שוק, 126, 86, 84, 83, 82, 43, 41, 17, 9, 175, 91, 87, 86, 43, 42, 41, 17, 9, 92

ע
עמלות, 57, 56, 55, 54, 53, 52, 51, 50, 49, 48, 45, 32, 15, 13, 208, 206, 204, 189, 188, 187, 134, 132, 115, 114, 104, 103, 295, 291, 256, 221, 220, 219, 215, 214, 213, 212, 211, 210, 313, 312, 310, 309
ענפי משק, 77, 75, 74, 73, 65, 64, 63, 47, 45, 38, 36, 26, 17, 10, 290, 287, 203, 119, 92

ו
רווח למניה, 313, 312, 310, 139, 127, 112, 111, 104, 103, 34

ש
שווי הון, 92, 85, 84, 83, 77, 56, 38, 37, 34, 32, 30, 29, 17, 13, 139, 129, 128, 127, 126, 125, 118, 116, 115, 113, 105, 103, 196, 195, 171, 169, 168, 163, 162, 148, 144, 143, 142, 140, 248, 247, 246, 245, 244, 243, 242, 217, 216, 201, 200, 198, 309, 251, 250, 249

ת
תשואה על ההון, 19
תשלום מבוסס מניות, 124, 112

ד
דיבידנד, 149, 131, 109, 107, 65, 44, 42, 34, 24, 19, 18, 15, 9, 5, 296, 295, 292, 277, 259, 193, 180, 174, 173, 169, 166

ה
הון, 33, 32, 27, 24, 23, 21, 20, 19, 18, 17, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 90, 89, 87, 86, 85, 82, 65, 63, 61, 60, 59, 44, 43, 42, 41, 34, 173, 171, 167, 166, 158, 154, 129, 127, 125, 124, 119, 111, 277, 273, 272, 269, 263, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 297, 291, 289, 288, 287, 285, 284, 283, 281, 280, 279, 278, 315, 314, 311, 309, 307, 300, 298
הון עצמי, 173, 107, 106, 44, 42, 41, 35, 34, 18, 16, 15, 14, 5, 176, 175

הלבנת הון, 287, 285, 284, 280, 269, 90, 89, 62, 17, 9, 9, 64, 48, 47, 46, 45, 36, 35, 32, 31, 30, 26, 22, 11, 187, 175, 129, 119, 117, 115, 92, 81, 80, 79, 75, 74, 69, 68, 229, 228, 227, 226, 225, 224, 208, 206, 204, 203, 192, 190, 292, 290, 287, 284, 242, 236, 234, 233, 232, 231, 230, 287, 117, 90, 64, 23, 17, 9
הפרשה להפסדי אשראי, 67, 66, 64, 57, 37, 36, 31, 28, 15, 11, 119, 118, 117, 116, 106, 103, 92, 81, 76, 75, 74, 72, 71, 68, 309, 279, 257, 252, 237, 223, 222, 146, 145, 137, 136, 129, 315, 314, 311

י
יחס המינוף, 178, 177, 43, 34, 15, 10, 5, 177, 89, 88, 61, 26
יחס כיסי נזילות, 177, 89, 88, 61, 26

כ
כתבי התחייבות נדחים, 126, 109, 106, 103, 41, 35, 26, 20, 19, 14, 257, 242, 239, 238, 184, 179, 178, 154, 153, 151, 147, 130, 300, 289, 259

ד
מדיניות חשבונאית, 115, 114, 113, 112, 111, 110, 103, 28, 9, 127, 126, 125, 124, 123, 122, 121, 120, 119, 118, 117, 116, 129, 128
מימון, 57, 56, 54, 53, 52, 51, 49, 48, 43, 32, 30, 29, 19, 13, 5, 115, 113, 109, 104, 103, 90, 89, 88, 85, 83, 80, 79, 71, 65, 59, 208, 206, 204, 180, 178, 140, 132, 131, 127, 122, 120, 117, 234, 221, 220, 219, 217, 216, 215, 214, 213, 212, 211, 210, 297, 296, 294, 292, 287, 284, 279, 259, 256, 254, 249, 248, 313, 312, 310, 300, 298

